

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1)

Kader en methodologische toelichting

Ellen Huyge
Jeroen Scheerder

2021

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
KU Leuven

Onderzoek met de steun van

**VOETBAL
VLAANDEREN**

Beleid & Management in Sport Studies (BMS)

BMS Studie 89

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1)

Kader en methodologische toelichting

Ellen Huyge

Jeroen Scheerder

ISBN 978-9-49-213473-8

Dit is het negenentachtigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en –methode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, dr. E. Thibaut, drs. J. Corthouts

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2021 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2021/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

U kan de BMS Studies volgen via [@BMS_KULeuven](https://twitter.com/BMS_KULeuven)

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel

- [Over de auteurs](#)
- [Inleiding](#)
- [Rationale van het onderzoek](#)
- [Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies](#)
- [Begrippenlijst](#)
- [Rol van de onderzoekers](#)
- [Uitleiding](#)
- [Referentielijst](#)
- [Reeds verschenen BMS studies](#)

Knop om terug te
keren naar 'Inhoud'

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Ellen Huyge

Ellen Huyge behaalde in 2006 haar masterdiploma in de Sociologie aan de Universiteit Antwerpen. Na de afronding van haar postacademische opleiding tot leerkracht, startte zij met wetenschappelijk onderzoek naar de beroepsgroep en loopbaan van leerkrachten. Van 2013 tot en met 2016 was zij verbonden aan de Vakgroep Sociologie van de Universiteit Gent. Binnen het project '*Teaching in the Bed of Procrustes*' werkte zij aan een doctoraatsonderzoek over de prestatiekloof tussen jongens en meisjes in het secundair onderwijs en benaderde hierbij het fenomeen vanuit een (sub)cultureel perspectief. Ze onderzocht de rol van 'anti-schoolculturen' bij jongens én bij meisjes. Sinds 2017 was zij verbonden aan de Vakgroep Politieke Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, als coördinator van het DEBEST-onderzoeksprogramma en werkte rond radicaliseringsprocessen bij leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Gedurende haar tijd aan de VUB was zij ook op freelance basis aan de slag als procesbegeleider in onderwijs, voornamelijk van veranderingsprocessen die verband hielden met gender en andere vormen van diversiteit. In 2020 maakte zij haar intrede bij de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven waar zij voor het eerst kennismaakte met sport als voorwerp van (sociologisch) wetenschappelijk onderzoek.

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD, MA, MSc, MScEd) studeerde antropologie, bewegings- en sportwetenschappen en marketing. Hij is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is de promotor-coördinator van het Vlaamse Onderzoekplatform Sport en de coördinator van de Afstudeerrichting Sportbeleid en Sportmanagement aan de KU Leuven. Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Zijn onderzoek heeft betrekking op aspecten van sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in (inter)nationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, politiek en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>). Jeroen Scheerder doceert sportbeleid, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007) en is hij gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland. Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. In deze netwerken staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal. Hij is auteur van *Sport: beleid en participatie in Vlaanderen* (2021, LannooCampus) en van *The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe: Fit for the Future?* (2020, Palgrave Macmillan), *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport markets* (2017, Palgrave Macmillan) en *Sport policy systems and sport federations: A cross-national perspective* (2015, Palgrave Macmillan), alsook co-editor van *Functions of Sports Clubs in European Societies: A Cross-National Comparative Study* (2020, Springer).

INLEIDING

Voor u ligt het resultaat van een uitgebreid onderzoek naar **discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal**. Het onderzoek liep van juni 2020 tot en met maart 2021, met andere woorden de maanden waarin de coronacrisis stevig huishield, voor het eerst versoepelingen werden aangekondigd van toenmalige coronamaatregelen (oftewel: de eerste *lockdown*), maar zich ook weer een verstrenging voordeed na een tweede piek van covid-besmettingen. Desalniettemin hebben we getracht om het onderzoek tijdens deze periode zo goed mogelijk te continueren.

In vijf deelstudies, met name BMS Studies 89 tot en met 93, rapporteren we over het onderzoek, niet alleen over de bevindingen, maar ook over het opzet van het onderzoek. In dit eerste deel staan we stil bij de **rationale** van het onderzoek, de **onderzoeksvragen** en hoe we deze hebben trachten te beantwoorden. Voor een goed begrip van het onderzoek en de bevindingen, maken we ook duidelijk wat wij – de betrokken onderzoekers – precies verstaan onder de verschillende termen die we in het onderzoek hanteren (**begrippenlijst**). Ook maken we kritische reflecties bij onze eigen identiteit en rol als onderzoekers: de keuze voor vragen in de survey of interviews kan **niet volledig objectief** zijn. Eindigen doen we met een beknopte vooruitblik op de volgende vier BMS Studies.

Dit onderzoek werd uitgevoerd met de steun van de Royal Belgian Football Association (RBFA) in samenwerking met de Association des Clubs Francophones de Football (ACFF) en Voetbal Vlaanderen.

RATIONALE VAN HET ONDERZOEK

“ *Le football doit être ouvert à tous, il doit être accessible à tous et il doit être pour tout le monde.* (clubleider, Belgisch, joods)

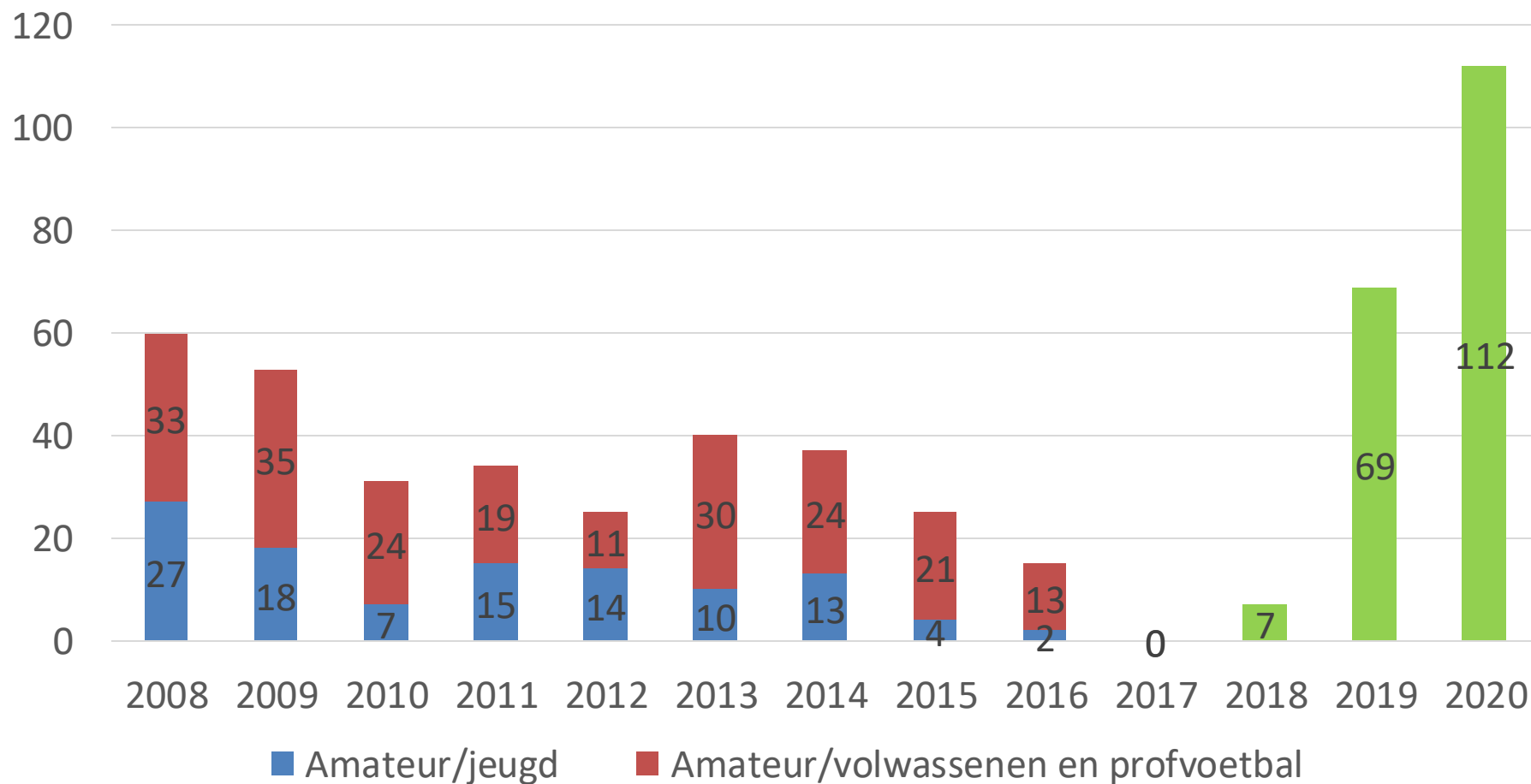
- Amateurvoetbal moet voor iedereen toegankelijk zijn. De inclusie in de sport van iedereen die wil voetballen, is een waarde die hoge prioriteit krijgt op de agenda van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) en haar regionale vleugels, Voetbal Vlaanderen (VV) en Association des clubs francophones de football (ACFF). De werkelijkheid leert ons echter dat deze inclusie niet altijd het geval is. Berichtgeving in de media toont ons soms incidenten van racistische toeschouwersagressie of discriminerende veronderstellingen over het voetbaltalent van minderheden (bijvoorbeeld van homoseksuelen), en onthult zodoende een klein stukje van discriminatie die plaatsvindt in de sport. Voetbal staat immers niet op zichzelf en is daarom ook niet immuun tegen uitsluitingsmechanismen die zich breedmaatschappelijk afspelen. Het is derhalve zaak om (alle vormen van) discriminatie in de gaten te houden, wil men de strijd tegen discriminatie aangaan, door ervaringen met discriminatie van voetballers en -speelsters (en bij uitbreiding het entourage) in kaart te brengen. Sinds 2006 wordt om deze reden, bij omzendbrief OOP 40 van 14 december 2006, een jaarlijkse stand van zaken opgemaakt van het aantal incidenten tijdens voetbalwedstrijden die verband houden met kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekwoorden

Rationale van het onderzoek

- Sinds de start van de jaarrapportering in het voetbaljaar 2007-2008 (cijfers opgemaakt in 2008), stellen we een **neerwaartse trend** vast van het aantal incidenten met betrekking tot racisme, discriminatie en spreekkoren tijdens wedstrijden (zie Figuur 1 op volgende slide). In 2007-2008 maken de **scheidsrechtersverslagen** melding van maar liefst 60 casussen (respectievelijk 33 in het amateurvoetbal voor volwassenen en het profvoetbal, en 27 bij jeugdwedstrijden), in het voetbaljaar 2016-2017 zijn dat er 0 voor heel België. De laatste twee voetbaljaren laten dan weer een sterke toename van meldingen zien, tot zelfs **112 voor het afgelopen voetbaljaar (2019-2020)**
- Voor die eerste jaren (2007-2008 tot en met 2011-2012) werden géén meldingen opgenomen uit West-Vlaanderen aangezien er een andere, en ruimere interpretatie werd gegeven aan de inbreuken welke diende overgemaakt te worden. Dit kan tot een onderschatting van het aantal incidenten leiden voor deze jaren
- Voor 2017-2018, 2018-2019 en 2019-2020 zijn er wel incidenten gemeld (respectievelijk 7, 69 en 112) maar is de informatie over de casussen dermate beknopt dat er geen uitsplijting meer gemaakt kan worden naar de context (jeugdvoetbal versus voetbal voor volwassenen). Daarom kregen de balken een groene kleur.
- Hoewel de cijfers eerder moeilijk te vergelijken zijn over de verschillende jaren heen – omwille van een veranderende meting en/of registratie van incidenten – kan wel besloten worden dat ook **het jeugdvoetbal niet gespaard** blijft van racisme, discriminatie en spreekkoren tijdens wedstrijden

Rationale van het onderzoek

Figuur 1. Aantal meldingen in scheidsrechtersverslagen van racisme, discriminatie en spreekkoren (2007-2020) (Bron: KBVB, 2008 t.e.m. 2020)

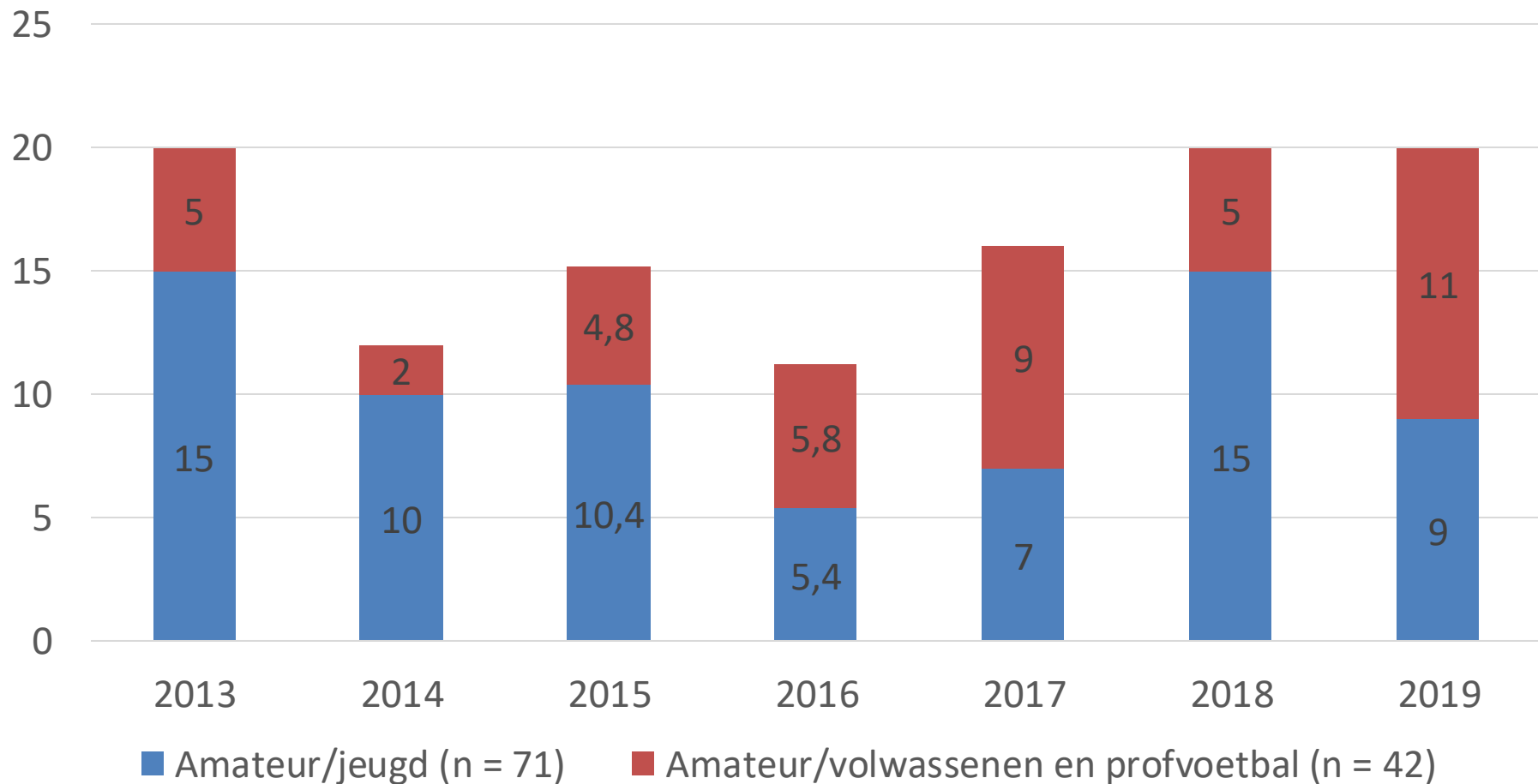

Rationale van het onderzoek

- Een andere indicatie van het voorkomen van discriminatie in het voetbal, kunnen we vinden door te kijken naar de voetbalgerelateerde dossiers die opgemaakt werden door het Interfederaal Gelijkekansencentrum, **Unia** (bij wet opgericht op 15 februari 1993). De casussen tussen 2013 en 2019 werden ons aangeleverd
- De statistieken van Unia, waar meldingen door burgers gemaakt kunnen worden die slachtoffer of getuige werden van discriminatie, laten het volgende patroon zien (zie Figuur 2 op volgende slide). In de figuur worden de **dossiers** weergegeven: een dossier betreft één en dezelfde casus waarvoor mogelijks meerdere meldingen (door verschillende betrokken burgers) voor binnen gekomen zijn. De dossiers werden zo goed mogelijk uitgesplitst naar amateurvoetbal voor **jeugd onder 21 jaar** (verder ook jeugdvoetbal genoemd) **versus** amateurvoetbal voor **volwassenen** en profvoetbal, wetende dat deze scheidslijn moeilijk helemaal scherp te krijgen is. In de praktijk spelen sommige spelers onder 21 jaar ook in het eerste elftal van de volwassenen (of vallen zij onder een professioneel contract)
- Voor de kalenderjaren 2015 en 2016 konden ons – om praktische redenen – geen dossiers/casussen aangeleverd worden in verband met discriminatie op basis van handicap, genderidentiteit en seksuele oriëntatie. Daarom werden de gemiddelde aantallen dossiers in verband met deze discriminatiegronden over de andere kalenderjaren heen, opgeteld bij de aantallen voor deze jaren, wat de kommagetallen verklaart. De kommagetallen geven eigenlijk aan dat de werkelijke aantallen allicht hoger liggen

Rationale van het onderzoek

Figuur 2. Aantal Unia-dossiers met betrekking tot voetbal 2013-2019
(Bron: Unia, aangeleverde casussen)

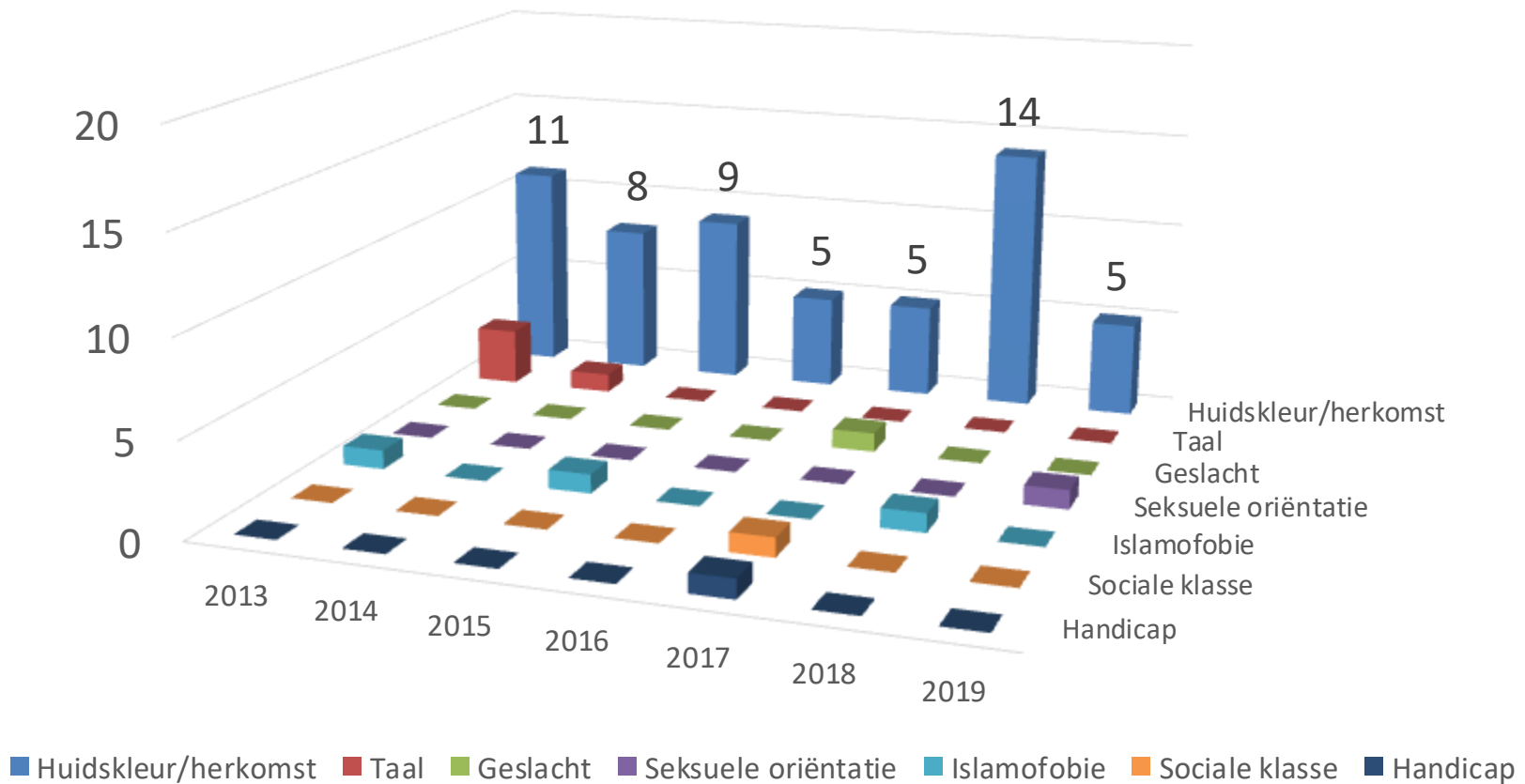

Rationale van het onderzoek

- Het aantal dossiers dat Unia jaarlijks opstelt met betrekking tot casussen in het voetbal is (sinds 2013) nooit hoger geweest dan 20. Er lijken daarbij **verhoudingsgewijs** iets **meer dossiers** te handelen over **jeugdvoetbal** (n = 71) dan volwassenvoetbal (n = 42). Enig voorbehoud is wel geboden bij deze conclusie aangezien het op basis van de casussen niet altijd duidelijk was of het over amateur/jeugd of amateur/volwassenen ging: hierdoor zijn een aantal casussen allicht verkeerd gecategoriseerd geraakt. Een tijdspatroon laat zich echter moeilijk zien omdat zeven kalenderjaren een betrekkelijk korte periode vormen, en er zich ook een probleem van registratie voordoet voor 2015 en 2016. Dit maakt het onzeker om te stellen dat het aantal incidenten van discriminatie (dat gemeld wordt bij Unia) in het Belgische voetbal daalt, stagneert of stijgt
- Opgesplitst naar discriminatiegronden (zie Figuren 3 en 4 op volgende slides), laat evenwel duidelijk zien dat de meeste dossiers uit het voetbal handelen over discriminatie op basis van **huidskleur en/of herkomst**. Elke casus met verwijzing naar huidskleur, etniciteit of een herkomst(land) (“Turken”, “Albanezen”, “Portugezen”, “Arabes”, ...) werd onder deze noemer geplaatst (zie ook D’hondt, 2015). Het aantal dossiers ligt respectievelijk hoger (jeugd) en lager (amateur/volwassenen en profvoetbal) dan in de eerdere grafiek omdat hier de discriminatiegronden werden geteld. In sommige casussen was er expliciet sprake van meerdere discriminatiegronden (bijv. taal én huidskleur), in sommige casussen werden dan weer géén gronden vermeld
- Opmerkelijk bovendien is dat **antisemitisme volledig afwezig** is in de dossiers van het **jeugdvoetbal**, maar bij het amateurvoetbal voor volwassenen en het profvoetbal, de op één na meest frequente discriminatie is

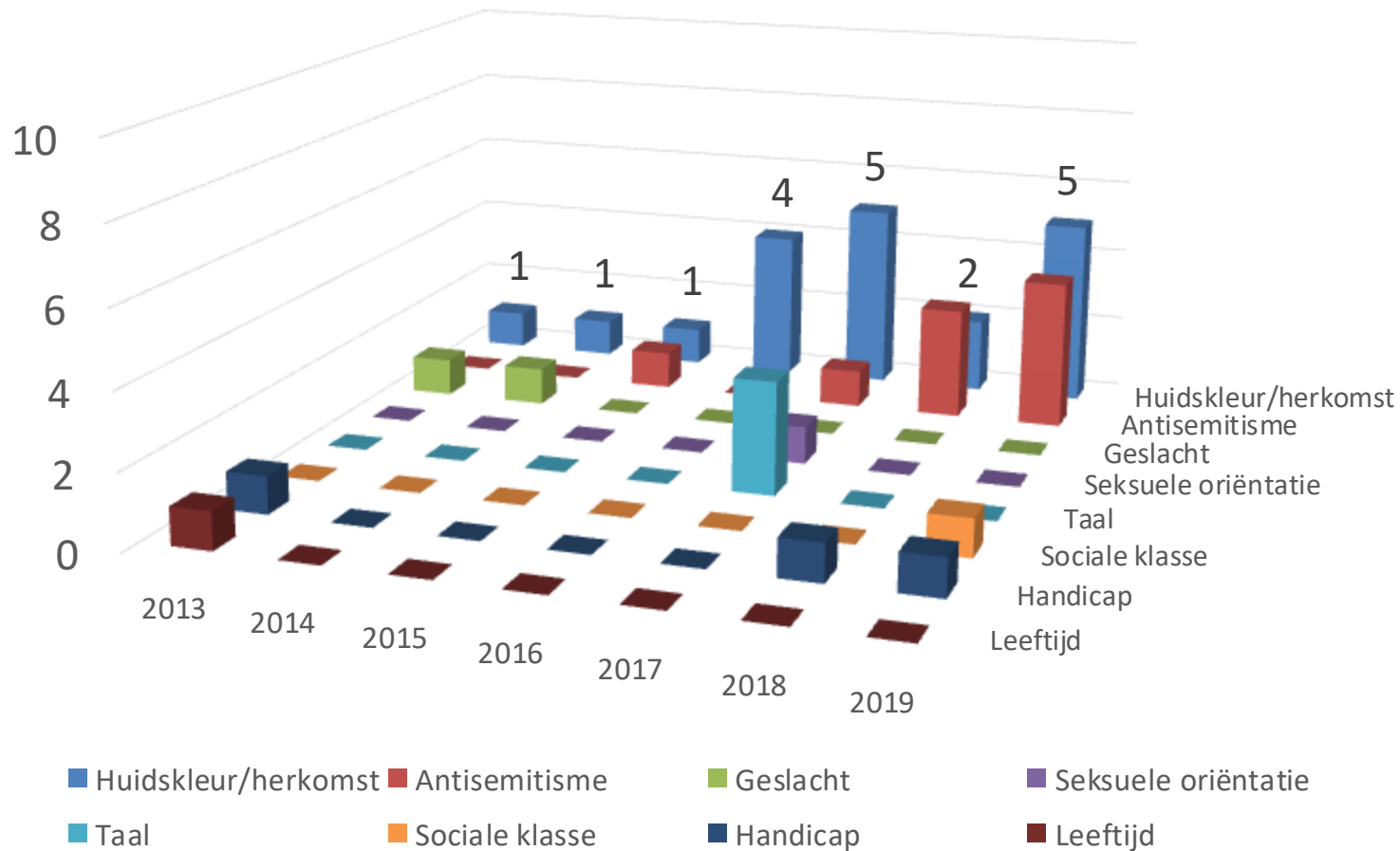
Rationale van het onderzoek

Figuur 3. Aantal Unia-dossiers in **amateur/jeugd** volgens discriminatiegrond 2013-2019 (n = 74) (Bron: Unia, aangeleverde casussen)

Rationale van het onderzoek

Figuur 4. Aantal Unia-dossiers in **amateur/volwassenen en profvoetbal** volgens discriminatiegrond (n = 40) (Bron: Unia, aangeleverde casussen)

Rationale van het onderzoek

- Discriminatie is dus een feit binnen voetbal. Het aantal meldingen op basis van de scheidsrechtersverslagen (westrijden) ligt doorgaans (ietwat) hoger dan de dossiers bij Unia (ruimere voetbalcontext). Daarenboven blijkt dat het evengoed voorkomt bij de jeugdspelers
- Tot dusver is er weinig wetenschappelijke onderzoeks aandacht geweest voor discriminatie in het jeugdvoetbal: een snelle zoektocht bij het Jeugd Onderzoeks Platform (waar al het jeugdonderzoek van Vlaanderen en Brussel gebundeld staat), leert ons dat er **geen jeugdonderzoek** bestaat in de laatste 10 jaar **omtrent dit thema in de sport**, en dus ook niet specifiek in het voetbal. Ook een zoektocht op zoektermen als 'discriminatie', 'sport' en 'jongeren', levert niets op bij de Algemene Directie Statistiek (bundelt het Belgische onderzoek)
- Kinderen en jongvolwassenen zijn in het bijzonder **een kwetsbare groep** omdat ze niet altijd formeel vertegenwoordigd worden in volwassenenorganisaties en daarom ook niet altijd gehoord worden in hun zorgen. Te meer met betrekking tot een thema als discriminatie (zie slachtofferschap in het jeugdvoetbal, volgende slide), is het dus van belang om de stem van de jongeren te horen
- En precies om redenen van een wetenschappelijke leemte, en de bijzondere, kwetsbare positie van jongeren, is een wetenschappelijk onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal een opportuniteit

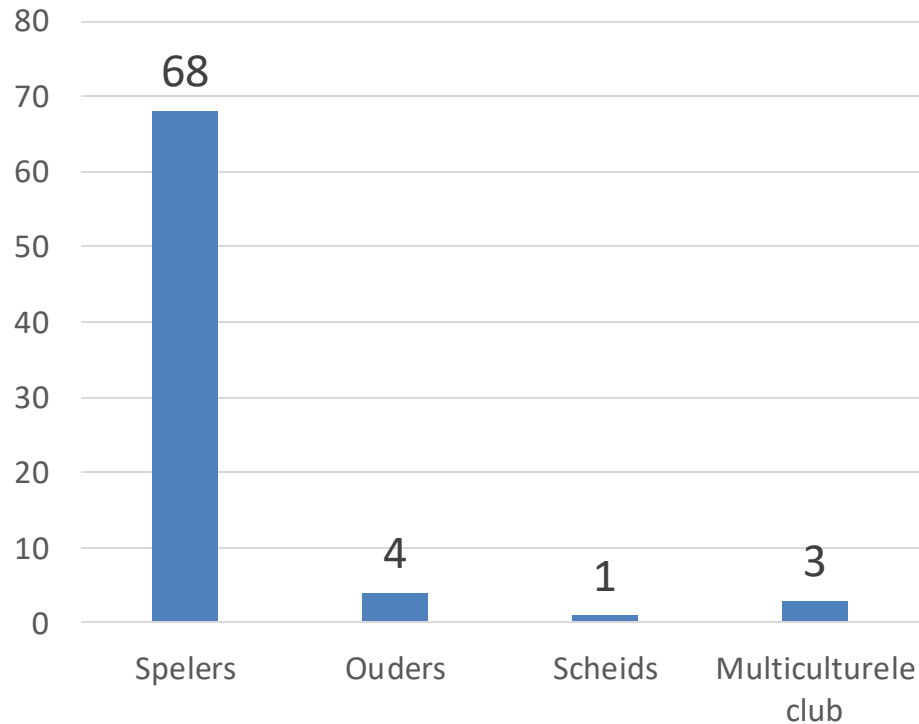
Rationale van het onderzoek

- In de Unia-dossiers (n = 71 voor jeugdvoetbal, en n = 42 voor amateur/volwassenen en profvoetbal) worden verschillende daders en slachtoffers geïdentificeerd door de melders. In sommige dossiers werd door verschillende partijen slachtofferschap geclaimd, in andere casussen werd dan weer niet duidelijk wie het vermeerde slachtoffer (of de vermeende dader) zou zijn
- Bij de meldingen over discriminatie in de context van het jeugdvoetbal, is het duidelijk dat **in de eerste plaats jeugdspelers** zelf, aangeven **slachtoffer** te zijn. Erg opmerkelijk is ook het gegeven dat er slechts één Unia-dossier een casus behandelt waarin een scheidsrechter slachtoffer werd. Deze vaststelling staat in schril contrast met cijfers over persoonlijk ervaren racisme en homofobie die Cnops (2020) kon genereren op basis van een *online* survey onder 1162 Belgische scheidsrechters (alle spelniveau's). Tot slot zijn er uitzonderlijk ook clubbesturen die melding maken van discriminatie: dit gaat dan telkens over clubs met merendeels jeugdspelers van andere herkomst (dan West-Europa)
- Wat betreft het **daderschap** valt op in deze casussen, dat **verschillende profielen** worden aangeduid: scheidsrechters ("zijn strenger voor minderheden tijdens wedstrijd"), supporters ("gebruik van scheldwoorden/*name-calling*"), jeugdtrainers ("geven minder promotie- en speelkansen aan minderheden"), clubverantwoordelijken en staf alsook de tegenspelers bij wedstrijd ("gebruik van scheldwoorden/*name-calling*")

Rationale van het onderzoek

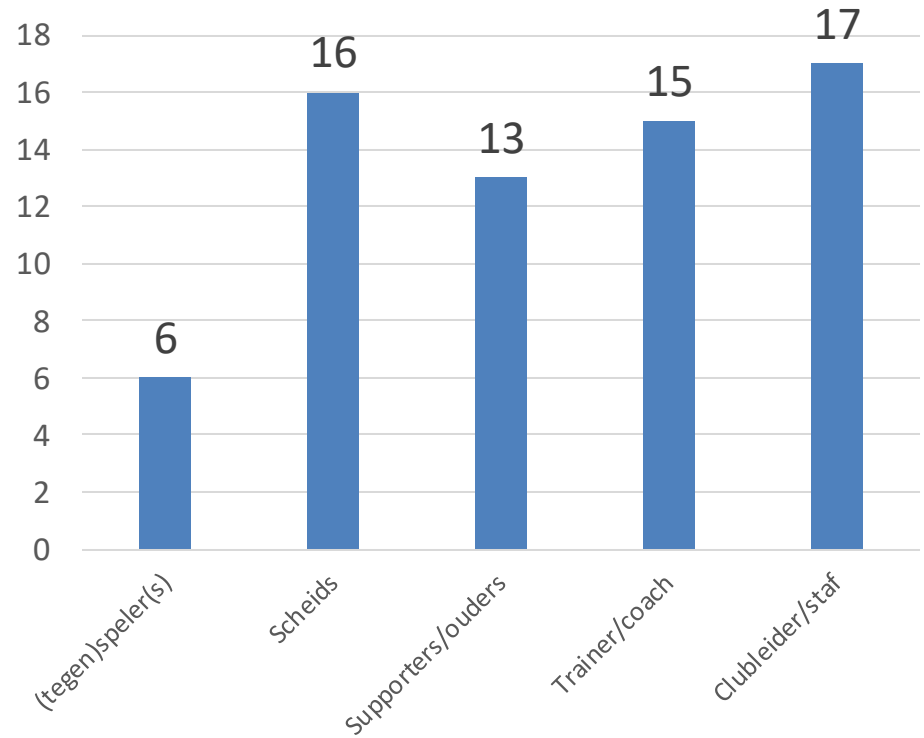
Figuur 5. Slachtoffers van discriminatie in het jeugdvoetbal 2013-2019

Bron: Unia, aangeleverde casussen (n = 76)

Figuur 6. Daders van discriminatie in het jeugdvoetbal 2013-2019

Bron: Unia, aangeleverde casussen (n = 67)

OPZET VAN HET ONDERZOEK

Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies

- Nooit eerder werd er een grootschalig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal. Het lag daarom in onze bedoeling als onderzoekers een (eerste) verkennend onderzoek te doen naar het fenomeen in **het Belgische jeugdvoetbal (jeugdspelers onder 21 jaar)**, waarbij we **zo ruim en zo breed als mogelijk** hebben willen focussen:
 - als het gaat om de context: discriminatie tijdens wedstrijden én daarbuiten (trainingen, clubevents, kleedruimtes, kantine, ...)
 - als het gaat om discriminatiegronden: racisme/interetnische discriminatie én discriminatie gebaseerd op andere identiteitskenmerken
 - als het gaat om verschijningsvormen: *identity-based* toeschouwersagressie én (onder meer) stereotypering van voetbaltalent of pestgedrag door ploegmaten
 - als het gaat om wie de slachtoffers zijn: jeugdspelers én andere betrokkenen (ouders, scheidsrechters actief in het jeugdvoetbal, ...)

Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies

- De richtinggevende onderzoeksvragen daarbij luiden:
 - Wat is de **frequentie** van (verschillende vormen van) discriminatie?
 - Wat is de frequentie van racisme/interetnische discriminatie?
 - Wat is de frequentie van seksisme?
 - Wat is de frequentie van antisemitisme en islamofobie (of discriminatie op basis van andere religies)?
 - ...
 - Hoe **manifesteert** zich discriminatie in het jeugdvoetbal?
 - Gaat het over toeschouwersagressie en spreekkoren tijdens jeugdwedstrijden?
 - Is er uitsluiting/pestgedrag binnen de ploeg van jeugdspelers?
 - Gaat het om ongelijke kansen om te spelen, te promoveren?
 - ...
 - Welke **maatregelen werken** in de strijd tegen discriminatie volgens de bevoorrechte getuigen in het jeugdvoetbal?
 - Wat gaat reeds goed in de strijd tegen discriminatie in het jeugdvoetbal?
 - Wat kan nog beter?
 - ...

Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies

- De sociale werkelijkheid is complex en het is dus een hele uitdaging om sociale fenomenen (zoals discriminatie) in kaart te brengen. Om tot analyse en begrip te komen van deze complexiteit, hebben we grofweg genomen drie onderzoeksmethoden ter onze beschikking: **analyse van documenten/literatuurstudie** (zie bijv. Unia-dossiers en KBVB-jaarrapporten eerder), **observeren** van mensen (en hun interacties met anderen) en **bevragen** van mensen (over hun persoonlijke ervaringen) (Hardings, 1989). In het kader van dit onderzoek hebben we alle onderzoeksmethoden gehanteerd omdat elke methode voordelen biedt en een eigen invalshoek kent. Naast de analyse van Unia- en KBVB-documenten deden we observaties van jeugdwedstrijden om toeschouwersagressie in beeld te krijgen. Ook hebben we bevoorrechte getuigen uit het jeugdvoetbal bevraagd over hun ervaringen met discriminatie (in een *online* survey én diepte-interviews)
- Ongeacht de methode, is er telkens een **kwalitatieve of een kwantitatieve aanpak** denkbaar: als het gaat om de bevraging van mensen, kunnen we hen diepgaand interviewen of hen een vragenlijst voorleggen met vooraf scherp afgelijnde antwoordcategorieën (waarbinnen nuance onmogelijk is). Voordelig aan de kwantitatieve aanpak is dat representatieve beschrijvingen mogelijk worden. Hoewel dit soort van resultaten vaak een (te) sterke vereenvoudiging van de sociale werkelijkheid inhouden, brengen ze patronen in beeld die onmiddellijk van nut kunnen zijn als het aankomt op het nemen van beleidsbeslissingen. Voor een thema als discriminatie (in de context van het voetbal), vonden we het dan ook een *must* de kwantitatieve aanpak te hanteren

Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies

- Het voordeel van de kwalitatieve aanpak is dan weer dat onderzoeksvragen meer gericht kunnen zijn op meer complexe ervaringen (sociale processen) en hun betekenis voor de onderzochte persoon. Bij rapportage van resultaten uit kwalitatief onderzoek kan er ook meer context meegegeven worden en is er dus aandacht voor het samenspel van een grote(re) hoeveelheid van variabelen (Mortelmans, 2006). Ook de kwalitatieve aanpak vonden we daarom belangrijk om te hanteren in het kader van dit onderzoek naar discriminatie
- Zo komen we tot een onderzoek dat verschillende methoden combineert: een *mixed methods* onderzoek dus. We geloven dat het gebruik van slechts één methode een eenzijdige kijk levert op de werkelijkheid en dat de **combinatie van methoden** dit kan overstijgen. Hoewel het gebruik van verschillende methoden (soms ook) kan leiden tot schijnbaar tegenstrijdige inzichten, bieden dergelijke paradoxen precies nieuwe kansen om wetenschappelijke kennis op te bouwen en zien we dit niet als een zwaktebod, maar eerder als een rijkdom (Greene, 2007)

Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en drie deelstudies

- Het volledige plaatje van het onderzoek ziet er als volgt uit (verwijzing naar de desbetreffende BMS Studie tussen haakjes):

	Analyse van documenten	Observeren van mensen	Bevragen van mensen
Kwalitatief onderzoek van tekst en/of beeld		Wedstrijdobservaties met focus op toeschouwersagressie (BMS 90)	Diepte-interviews met focus op ervaren discriminatie (ongeacht welke discriminatiegrond) (BMS 92)
Kwantitatief onderzoek van cijfers	Analyse van Unia-dossiers en jaarrapporten KBVB (BMS 89 , zie inleiding)		Online survey over ervaren discriminatie (ongeacht welke discriminatiegrond) (BMS 91)

- De belangrijkste bevindingen uit de deelstudies worden gebundeld in [BMS 93](#).

BEGRIPPENLIJST

Begrippenlijst of conceptafbakening

- **Discriminatie** = het ongelijk of oneerlijk behandelen van een andere persoon op basis van persoonlijke kenmerken (bron: Unia)
- **Discriminatiegrond** = het persoonlijke kenmerk (identiteitskenmerk) op basis waarvan gediscrimineerd wordt, Unia onderscheidt 19 kenmerken waaronder bijvoorbeeld geslacht, nationaliteit, etniciteit, vermogen, leeftijd en gezondheidstoestand (bron: Unia)
- **Micro-aggressies** op basis van een identiteitskenmerk = alledaagse en kortstondige verbale en/of gedragsmatige beledigingen, opzettelijk of onopzettelijk, jegens een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk (Sue, Capodilupo, Torino, Bucceri, Holder, Nadal & Esquilin, 2007)
- **Minderheden** = groepen mensen die kleiner van aantal zijn dan de rest van de bevolking van een staat, waarvan de leden andere etnische, religieuze of linguïstische kenmerken hebben (bron: Amnesty), in dit rapport wordt de betekenis verbreed naar alle groepen van mensen die, ongeacht welk identiteitskenmerk, niet de norm/meerderderheid zijn binnen een samenleving. Onder meer holebi's zijn in die zin ook (seksuele) minderheden (zie ook Ella, 2014)
- **Name-calling** op basis van een identiteitskenmerk = een vorm van verbaal geweld waarbij beledigende of vernederende etiketten worden geplakt op een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk (Crozier & Skliopidou, 2002)
- **Stereotypering** = op ruime schaal aangenomen gedachten over een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk, bedoeld om de hele groep van die personen als geheel te vertegenwoordigen/een veralgemening (Quraishi & Philburn, 2015)

Begrippenlijst of conceptafbakening

- **Antisemitisme** = discriminatie op basis van de joodse religie, meer bepaald negatieve en angstige percepties tegenover Joden en hun godsdienst (bron: Anne Frank Stichting)
- **Fatphobia, fatfobie** = discriminatie op basis van (over)gewicht, meer bepaald negatieve en angstige perscepties tegenover dikke(re) mensen (Bacon, Scheltema & Robinson, 2001)
- **Homofobie/holebifobie** = discriminatie op basis van seksuele oriëntatie, meer bepaald negatieve en angstige percepties tegenover homo's, lesbiennes en/of biseksuelen (Roggemans, 2013)
- **Islamofobie** = discriminatie op basis van de islamitische religie, meer bepaald negatieve en angstige percepties tegenover moslims en hun godsdienst (Lee, Gibbons, Thompson & Timani, 2009)
- **Klassediscriminatie** = discriminatie op basis van sociale klasse (of sociaaleconomische positie binnen de samenleving) (ella, 2014)
- **Racisme/interetnische discriminatie** = discriminatie op basis van huidskleur of herkomst (D'hondt, 2016).
- **Seksisme/geslachtsdiscriminatie** = discriminatie op basis van geslacht (bron: Rosa en ella, 2014)
- **Transfobie** = discriminatie op basis van genderidentiteit, meer bepaald negatieve en angstige percepties tegenover personen die gedrag of kenmerken vertonen van het andere geslacht dan waarmee zij geboren zijn (Motmans, 2014)

ROL VAN DE ONDERZOEKERS

De rol van de onderzoekers

- Wetenschappelijk onderzoek is geen onpersoonlijke gebeurtenis: de vragen die gesteld worden, de bewoordingen die daarbij gebruikt worden en het gewicht dat uiteindelijk aan welbepaalde bevindingen wordt gehecht, zijn allemaal de keuzes van de betrokken onderzoekers, zelfs wanneer deze keuzes geïnformeerd werden door theorie (Mortelmans, 2007). Daarom is het belangrijk om stil te staan bij de rol die de persoon van de onderzoekers heeft gespeeld in dit onderzoek naar discriminatie. Daarbij is het betekenisvol dat beide onderzoekers leden zijn van de etnische meerderheid van België uit een hogere sociale klasse en *cisgender* (met name een witte man en een witte vrouw) die betrekkelijk weinig ervaringen hebben gehad met discriminatie. In wat volgt, denken we door hoe de **identiteit van de onderzoekers** de resultaten zou kunnen beïnvloeden hebben voor de observaties, de *online* survey en de diepte-interviews. Het is immers best mogelijk dat de deelnemers van het onderzoek (bij observaties, de vragenlijst en de diepte-interviews) geremd werden (door onze identiteit) om openhartig te handelen of te spreken
- Bij de selectie van vragen voor de *online* vragenlijst, hebben de onderzoekers zich voornamelijk gericht op gevalideerde meetschalen in Belgisch wetenschappelijk jeugdonderzoek om houdingen (jegens minderheden) te meten. Daarnaast werden zelf opgestelde vragen (naar bijvoorbeeld de frequentie van discriminatie) vooraf getest bij een steekproef van jeugdspelers van kleur en bijgestuurd indien nodig. De identiteit van de onderzoekers werd uiteindelijk enkel kenbaar gemaakt via hun naam bij de introductie van de survey

De rol van de onderzoekers

- De **vragenlijst** kon verder helemaal **anoniem** ingevuld worden: alle garanties werden ingebouwd om de identificeerbaarheid van de deelnemers onmogelijk te maken (in overeenstemming met de privacy-richtlijnen van de KU Leuven, www.kuleuven.be/privacy). Dit zou moeten hebben garanderen dat antwoorden van deelnemers zo oprecht, en zo min mogelijk sociaal wenselijk, zouden moeten zijn. Bovendien hebben we discriminatie zo breed mogelijk getrokken om zo elke deelnemer van de survey het gevoel te geven dat **deze vragenlijst ook voor haar/hem bestemd** was. Op deze manier hebben we willen garanderen dat antwoorden verkregen door de deelnemers in de survey, zo min mogelijk gestuurd werden door de subjectiviteit van de onderzoekers
- De invloed van de identiteit van de onderzoekers bij de diepte-interviews bleek natuurlijk minder evident om uit te schakelen, alleen al omdat deze zichtbaar was. De richtinggevende vragen voor de interviews werden opgesteld door de onderzoekers in samenspraak met de opdrachtgevers. Ook deze werd eerst getest bij een steekproef van jeugdspelers van kleur en meer toepasselijke vragen werden bijgevoegd (en abstracte vragen werden gewist) om zo dichterbij de realiteit van de betrokkenen te komen
- Tijdens de interviews zou het kunnen gebeurd zijn dat participanten misschien niet vrijuit hebben durven praten (of in tegendeel: zaken in de verf hebben willen zetten om het geloof van de interviewer te winnen). Om deze ruis op de data te minimaliseren, werden de participanten reeds bij de eerste contactopname gecommuniceerd dat de interviewer (wiens identiteit ook expliciet werd gemaakt), **geen oordeel** wilde vellen over de getuigenissen van de participanten, maar enkel wilde **leren over de thematiek** in het Belgische jeugdvoetbal

De rol van de onderzoekers

- Bij het codeerwerk werd er verder regelmatig stilgestaan bij de neiging om op zoek te gaan naar bevestiging van eigen ervaringen en/of overtuigingen (cf. *confirmation bias* of projectie, zie Mortelmans, 2007). Aangezien het codeerwerk uitgevoerd werd door een persoon met weinig ervaring met discriminatie, was er minder emotionele betrokkenheid en kan dit er dus weinig toe geleid hebben dat getuigenissen over discriminatie sterker naar voren werden gebracht. Dezelfde denkoefening werd regelmatig gedaan bij getuigenissen door deelnemers met dezelfde identiteit als de onderzoeker: ook daar werd gewaakt dat hun perspectieven niet meer aandacht zouden krijgen doorheen de analyse dan de andere perspectieven
- De vertrouwdheid met het thema van de onderzoeker (niet uit ervaring, maar op basis van de theorie), had tot voordeel dat er sneller begrepen werd wat er in de data zat. Het codeerwerk werd vergemakkelijkt door een aantal *sensitizing concepts* (dit zijn een aantal ideeën uit de theorie die nog niet helemaal uitgewerkt werden voor dit onderzoek maar precies daarom richtinggevend bleken). Deze concepten (bijvoorbeeld de idee dat mensen van kleur als ‘gevaarlijker’ worden gezien, zie Wilson, Hugenberg & Rule, 2017) hielpen om tijdens de analyse van start te kunnen gaan. Op deze manier hebben we willen garanderen dat conclusies getrokken op basis van de analyses van de diepte-interviews, zo min mogelijk gestuurd werden door de subjectiviteit van de onderzoekers, maar **bepaald werden door de onderzoeksdeelnemers en de theorie**

UITLEIDING

Uitleiding

In dit eerste deel van de rapportage over het **discriminatieonderzoek in het Belgische jeugdvoetbal**, lichtten we toe waarom we een onderzoek naar discriminatie in deze context doen. We hebben ook stilgestaan bij de onderzoeksvragen en de wijze waarop we deze vragen zullen beantwoorden. Zoals aangekondigd, volgen in het kader van dit *mixed methods* onderzoek nog de rapportages van drie deelstudies: BMS Studie 90 met betrekking tot de resultaten van incidenten op het voetbalveld op basis van **wedstrijdobservaties**, BMS Studie 91 met betrekking tot de resultaten op basis van de **online survey** en BMS Studie 92 met betrekking tot de resultaten op basis van de **diepte-interviews**. Elk van deze deelstudies, met hun eigen invalshoek, laat toe om empirisch vat te krijgen op het fenomeen van discriminatie in het jeugdvoetbal. In BMS Studie 93 worden de **belangrijkste bevindingen** uit de drie deelstudies gebundeld, alsook een poging ondernomen om op basis van de resultaten een aantal aanbevelingen te formuleren voor het beleid. Afronden doen we met de bespreking van de beperkingen van onze studie

REFERENTIELIJST

Referentielijst (1/3)

- Amnesty (2021, 2 maart). Minderheden en mensenrechten. Geraadpleegd van <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/minderheden-en-mensenrechten>
- Anne Frank Stichting (2021, 2 maart). Antisemitisme. Haat tegen Joden, toen en nu. <https://www.annefrank.org/nl/themas/antisemitisme>
- Bacon, J. G., Scheltema, K. E., & Robinson, B. E. (2001). Fat phobia scale revisited: the short form. *International journal of obesity*, 25(2), 252-257.
- Cnops, R. (2020). Discrimination in Belgian football: a referee's point of view. Brussel: Thesisonderzoek, Faculteit Sociale Wetenschappen & Solvay Business School, Vrije Universiteit Brussel.
- Crozier, W. R., & Skliopidou, E. (2002). Adult recollections of name-calling at school. *Educational psychology*, 22(1), 113-124.
- D'hondt, F. (2015). Ethnic Discrimination and Educational Inequality. Gent: Doctoraal Proefschrift, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Universiteit Gent.
- Ella (2014). Intersectioneel denken. Handleiding voor professionals die intersectionaliteit of kruispuntdenken in de eigen organisatie willen toepassen. Brussel: Ella vzw.
- Greene, J. C. (2007). Mixed methods in social inquiry (Vol. 9): Jossey-Bass.
- Harding, S. (1989). Is there a feminist method. *Feminism and science*, 18-32.
- Hill, D.B. & Willoughby, B.L.B. (2005), The development and validation of the genderism and transphobia scale. *Sex roles*, 53(7-8), 531-544.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2008). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2007-2008. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2009). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2008-2009. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2010). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2009-2010. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2011). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2010-2011. Brussel: Departement Operations, KBVB.

Referentielijst (2/3)

- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2012). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2011-2012. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2013). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2012-2013. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2014). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2013-2014. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2015). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2014-2015. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2016). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2015-2016. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2017). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2016-2017. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2018). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2017-2018. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2019). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2018-2019. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- Koninklijke Belgische Voetbalbond (2020). OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2019-2020. Brussel: Departement Operations, KBVB.

Referentielijst (3/3)

- Lee, S. A., Gibbons, J. A., Thompson, J. M., & Timani, H. S. (2009). The Islamophobia scale: Instrument development and initial validation. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 19(2), 92-105.
- Mortelmans, D. (2007). Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden. Leuven/Den Haag: Acco.
- Motmans, J. (2014). Transfoob geweld en transgender discriminatie : een infobrochure voor politiediensten. Provincie Vlaams-Brabant.
- Quraishi, M., & Philburn, R. (2015). Researching racism: A guidebook for academics and professional investigators. Sage.
- Roggemans, L. (2013). Homofobie en genderongelijkheid. In N. Vettenburg, M. Elchardus, J. Put & S. Pleysier (Eds.), Jong in Antwerpen en Gent: bevindingen uit de JOP-monitor Antwerpen-Gent (pp. 247-270). Leuven: Acco.
- Rosa (2021, 8 maart). Seksime. Geraadpleegd van <https://rosavzw.be/nl/themas/geweld-en-seksuele-discriminatie/seksisme>
- Sue, D. W., Capodilupo, C. M., Torino, G. C., Bucceri, J. M., Holder, A., Nadal, K. L., & Esquilin, M. (2007). Racial microaggressions in everyday life: implications for clinical practice. *American psychologist*, 62(4), 271.
- Unia (2021, 2 maart). Discriminatie: enkele verduidelijkingen. Geraadpleegd van <https://www.unia.be/nl/discriminatiegronden/discriminatie-enkele-verduidelijkingen>
- Wilson, J. P., Hugenberg, K., & Rule, N. O. (2017). Racial bias in judgments of physical size and formidability: From size to threat. *Journal of personality and social psychology*, 113(1), 59.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport Studies 1). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 2). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 3

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. (2010). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 (VFP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 3). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 4

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. (2010). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 (VSP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 4). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 5

Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. (2010). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* (Beleid & Management in Sport Studies 5). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 6

Vos, S. & Scheerder, J. (2011). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* (Beleid & Management in Sport Studies 6). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 7

Scheerder, J. & Seghers, J. (2011). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 7). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 8

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H. & Vos, S. (2011). *Sport in clubverband (Deel 1). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 8). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 9

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H., Winand, M. & Vos, S. (2012). *Sport in clubverband (Deel 2). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* (Beleid & Management in Sport Studies 9). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeersch, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2013\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 1\) The case of Belgium from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 18\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 19

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2014\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 2\) The case of Portugal from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 19\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 20

[Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. \(2014\). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 20\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 21

[Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. \(2014\). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 \(VSDP1.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 21\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 22

[Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. \(2014\). *Sportief \(en\) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* \(Beleid & Management in Sport Studies 22\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 23

[Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2015\). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 \(VSP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 23\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 24

[van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. \(2016\). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 \(VSDP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 24\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 25

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2015\). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 25\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 26). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 27

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 27). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 28

Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. (2016). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 28). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 29

Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. (2016). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 29). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 30

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 30). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 31

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 31). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 32

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* (Beleid & Management in Sport Studies 32). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid & Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 41

Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* (Beleid & Management in Sport Studies 41). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 42

Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid & Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 44

Scheerder, J., Claes, E. & Corthouts, J. (2017). *Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs. Vlaanderen in vergelijking met negen Europese landen* (Beleid & Management in Sport Studies 44). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 45

Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Cokelaere, S. (2018). *Trends en evoluties in de fitnesssector. Fitnessparticipatie en het aanbod van fitness in Vlaanderen. Resultaten van het Vlaamse Fitness Panel 2.0 (VFP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 45). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 46

Saliën, D., Scheerens, E., Scheerder, J. & Borgers, J. (2018). *Satisfied participant, returning consumer? Tevredenheidsonderzoek bij deelnemers aan loop- en fietssportevenementen in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 46). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 47

Scheerder, J., Vanlandewyck, Y., Van Biesen, D., Lenaerts, L., Meganck, A.-S., Cans, E. & Cornelissen, J. (2018). *Onderzoek naar de actieve sportdeelname van personen met een beperking in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een nulmeting* (Beleid & Management in Sport Studies 47). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (7)

Nr. 48

[Scheerder, J., Thibaut, E. & Vos, S. \(2019\). *Vlaamse Sportparticipatie Index \(VSI\). Berekening en Toepassing op de Vlaamse bevolking en specifieke doelgroepen* \(Beleid & Management in Sport Studies 48\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 49

[Thibaut, E., Scheerder, J., Pauwels, G. & Verschueren, B. \(2019\). *Vlaanderen sport\(in\)actief? Een analyse op basis van surveymateriaal en ledenaantallen van sportfederaties* \(Beleid & Management in Sport Studies 49\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 50

[Cornelissen, J., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2018\). *Sport op de lokale beleidsagenda. Facts & figures voor een onderbouwd sportbeleid* \(Beleid & Management in Sport Studies 50\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 51

[Helsen, K., Corthouts, J., Cornelissen, J., & Scheerder, J. \(2018\) *Een één-twee met Koning Voetbal. Een populaire doe- én kijksport in cijfers* \(Beleid & Management in Sport Studies 51\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 52

[Helsen, K., Verschueren, B., Scheerder, J., m.m.v. Devos, T. \(2018\). *‘Samen scoren’ in Heist-op-den-Berg’. Onderzoek naar potentiële samenwerkingsverbanden in het lokale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 52\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid](#)

Nr. 53

[Hillaert, T., Jacobs, B., Thibaut, E., & Scheerder, J. \(2019\). *Van mecenaat naar moderne sportsponsoring? Analyse van het sponsorlandschap in het Vlaamse amateurvoetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 53\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 54

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Belangrijkste resultaten en samenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 54\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (8)

Nr. 55

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Synthèse et résultats principaux les plus importants et résumé* \(Études Gestion & Management du Sport 55\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 56

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Delta Barometer für Good Governance und Innovation im Sport. Synthese und Hauptergebnisse* \(Sport Policy & Management Studies 56\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 57

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer of Good Governance and Innovation in Sport. Summary and main results* \(Sport Policy & Management Studies 57\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 58

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Naar een berekening van de Good Governance & Innovation in Sport Index \(GGIS\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 58\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 59

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Développement du Bonne gouvernance & Innovations in Sport Index \(GGIS\)* \(Études Gestion & Management du Sport 59\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (9)

Nr. 60

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Onderzoek naar goed bestuur bij sportfederaties in Vlaanderen. Een vergelijking tussen 2014 en 2018* \(Beleid & Management in Sport Studies 60\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 61

[Heirweg, S., Motmans, J. & Scheerder, J. \(2019\). *Quick scan van de sportdeelname door transgender personen* \(Beleid & Management in Sport Infographics 61\). Leuven/Gent: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UGent/Infopunt Transgender.](#)

Nr. 62

[Helsen, K., Corthouts, J., Scheerder, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Onderzoek naar goed bestuur en innovatie van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in vergelijking met sportfederaties in België. Benchmarkstudie in het kader van de Delta Barometer* \(Beleid & Management in Sport Studies 62\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 63

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 63\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 64

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Federatieprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 64\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 65

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 65\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 66

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 66\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (10)

Nr. 67

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Sports participation, physical (in)activity and overweight in the European Union. A comparative study based on pan-European data 2002-2017* (Sport Policy & Management Studies 67). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 68

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 68). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 69

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Clubprofiel en sportaanbod (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 69). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 70

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 70). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 71

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 71). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr 72

Helsen, K. & Scheerder, J., with the cooperation of Alexandris, K. & Hover, P. (2020). *Flemish running events in international perspective: participant profile, motivation and attitudes. Results based on the European RUN for HEALTH project* (Sport Policy & Management Studies 72). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (11)

Nr. 73

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *AG Antwerp 10 Miles & Marathon 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 73)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 74

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Eindejaarscorrida Leuven 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 74)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 75

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Policy recommendations to promote health-enhancing physical activity and social welfare in the EU. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Studies 75)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 76

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Beleidsaanbevelingen voor het stimuleren van gezondheidsbevorderende fysieke activiteit en sociaal welzijn in de EU. Resultaten gebaseerd op het Europese RUN for HEALTH project (Beleid & Management in Sport Studies 76)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 77-88
(in voorbereiding)

Nr. 89

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1). Kader en methodologische toelichting (Beleid & Management in Sport Studies 89)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 90

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Amon, F., Bormans, F. & Serneels, A. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2). Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties (Beleid & Management in Sport Studies 90)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (12)

Nr. 91

Scheerder, J. & Huyge, E. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3). Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie: resultaten op basis van de online-survey* (Beleid & Management in Sport Studies 91). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 92

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4). Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie: resultaten op basis van diepte-interviews* (Beleid & Management in Sport Studies 92). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 93

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5). Synthese en beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 93). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 94

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Recherche à méthodes mixtes sur la discrimination dans le football des jeunes en Belgique (partie 5). Synthèse et recommandations politiques* (Gestion & Management du Sport 94). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2)

Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van
veldobservaties

Jeroen Scheerder
Joris Corthouts

2021

m.m.v.
Florence Amon
Fien Bormans
Aaron Serneels

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
KU Leuven

*Onderzoek in samenwerking
met*

**VOETBAL
VLAANDEREN**

Beleid & Management in Sport Studies (BMS)

BMS Studie 90

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2)

Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties

Jeroen Scheerder

Joris Corthouts

m.m.v.

Florence Amon

Fien Bormans

Aaron Serneels

ISBN 978-9-49-213474-5

Dit is het negentigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en –methode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, dr. E. Thibaut & drs. J. Corthouts

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2021 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2021/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

U kan de BMS Studies volgen via [@BMS_KULeuven](https://twitter.com/BMS_KULeuven)

INHOUDSTAFEL

Inhoud: beknopt

- [Inhoudstafel](#)
- [Over de auteurs](#)
- [Inleiding](#)
- [Methodologie](#)
- [Resultaten](#)
- [Referentielijst](#)
- [Reeds verschenen BMS Studies](#)

Knop om terug te
keren naar 'Inhoud'

Inhoud: specifiek

- Inhoudstafel
- Over de auteurs
- Inleiding
 - Toelichting
 - Vorig onderzoek
- Methodologie
 - Observatieonderzoek
 - Steekproeftrekking
 - Dataverzameling
 - Representativiteit
 - Seizoen
 - Leeftijdscategorie

Inhoud: specifiek

■ Resultaten

- Vergelijking 2005-2020
 - Univariate vergelijkingen
 - Bivariate vergelijkingen
- Specifieke analyses m.b.t. 2020
- Racisme
 - Extrapolatie

■ Referentielijst

■ Reeds verschenen BMS Studies

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD, MA, MSc, MScEd) studeerde antropologie, bewegings- en sportwetenschappen en marketing. Hij is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is de promotor-coördinator van het Vlaamse Onderzoekplatform Sport en de coördinator van de Afstudeerrichting Sportbeleid en Sportmanagement aan de KU Leuven. Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Zijn onderzoek heeft betrekking op aspecten van sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in (inter)nationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, politiek en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>). Jeroen Scheerder doceert sportbeleid, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007) en is hij gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland. Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. In deze netwerken staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal. Hij is auteur van *Sport: beleid en participatie in Vlaanderen* (2021, LannooCampus) en van *The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe: Fit for the Future?* (2020, Palgrave Macmillan), *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport markets* (2017, Palgrave Macmillan) en *Sport policy systems and sport federations: A cross-national perspective* (2015, Palgrave Macmillan), alsook co-editor van *Functions of Sports Clubs in European Societies: A Cross-National Comparative Study* (2020, Springer).

Joris Corthouts

Joris Corthouts studeerde in 2017 af als master in lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen (major sportbeleid en sportmanagement). Na zijn afstuderen werkte hij als wetenschappelijk onderzoeker binnen de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Momenteel bereidt hij als doctoraatsstudent een thesis voor met een focus op innovatie binnen de non-profit sportsector als onderdeel van het Onderzoekplatform Sport 2017-2022.

Over de auteurs

Florence Amon

Florence Amon studeert Revalidatiewetenschappen en Kinesithérapie bij musculoskeletale aandoeningen aan de faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven. In het kader van haar masterproef heeft zij veldobservaties uitgevoerd bij jeugdwedstrijden van het Belgische voetbal.

Fien Bormans

Fien Bormans studeert Revalidatiewetenschappen en Kinesithérapie bij musculoskeletale aandoeningen aan de faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven. In het kader van haar masterproef heeft zij veldobservaties uitgevoerd bij jeugdwedstrijden van het Belgische voetbal.

Aaron Serneels

Aaron Serneels studeert Revalidatiewetenschappen en Kinesithérapie bij musculoskeletale aandoeningen aan de faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven. In het kader van zijn masterproef heeft hij veldobservaties uitgevoerd bij jeugdwedstrijden van het Belgische voetbal.

INLEIDING

- Toelichting bij het onderzoek naar incidenten in het voetbal
- Vorig onderzoek

TOELICHTING

De voorliggende BMS Studie is het tweede deel uit een reeks van vijf. Het betreft het deel waarin de resultaten van de **veldobservaties** in het kader van het onderzoek naar **discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal** gerapporteerd en besproken worden. In de veldobservaties ligt de focus op incidenten die zich tijdens jeugdvoetbalwedstrijden voordoen. Een kwantitatieve aanpak waarbij heel wat cijfermateriaal verzameld wordt op basis van observaties van voetbalwedstrijden in de Belgische jeugdcompetitie is uniek en een absolute meerwaarde voor zowel het jeugdvoetbalbeleid als het sociaalwetenschappelijke sport- en beweegonderzoek dat hieromtrent gevoerd wordt. De verworven wetenschappelijke inzichten kunnen een belangrijke bron zijn voor toekomstige beleidsplanning en het formuleren van prioritaire actiepunten in het bijzonder. In wat volgt, staan we eerst stil bij het doel, de gelijkenissen en verschillen met vorig onderzoek uit 2005. In de methodologiesectie gaan we daarna in op de steekproeftrekking en representativiteit van de veldobservaties. Tot slot bespreken we achtereenvolgens de bevindingen uit de uni- en bivariate vergelijkingen met het vorige meetpunt, de specifieke analyses en de observaties met betrekking tot racisme

Dit onderzoek vormt een extra bijdrage tot het onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal dat werd uitgevoerd in samenwerking met de Royal Belgian Football Association (RBFA), de Association des Clubs Francophones de Football (ACFF) en Voetbal Vlaanderen

- Het onderzoek naar incidenten in het Belgische jeugdvoetbal is uitgevoerd binnen de klijntlijnen van een onderzoeksproject van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid (KU Leuven) tussen 2019 en 2021. Het doel van dit project was om enerzijds een vergelijking doorheen de tijd mogelijk te maken met eerder verzamelde gegevens uit 2005 (zie volgende slides) en anderzijds enkele bijkomende onderzoekstopics te analyseren, waaronder racistische incidenten
- Naast voornoemde longitudinale analyse onderstrepen nog twee belangrijke kenmerken het belang van dit onderzoek:
 - Dit onderzoek focust op het jeugdvoetbal op het lagere niveau, met name gewestelijk en provinciaal niveau. In tegenstelling tot het professionele seniorenvoetbal is er weinig geweten over incidenten op dit niveau binnen het voetbal
 - Ten tweede vult dit onderzoek de leemte met betrekking tot observatiemateriaal in de huidige literatuur op. In aanvulling op het kwalitatieve materiaal verkregen via interviews of de kwantitatieve gegevens verzameld via vragenlijsten, leveren deze data een unieke kijk op de rechtstreekse gedragingen van spelers, coaches, toeschouwers en scheidsrechters

VORIG ONDERZOEK

Vorig onderzoek

- Het vorig onderzoek dateert van 2005. Als onderdeel van hun masterproef observeerden Cremers en Tuyls (2005) incidenten vanwege toeschouwers langs de zijlijnen van 28 wedstrijden in Limburg. Cremers en Tuyls focusten zich op miniemenwedstrijden. Dit betekent dat de spelers tussen de 10 en 12 jaar oud waren
- Hun bevindingen toonden destijds dat er duidelijk sprake was van toeschouwersagressie, zelfs/ook bij voetbalwedstrijden van jeugdploegen
- Door het vormen van kruistabellen werden enkele opmerkelijke verschillen gevonden tussen de incidenten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat mannen en vrouwen hun frustraties in een andere richting en op een andere manier uiten dan mannen

Verschillen tussen onderzoeken

- In tegenstelling tot het vorig onderzoek (zie vorige slide) werden voor dit onderzoek wedstrijden over heel België geobserveerd. De steekproef werd daarnaast ook niet enkel opgebouwd uit miniemenwedstrijden, maar uit wedstrijden van U11 t.e.m. U21 (d.w.z. spelers van 10 jaar t.e.m. 21 jaar), dit om te onderzoeken of de leeftijd van de spelers een invloed heeft op het aantal/soort uitingen. De steekproef van het vorig onderzoek was opgebouwd uit type A- en B-wedstrijden, gebaseerd op het aandeel jongeren met een migratieachtergrond. Vermits het vorig onderzoek geen significante verschillen rapporteerde tussen de incidenten van beide type wedstrijden, werd voor dit onderzoek geopteerd enkel type B-wedstrijden, hier geïdentificeerd als risicowedstrijden (d.w.z. wedstrijden waarbij een ploeg ten minste 50% spelers met een migratieachtergrond telt) op te nemen. Deze keuze werd gemaakt omdat er in dit onderzoek een bijkomende focus werd gelegd op incidenten met een racistische grondslag, waarvan wel verwacht kan worden dat die eerder/meer zullen gebeuren bij dit type wedstrijden. Tot slot is er in aanvulling op de studie van Cremers en Tuyls (2005) in dit onderzoek niet enkel rekening gehouden met incidenten vanwege toeschouwers, maar ook vanwege spelers, trainers en scheidsrechters
- Uit het voorgaande blijkt dat het huidig onderzoek een uitbreiding betreft van het vorig onderzoek. Tabel 1 op de volgende slide geeft een overzicht van de inhoudelijke en methodologische verschillen. Bij de vergelijkingen van de resultaten dienen deze verschillen in acht te worden genomen

Verschillen tussen onderzoeken

Tabel 1. Inhoudelijke en methodologische verschillen tussen het vorig en huidig onderzoek		
	2005	2020
Aantal onderzoekers	2	3
Aantal geobserveerde wedstrijden	28	32
Type wedstrijden	Type A (<50% spelers met een migratieachtergrond) en type B (50% of meer spelers met een migratieachtergrond)	Focus op type B (risico)wedstrijden (50% spelers of meer spelers met een migratieachtergrond)
Observatiefocus	Incidenten vanwege toeschouwers	Incidenten vanwege toeschouwers, maar ook vanwege spelers, trainers en scheidsrechters
Geobserveerde provincie(s)	Limburg	Alle Belgische provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, uitgezonderd de provincie Henegouwen*
Geobserveerde wedstrijden	U11-U12	U11-U21

*Hoewel wedstrijden in Henegouwen tot de steekproef behoorden, konden die wedstrijden door de stopzetting van de competitie n.a.v. corona niet geobserveerd worden

METHODOLOGIE

- Observatieonderzoek
- Steekproeftrekking
- Dataverzameling
- Representativiteit

OBSERVATIEONDERZOEK

Observatieonderzoek

- De data voor dit onderzoek werden verzameld via latente participerende observaties, oftewel 'covert participant field research'
- In tegenstelling tot een open observatie, zijn de subjecten van het onderzoek (in dit geval de toeschouwers, spelers, coaches en scheidsrechters) niet op de hoogte van het onderzoek, dit om sociaalwenselijke gedragingen niet in de hand te werken
- Desalniettemin maken de onderzoekers zelf wel deel uit van de context waarin het gedrag geobserveerd wordt, vandaar participerend onderzoek. Concreet betekent dat de onderzoekers zich tussen de toeschouwers plaatsten tijdens de wedstrijdobservaties. Participerend betekent in deze context niet actief. Dit wil zeggen dat de onderzoekers uiteraard zelf niet actief meededen met het gejuich of geroep, maar een passieve en neutrale houding aannamen
- Deze observatietechniek werd verkozen omdat het, in tegenstelling tot vragenlijsten of interviews, de maatschappelijke realiteit zo objectief mogelijk kan vastleggen

Bron: Cremers & Tuyls (2005)

Observatieonderzoek: voor- en nadelen

- Deze onderzoekstechniek heeft natuurlijk zowel voor- als nadelen. Onderstaand worden die kort samengevat

Voordelen

- Interpretatiemogelijkheden
 - Door zelf passief te participeren aan de context van het onderzoek is het mogelijk om gedragingen beter te interpreteren. De onderzoeker kan zo de aanleiding van een gedrag observeren
- Grote flexibiliteit van de methode
 - Mogelijkheid om manier van observeren aan te passen in functie van de context (bijv. van observatiepositie veranderen)
- Enige mogelijkheid om aan dit soort informatie te geraken
 - Waar er bij vragenlijsten/interviews dikwijls sociaalwenselijke antwoorden gegeven worden, weerspiegelt deze observatietechniek beter de realiteit. De 'participanten' weten immers niet dat ze geobserveerd worden.
- Latent kun je de situatie niet beïnvloeden. Hierdoor zijn de resultaten betrouwbaarder.
 - In interviews kunnen de vragen sturend worden geformuleerd, terwijl je als latente observator geen invloed uitoefent op het gedrag

Nadelen

- Vooroordelen en selectieve filter van de onderzoeker
 - Als onderzoeker kan je met een bepaalde vooringenomenheid gedrag observeren. Hier moet de onderzoeker van bewust zijn, zodanig dat hij/zij de data niet selectief filtert en interpreteert
- Bepaalde observeerbaarheid
 - Een onderzoeker kan natuurlijk niet alles zien of horen, zeker wanneer het observatieveld zo groot is als een voetbalveld. Hierdoor worden sommige incidenten niet geobserveerd
- Opvallende aanwezigheid
 - In een context waarin de subjecten met elkaar vertrouwd zijn (zoals het geval bij toeschouwers van jeugdvoetbalwedstrijden) kan een onderzoeker ontmaskerd worden, waardoor mensen geneigd zullen zijn om zich toch sociaalwenselijker te gedragen

Bron: Cremers & Tuyls (2005)

STEEKPROEFTREKKING

Trekking van steekproef van wedstrijden

Voor dit observatieonderzoek werd er bewust voor gekozen om enkel risicowedstrijden te observeren. Risicowedstrijden worden als dusdanig bestempeld als er sprake is van een ploeg met een vertegenwoordiging van 50% of meer van spelers met een migratieachtergrond. Om deze steekproef op te bouwen, werd gebruik gemaakt van de federatiewebsites van de Nederlandstalige en Franstalige vleugel van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (RBFA), meer bepaald van de website van Voetbal Vlaanderen (VV; <https://www.voetbalvlaanderen.be/>) en Association des Clubs Francophones de Football (ACFF; <https://www.acff.be/>). Via deze websites konden de namen van de spelers per ploeg geïdentificeerd worden. Op basis van de namen van de spelers werd met behulp van <https://www.forebears.io/> de migratieachtergrond gecontroleerd. Op die manier werd gerandomiseerd een steekproef van 42 wedstrijden getrokken per leeftijdsniveau en per provincie.

Belangrijk om op te merken is dat het vanwege corona, en de daarmee gepaard gaande afgelastingen van wedstrijden, niet mogelijk was om alle 42 wedstrijden te observeren. In totaal werden 32 observaties gerealiseerd.

DATAVERZAMELING

Observatieveld

Het observatieveld bestond uit de omgeving van het voetbalveld waar de wedstrijd gespeeld werd en de kantine (tijdens de pauze). Op die manier konden de onderzoekers zowel voor, tijdens en na de wedstrijd, als tijdens de rust eventueel ongepast gedrag observeren. Voor de wedstrijd kozen de onderzoekers een geschikte plaats tussen de meeste thuis- en uitsupporters in. Om een globaal beeld te vormen van eventueel ongepast gedrag plaatsten de onderzoekers zich gedurende de verschillende tijdsperiodes op andere locaties.

Observatieschema en -verslag

De onderzoekers maakten gebruik van een vooraf opgesteld observatieschema (zie volgende slide). Dit betreft een gevalideerd schema dat eerder door Cremers en Tuyls (2005) werd gebruikt in het kader van hun masterproefonderzoek. Het schema vat de te observeren variabelen samen op één blad. Het schema stelt een kruistabel voor van de verschillende tijdsperiodes met de verschillende daders. Per wedstrijd turfden de onderzoekers alle geobserveerde incidenten in het juiste vakje. Indien opportuun konden de onderzoekers ook een korte omschrijving neerpennen over het geobserveerd gedrag. Via een pilootstudie werd het observatieschema getest en de betrouwbaarheid tussen de onderzoekers gecontroleerd en vastgesteld.

In aanvulling op het observatieschema maakten de onderzoekers ook een kort verslag van de incidenten tijdens de wedstrijd. Dit gebeurde onmiddellijk na de wedstrijd. Na afloop van de observaties werden de observatieschema's met behulp van de verslagen door alle onderzoekers besproken. Bij twijfelgevallen werd de meerderheid gevolgd. Op die manier werden mogelijke vooroordelen en selectieve filters van de onderzoekers (zie [nadelen](#)) zoveel mogelijk geverifieerd.

Observatieschema

Onderzoeker:								Risicoploeg: H/A																				
Datum:								Eindstand: W/D/L																				
Wedstrijd:								Provincie:																				
Leeftijd: U11/U12/U13/U15/U17/U21																												
Etniciteit:																												
	Speler							Toeschouwer							Coach							Scheidsrechter						
	Verbaal					Non-Verbaal		Verbaal					Non-Verbaal		Verbaal					Non-Verbaal		Verbaal					Non-Verbaal	
	1	2	3	4	5	D	ID	1	2	3	4	5	D	ID	1	2	3	4	5	D	ID	1	2	3	4	5	D	ID
Voor																												
Omschr ijving																												
1e helft																												
Omschr ijving																												
Rust																												
Omschr ijving																												
2e helft																												
Omschr ijving																												
Na																												
Omschr ijving																												

Observatieschema

- Hieronder volgt een legende van hoe het observatieschema werd ingevuld
- Onderzoeker: de naam van de onderzoeker diende telkens ingevuld te worden, dit om de interobservator betrouwbaarheid te testen en om achteraf bij de bespreking van twijfelgevallen hiermee rekening te houden
- Datum: datum van de wedstrijd. Hierdoor kunnen wedstrijden voor corona (seizoen 2019-2020) vergeleken worden met wedstrijden tijdens corona (seizoen 2020-2021)
- Wedstrijd: de ploegen die tegen elkaar speelden werden hier genoteerd
- Leeftijdsniveau: het leeftijdsniveau van de geobserveerde wedstrijd werd omcirkeld
- Risicoploeg: aangezien de wedstrijden geselecteerd werden op basis van de samenstelling van een ploeg (met meer dan 50% spelers met een migratieachtergrond), werd ook gekeken of die ploeg thuis (H) of uit (A) speelde
- Eindstand: op basis van de eindscore (die ook genoteerd werd) werd in functie van de thuisspelende ploeg genoteerd of die had gewonnen (W), gelijk gespeeld (D) of verloren (L)
- Provincie: de provincie waarin de wedstrijd plaatsvond werd genoteerd
- Verbaal: vijf verschillende soorten verbale uitingen werden bijgehouden; 1 = humor (= eerder onschuldige uitlatingen) , 2 = spot (= minachtende opmerkingen), 3 = verontwaardiging (= uitingen van ongeloof), 4 = agressie (= vormen van frustratie), 5 = vloek (= het gebruik van scheldwoorden)
- Non-verbaal: non-verbale uitingen worden geturfd als direct (D), wanneer er direct fysiek contact is, of indirect (ID), wanneer er bijvoorbeeld enkel een wegwerpgebaar wordt gemaakt

Observatieprocedure

De onderzoekers zorgden ervoor dat ze minstens een kwartier op voorhand aanwezig waren bij het observatieveld. Op die manier konden ze een geschikte observatieplaats uitkiezen en tevens het gedrag van supporters voorafgaand aan de wedstrijd observeren. Meestal werd een observatieplaats ergens in het midden achter de toeschouwers van de thuis- en uitploeg gekozen. Door achter de geobserveerden plaats te nemen werd verzekerd dat zij geen zicht hadden op het observatieschema. Indien de onderzoekers toch het gevoel hadden dat sommige personen argwanend deden over het observatieschema, stopten ze dit weg. In de plaats daarvan werd de gsm/tablet gebruikt om incidenten te noteren. Het gebruik van een gsm wordt immers meer als natuurlijk ervaren dan een papieren observatieschema. Tijdens de rust gingen de onderzoekers met de andere toeschouwers mee naar binnen in de kantine. Na afloop van de wedstrijd wachtten de onderzoekers af tot alle spelers van het veld waren en de toeschouwers terug naar binnen gingen. Op die manier werd een zo volledig mogelijk beeld geschetst van de randbeleving bij een jeugdwedstrijd.

REPRESENTATIVITEIT

Verdeling

- Vermits de toegepaste observatietechniek zeer tijdsintensief is (niet alleen rekening houdende met de duur van een wedstrijd, maar ook met de verre verplaatsingen naar alle provincies in België), is het niet mogelijk om een groot aantal wedstrijden te observeren. Om toch een beeld te schetsen van het aantal incidenten tijdens jeugdwedstrijden in België werd daarom geopteerd voor een evenwichtige verdeling van risicowedstrijden per provincie, leeftijdscategorie en seizoen. Tabellen 2 en 3 geven een overzicht weer van de gerealiseerde steekproef per provincie naar respectievelijk seizoen en leeftijdscategorie. Betreffende de leeftijdscategorie worden de wedstrijden van de U11 t.e.m. U13, de U14 t.e.m. U16 en de U17 t.e.m. U21 samen berekend

SEIZOEN

Verdeling

Tabel 2. Verdeling van observaties naar provincie en seizoen

Provincie	Voor corona (seizoen 2019-2020)	Tijdens corona (seizoen 2020-2021)
Antwerpen	3	1
Limburg	2	0
Oost-Vlaanderen	1	2
Vlaams-Brabant	3	2
West-Vlaanderen	1	3
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2	1
Luik	0	2
Namen	0	2
Luxemburg	3	0
Waals-Brabant	1	3
Subtotaal	16	16
Totaal	32	

LEEFTIJDSCATEGORIE

Verdeling

Tabel 3. Verdeling van observaties naar provincie en leeftijdscategorie

Provincie	U11-U13	U14-U16	U17-U21
Antwerpen	2	2	0
Limburg	1	0	1
Oost-Vlaanderen	2	0	1
Vlaams-Brabant	2	0	3
West-Vlaanderen	1	1	2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0	2	1
Luik	0	0	2
Namen	0	2	0
Luxemburg	1	1	1
Waals-Brabant	2	2	0
Subtotaal	11	10	11
Totaal	32		

RESULTATEN

- [Vergelijking 2005-2020](#)
- [Analyses 2020](#)
- [Racisme](#)

- In eerste instantie maken we een vergelijkende analyse tussen de bevindingen uit vorig en huidig onderzoek op basis van uni- en bivariate. Voor de gegevens van 2020 worden telkens twee cijfers getoond, met name de gegevens die uitsluitend betrekking hebben op de incidenten vanwege toeschouwers (aangeduid door 2020 (toeschouwers)) en de gegevens die betrekking hebben op alle geobserveerde incidenten (dus ook vanwege spelers, trainers en scheidsrechters; aangeduid door 2020 (totaal)). Dit wordt gedaan omdat, zoals eerder besproken, de observaties van 2005 focusten op toeschouwersagressie
- Significante verschillen worden aangeduid met behulp van een asterisk (*), zowel in de tabellen als in de grafieken
- Bij de univariate analyses worden de absolute frequenties en/of relatieve aandelen van één variabele vergeleken tussen de meetmomenten. Voor de variabele 'tijdsperiode' kunnen we op die manier bijvoorbeeld achterhalen of het aandeel geobserveerde incidenten in de tweede helft verschilt tussen 2005 en 2010
- De bivariate analyses kruisen twee variabelen met elkaar. Zo kunnen we bijvoorbeeld 'tijdsperiode' kruisen met 'slachtoffertype' om te weten te komen wie (speler, trainer, scheidsrechter of toeschouwer) wanneer (eerste of tweede helft) het meeste geïsoleerd werd
- Vervolgens worden enkele specifieke analyses gepresenteerd waarvan de gegevens niet beschikbaar zijn voor 2005
- Tot slot wordt op basis van enkele observaties ingegaan op het thema racisme. De geobserveerde racistische incidenten worden kort beschreven en dienen als basis voor een extrapolatieoefening

VERGELIJKING 2005-2020

UNIVARIATE VERGELIJKINGEN

Aantal incidenten

- Tabel 4 vergelijkt het (gemiddeld) aantal wedstrijden en uitingen (per wedstrijd) tussen 2005 en 2020 (zowel enkel m.b.t. toeschouwers als totaal)
- In 28 wedstrijden observeerden Cremers en Tuyls (2005) 385 incidenten vanwege toeschouwers, tegenover 102 toeschouwersuitingen en 204 uitingen door toeschouwers, spelers, trainers en scheidsrechters in 32 geobserveerde wedstrijden in 2020. Gemiddeld betekent dit ongeveer 14 uitingen per wedstrijd in 2005 en ongeveer 3 en 6 uitingen per wedstrijd in 2020.
- Er is dus sprake van een significante daling van geobserveerde uitingen van 2005 naar 2020, zowel voor toeschouwers als totaal

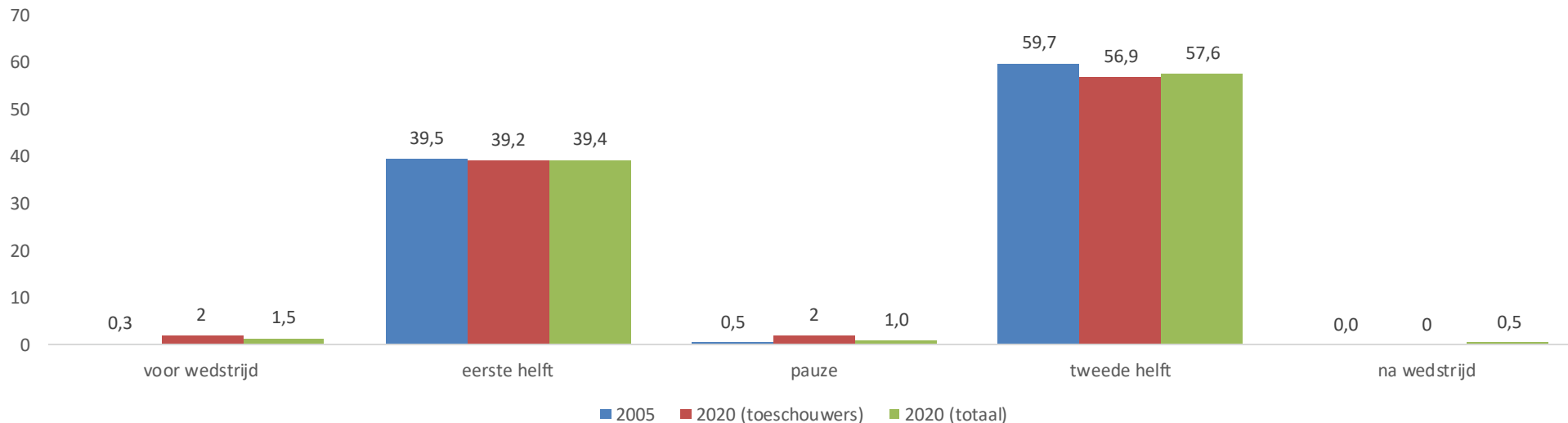
Tabel 4. Aantal incidenten

	2005	2020		Sig.
	Toeschouwers	Toeschouwers	Totaal	
Aantal wedstrijden	28	32	32	-
Aantal incidenten	385	102	204	-
Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd	13,75	3,19	6,38	***

Tijdsperiode

- Figuur 1 illustreert het aandeel incidenten per tijdsperiode in 2005 en 2020
- Op het eerste zicht valt meteen een vergelijkbaar patroon op tussen 2005 en 2020, met name dat ongeveer 4 op 10 incidenten gebeurden tijdens de eerste helft en bijna 6 op 10 in de tweede helft. Het aandeel incidenten voor de wedstrijd, tijdens de pauze en na de wedstrijd is verwaarloosbaar
- Chi-kwadraattoetsen leveren geen significant verschil op tussen 2005 en de twee cijfers voor 2020

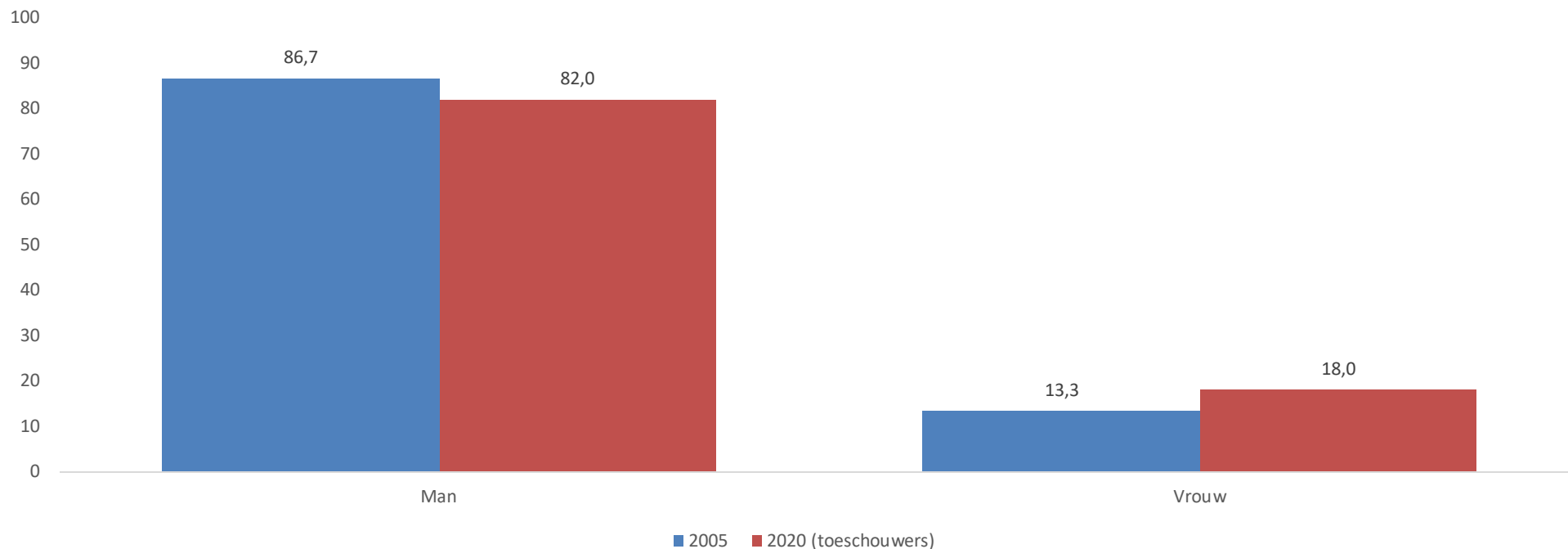
Figuur 1. Vergelijking aandeel incidenten volgens tijdsperiode tussen 2005 en 2020

Typering daders bij supporters

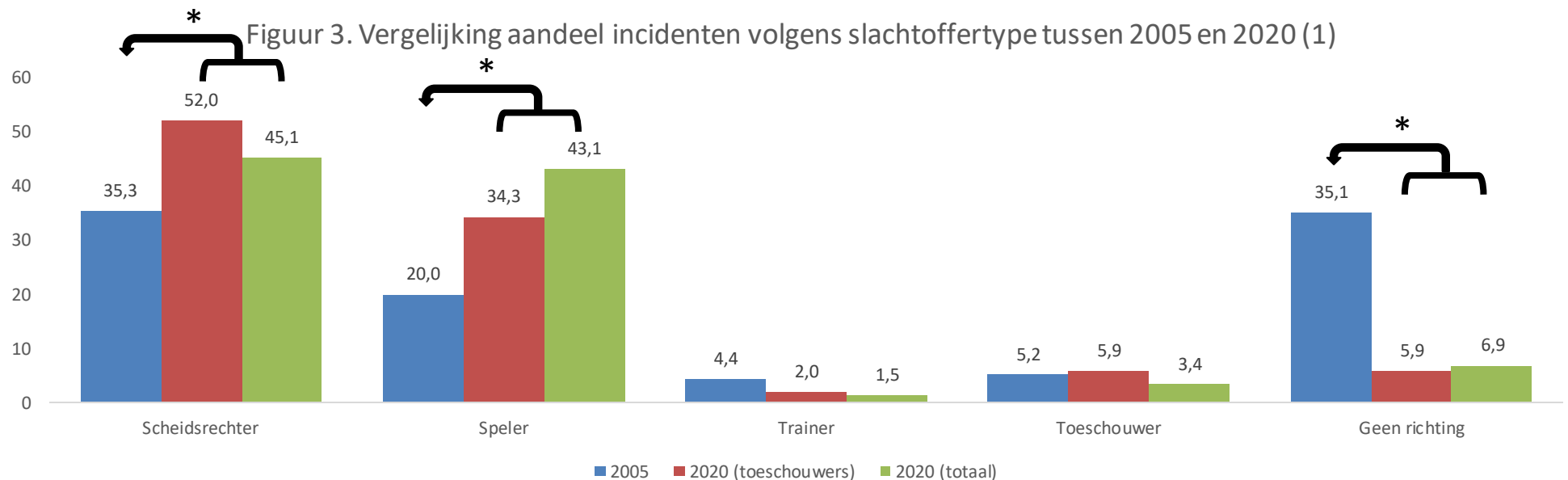
- De toeschouwers die een incident veroorzaakten werden zowel in 2005 als in 2020 ingedeeld volgens hun geslacht
- In vergelijking met 2005 is het aandeel vrouwelijke toeschouwers dat een incident veroorzaakte gestegen van 13,3% naar 18,0%. Dit verschil is echter niet significant. Dit wil ook zeggen dat voor beide meetmomenten meer dan 8 op de 10 uitingen van mannelijke toeschouwers kwamen

Figuur 2. Vergelijking aandeel incidenten volgens geslacht dader tussen 2005 en 2020 (enkel m.b.t. toeschouwers)

Typering slachtoffers

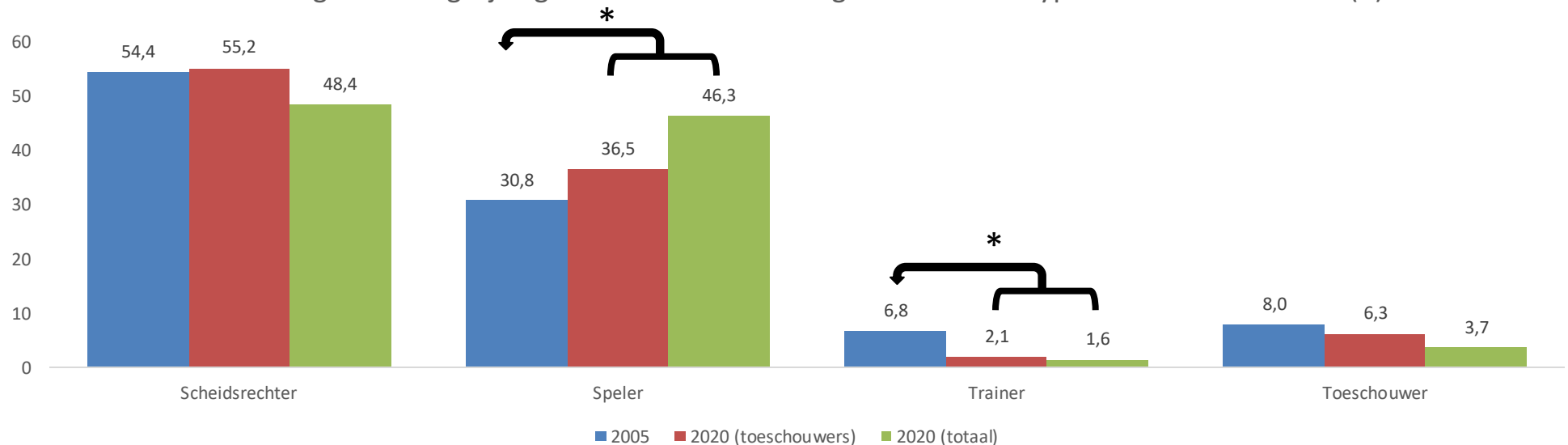
- Met betrekking tot de typering van slachtoffers werd een onderscheid gemaakt tussen scheidsrechters, spelers, trainers, toeschouwers of geen richting
- Uit de vergelijking tussen 2005 en 2020 valt op dat scheidsrechters en spelers significant vaker slachtoffer waren van een incident in 2020 (zowel voor het cijfer van toeschouwers als het totaalcijfer). Dit is vooral te wijten aan het feit dat er in 2005 significant meer incidentrijke gebeurtenissen werden geobserveerd zonder richting dan in 2020

Typering slachtoffers

- Vanuit voorgaand significant verschil bij het aantal observaties zonder richting werd beslist om deze categorie in onderstaande Figuur 4 buiten beschouwing te laten
- Hierdoor krijgen we een ander beeld op de proportieverdeling met betrekking tot het slachtoffertype
- Meer bepaald valt het significant verschil inzake incidenten ten aanzien van de scheidsrechter weg. In 2020 worden spelers wel nog significant meer gevisieerd dan in 2005, voornamelijk door niet-toeschouwers (waaronder spelers, trainers of scheidsrechters)

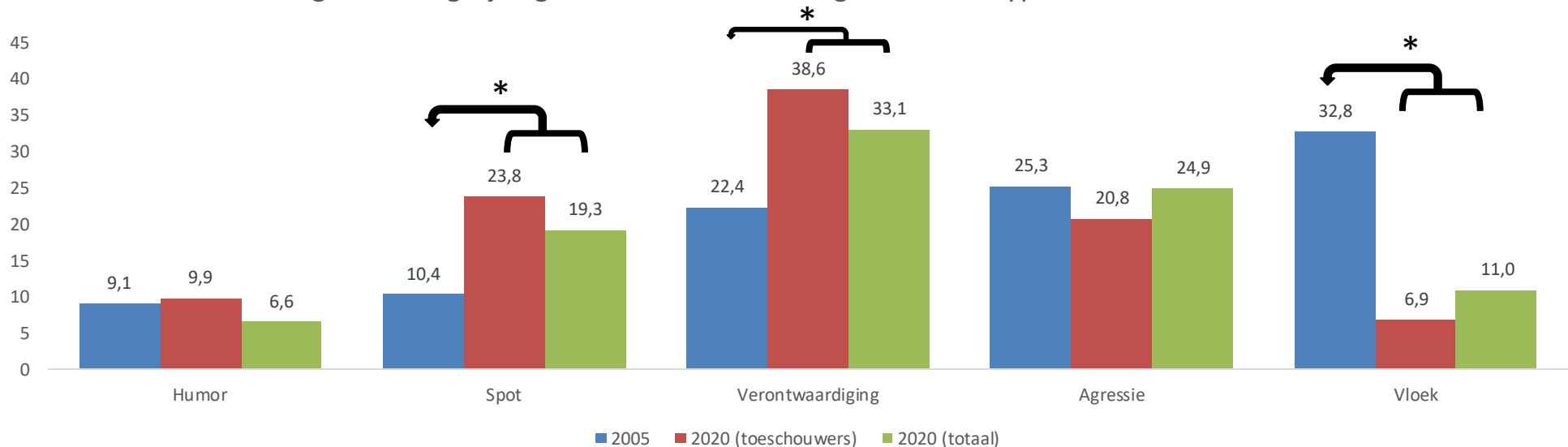
Figuur 4. Vergelijking aandeel incidenten volgens slachtoffertype tussen 2005 en 2020 (2)

Incidenttype

- Incidenten werden gecategoriseerd als humor, spot, verontwaardiging, agressie of vloek
- Significante verschillen in de proporties van de incidenttypes zijn gevonden tussen 2005 en 2020
- Zoals Figuur 5 illustreert, zijn er in 2020 significant meer incidenten geobserveerd als een spot of een verontwaardiging (voornamelijk vanwege toeschouwers)
- Daarentegen werden in 2005 bijna een derde van de incidenten geïdentificeerd als een vloek. In 2020 was het totaalaandeel van dit incidenttype slechts 11 procent

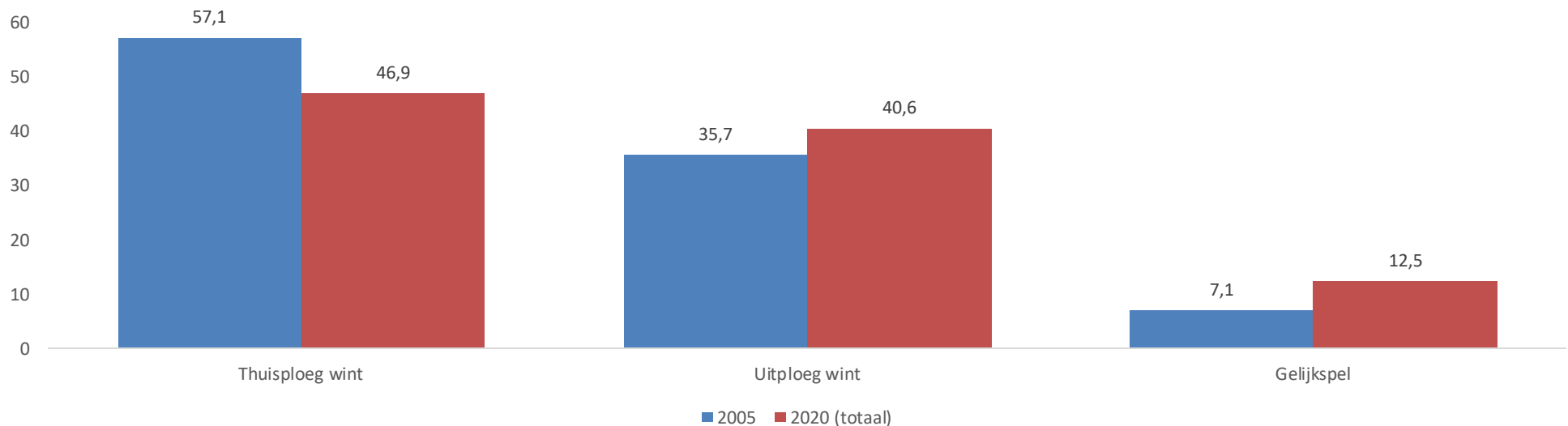
Figuur 5. Vergelijking aandeel incidenten volgens incidenttype tussen 2005 en 2020

Einduitslag

- Los van de incidenten werd de uitslag van de wedstrijd ook bijgehouden. Deze gegevens zijn voornamelijk interessant om in een volgende fase (zie verderop) het gemiddeld aantal incidenten te vergelijken. Er kan bijvoorbeeld verwacht worden dat de uitslag het gedrag van supporters, spelers of coaches al dan niet in positieve/negatieve zin beïnvloedt
- Een Chi-kwadraattoets levert geen significant verschil op tussen 2005 en 2020 ($\chi^2=2,573/DF=2/p>0,050$)
- Desalniettemin bleek de thuisploeg in 2005 in bijna zes op tien gevallen aan het langste eind te trekken, in vergelijking met ongeveer vier op tien gevallen in 2020. In 2020 vielen er relatief meer gelijke spelen te noteren (16,8% versus 7,1%)

Figuur 6. Vergelijking aandeel wedstrijden volgens einduitslag tussen 2005 en 2020

Vergelijking tussen wedstrijden met meeste en minste incidenten

- Tabel 5 toont de cijfers van de vijf wedstrijden met de meeste incidenten en de vijf wedstrijden met de minste incidenten in 2005 en 2020
- In overeenstemming met het gemiddeld totaal aantal incidenten (zie slide [42](#)) blijken er in 2005 meer incidenten te zijn geweest dan in 2020. Deze bevinding geldt zowel voor de vijf wedstrijden met meeste incidenten, als de vijf wedstrijden met minste incidenten
- Gemiddeld werden er bijna 27 incidentgevallen geobserveerd voor de vijf meest 'incidentrijke' wedstrijden in 2005, versus bijna 18 gevallen in 2020, waarvan 10 door toeschouwers veroorzaakt zijn. Voor de vijf minst 'incidentrijke' wedstrijden is het relatief verschil kleiner met 2,2 in 2005 en 0,2 in 2020
- Tabel 6 op de volgende slide vat de absolute cijfers m.b.t. andere achtergrondkenmerken samen

Tabel 5. Vergelijking aantal incidenten in meest en minst incidentrijke wedstrijden tussen 2005 en 2020

	Totaal aantal incidenten			Gemiddeld aantal incidenten		
	2005	2020		2005	2020	
		Toeschouwers	Totaal		Toeschouwers	Totaal
Wedstrijden met meeste incidenten	134	49	89	26,8	9,8	17,8
Wedstrijden met minste incidenten	11	0	5	2,2	0	0,2

Vergelijking tussen wedstrijden met meeste en minste incidenten

Tabel 6. Achtergrondkenmerken van de meest en minst incidentrijke wedstrijden in 2005 en 2020

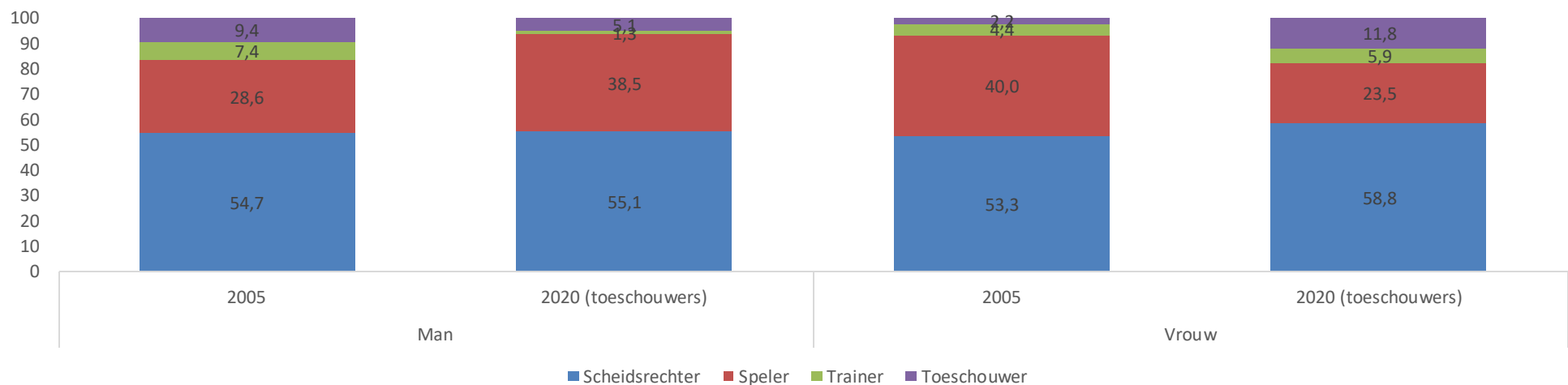
		Wedstrijden meeste incidenten			Wedstrijden minste incidenten	
		2005	2020 (toeschouwers)	2020 (totaal)	2005	2020 (totaal)
Tijdsperiode	Aantal uitingen	134	49	89	11	1
	Voor de wedstrijd	0	0	0	0	0
	Eerste helft	53	15	25	2	0
	Rust	2	0	0	0	0
	Tweede helft	79	34	64	9	1
	Na de wedstrijd	0	0	0	0	0
Richting	Scheidsrechter	58	31	47	6	0
	Speler	14	14	32	2	1
	Trainer	13	0	0	0	0
	Toeschouwer	13	2	2	0	0
	Geen richting	36	2	8	3	0
Dader	Scheidsrechter	n.v.t.	n.v.t.	2	n.v.t.	0
	Speler	n.v.t.	n.v.t.	26	n.v.t.	1
	Trainer	n.v.t.	n.v.t.	9	n.v.t.	0
	Toeschouwer	134	49	49	11	0
Incidenttype	Humor	5	5	6	0	0
	Spot	12	7	9	0	0
	Verontwaardiging	31	24	32	7	0
	Agressie	47	8	14	0	0
	Vloek	39	4	13	4	0
Contact	Zonder contact	134	49	80	11	1
	Met contact	0	0	9	0	0
Winnaar	Thuisploeg	2	1	36	2	3
	Uitploeg	3	1	36	3	2
	Gelijkspel	0	3	17	0	0

BIVARIATE VERGELIJKINGEN

Dader – Slachtoffertype

- Figuur 7 laat zien wie de slachtoffers waren van de mannelijke en vrouwelijke toeschouwers in 2005 en 2020
- In 2020 richtten mannen zich opvallend meer op spelers dan in 2005. In 2020 werden trainers en toeschouwers dan weer minder gevisieerd door mannen
- De proporties voor de vrouw zijn tegenovergesteld. Relatief gezien zijn de observaties van incidenten van vrouwelijke toeschouwers richting spelers het dubbele in 2005 dan in 2020

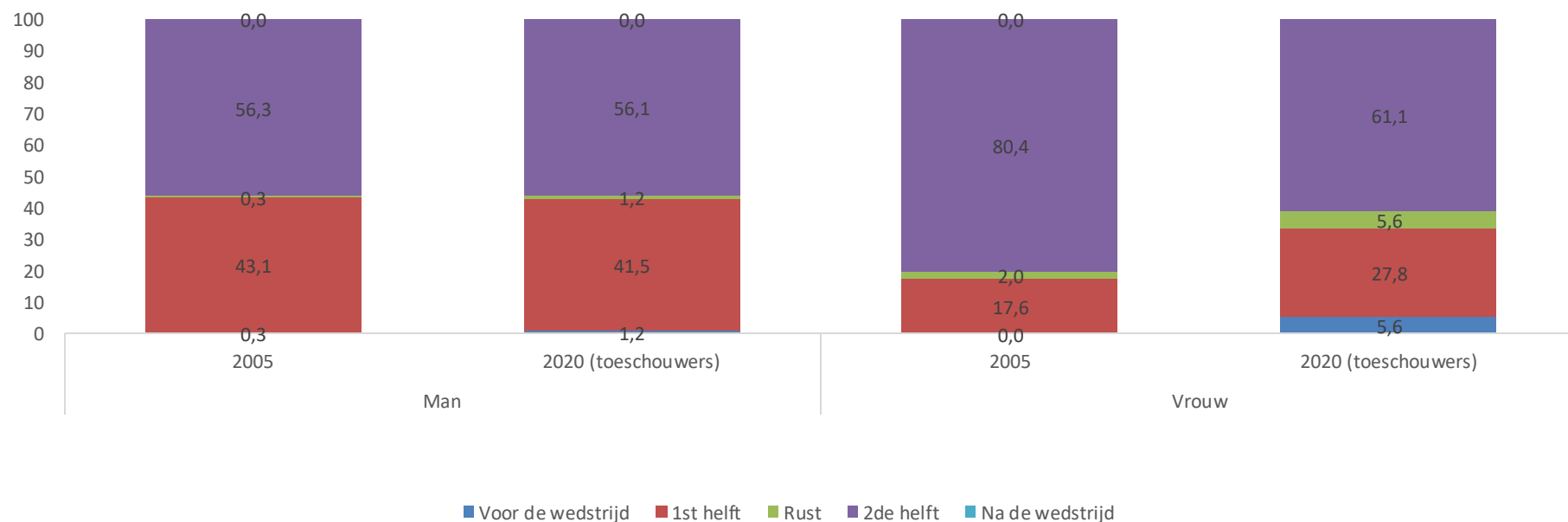
Figuur 7. Vergelijking van aandeel incidenten volgens geslacht dader en slachtoffertype tussen 2005 en 2020

Dader – Tijdsperiode

- Nemen we opnieuw het onderscheid tussen een mannelijke en vrouwelijke toeschouwer in acht, maar dan gekruist met de tijdsperiode waarin het incident zich voordeed, dan zien we in 2005 en 2020 een bijna identiek beeld voor de mannen
- Voor de vrouwen daarentegen toont Figuur 8 dat in 2005 opvallend meer incidenten werden geobserveerd in de tweede helft. Concreet werden 80% van de uitingen door vrouwen begaan in de tweede helft, in vergelijking met 63% in 2020

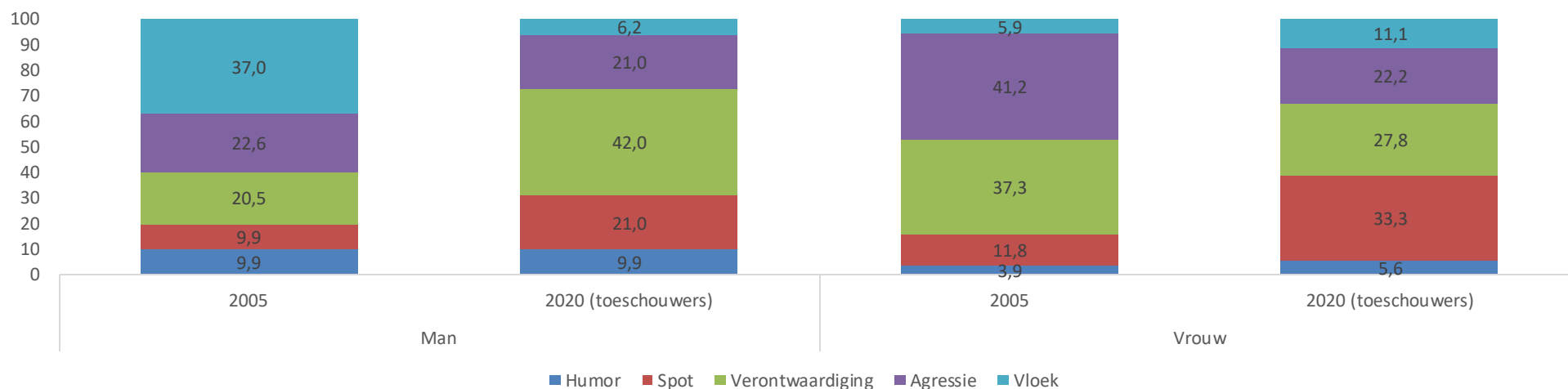
Figuur 8. Vergelijking van aandeel incidenten volgens geslacht dader en tijdsperiode tussen 2005 en 2020

Dader – Incidenttype

- De incidenttypes van mannelijke toeschouwers werden in 2005 voornamelijk geïdentificeerd als een vloek, gevolgd door agressie/frustratie en verontwaardiging. In 2020 zijn de uitingen van mannen overwegend een verontwaardiging, gevolgd door agressie en spot. Vloeken werd in 2020 ‘slechts’ in 12% van de gevallen genoteerd
- Het beeld voor vrouwelijke toeschouwers in 2005 lijkt op dat van mannen in 2020, met name dat zij in ongeveer 37% van de gevallen ook verontwaardigd reageerden. Het grote verschil met vrouwelijke daders in 2020 is dat vrouwen in 2005 veel meer incidenten met een agressieve ondertoon en minder met een spottende ondertoon begingen

Figuur 9. Vergelijking van aandeel incidenten volgens geslacht dader en incidenttype tussen 2005 en 2020

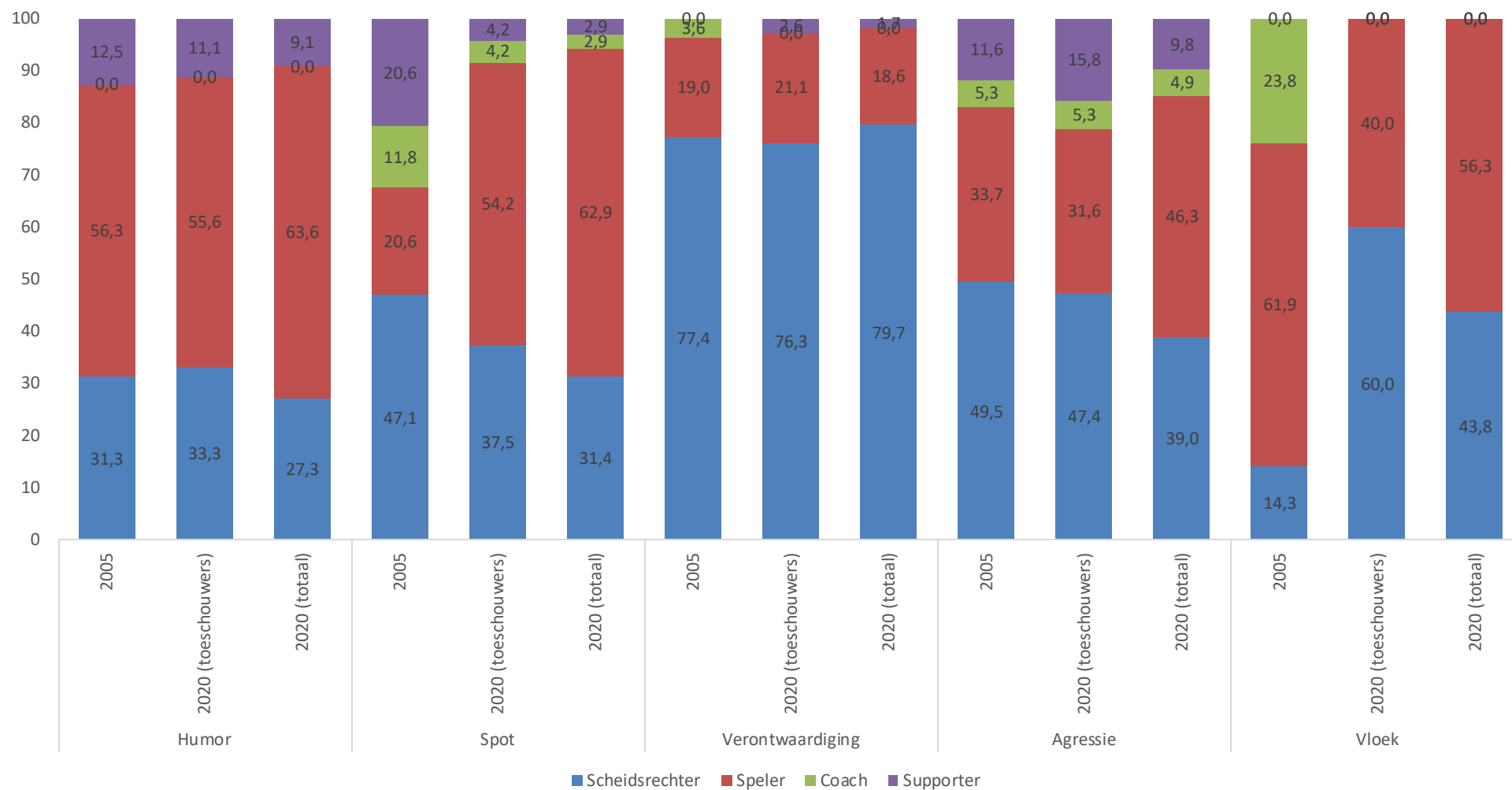

Incidenttype – Slachtoffertype

- Figuur 10 illustreert wie het slachtoffer is geworden van welk incidenttype tijdens een wedstrijd, met een vergelijking tussen 2005 en 2020
- Zoals voorgaand reeds werd beschreven, waren er in 2005 veel meer incidenten zonder slachtoffer geobserveerd. Deze gevallen gaan voornamelijk over uitingen van humor of over een vloek. Gezien het onevenwicht in de observaties tussen 2005 en 2020 met betrekking tot de 'geen slachtoffer'-categorie wordt in de volgende slide deze categorie buiten beschouwing gelaten
- Door de 'geen slachtoffer'-categorie niet mee te nemen in onderstaande analyse zien we dat de slachtofferverhouding van humor-incidenten tussen 2005 en 2020 gelijkaardig is. Specifiek wordt er in zes op tien gevallen humoristisch gelachen met/om spelers
- Scheidsrechters zijn, zowel in 2005 als 2020, vooral het slachtoffer van verontwaardigde reacties, wellicht als gevolg van al dan niet juiste beslissingen die in twijfel worden getrokken
- De verhoudingen m.b.t. spot en vloek verschillen meer tussen 2005 en 2020. Net als voor humor vormen spelers in 2020 in zes op tien incidenten het onderwerp van spot, terwijl in 2005 vaker gespot wordt met de scheidsrechter, supporter en coach. Waar in 2005 ook nog gevloekt werd op de coach, werd dit in 2020 niet geobserveerd

Incidenttype – Slachtoffertype

Figuur 10. Vergelijking van aandeel incidenten volgens incidenttype en slachtoffertype tussen 2005 en 2020

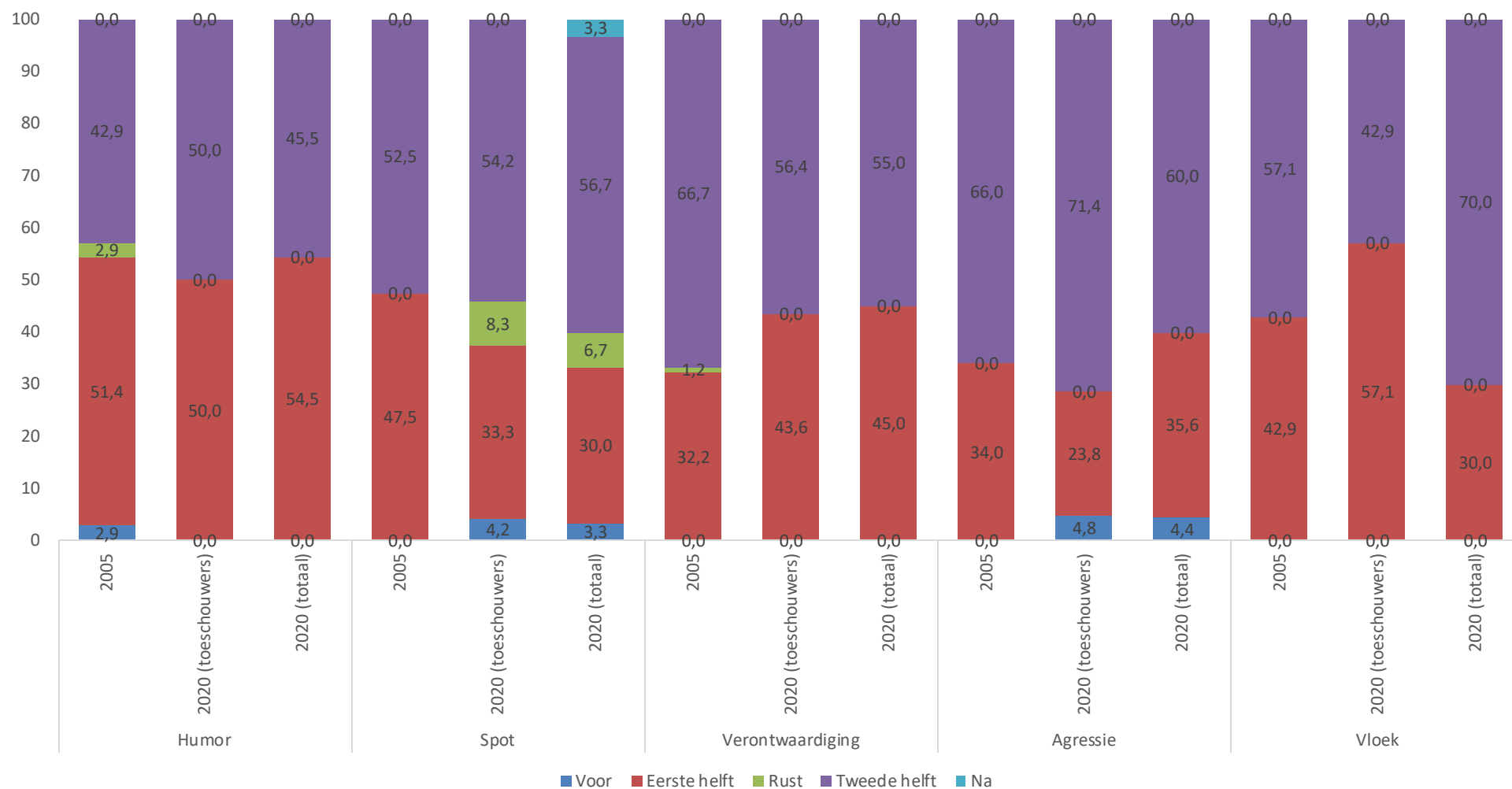

Incidenttype – Tijdsperiode

- Figuur 11 op de volgende dia vergelijkt de kruistabellen op basis van incidenttype en tijdsperiode tussen 2005 en 2020 met elkaar
- Voor elk incidenttype zien we tussen 2005 en 2020 een gelijkaardig beeld optreden volgens de tijdsperiode
- Ook al zijn het absolute aantal incidenten voor, tijdens de rust, als na de wedstrijd zeer klein, toch kan gesteld worden dat deze incidenten voornamelijk als spot worden gecategoriseerd
- In verband met de incidenttypes spot en vloek kunnen we vaststellen dat dergelijke incidenten in 2020 voornamelijk konden geobserveerd worden in de tweede helft, al vloekten toeschouwers in 2020 meer tijdens de eerste helft
- Het omgekeerde geldt voor verontwaardigde reacties. In 2005 viel dit relatief gezien vaker te noteren in de tweede helft dan in de eerste helft in vergelijking met 2020

Incidenttype – Tijdsperiode

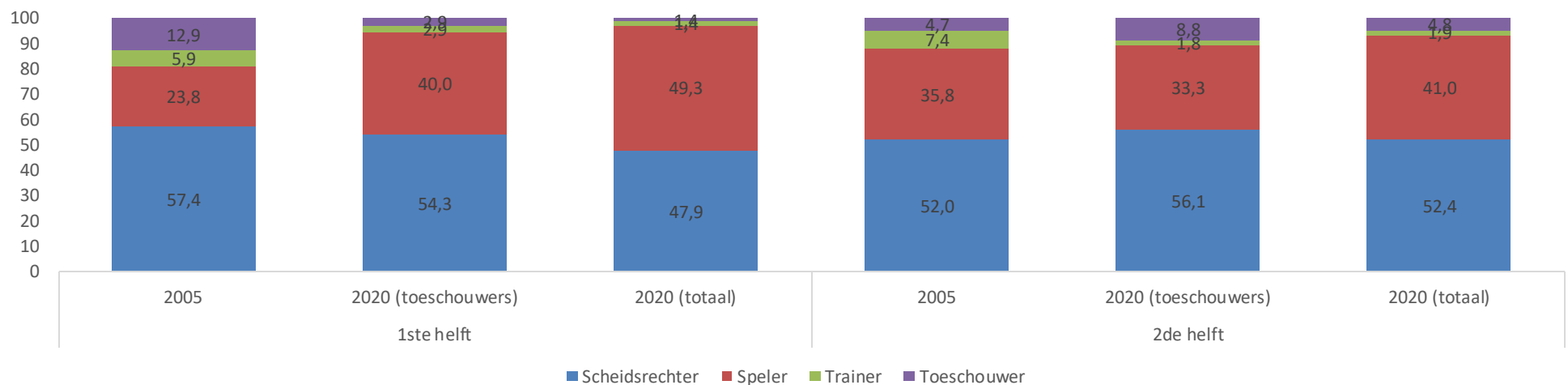
Figuur 11. Vergelijking van aandeel incidenten volgens incidenttype en tijdsperiode tussen 2005 en 2020

Tijdsperiode – Slachtoffertype

- Onderstaande Figuur 12 illustreert wie in welke tijdsperiode het slachtoffer was van een incident. Aangezien zowel in 2005 als 2020 amper incidenten werden geobserveerd voor de wedstrijd, tijdens de rust en na de wedstrijd wordt onderstaand enkel de incidenten tijdens de eerste en tweede helft besproken
- In vergelijking met 2005 valt op dat er een groter aandeel spelers in 2020 slachtoffer is geweest van een incident tijdens de eerste helft. In 2005 waren de scheidsrechters tijdens de eerste helft daarentegen vaker het kop van jut. Ook trainers en toeschouwers waren in 2005 vaker als slachtoffer betrokken bij een incident
- Voor de tweede helft zien we een veel evenwichtigere verhouding m.b.t. het slachtoffertype tussen 2005 en 2020

Figuur 12. Vergelijking van aandeel incidenten volgens tijdsperiode en slachtoffertype tussen 2005 en 2020

SPECIFIEKE ANALYSES M.B.T. 2020

Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd per provincie

- Er werden ook enkele aparte analyses gedraaid voor de gegevens van 2020 die niet mogelijk waren voor de gegevens van 2005, waaronder bijvoorbeeld het gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd per provincie (zie Tabel 7)
- Vergelijken we de gemiddelden tussen de verschillende provincies bekomen we een significantewaarde van 0,070. Op basis van een betrouwbaarheidsniveau van 95% betekent dit dus net geen significant verschil tussen de provincies
- In de geobserveerde wedstrijden in Limburg werd gemiddeld gezien het meest aantal incidenten genoteerd, met name 18. In Luxemburg daarentegen werd gemiddeld slechts 1 incident genoteerd. Ook al lijkt dit verschil groot is het belangrijk om op te merken dat de afzonderlijke observaties per provincie maar gebaseerd zijn op een beperkt aantal wedstrijden. Hier houdt de significantietoets rekening mee, vandaar ook geen significant verschil

Tabel 7. Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd per provincie

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Luik	Luxemburg	Namen	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Waals-Brabant	West-Vlaanderen	Sig.
Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd	4,8	6,7	18,0	6,5	1,0	10,5	3,3	9,2	3,3	5,8	0,070

Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd per regio

- Om het aantal geobserveerde wedstrijden per categorie te vergroten, werd dezelfde berekening gedaan voor de verschillende geïdentificeerde regio's, met name Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- In vergelijking met Tabel 7 liggen de gemiddelde waarden hier dicht bij elkaar. Specifiek werden er in de wedstrijden in Vlaanderen gemiddeld 7,4 incidenten vastgesteld, in Wallonië 4,5 en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 6,7
- De significantiewaarde duidt met 0,455 dan ook niet op een significant verschil

Tabel 8. Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd per regio

	Vlaanderen	Wallonië	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Sig.
Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd	7,5	4,5	6,7	0,455

Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd pre- en tijdens corona

- In het licht van de verstrengde maatregelen naar aanleiding van corona (zoals social distancing) kan men verwachten dat de opkomst en het interpersoonlijk gedrag lager bij jeugdvoetbalwedstrijden lager ligt, en bijgevolg ook in een daling resulteert van het gemiddeld aantal incidenten. Vandaar werden de wedstrijden van voor corona (m.b.t. het seizoen 2019-2020) vergeleken met de wedstrijden tijdens corona (m.b.t. het seizoen 2020-2021) (zie Tabel 9)
- Het gemiddeld aantal incidenten bij wedstrijden pre-corona ligt met 7,0 hoger dan het gemiddeld aantal incidenten bij wedstrijden tijdens de coronacrisis (5,8). Op basis van de significantietoets kunnen we echter niet spreken van een significant verschil

Tabel 9. Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd pre- en tijdens corona

	Pre-corona (einde seizoen 2019-2020)	Tijdens corona (begin seizoen 2020-2021)	Sig.
Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd	7,0	5,8	0,560

Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd volgens niveau

- Zowel jeugdwedstrijden op gewestelijk als provinciaal niveau werden geobserveerd. Het gewestelijke speelniveau is het laagste competitieniveau waarin ploegen worden onderverdeeld. Daarna volgt het provinciaal competitieniveau. Beide niveaus werden gekozen omdat ploegen van dezelfde provincie hier steeds tegen elkaar uitkomen
- Bij gewestelijke wedstrijden werden gemiddeld 5,7 incidenten gerapporteerd. Bij provinciale wedstrijden waren dit er 10,0. Ondanks het verschil is dit niet significant (significantiewaarde $p=0,115$)

Tabel 10. Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd volgens niveau

	Gewestelijk	Provinciaal	Sig.
Gemiddeld aantal incidenten	5,7	10,0	0,115

Gemiddeld aantal incidenten volgens leeftijd

- Tot slot van de specifieke analyses wordt het gemiddeld aantal incidenten tussen wedstrijden naar leeftijdscategorie vergeleken met elkaar
- De significantiewaarde $p=0,021$ duidt op significante verschillen
- Meer bepaald zien we een significante toename van het gemiddeld aantal incidenten naarmate de leeftijdscategorie toeneemt
- Bij de wedstrijden met de jongste spelers (van U11 t.e.m. U13) werden gemiddeld slechts 2,7 incidenten geobserveerd. Dit gemiddelde stijgt naar 7,0 voor de U14-U16-wedstrijden en naar 9,5 voor de wedstrijden van de oudste leeftijdscategorieën

Tabel 11. Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd volgens leeftijdscategorieën

	U11 t.e.m. U13	U14 t.e.m. U16	U17 t.e.m. U21	Sig.
Gemiddeld aantal incidenten per wedstrijd	2,7	7,0	9,5	0,021*

RACISME

Racisme

- Zoals eerder meegedeeld zijn de wedstrijden uit de steekproef van dit onderzoek 'risicowedstrijden', die geselecteerd werden op basis van de samenstelling van een ploeg uit ten minste 50% spelers met een migratieachtergrond. Naast de verschillende incidenttypes (humor, spot, verontwaardiging, agressie en vloek) omschreven de onderzoekers ook het onderwerp van het gedrag
- Naast een tweetal gevallen van bodyshaming werden ook acht racistisch getinte incidenten in vijf wedstrijden geobserveerd (zie vijf voorbeelden van dergelijke uitingen op slide [69](#))
- Tabel 12 op de volgende slide vat de achtergrondkenmerken van de wedstrijden waarin racistisch gedrag optrad samen, en vergelijkt die met de wedstrijden zonder racistische incidenten
- Significante verschillen duiken op tussen de wedstrijden met en zonder racistische incidenten, zowel naar tijdsperiode, dader, slachtoffer-, en incidenttype. Bovendien werden alle racistische incidenten geobserveerd tijdens wedstrijden in Vlaanderen
- Terwijl de meeste incidenten zich afspelen tijdens de wedstrijdminuten, bleek racistisch gedrag zich daarbuiten twee keer voor te doen (met name voor de wedstrijd en tijdens de rust)
- In alle acht gevallen is het een toeschouwer die zich schuldig maakt aan racisme. Met uitzondering van één toeschouwer, zijn de spelers steeds het slachtoffer. Op basis van het incidenttype valt op dat racisme verbaal via spottende opmerkingen wordt geuit (zie opnieuw voorbeelden op slide [69](#))

Tabel 12. Vergelijking van achtergrondkenmerken tussen wedstrijden zonder en met racistisch incident (1)

		Geen racisme		Racisme		Sig.
		N	%	N	%	
Tijdsperiode	Voor de wedstrijd	2 ^a	1,1	1 ^b	12,5	0,001**
	Eerste helft	74	38,9	4	50,0	
	Rust	1 ^a	0,5	1 ^b	12,5	
	Tweede helft	112	25,0	2	25,0	
	Na de wedstrijd	1	0,5	0	0,0	
Dader	Speler	67 ^a	34,7	0 ^b	0,0	0,044*
	Trainer	28	14,5	0	0,0	
	Toeschouwer	94 ^a	48,7	8 ^b	100,0	
	Scheidsrechter	4	2,1	0	0,0	
Slachtoffertype	Scheidsrechter	92 ^a	46,9	0 ^b	0,0	0,037*
	Speler	81 ^a	41,3	7 ^b	87,5	
	Trainer	3	1,5	0	0,0	
	Toeschouwer	6	3,1	1	12,5	
	Geen richting	14	7,1	0	0,0	
Uiting	Verbaal	170	86,7	8	100,0	0,544
	Non-verbaal	22	11,2	0	0,0	
	Combinatie	4	2,0	0	0,0	
	Humor	11	6,7	1	14,3	
Incidenttype (verbaal)	Spot	29 ^a	17,6	6 ^b	85,7	0,000***
	Verontwaardiging	60 ^a	36,4	0 ^b	0,0	
	Agressie	45	27,3	0	0,0	
	Vloek	20	12,1	0	0,0	
	Zonder contact	6	24,0	/	/	
Incidenttype (non-verbaal)	Met contact	19	76,0	/	/	
	Thuisploeg	80	42,1	5	62,5	
Winnaar	Uitploeg	77	40,5	2	25,0	0,519
	Gelijkspel	33	17,4	1	12,5	

Racistische uitlatingen

“ *Da's altijd zo met die bruin, die beginnen te stampen en dan begint het spel* (toeschouwer tijdens gewestelijke U21 wedstrijd in Limburg)

“ *Die bruintjes hun pijngrens ligt vree laag he* (toeschouwer tijdens gewestelijke U17 wedstrijd in Oost-Vlaanderen)

“ *Tsjetsjeen Tsjetsjeen, Tsjetsjeen Tsjetsjeen* (toeschouwer tijdens gewestelijke U12 wedstrijd in Oost-Vlaanderen)

“ *Die komen gelijk als champignons uit de grond...* (toeschouwer tijdens gewestelijke U15 wedstrijd in West-Vlaanderen)

“ *Het is een safari waarin die gastjes spelen* (toeschouwer tijdens gewestelijke U17 wedstrijd in Oost-Vlaanderen)

- In aanvulling op Tabel 12 toont Tabel 13 nog enkele bijkomende vergelijkende cijfers tussen wedstrijden zonder en met racistisch incident
- Hieruit blijkt dat er gemiddeld ongeveer twee incidenten meer te observeren vielen in wedstrijden met een racistisch incident, maar dit verschil is niet significant
- Ook de moment- en eindscores tussen de ploegen bij wedstrijden met en zonder racistisch incident liggen dicht bij elkaar
- Wat het doelpuntenverschil betreft, lijken wedstrijden met een racistisch incident spannender te zijn geweest dan wedstrijden zonder racistisch incident. Toch zou dit verschil op basis van de p-waarde 0,283 aan toeval te wijten kunnen zijn

Tabel 13. Vergelijking van achtergrondkenmerken tussen wedstrijden zonder en met racistisch incident (1)

	Wedstrijden zonder racistisch incident	Wedstrijden met racistisch incident	Sig.
Aantal incidenten per wedstrijd	7,0	8,8	0,529
Momentcore thuisploeg	1,0	0,4	0,317
Momentscore uitploeg	1,6	0,0	0,257
Doelpuntenverschil	1,8	0,4	0,283
Eindscore thuisploeg	4,6	2,8	0,503
Eindscore uitploeg	4,2	1,4	0,110

Racisme

- Onderstaande Tabel 14 toont de resultaten van een binaire logistische regressie waarin de relatie wordt geanalyseerd tussen het al dan niet optreden van een racistisch incident aan de ene kant en het doelpuntenverschil, tijdstip en geslacht van de dader aan de andere kant
- Uit de analyse blijkt dat er geen significante associatie bestaat tussen het tijdstip en het geslacht van de dader met de observatie van een racistisch incident
- Rekening houdende met de invloed van voornoemde onafhankelijke variabelen en met een betrouwbaarheidsniveau van 90% kan wel een significante trend vastgesteld worden tussen het doelpuntenverschil en de observatie van een racistisch incident. Meer bepaald blijkt dat hoe kleiner het doelpuntenverschil, hoe meer kans dat racistische incidenten zich voordoen

Tabel 14. Binaire logistische regressie van de observatie van een racistisch incident, volgens doelpuntenverschil, tijdstip en geslacht dader

	S.E.	Wald	Exp(B)	Sig.
Doelpuntenverschil	1,063	3,551	0,135	0,060
Tijdstip				
Eerste helft	0,982	0,547	2,067	0,460
Tweede helft (ref.)	-	-	-	-
Geslacht dader				
Man	1,265	0,194	0,573	0,660
Vrouw (ref.)	-	-	-	-

EXTRAPOLATIE

Extrapolatie

- Een extrapolatieoefening werd gemaakt om in te kunnen schatten wat de bevindingen met betrekking tot racisme uit dit observatieonderzoek zouden kunnen betekenen op seizoensbasis, m.a.w. hoeveel racistische incidenten of wedstrijden met ten minste een racistisch incident er naar schatting elk seizoen zijn.
- Om een extrapolatieschatting te kunnen maken, werden enkele stappen doorlopen, met name (1) een schatting van het aantal wedstrijden per (normaal en volledig) seizoen door ploegen van U11 t.e.m. U21, (2) een gerandomiseerde steekproeftrekking om het aandeel risicowedstrijden in Vlaanderen en Wallonië te schatten, (3) een schatting van de verhouding klachten met betrekking tot racisme tussen Vlaanderen en Wallonië, (4) en de extrapolatie van het gemiddeld aantal (racistische) incidenten en aantal wedstrijden met racistisch incident per seizoen. In wat volgt worden deze stappen achtereenvolgens uitgelegd

Schatting van het aantal wedstrijden

- De 32 geobserveerde wedstrijden vertegenwoordigen uiteraard slechts een heel klein deel van het totaal aantal wedstrijden dat jaarlijks gespeeld. Daarom werd er met behulp van beschikbare, anonieme administratieve gegevens van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (RBFA, persoonlijke communicatie, 21 januari 2021) berekend hoeveel (risico)wedstrijden er jaarlijks gespeeld worden
- De administratieve gegevens gaven per leeftijdscategorie en provincie weer hoeveel ploegen deelnemen aan het competitieaanbod van de Belgische Voetbalbond. Voor de berekening van het aantal wedstrijden werd uitgegaan van een standaard competitieformat van 16 ploegen die elk twee keer tegen elkaar spelen. Op die manier werd het aantal ploegen gedeeld door 16 en vervolgens maal 480 (= totaalaantal wedstrijden per competitie van 16 ploegen) gedaan om het totaalaantal wedstrijden per competitie, leeftijdscategorie en provincie te berekenen. De optelsom van alle leeftijdscategorieën en provincies leidde uiteindelijk tot een schatting van het totaalaantal wedstrijden per seizoen van alle U11-U21-ploegen, met name 241 710 wedstrijden, waarvan 154 710 in Vlaanderen en 87 000 in Wallonië

Steekproeftrekking

- Vermits de observaties gebeurden tijdens risicowedstrijden zou het niet correct zijn om voorgaand totaalcijfer (N= 241 710) te gebruiken ter extrapolatie van het aantal (racistische) incidenten. Zoals eerder aangegeven werden risicowedstrijden geoperationaliseerd als wedstrijden waarin een ploeg minstens 50% spelers met een migratieachtergrond telt
- Omdat het praktisch onhaalbaar is om dit voor elke ploeg na te gaan, werd een steekproef genomen. Voor Vlaanderen en Wallonië apart werd een tabel (zie respectievelijk slide [77](#) en [78](#)) opgemaakt waarin de aanwezige leeftijdscategorieën (die ook onderdeel waren van de observaties) gekruist met de provincies en het speelniveau (d.w.z. gewestelijk (G) of provinciaal (P))
- Via de website van de Belgische voetbalbond werd er via de 'uitslagen en kalenders' (zie <https://www.rbfa.be/nl/competition-finder>) per provincie en per leeftijdscategorie een gewestelijke en een provinciale reeks willekeurig gekozen. Vervolgens werd de eerste ploeg in het reeksoverzicht geselecteerd. Via de 'spelers en staf' werd tot slot geverifieerd of de ploeg gecategoriseerd kan worden als een homogene (<50% spelers met een migratieachtergrond; Ho) of een heterogene (50% of meer spelers met een migratieachtergrond; He) ploeg. De migratieachtergrond werd gecontroleerd op basis van de namen van de spelers via <https://forebears.io/>
- De Tabellen 15 en 16 op de volgende slides geven de resultaten van de steekproeftrekking anoniem weer

Steekproeftrekking Vlaanderen

- Onderstaande tabel toont de resultaten van de steekproeftrekking voor Vlaanderen
- In totaal zijn 10 van de 60 ploegen uit de steekproef heterogeen, wat neerkomt op een percentage van 16,67%

Tabel 15. Steekproeftrekking voor Vlaanderen

		U11		U12		U13		U15		U17		U21	
		Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He
Antwerpen	P		X	X			X		X	X		X	
	G	X		X		X			X	X		X	
Limburg	P	X		X		X		X		X		X	
	G	X		X		X		X		X		X	
Oost-Vlaanderen	P	X		X		X		X			X		X
	G	X		X		X		X		X		X	
Vlaams-Brabant	P		X	X		X		X		X		X	
	G	X		X		X		X			X		X
West-Vlaanderen	P	X		X		X		X		X		X	
	G	X		X		X		X			X	X	
		8	2	10	0	9	1	8	2	7	3	8	2

Legende: Ho = Homogeen; He = Heterogeen; P = Provinciaal, G = Gewestelijk

Steekproeftrekking Wallonië

- Onderstaande tabel toont de resultaten van de steekproeftrekking voor Wallonië
- In totaal zijn 19 van de 79 ploegen uit de steekproef heterogeen, wat neerkomt op een percentage van 24,05%

Tabel 16. Steekproeftrekking voor Wallonië

		U11		U12		U13		U14		U15		U16		U17		U19		U21	
		Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He	Ho	He
Henegouwen	P	X		X		X		X		X		X		X		X			
	G	X		X		X			X	X		X			X		X		X
Luik	P	X		X			X	X		X		X			X		X	X	
	G	X		X		X			X	X						X			
Luxemburg	P		X	X		X		X		X		X		X		X			
	G	X		X		X		X		X				X				X	
Namen	P	X		X		X		X		X		X		X		X			
	G	X		X		X		X		X		X		X		X			
Waals-Brabant	P		X	X			X		X	X			X	X		X			
	G		X		X	X			X		X		X	X			X		
		7	3	9	1	8	2	6	4	9	1	6	2	7	2	6	3	2	1

Legende: Ho = Homogeen; He = Heterogeen; P = Provinciaal, G = Gewestelijk

Klachten in Vlaanderen en Wallonië

- Zoals hiervoor besproken werden acht incidenten met betrekking tot racisme geobserveerd tijdens jeugdwedstrijden in Vlaanderen, en geen tijdens jeugdwedstrijden in Wallonië. Op basis van ander onderzoeksmateriaal (zoals de interviews; zie [BMS Studie 92](#)) is het aan te nemen dat racisme ook in Wallonië optreedt. Om de extrapolatiecijfers voor deze regio door te trekken werd daarom gekeken naar de verhouding van klachten met betrekking tot racisme bij de Belgische voetbalbond van 2008 tot en met 2018 tussen Vlaanderen en Wallonië (RBFA, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020)
- Het aantal klachten vanuit Waalse provincies is ongeveer de helft (met name 49,06%) van het aantal klachten vanuit Vlaamse provincies. De geëxtrapoleerde cijfers voor Vlaanderen op basis van de bevindingen uit het observatieonderzoek werden dus vermenigvuldigd door 49,06 om tot het aantal racistische incidenten voor Wallonië te bekomen
- Op de volgende slide worden alle besproken cijfers met betrekking tot de extrapolatieoefening samengevat

Extrapolatie

- Tabel 17 toont dat 25 785 en 20 924 van de 154 710 en 87 000 jaarlijkse wedstrijden in respectievelijk Vlaanderen en Wallonië op basis van de steekproeftrekking geïdentificeerd kunnen worden als risicowedstrijden
- Gebruikmakend van het gemiddeld aantal geobserveerde incidenten in Vlaanderen (7,5) en Wallonië (4,5) (zie slide [74](#)) blijkt dat er per seizoen naar schatting 287 546 incidenten gebeuren tijdens risicowedstrijden in België
- Extrapoleren we het aandeel geobserveerde racistische incidenten (5,93%) op basis van het gemiddeld aantal incidenten, dan blijken er zich per seizoen naar schatting 11 460 racistische incidenten voor te doen tijdens risicowedstrijden in Vlaanderen. Gebaseerd op de klachtenverhouding (zie [vorige slide](#)) zou dit voor Wallonië neerkomen op 5 622 racistische incidenten
- Trekken we de geobserveerde verhouding van het aandeel wedstrijden in Vlaanderen met een racistisch incident (5/18) door, dan kan tot slot het gemiddeld aantal risicowedstrijden met racistisch incident in Vlaanderen bepaald worden op 7 163. Bij gebrek aan vergelijkbare cijfers kan dit voor Wallonië niet berekend worden

Tabel 17. Extrapolatiecijfers m.b.t. racistische incidenten

	Totaal	Vlaanderen	Wallonië
Totaalaantal wedstrijden per seizoen	241 710	154 710	87 000
Totaalaantal risicowedstrijden per seizoen	46 709	25 785	20 924
Gemiddeld aantal incidenten tijdens risicowedstrijden per seizoen	287 546	193 388	94 158
Gemiddeld aantal racistische incidenten tijdens risicowedstrijden per seizoen	17 082	11 460	5 622
Gemiddeld aantal risicowedstrijden met racistisch incident	n.v.t.	7 163	n.v.t.

REFERENTIELIJST

Referentielijst

- Cremers, R., & Tuyls, M. (2005). *Toeschouwersagressie in het jeugdvoetbal: Een participerende observatie*. Leuven: KU Leuven. Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen.
- RBFA (2008). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2007-2008*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2009). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2008-2009*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2010). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2009-2010*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2011). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2010-2011*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2012). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2011-2012*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2013). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2012-2013*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2014). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2013-2014*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2015). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2014-2015*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2016). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2015-2016*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2017). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2016-2017*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2018). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2017-2018*. Brussel: Departement Operations, KBVB.

Referentielijst

- RBFA (2019). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2018-2019*. Brussel: Departement Operations, KBVB.
- RBFA (2020). *OOP 40 - Omzendbrief van 14 december 2006 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende uitlatingen en spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden: rapport 2019-2020*. Brussel: Departement Operations, KBVB.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. \(2009\). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* \(Beleid & Management in Sport Studies 1\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 2

[Vos, S. & Scheerder, J. \(2009\). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* \(Beleid & Management in Sport Studies 2\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 3

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. \(2010\). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 \(VFP09\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 3\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 4

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. \(2010\). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 \(VSP09\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 4\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 5

[Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. \(2010\). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* \(Beleid & Management in Sport Studies 5\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 6

[Vos, S. & Scheerder, J. \(2011\). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* \(Beleid & Management in Sport Studies 6\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 7

[Scheerder, J. & Seghers, J. \(2011\). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 7\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 8

[Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2011\). *Sport in clubverband \(Deel 1\). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 8\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 9

[Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H., Winand, M. & Vos, S. \(2012\). *Sport in clubverband \(Deel 2\). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* \(Beleid & Management in Sport Studies 9\). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeersch, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2013\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 1\) The case of Belgium from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 18\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 19

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2014\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 2\) The case of Portugal from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 19\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 20

[Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. \(2014\). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 20\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 21

[Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. \(2014\). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 \(VSDP1.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 21\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 22

[Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. \(2014\). *Sportief \(en\) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* \(Beleid & Management in Sport Studies 22\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 23

[Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2015\). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 \(VSP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 23\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 24

[van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. \(2016\). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 \(VSDP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 24\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 25

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2015\). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 25\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2016\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* \(Beleid & Management in Sport Studies 26\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 27

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2016\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* \(Beleid & Management in Sport Studies 27\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 28

[Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. \(2016\). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 28\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 29

[Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. \(2016\). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 29\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 30

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 30\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Nr. 31

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* \(Beleid & Management in Sport Studies 31\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Nr. 32

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* \(Beleid & Management in Sport Studies 32\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid & Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 41

Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* (Beleid & Management in Sport Studies 41). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 42

Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid & Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 44

Scheerder, J., Claes, E. & Corthouts, J. (2017). *Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs. Vlaanderen in vergelijking met negen Europese landen* (Beleid & Management in Sport Studies 44). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 45

Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Cokelaere, S. (2018). *Trends en evoluties in de fitnesssector. Fitnessparticipatie en het aanbod van fitness in Vlaanderen. Resultaten van het Vlaamse Fitness Panel 2.0 (VFP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 45). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 46

Saliën, D., Scheerens, E., Scheerder, J. & Borgers, J. (2018). *Satisfied participant, returning consumer? Tevredenheidsonderzoek bij deelnemers aan loop- en fietssportevenementen in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 46). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 47

Scheerder, J., Vanlandewyck, Y., Van Biesen, D., Lenaerts, L., Meganck, A.-S., Cans, E. & Cornelissen, J. (2018). *Onderzoek naar de actieve sportdeelname van personen met een beperking in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een nulmeting* (Beleid & Management in Sport Studies 47). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (7)

Nr. 48

[Scheerder, J., Thibaut, E. & Vos, S. \(2019\). *Vlaamse Sportparticipatie Index \(VSI\). Berekening en Toepassing op de Vlaamse bevolking en specifieke doelgroepen* \(Beleid & Management in Sport Studies 48\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 49

[Thibaut, E., Scheerder, J., Pauwels, G. & Verschueren, B. \(2019\). *Vlaanderen sport\(in\)actief? Een analyse op basis van surveymateriaal en ledenaantallen van sportfederaties* \(Beleid & Management in Sport Studies 49\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 50

[Cornelissen, J., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2018\). *Sport op de lokale beleidsagenda. Facts & figures voor een onderbouwd sportbeleid* \(Beleid & Management in Sport Studies 50\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 51

[Helsen, K., Corthouts, J., Cornelissen, J., & Scheerder, J. \(2018\) *Een één-twee met Koning Voetbal. Een populaire doe- én kijksport in cijfers* \(Beleid & Management in Sport Studies 51\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 52

[Helsen, K., Verschueren, B., Scheerder, J., m.m.v. Devos, T. \(2018\). *‘Samen scoren’ in Heist-op-den-Berg’. Onderzoek naar potentiële samenwerkingsverbanden in het lokale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 52\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid](#)

Nr. 53

[Hillaert, T., Jacobs, B., Thibaut, E., & Scheerder, J. \(2019\). *Van mecenaat naar moderne sportsponsoring? Analyse van het sponsorlandschap in het Vlaamse amateurvoetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 53\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 54

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Belangrijkste resultaten en samenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 54\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (8)

Nr. 55

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Synthèse et résultats principaux les plus importants et résumé* \(Études Gestion & Management du Sport 55\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 56

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Delta Barometer für Good Governance und Innovation im Sport. Synthese und Hauptergebnisse* \(Sport Policy & Management Studies 56\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 57

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer of Good Governance and Innovation in Sport. Summary and main results* \(Sport Policy & Management Studies 57\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 58

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Naar een berekening van de Good Governance & Innovation in Sport Index \(GGIS\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 58\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 59

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Développement du Bonne gouvernance & Innovations in Sport Index \(GGIS\)* \(Études Gestion & Management du Sport 59\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (9)

Nr. 60

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Onderzoek naar goed bestuur bij sportfederaties in Vlaanderen. Een vergelijking tussen 2014 en 2018* \(Beleid & Management in Sport Studies 60\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 61

[Heirweg, S., Motmans, J. & Scheerder, J. \(2019\). *Quick scan van de sportdeelname door transgender personen* \(Beleid & Management in Sport Infographics 61\). Leuven/Gent: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UGent/Infopunt Transgender.](#)

Nr. 62

[Helsen, K., Corthouts, J., Scheerder, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Onderzoek naar goed bestuur en innovatie van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in vergelijking met sportfederaties in België. Benchmarkstudie in het kader van de Delta Barometer* \(Beleid & Management in Sport Studies 62\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 63

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 63\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 64

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Federatieprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 64\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 65

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 65\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 66

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 66\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (10)

Nr. 67

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Sports participation, physical (in)activity and overweight in the European Union. A comparative study based on pan-European data 2002-2017* (Sport Policy & Management Studies 67). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 68

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 68). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 69

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Clubprofiel en sportaanbod (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 69). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 70

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 70). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 71

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 71). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr 72

Helsen, K. & Scheerder, J., with the cooperation of Alexandris, K. & Hover, P. (2020). *Flemish running events in international perspective: participant profile, motivation and attitudes. Results based on the European RUN for HEALTH project* (Sport Policy & Management Studies 72). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (11)

Nr. 73

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *AG Antwerp 10 Miles & Marathon 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 73)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 74

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Eindejaarscorrida Leuven 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 74)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 75

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Policy recommendations to promote health-enhancing physical activity and social welfare in the EU. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Studies 75)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 76

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Beleidsaanbevelingen voor het stimuleren van gezondheidsbevorderende fysieke activiteit en sociaal welzijn in de EU. Resultaten gebaseerd op het Europese RUN for HEALTH project (Beleid & Management in Sport Studies 76)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 77-88
(in voorbereiding)

Nr. 89

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1). Kader en methodologische toelichting (Beleid & Management in Sport Studies 89)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 90

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Amon, F., Bormans, F. & Serneels, A. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2). Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties (Beleid & Management in Sport Studies 90)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (12)

Nr. 91

Scheerder, J. & Huyge, E. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3). Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie: resultaten op basis van de online-survey* (Beleid & Management in Sport Studies 91). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 92

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4). Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie: resultaten op basis van diepte-interviews* (Beleid & Management in Sport Studies 92). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 93

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5). Synthese en beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 93). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 94

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Recherche à méthodes mixtes sur la discrimination dans le football des jeunes en Belgique (partie 5). Synthèse et recommandations politiques* (Gestion & Management du Sport 94). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3)

Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie:
resultaten op basis van de online survey

Jeroen Scheerder
Ellen Huyge

2021

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
KU Leuven

Onderzoek met de steun van

**VOETBAL
VLAANDEREN**

ISBN 978-9-49-213475-2

Dit is het eenennegentigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en -methode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, dr. E. Thibaut, drs. J. Corthouts

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2021 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2021/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

U kan de BMS Studies volgen via [@BMS_KULeuven](https://twitter.com/BMS_KULeuven)

INHOUDSTAFEL

Inhoud

- [Inhoudstafel](#)
- [Over de auteurs](#)
- [Inleiding](#)
- [Opzet van de deelstudie](#)
- [Resultaten](#)
- [Referentielijst](#)
- [Reeds verschenen BMS Studies](#)

Knop om terug te
keren naar 'Inhoud'

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD, MA, MSc, MScEd) studeerde antropologie, bewegings- en sportwetenschappen en marketing. Hij is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is de promotor-coördinator van het Vlaamse Onderzoekplatform Sport en de coördinator van de Afstudeerrichting Sportbeleid en Sportmanagement aan de KU Leuven. Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Zijn onderzoek heeft betrekking op aspecten van sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in (inter)nationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, politiek en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>). Jeroen Scheerder doceert sportbeleid, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007) en is hij gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland. Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. In deze netwerken staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal. Hij is auteur van *Sport: beleid en participatie in Vlaanderen* (2021, LannooCampus) en van *The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe: Fit for the Future?* (2020, Palgrave Macmillan), *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport markets* (2017, Palgrave Macmillan) en *Sport policy systems and sport federations: A cross-national perspective* (2015, Palgrave Macmillan), alsook co-editor van *Functions of Sports Clubs in European Societies: A Cross-National Comparative Study* (2020, Springer).

Ellen Huyge

Ellen Huyge behaalde in 2006 haar masterdiploma in de Sociologie aan de Universiteit Antwerpen. Na de afronding van haar postacademische opleiding tot leerkracht, startte zij met wetenschappelijk onderzoek naar de beroepsgroep en loopbaan van leerkrachten. Van 2013 tot en met 2016 was zij verbonden aan de Vakgroep Sociologie van de Universiteit Gent. Binnen het project '*Teaching in the Bed of Procrustes*' werkte zij aan een doctoraatsonderzoek over de prestatiekloof tussen jongens en meisjes in het secundair onderwijs en benaderde hierbij het fenomeen vanuit een (sub)cultureel perspectief. Ze onderzocht de rol van 'anti-schoolculturen' bij jongens én bij meisjes. Sinds 2017 was zij verbonden aan de Vakgroep Politieke Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, als coördinator van het DEBEST-onderzoeksprogramma en werkte rond radicaliseringsprocessen bij leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Gedurende haar tijd aan de VUB was zij ook op freelance basis aan de slag als procesbegeleider in onderwijs, voornamelijk van veranderingsprocessen die verband hielden met gender en andere vormen van diversiteit. In 2020 maakte zij haar intrede bij de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven waar zij voor het eerst kennismaakte met sport als voorwerp van (sociologisch) wetenschappelijk onderzoek.

INLEIDING

Inleiding

De voorliggende BMS Studie is het derde deel uit een reeks van vijf. Het betreft het deel waarin de resultaten van de **online survey** in het kader van het onderzoek naar **discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal** gerapporteerd en besproken worden. Een kwantitatieve aanpak waarbij heel wat cijfermateriaal verzameld wordt op basis waarvan representatieve bevindingen over de populatie van Belgische jeugdvoetballers (10- tot en met 20 jaar) en hun ouders naar voor geschoven kunnen worden, is uniek en een meerwaarde voor zowel het jeugdvoetbalbeleid als het sociaalwetenschappelijke sport- en beweegonderzoek dat hieromtrent gevoerd wordt. De verworven wetenschappelijke inzichten kunnen een belangrijke bron zijn voor toekomstige beleidsplanning en het formuleren van prioritaire actiepunten in het bijzonder. Vooraleer uitgebreid de cijfers te presenteren, gaan we eerst in op de afbakening van de onderzoekspopulatie en lichten de keuze toe van de vragen die in de survey opgenomen werden. Vervolgens staan we kort stil bij de contactopname met de respondenten en bij de representativiteit van de gerealiseerde steekproef. Daarna worden de bevindingen gepresenteerd in heel wat grafieken en tabellen, afgewisseld met korte stukken tekst waarin de belangrijkste resultaten beschreven worden

Dit onderzoek werd uitgevoerd met de steun van de Royal Belgian Football Association (RBFA) in samenwerking met de Association des Clubs Francophones de Football (ACFF) en Voetbal Vlaanderen

OPZET VAN DE DEELSTUDIE

Afbakening van de onderzoekspopulatie

- In het kader van het onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal werd aan **10- tot en met 20-jarigen (M/V/X)** die in een Belgische voetbalclub aangesloten bij RBFA/ACFF/VV voetbal spelen, alsook hun **ouders/opvoedingsverantwoordelijken** een online vragenlijst voorgelegd. Hoewel eerdere studies het thema van discriminatie en stereotypering in het Belgische (prof)voetbal reeds onderzochten (zie bijvoorbeeld Cnops, 2020, Corthouts & Scheerder, 2017 en Scheerder, 2006) is het de eerste maal dat aspecten van discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal bestudeerd worden
- Het is dus van belang om de ervaringen en percepties van jongeren inzake discriminatie in het voetbal in het onderzoek aan bod te laten komen. Ook de ervaringen en meningen van de ouder(s) en/of de opvoedingsverantwoordelijke(n) zijn belangrijk aangezien verondersteld kan worden dat ook zij – als ouder(s), maar ook als toeschouwer(s) van jeugdwedstrijden (die hun kinderen spelen) – een bevoorrechte getuige zijn van discriminatie in het jeugdvoetbal. Het is dan ook een opportuniteit om in de vorm van een **online gezinssurvey** de stemmen van beide groepen aan het woord te laten. Vandaar dat geopteerd werd om een vragenlijst op te stellen met daarin vragen voor de ouder(s)/opvoedingsverantwoordelijke(n) enerzijds en voor de jeugdspelers anderzijds. De ouders konden hun kinderen indien gewenst helpen bij het invullen van de vragenlijst, maar in het deel van de jongeren zijn het de ervaringen en percepties van de kinderen die gevraagd wordt
- Er werd gekozen om, naast het **veldvoetbal**, ook het **zaalvoetbal** op te nemen omdat er in deze voetbalvariant een sterke(re) aanwezigheid is van mensen met een migratieachtergrond. Dit is relevant voor het voorliggende onderzoek

Afbakening van de onderzoekspopulatie

- In het onderzoek focussen we op de 10- tot en met 20-jarigen. Vanuit sociologisch perspectief zijn we op die manier in staat een bijzondere levensfase te bestuderen, met name de **adolescentiefase**. Dit is een periode waarin de identiteitsontwikkeling alsook de thematiek die in het onderzoek voorligt (i.c. discriminatie omwille van identiteit) centraal staan
- Als ondergrens werd gekozen voor de leeftijd van 10 jaar aangezien het onderzoeksthema delicaat is: het onderzoek vraagt aan respondenten te reflecteren op vormen van uitsluiting en pesten, en kan om deze reden mogelijk als **confronterend** en pijnlijk ervaren worden. Een (nog) jongere leeftijdsgroep willen bereiken zou met zich meebrengen dat ook de vragenlijst aangepast moet worden, bijvoorbeeld op het vlak van gehanteerde termen. De tijd en middelen om de vragenlijst in die zin aan te passen waren in het kader van het voorliggende project niet voor handen
- Een extra reden om de ondergrens op 10 jaar te leggen heeft ook te maken met het feit dat de **competitiestructuur** vanaf die leeftijd stilaan geïntroduceerd wordt. Het in competitieverband aan voetbal doen, speelt een belangrijke rol in de onderzoeksproblematiek die hier behandeld wordt
- Het Belgische jeugdvoetbal telt bij benadering **186.900 leden** in de beoogde leeftijdscategorie. Om een zo ruim mogelijk bereik te kunnen realiseren werd de volledige populatie van jeugdspelers en hun ouders aangeschreven en uitgenodigd aan de online survey deel te nemen. Er werd dus geen steekproef getrokken. Dit heeft als mogelijk gevolg dat de respons vertekend is en dat de verzamelde gegevens mogelijk geen representatief beeld geven. Post-stratificatie en weging zullen dan toegepast worden; zie verder
- We trachtten het jeugdvoetbal scherp te omlijnen als ‘voetbal voor -21 jarigen’ (in overeenstemming met de hoogste leeftijdscategorie **U21** waarna jongeren naar het amateurvoetbal voor volwassenen gaan). Toch is, in realiteit, die scheidslijn niet altijd zo scherp: jeugdspelers kunnen onder contract gaan spelen vanaf het kalenderjaar waarin zij 16 jaar worden en vallen dan onder de noemer van ‘profvoetbal’. Jongvolwassen spelers kunnen ook – wanneer zij goed genoeg geacht worden – gevraagd worden om in het eerste elftal te spelen in het ‘amateurvoetbal voor volwassenen’. Voor dit onderzoek was de leeftijd de doorslaggevende factor om mee te mogen doen aan het onderzoek, maar het zou kunnen dat jongvolwassen spelers uit het prof- of amateurvoetbal voor volwassenen, zich niet aangesproken voelden door dit onderzoek

Ontwerp van de vragenlijst

- Bij het opstellen van de vragenlijst hebben we ons deels gebaseerd op eerder (internationaal) jeugdonderzoek naar discriminatie, buiten de context van sport (zie bijvoorbeeld D'hondt, 2016, Pachter et al. 2010, Roggemans, 2013 en Vermeersch et al., 2010)
- De vragenlijst bestaat uit meerdere onderdelen, met name:
 - vragen met betrekking tot **socio-demografische kenmerken**, waaronder geslacht en leeftijd van de jeugdspeler, migratie-achtergrond, woonplaats, plaats van training, socio-culturele samenstelling van de club, etc.
 - **attituden** tegenover verschillende vormen van identiteit; hiervoor werden gevalideerde meetschalen gebruikt die peilen naar de mate van etnofobie, homofobie, islamofobie, traditionele genderrol en transfobie
 - ervaringen met **micro-agressies**
 - omgang met discriminatie (**coping-mechanismen**)
- Er werd gezorgd voor een evenwichtige balans tussen negatief en positief geformuleerde vragen
- 40 van de 57 vragen zijn bedoeld voor de ouders en 17 vragen dienen door de jeugdspeler te worden ingevuld, al dan niet met de hulp van een van de ouders. Het merendeel van de vragen dient dus ingevuld te worden door de ouder(s)/opvoedingsverantwoordelijke(n). De vragenlijst werd van het **Nederlands** naar het **Frans** vertaald
- De vragenlijst werd ingevoerd in Qualtrics zodat de respondenten de survey online konden invullen

Contactopname en looptijd van de online survey

- De online survey werd geïntroduceerd bij alle jeugdspelers tussen 10 en 20 jaar en hun ouders op 16 september 2020. De uitnodiging om te participeren in het onderzoek en een begeleidend schrijven, verliep via de mailbox van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Een eerste algemene reminder werd verstuurd op 25 september 2020, een tweede en laatste reminder werd uitgestuurd op 9 oktober 2020. De laatste reminder werd beperkt tot jongens uit de leeftijdscategorie van 14- tot en met 18 jaar. Dit werd beslist om zo de oververtegenwoordiging van meisjes en de ondervertegenwoordiging van TSO- en BSO-leerlingen trachten bij te sturen. Het gros van de vragenlijsten werd dus verzameld tijdens de periode van half september tot half oktober 2020. De survey werd formeel afgesloten op 31 oktober 2020

Representativiteit van de gerealiseerde steekproef

- In totaal werden 6.141 vragenlijsten opgehaald. Van deze vragenlijsten bleken een heel groot aantal weliswaar niet bruikbaar. Deze vragenlijsten werden geschrapt:
 - 987 vragenlijsten die niet werden ingevuld omdat de participant bij de eerste vraag reeds afhaakte (16,1%)
 - 149 vragenlijsten die niet werden ingevuld omdat de deelnemer bij de eerste vraag aangaf 'niet akkoord te gaan met de privacy voorwaarden' verbonden aan de onderzoeksdeelnemers (2,4%)
 - 2.768 vragenlijsten die voor minder dan 65% werden ingevuld (45,1%)
 - 44 + 24 vragenlijsten van ouders van wie de kinderen, in het kalenderjaar 2020, jonger dan 10 jaar of ouder dan 21 jaar waren (1,3%)
- Zo komen we op een totaal van **2.169 bruikbare vragenlijsten** (minimaal voor 65% ingevuld) voor dit onderzoek. Wanneer de vragenlijsten voor méér dan 65% werden ingevuld, betekent dit dat de reeks oudervragen bijna helemaal werd ingevuld, tot en met vraag 36 (van 39 oudervragen)
- De afkapping op 65% lijkt conservatief maar heeft te maken met het feit dat we alleen in het geval van 65% progressie over informatie van het opleidingsniveau van de ouders kunnen beschikken, wat belangrijk is voor de weging van de data (zie verder)
- Driekwart van deze vragenlijsten werd daadwerkelijk ingevuld door een ouder én het betrokken kind. De andere vragenlijsten alleen door de ouder

Representativiteit van de gerealiseerde steekproef

- Er werd geopteerd om een weging door te voeren op basis van **geslacht, leeftijd** in drie categorieën (10-13 jaar = *early adolescence*, 14-17 jaar = *middle adolescence* en 18-20 jaar = *late adolescence*) en de **sociaaleconomische achtergrond van de jeugdspelers** (met name het hoogst gekende diploma van de participerende ouder). De driedimensionale tabel van de populatiecijfers ziet er als volgt uit (zie volgende slide)
- Om data niet buitenproportioneel op te blazen of uit te hollen, hebben we ons beperkt tot weegcoëfficiënten van maximaal 3 (bij ondervertegenwoordiging van groepen) en wegingscoëfficiënten van 0,50 (bij oververtegenwoordiging van groepen)

Representativiteit van de gerealiseerde steekproef

GESLACHT	GEBOORTEJAAR	OPLEIDING OUDERS	Aantal jeugdspelers POPULATIE	% POPULATIE	Verwachte aantal jeugdspelers STEKPROEF (Expected)	Reële aantal jeugdspelers STEKPROEF (Observed)	WEEGCOËFFICIËNT (Expected/Observerd)
JONGEN	2007-2010	laag	17.292	9,4%	204	33	6,18145 => 3
	2003-2006	laag	13.294	7,2%	157	45	3,48515 => 3
	2000-2002	laag	6.119	3,3%	72	10	7,21855 => 3
	2007-2010	midden	30.849	16,8%	364	302	1,20504
	2003-2006	midden	23.718	12,9%	280	302	0,92647
	2000-2002	midden	10.917	5,9%	129	62	2,07712
	2007-2010	hoog	33.041	18,0%	390	569	0,68503
	2003-2006	hoog	25.403	13,8%	300	556	0,53898
	2000-2002	hoog	11.692	6,4%	138	86	1,60386
MEISJE	2007-2010	laag	1.096	0,6%	13	3	4,31099 => 3
	2003-2006	laag	1.035	0,6%	12	5	2,44086
	2000-2002	laag	551	0,3%	7	0	nvt
	2007-2010	midden	1.956	1,1%	23	26	0,88742
	2003-2006	midden	1.846	1,0%	22	31	0,70235
	2000-2002	midden	983	0,5%	12	5	2,31940
	2007-2010	hoog	2.095	1,1%	25	58	0,42607 => 0,5
	2003-2006	hoog	1.977	1,1%	23	70	0,33314 => 0,5
	2000-2002	hoog	1.053	0,6%	12	6	2,07016
TOTAAL			183.863	100,0%	2.181	2.169	

Samenstelling van de steekproef (gewogen cijfers)

achtergrondkenmerken van de jeugdspelers

Variabele	Categorieën	%Opmerking
Geslacht	jongen	92,4 N < 10 voor 'X'
	meisje	7,6
Leeftijd	10-13j	45,3
	14-17j	38,8
	18-20j	15,9
Onderwijsvorm	ASO	60,2
	BSO	13,6
	KSO/TSO	26,2
Voetbaltalent	laaggetalenteerd	21,2 inschatting van het voetbaltalent door kind en ouder
	middelmatig getalenteerd	59,8
	hooggetalenteerd	18,9
Competitieniveau	G-sport	2,1
	gewestelijk/(inter)provinciaal	76,3
	jeugdelite	12,8
	amateur	8,8
Spelpositie op het veld	keeper	9,2
	verdediger	31,2
	middenvelder	28,2
	aanvaller	31,3

Samenstelling van de steekproef (gewogen cijfers)

achtergrondkenmerken van ouders die vragenlijst invulden

Variabele	Categorieën	%	Opmerking
Geslacht	man	62,0	
	vrouw	38,0	
Opleiding	geen diploma secundair onderwijs	14,1	
	geen diploma hoger onderwijs	41,1	
	diploma hoger onderwijs	44,8	
Arbeidsmarktparticipatie	geen betaald werk	16,1	huisman/huisvrouw, student, werkloos, werkonbekwaam, gepensioneerd
	betaald werk	83,9	
Voertaal	Franstalig	39,0	taal waarin vragenlijst ingevuld werd
	Nederlandstalig	61,0	
Levensbeschouwing/religie	anders-gelovig	6,0	
	moslim	11,8	
	rooms-katholiek	39,2	
	niet-gelovig/vrijzinnig	43,0	
Regels godsdienst strikt naleven	(bijna) nooit	31,0	
	zelden	23,6	
	meestal	28,1	
	(bijna) altijd	17,3	
Migratieachtergrond grootmoeders	België	61,5	
	EU15 excl België	13,4	
	rest van Europa buiten EU15 *	2,8	
	Noord-Afrika	8,0	
	sub-Sahara Afrika	7,5	
	Midden-Oosten	2,8	
	Latijns-Amerika	2,2	
	anders	1,7	

* In de volgende grafieken wordt de categorie 'rest van Europa buiten EU15' geoperationaliseerd als 'rest van EU'. Landen zoals Albanië en Servië die niet tot de EU behoren, maar wel tot Europa worden hier ook toe gerekend.

‘Socio-culturele fit’ van jeugdspelers in hun ploeg

- De variabele ‘socio-culturele fit’ van jeugdspelers in hun ploeg betreft een samengestelde variabele. Meer bepaald is deze variabele gebaseerd op tien vraagstellingen waarin telkens gepeild wordt naar de mate waarin de betrokken jongere qua profiel overeenkomt met de andere jongeren in het voetbalteam. Op die manier krijgen we een beeld van de heterogene dan wel homogene samenstelling van de ploeg waarin de betrokken jongere voetbalactief is
- De ‘socio-culturele fit’ wordt zowel bevraagd bij de jongeren als bij de ouders. De onderstaande vraagstellingen werden in de vragenlijst opgenomen. Daarbij zijn de antwoordmogelijkheden: (i) niemand, (ii) minder dan de helft, (iii) ongeveer de helft, (iv) meer dan de helft, en (v) allemaal

Jongeren die hetzelfde onderwijs volgen als jij/als uw kind

Jongeren van wie de ouders een zelfde beroep uitoefenen als jouw ouders/als u

Jongeren met dezelfde afkomst als jij/als uw kind

Jongeren met dezelfde huidskleur als jij/als uw kind

Jongeren met dezelfde levensbeschouwing/religie als jij/als uw kind

Jongeren die even jongensachtig of meisjesachtig zijn als jij/als uw zoon/dochter

Jongeren die thuis dezelfde taal spreken als jij/als uw kind

Jongeren die dezelfde mentale mogelijkheden hebben als jij/als uw kind

Jongeren die dezelfde lichaamsvorm hebben als jij/als uw kind

Jongeren die dezelfde fysieke mogelijkheden hebben als jij/als uw kind

Attitude ten aanzien van andere identiteiten: gevalideerde schaal voor het meten van etnofobie

Migranten dragen bij tot de welvaart van ons land

Migranten zijn over het algemeen niet te vertrouwen

Migrantengezinnen zijn over het algemeen heel gastvrij

Migranten komen hier profiteren van onze sociale zekerheid

De aanwezigheid van verschillende culturen verrijkt onze samenleving

Billiet, J. (1998), Sociaal kapitaal, levensbeschouwelijke betrokkenheid en maatschappelijke integratie in België: *Tijdschrift voor Sociologie* 19(1): 33-54.

Cronbach's Alpha: 0,868 (gewogen)

Attitude ten aanzien van andere identiteiten: gevalideerde schaal voor het meten van homofobie

Het homohuwelijk moet worden afgeschaft

Ik wil geen homoseksuele of lesbische voetbaltrainer voor mijn kind(eren)

Als ik ontdek dat mijn beste vriend of vriendin homoseksueel is, dan is onze vriendschap voorbij

Homomannen zijn eigenlijk geen echte mannen

Kinderen moeten ook in de voetbalclub leren om respect te hebben voor homoseksuelen

Homoseksuele mannen en lesbische vrouwen moeten hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen

Roggemans, L. (2013). Homofobie en genderongelijkheid. In N. Vettenburg, M. Elchardus, J. Put & S. Pleysier (Eds.), *Jong in Antwerpen en Gent: bevindingen uit de JOP-monitor Antwerpen-Gent* (pp. 247-270). Leuven: Acco.

Cronbach's Alpha: 0,843 (gewogen)

Attitude ten aanzien van andere identiteiten: gevalideerde schaal voor het meten van transfobie

Ik heb een afkeer van mannen die zich vrouwelijk (op)kleden voor seksueel genot

Geslachtsveranderingsoperaties zijn verwerpelijk

De natuur heeft enkel twee geslachten voorzien

Als een vriend zijn penis wilde verwijderen om een vrouw te worden, zou ik hem openlijk steunen

Een man die zich kleedt als een vrouw is een pervers

Het is verwerpelijk om als vrouw zich publiekelijk voor te doen als man

Vrouwen die zichzelf als man zien zijn abnormaal

Mensen zijn ofwel mannen ofwel vrouwen

Vrouwelijke mannen geven me een ongemakkelijk gevoel

Vrouwelijke jongens moeten genezen worden van hun probleem

Hill & Willoughby (2005), The development and validation of the genderism and transphobia scale. *Sex roles*, 53(7-8), 531-544.

Cronbach's Alpha: 0,923 (gewogen)

Attitude ten aanzien van andere identiteiten: gevalideerde schaal voor het meten van traditionele genderrol ideologie

Het stoort mij als een jongen zich gedraagt als een meisje

Het is voor iedereen het best als de man de beslissingen neemt in het gezin

Een jongen die als hobby naar ballet gaat, daar is iets mis mee

Het stoort me als een meisje zich gedraagt als een jongen

Als ik hoorde dat een vrouw metser of dakwerker was, zou ik eraan twijfelen of ze wel 'vrouwelijk' was

Een man moet ervoor zorgen dat hij geen hulp nodig heeft van anderen om zijn doel te bereiken

Een man zonder zelfvertrouwen is maar een sukkel

Een man laat zich niet doen, hij vecht terug als hij uitgedaagd wordt, desnoods met de vuist

Vermeersch, H., T'sjoen, G., Kaufman, J. M., Vincke, J., & Van Houtte, M. (2010). Gender ideology, same-sex peer group affiliation and the relationship between testosterone and dominance in adolescent boys and *Science*, 42(4), 463-475.

Cronbach's Alpha: 0,831 (gewogen)

Attitude ten aanzien van andere identiteiten: gevalideerde schaal voor het meten van islamofobie

Ik zou elk beleid steunen dat de bouw van nieuwe moskeeën in België zou tegenhouden

Indien mogelijk zou ik vermijden om naar plaatsen te gaan waar moslims zouden zijn

Ik zou me buitengewoon ongemakkelijk voelen om met een moslim te spreken

Voor de zekerheid is het belangrijk om uit de buurt te blijven van plaatsen waar moslims zouden kunnen zijn

Ik vrees de gedachte aan een jeugdtrainer die moslim is

Als ik dat kon, zou ik het contact met moslims vermijden

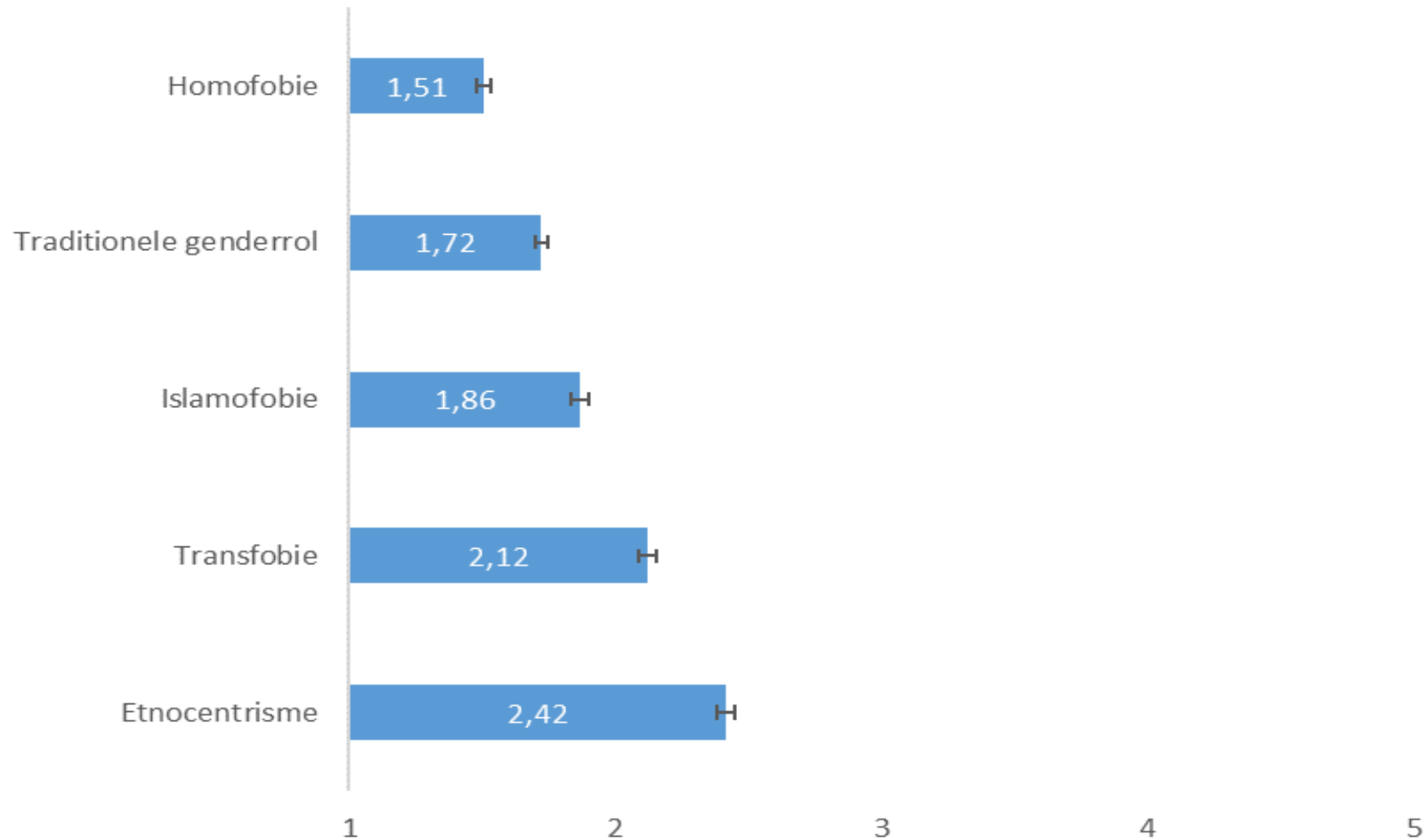
Als ik kon, zou ik op een plek wonen waar geen moslims zijn

Moslims zouden niet mogen werken op plaatsen waar veel niet-moslims samenkomen, zoals op vliegvelden

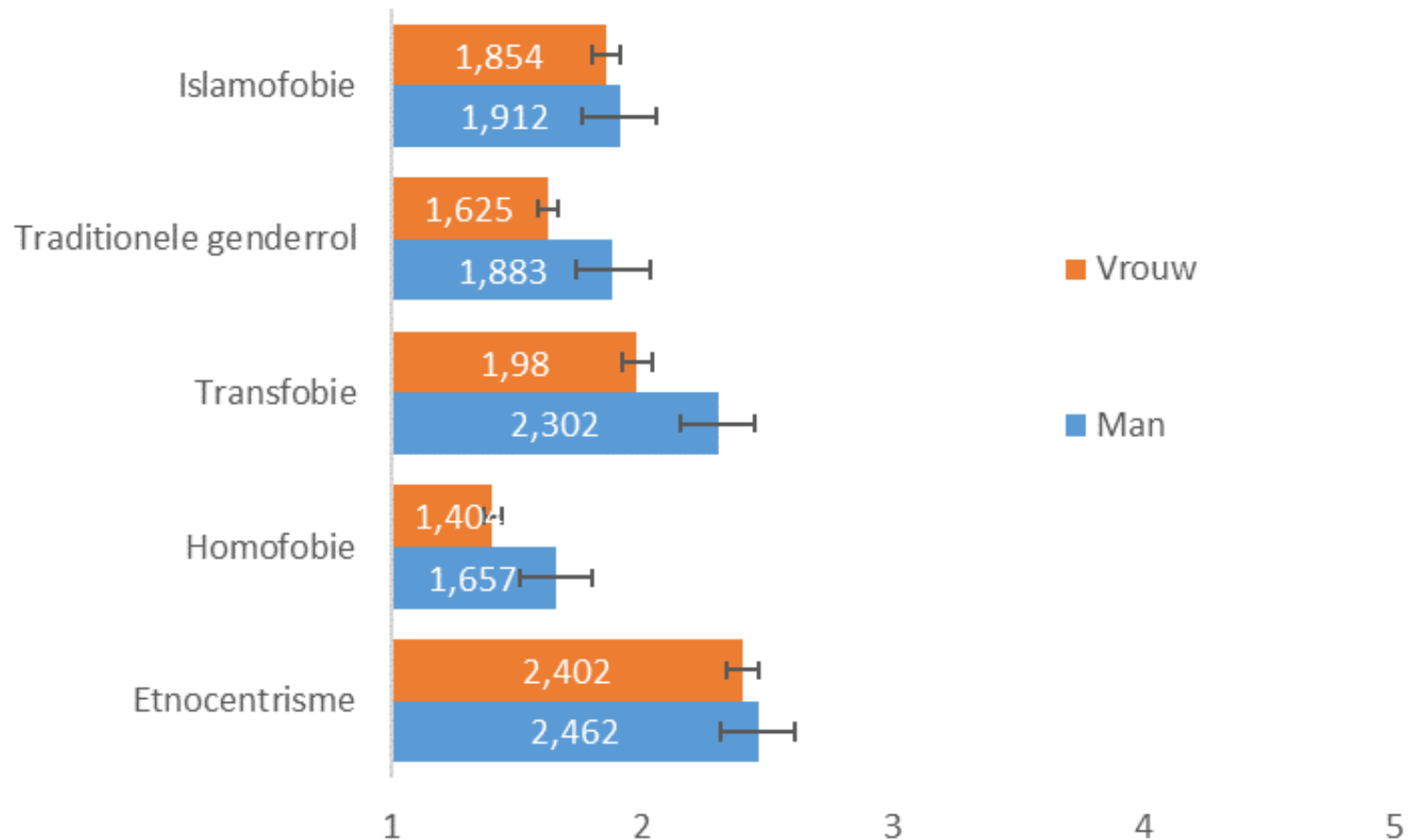
Lee, S. A., Gibbons, J. A., Thompson, J. M., & Timani, H. S. (2009). The Islamophobia scale: Instrument development and initial validation. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 19(2), 92-105.

Cronbach's Alpha: 0,932 (gewogen)

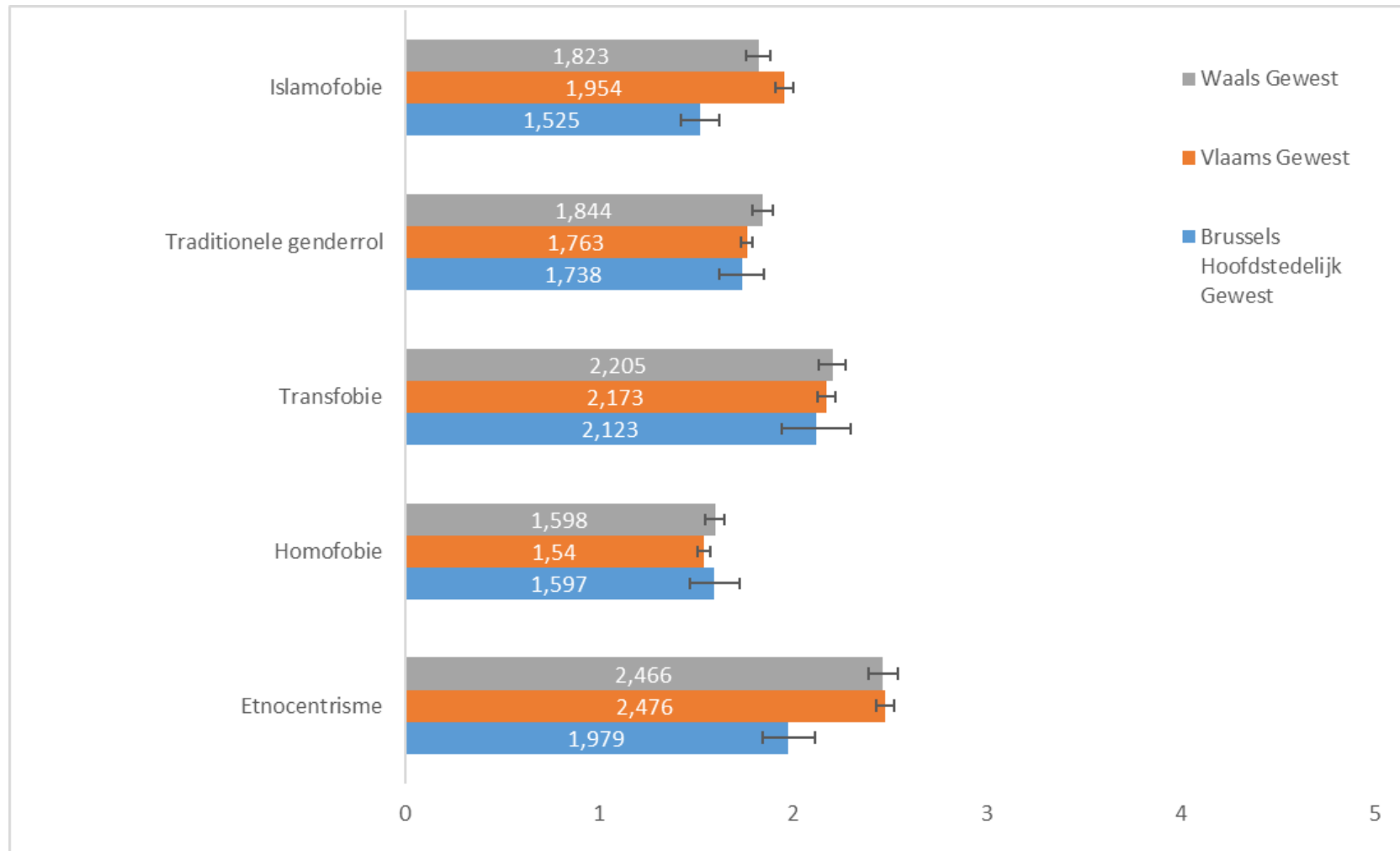
Scores voor de gevalideerde meetschalen m.b.t. attitude ten aanzien van andere identiteiten (gemiddelden)

Scores voor de gevalideerde meetschalen m.b.t. attitude ten aanzien van andere identiteiten (gemiddelden)

Scores voor de gevalideerde meetschalen m.b.t. attitude ten aanzien van andere identiteiten (gemiddelden)

RESULTATEN

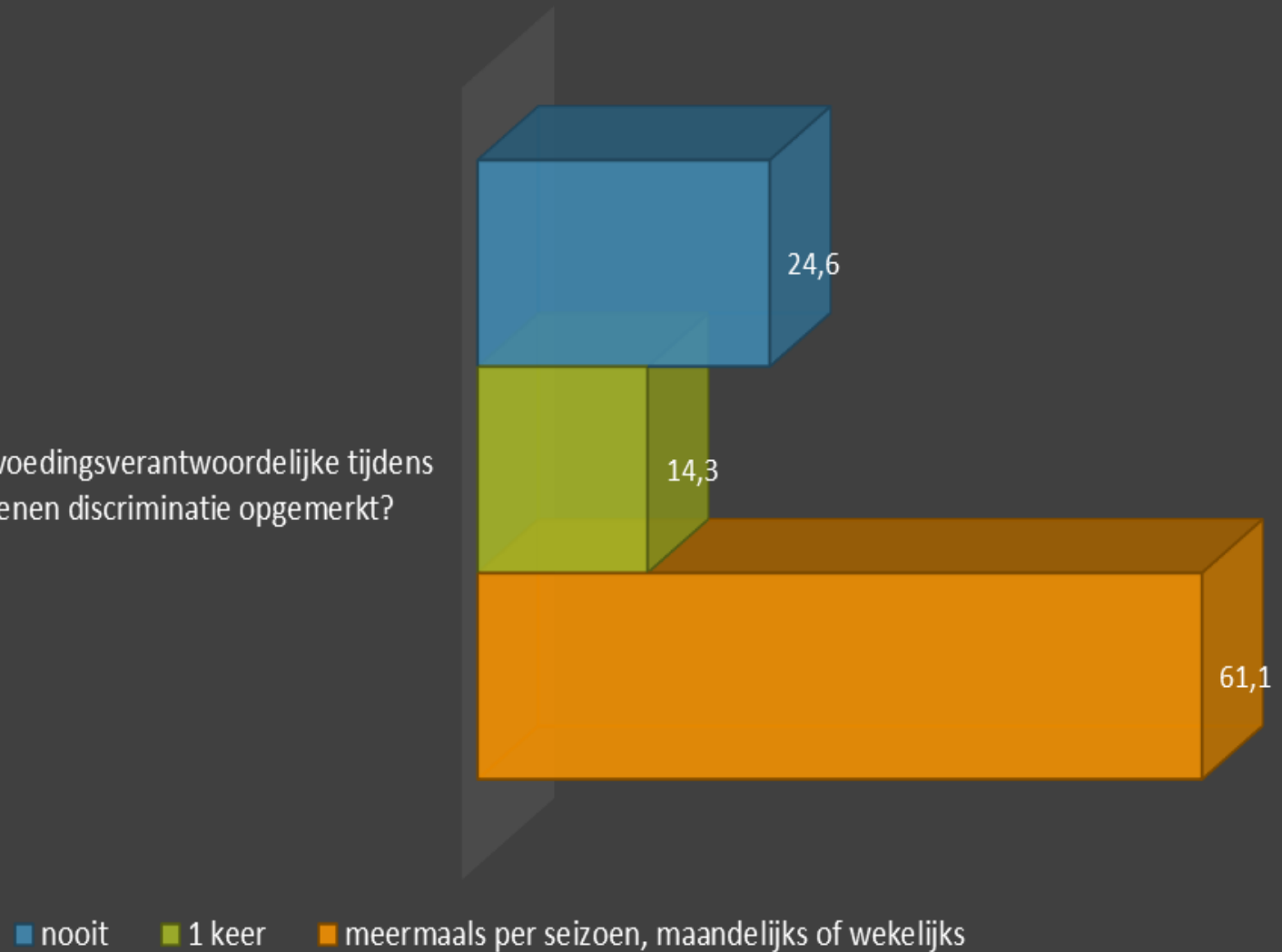
RESULTATEN

- Worden jongeren in het voetbal gediscrimineerd?
- Op basis waarvan worden jongeren in het voetbal gediscrimineerd?
- Wie wordt er (niet) gediscrimineerd in het jeugdvoetbal?
- Wie discrimineert (niet) in het jeugdvoetbal?
- Hoe gaat men om met discriminatie in het jeugdvoetbal?
- Is er sprake van stereotypering betreffende de spelposities?

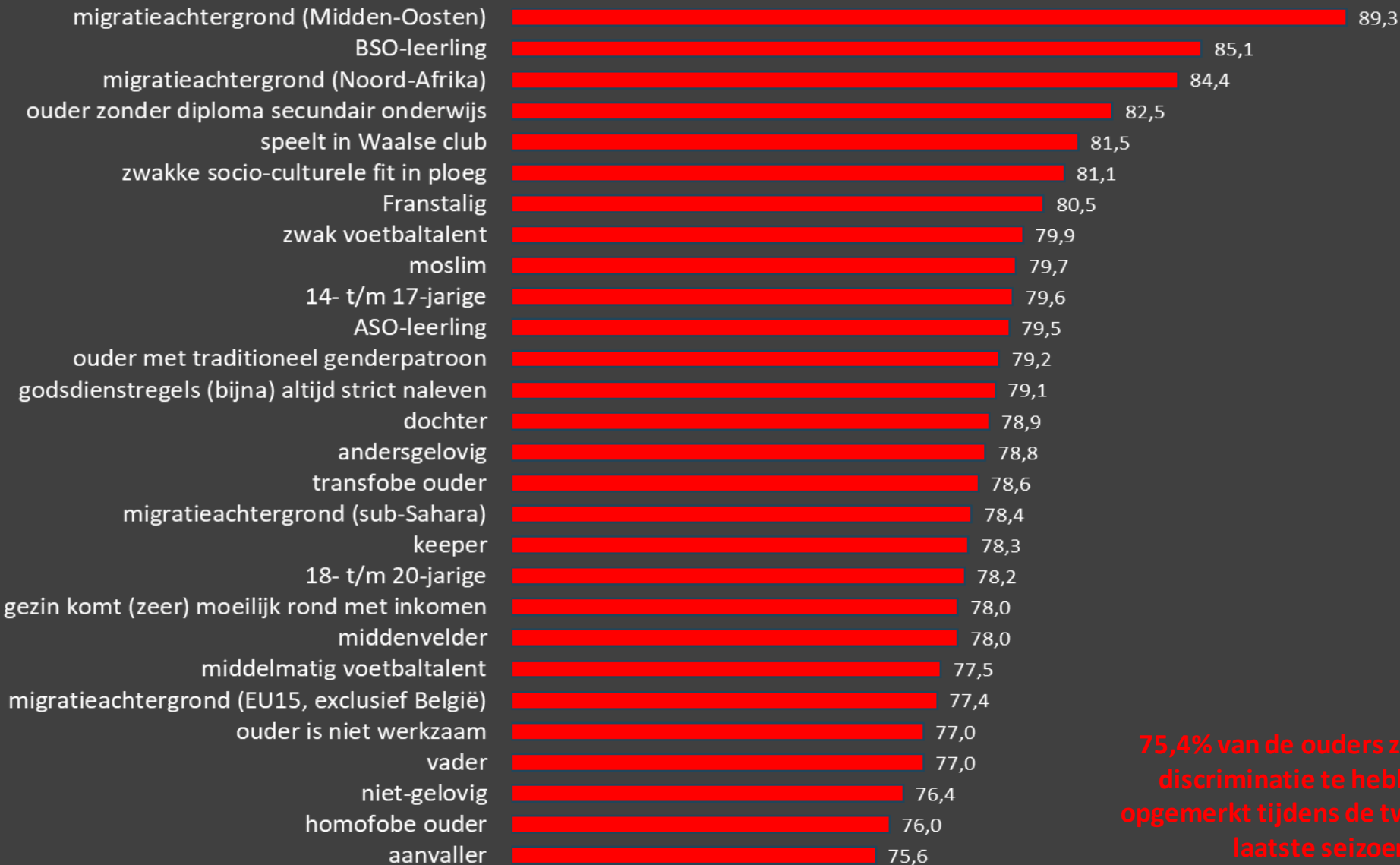
WORDEN JONGEREN IN HET VOETBAL GEDISCRIMINEERD?

DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

Hoe vaak heeft de ouder/opvoedingsverantwoordelijke tijdens
laatste twee voetbalseizoenen discriminatie opgemerkt?

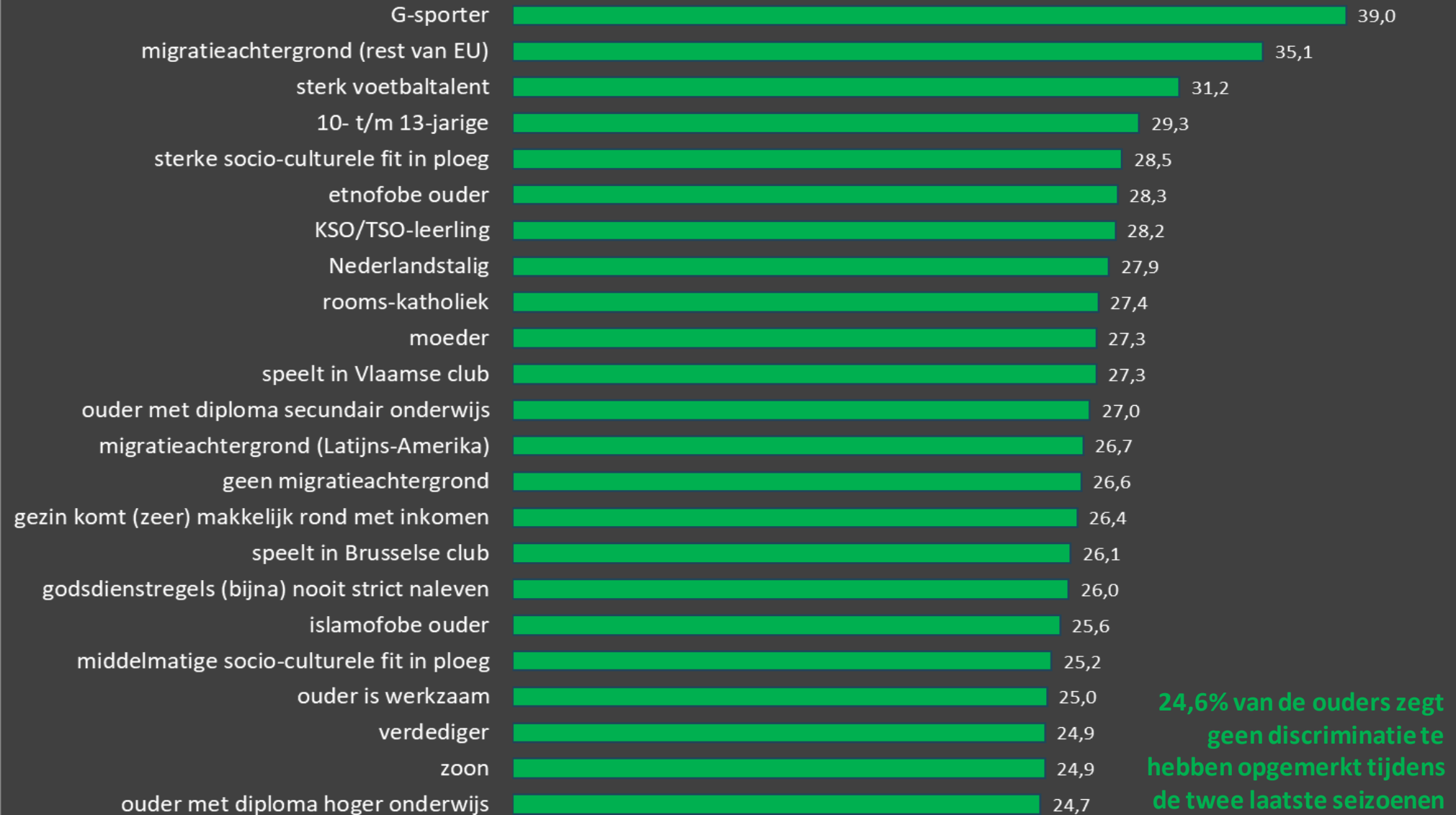

OUDERS DIE DISCRIMINATIE HEBBEN OPGEMERKT IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL TIJDENS DE TWEE LAATSTE SEIZOENEN NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

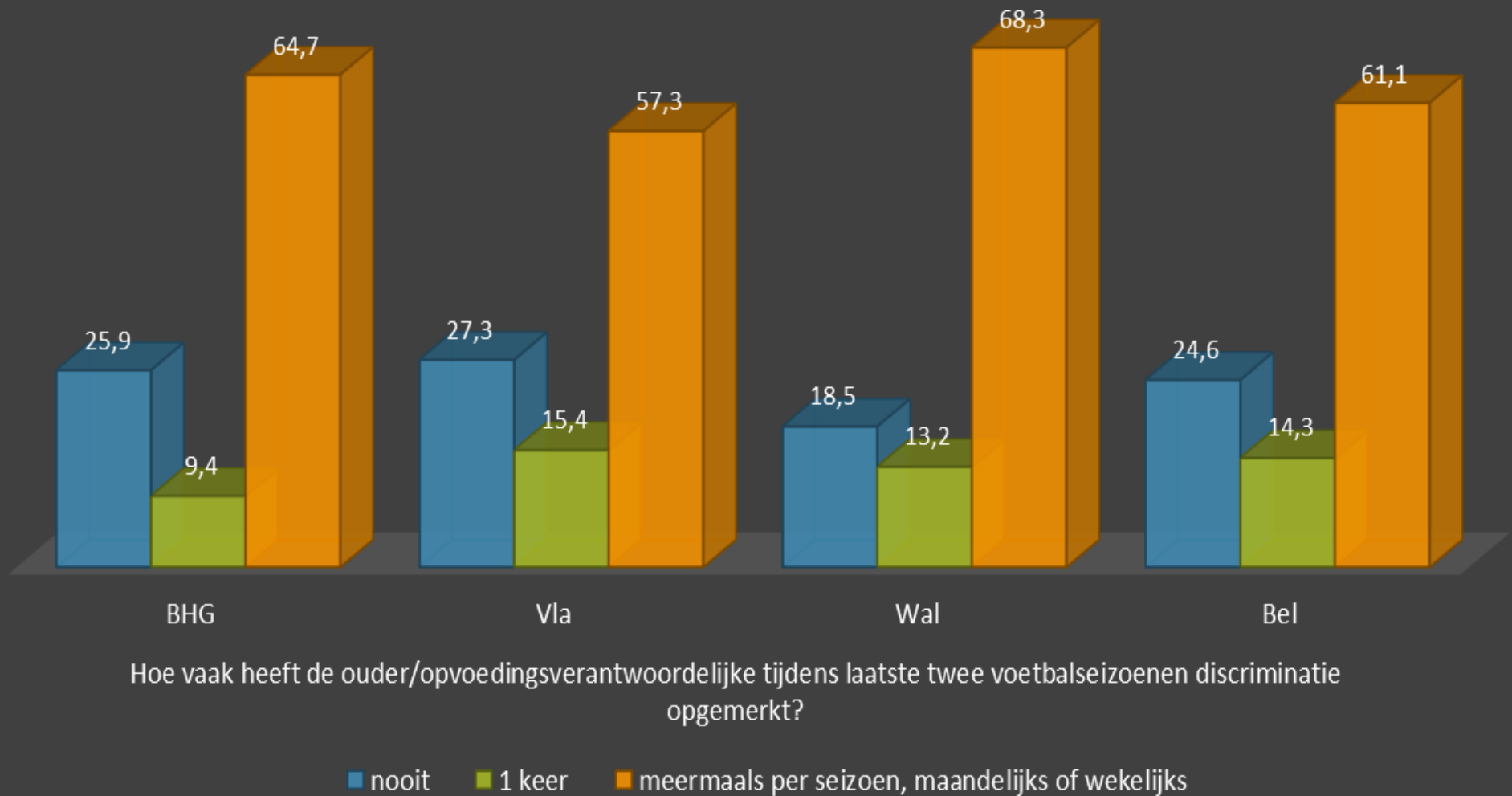
75,4% van de ouders zegt discriminatie te hebben opgemerkt tijdens de twee laatste seizoenen

ouders die geen discriminatie hebben opgemerkt in het Belgische jeugdvoetbal tijdens de twee laatste seizoenen naar achtergrondkenmerken van het kind, de betrokken ouder of het gezin (%)

DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

$\chi^2 = 24,831$ ($p < .001$)

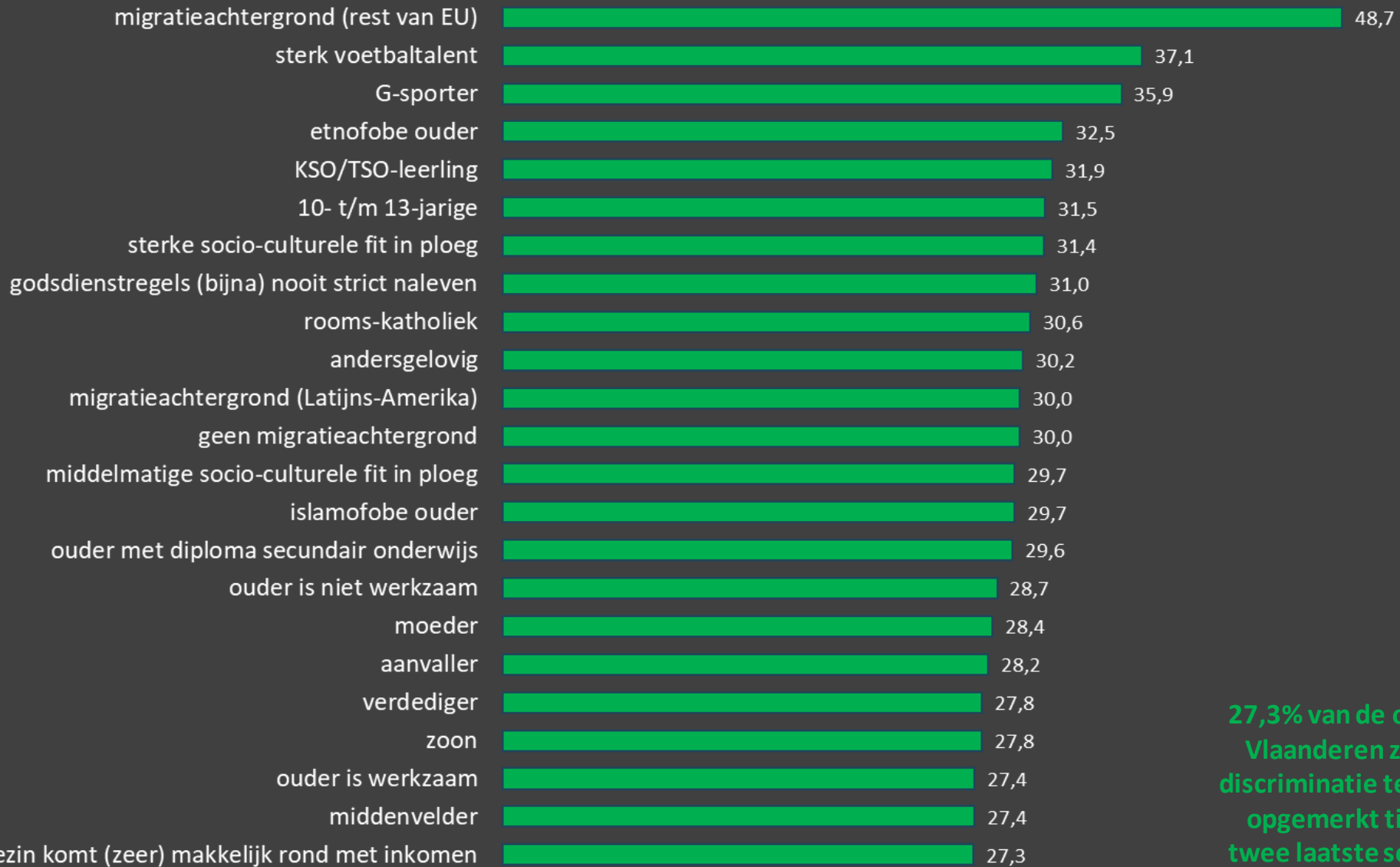

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest Vla = Vlaams Gewest Wal = Waals Gewest Bel = België

OUDERS DIE DISCRIMINATIE HEBBEN OPGEMERKT IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL TIJDENS DE TWEE LAATSTE SEIZOENEN NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

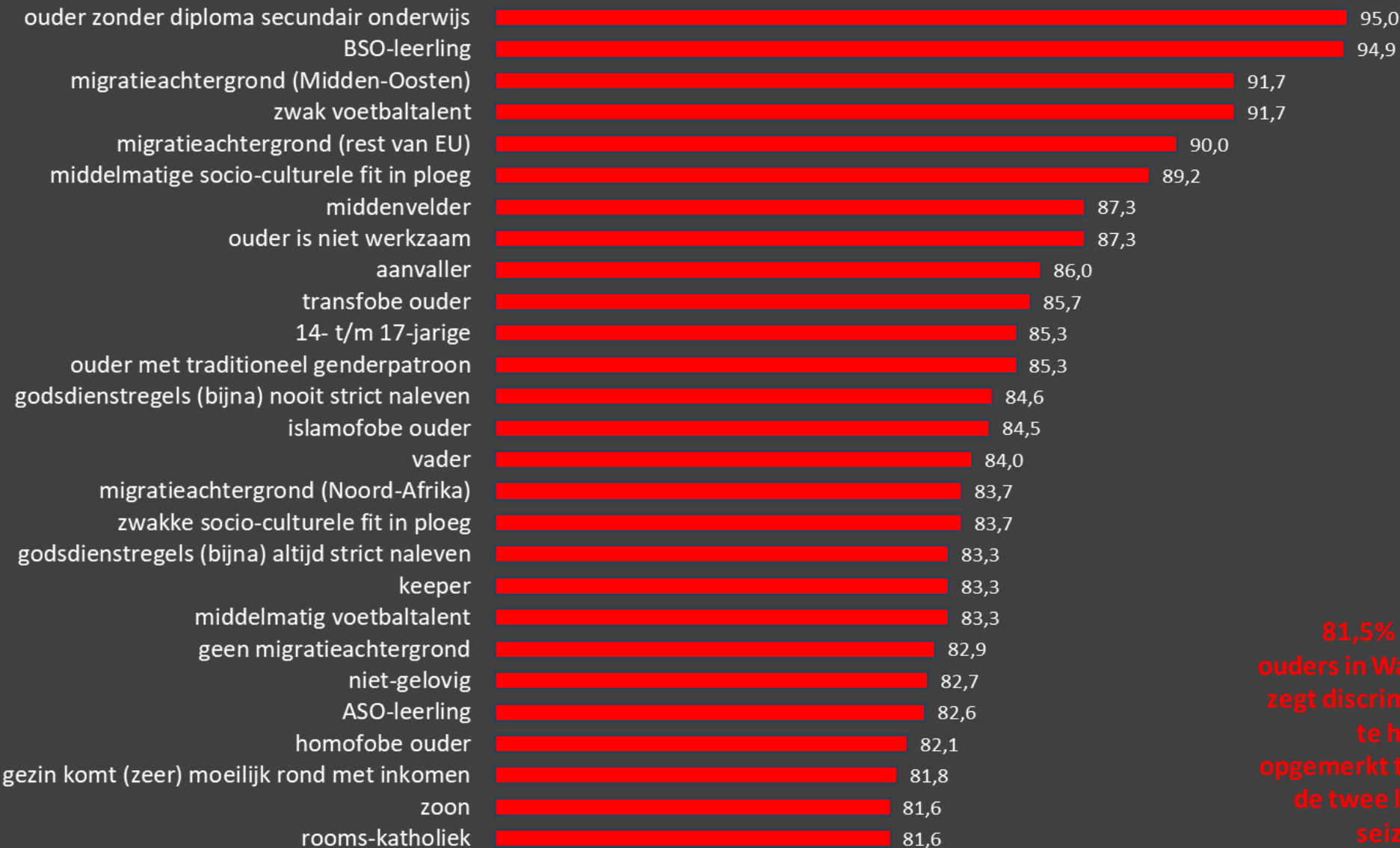

ouders die geen discriminatie hebben opgemerkt in het Vlaamse jeugdvoetbal tijdens de twee laatste seizoenen naar achtergrondkenmerken van het kind, de betrokken ouder of het gezin (%)

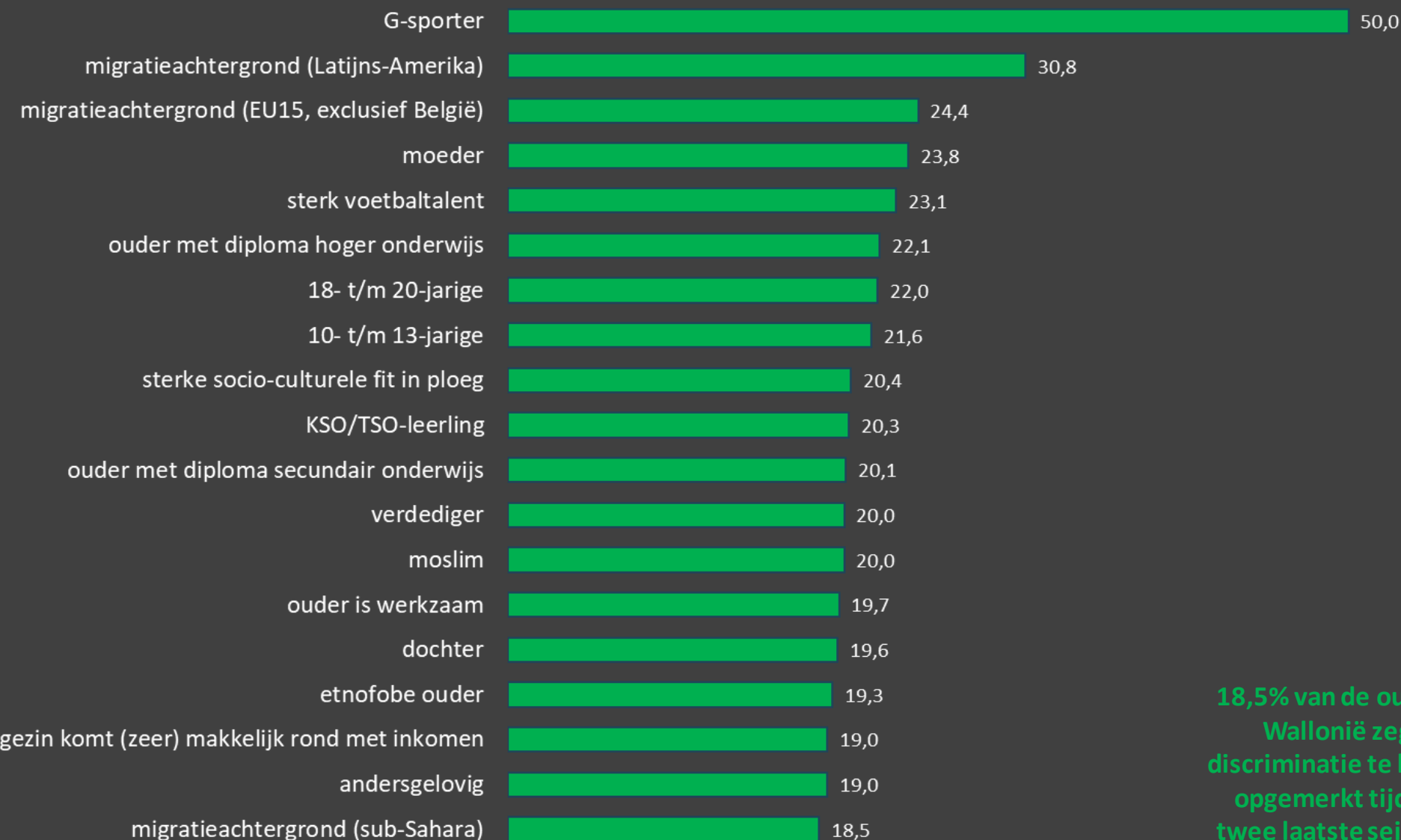
27,3% van de ouders in Vlaanderen zegt geen discriminatie te hebben opgemerkt tijdens de twee laatste seizoenen

OUDERS DIE DISCRIMINATIE HEBBEN OPGEMERKT IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL TIJDENS DE TWEE LAATSTE SEIZOENEN NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

81,5% van de ouders in Wallonië zegt discriminatie te hebben opgemerkt tijdens de twee laatste seizoenen

ouders die geen discriminatie hebben opgemerkt in het Waalse jeugdvoetbal tijdens de twee laatste seizoenen naar achtergrondkenmerken van het kind, de betrokken ouder of het gezin (%)

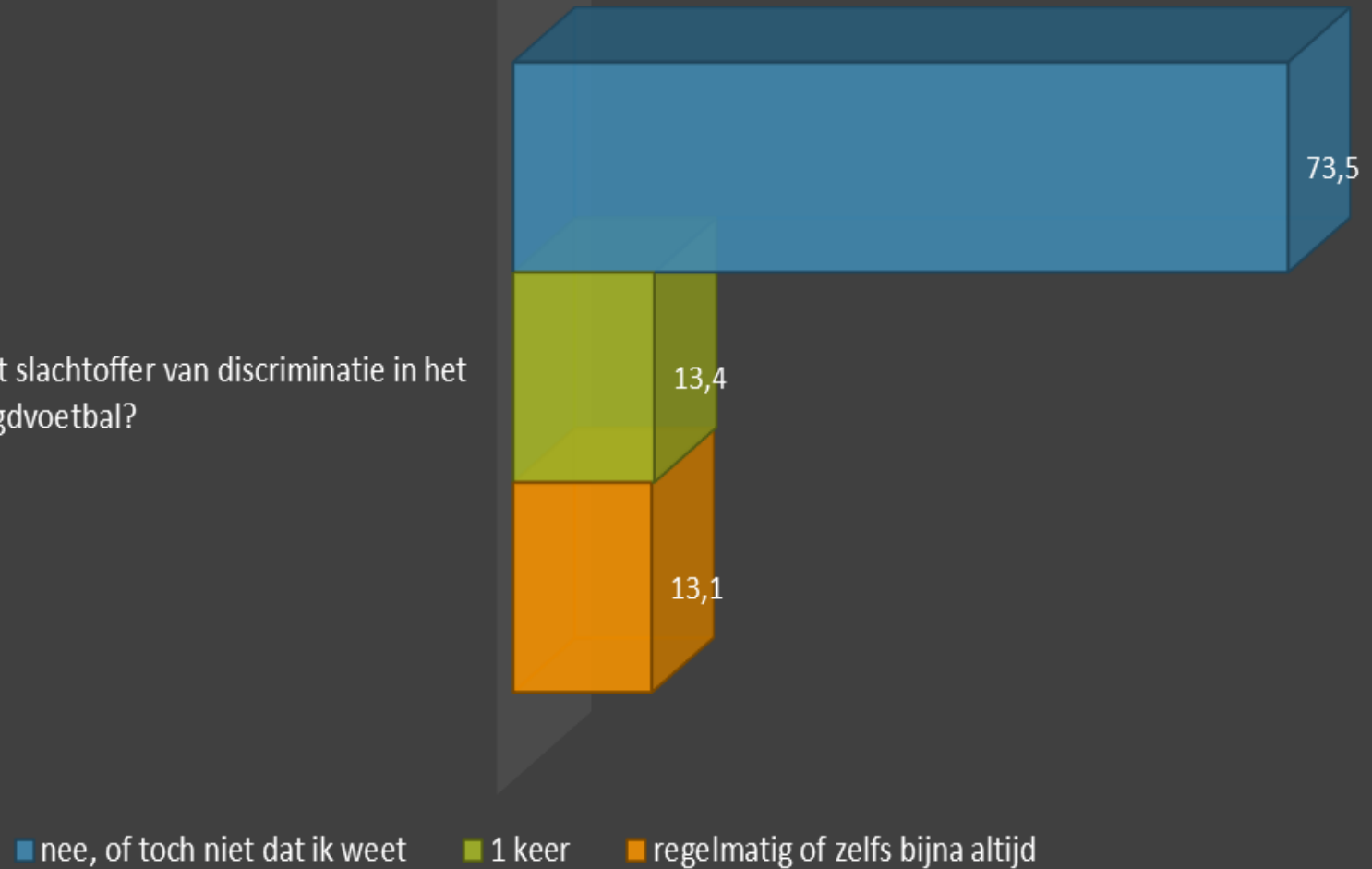
18,5% van de ouders in Wallonië zegt geen discriminatie te hebben opgemerkt tijdens de twee laatste seizoenen

Discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal

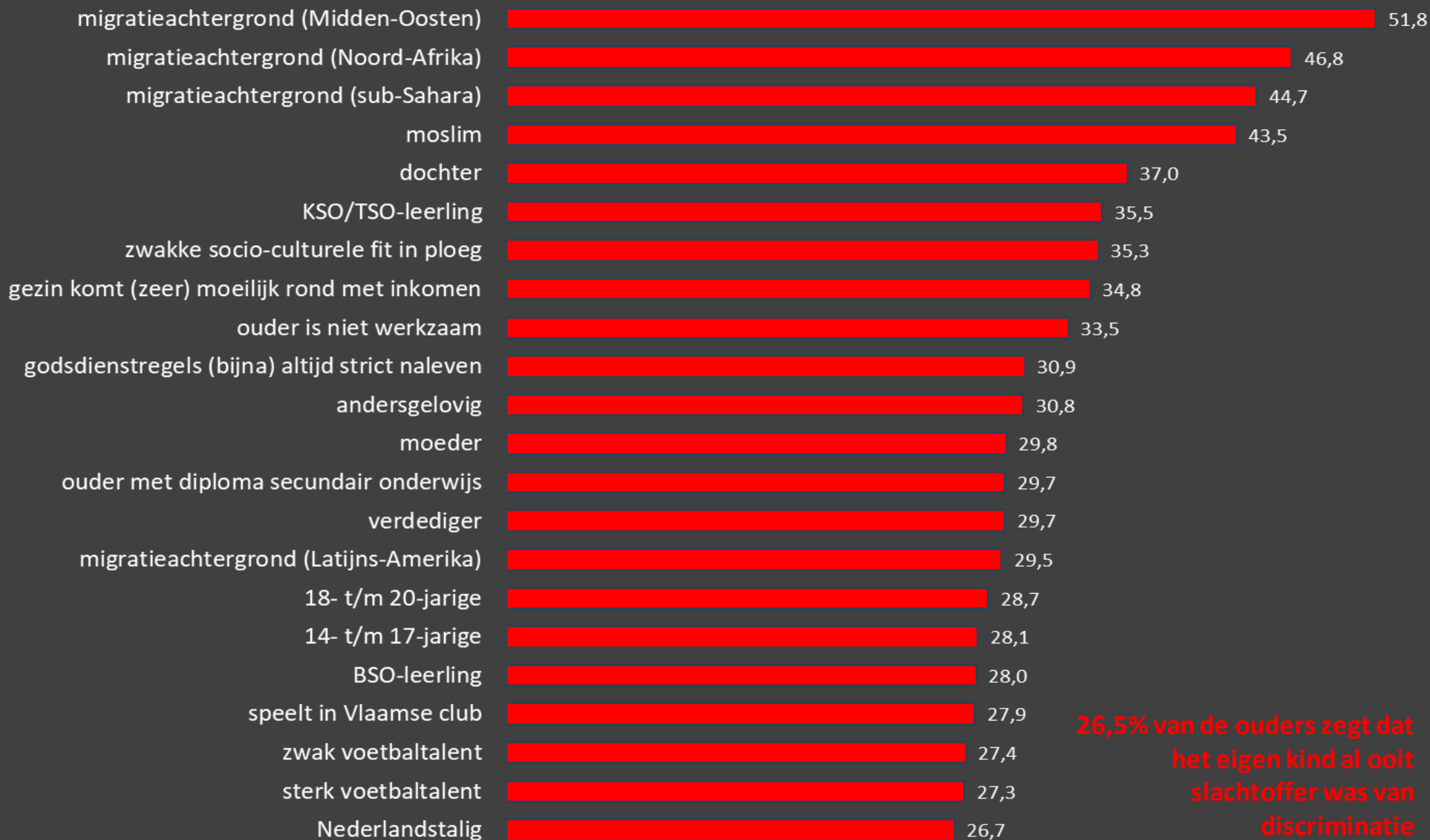
- Driekwart (75,4%) van de ouders/opleidingsverantwoordelijken van voetballende jongeren in België heeft tijdens de laatste twee voetbalseizoenen een vorm van discriminatie opgemerkt
- Met discriminatie wordt hier bedoeld: het gebruik van scheldwoorden, het uitsluiten van jongeren om te spelen, het strenger bestraffen van welbepaalde jongeren tijdens de wedstrijd, en/of uitspraken over jongeren die kwetsen en/of veralgemenen, en dit ten aanzien van anderstalige jongeren, meisjes die jongensachtig zijn, jongens die meisjesachtig zijn, dikke jongeren, jongeren met anorexia, homo's, lesbiennes, joodse jongeren, moslimjongeren, jongeren met een donkere huidskleur, jongeren met een lichte huidskleur, jongeren met een mentale beperking, jongeren met een fysieke beperking, minderbedeelde jongeren, rijke jongeren en/of meisjes in het algemeen
- Voor ouders waarvan het kind in een Waalse club speelt ligt dit cijfer (81,5%) significant hoger dan voor de twee andere gewesten
- Zes (61,1%) op de tien ouders heeft (een van) deze vormen van discriminatie meermaals per seizoen opgemerkt
- Vooral ouders met een migratieachtergrond (Midden-Oosten en Noord-Afrika), laagopgeleide ouders en ouders waarvan het voetballende kind BSO volgt hebben discriminatie opgemerkt
- Ouders van een G-voetballer, ouders met een Europese migratieachtergrond (buiten EU15) en ouders waarvan het kind als sterk voetbalgetalenteerd wordt beschouwd hebben opvallend minder discriminatie in het jeugdvoetbal gedetecteerd tijdens de twee laatste seizoenen

DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

Was het eigen kind al ooit het slachtoffer van discriminatie in het jeugdvoetbal?

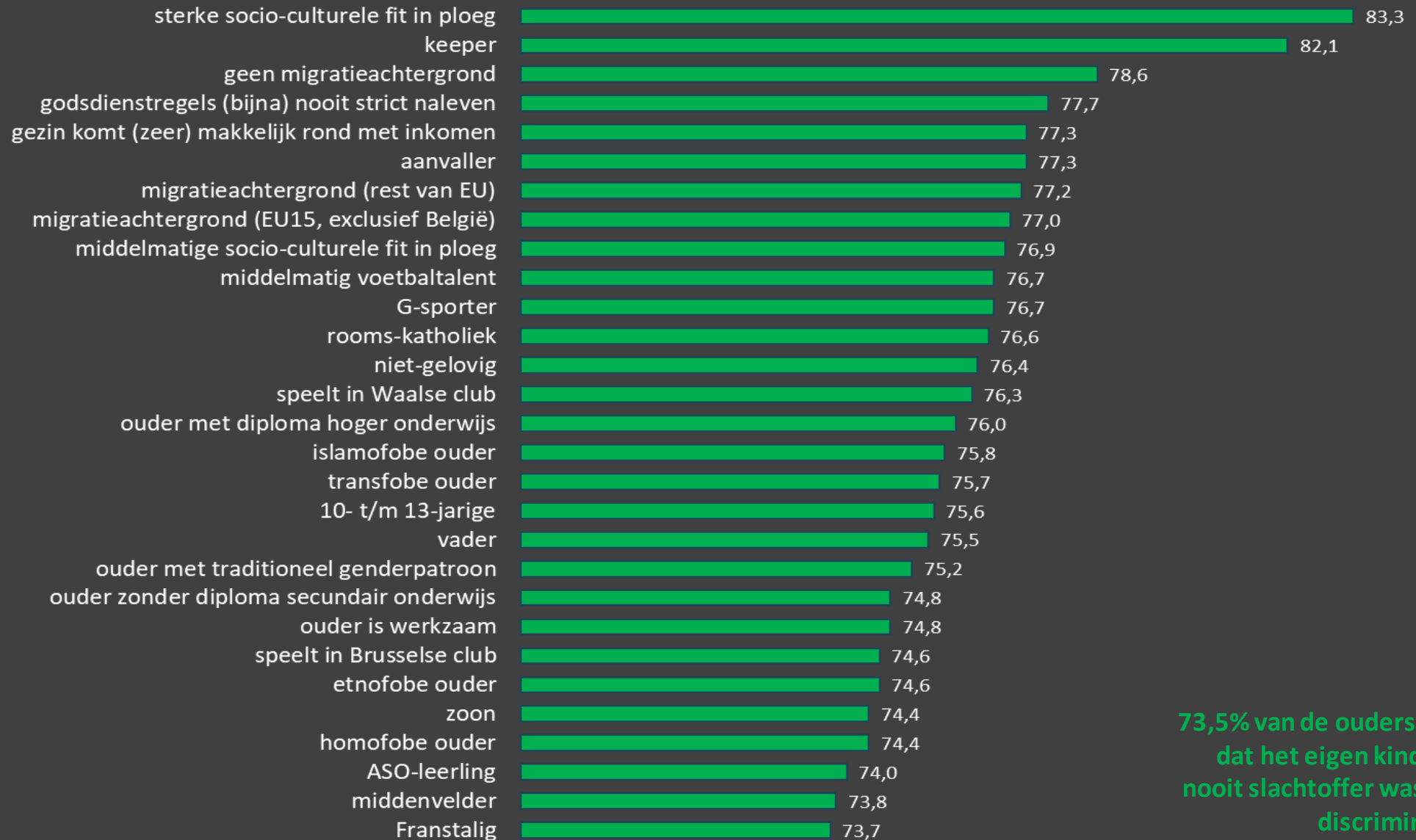

OUDERS WAARVAN HET KIND AL OOIT SLACHTOFFER WAS VAN DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

**26,5% van de ouders zegt dat
 het eigen kind al ooit
 slachtoffer was van
 discriminatie**

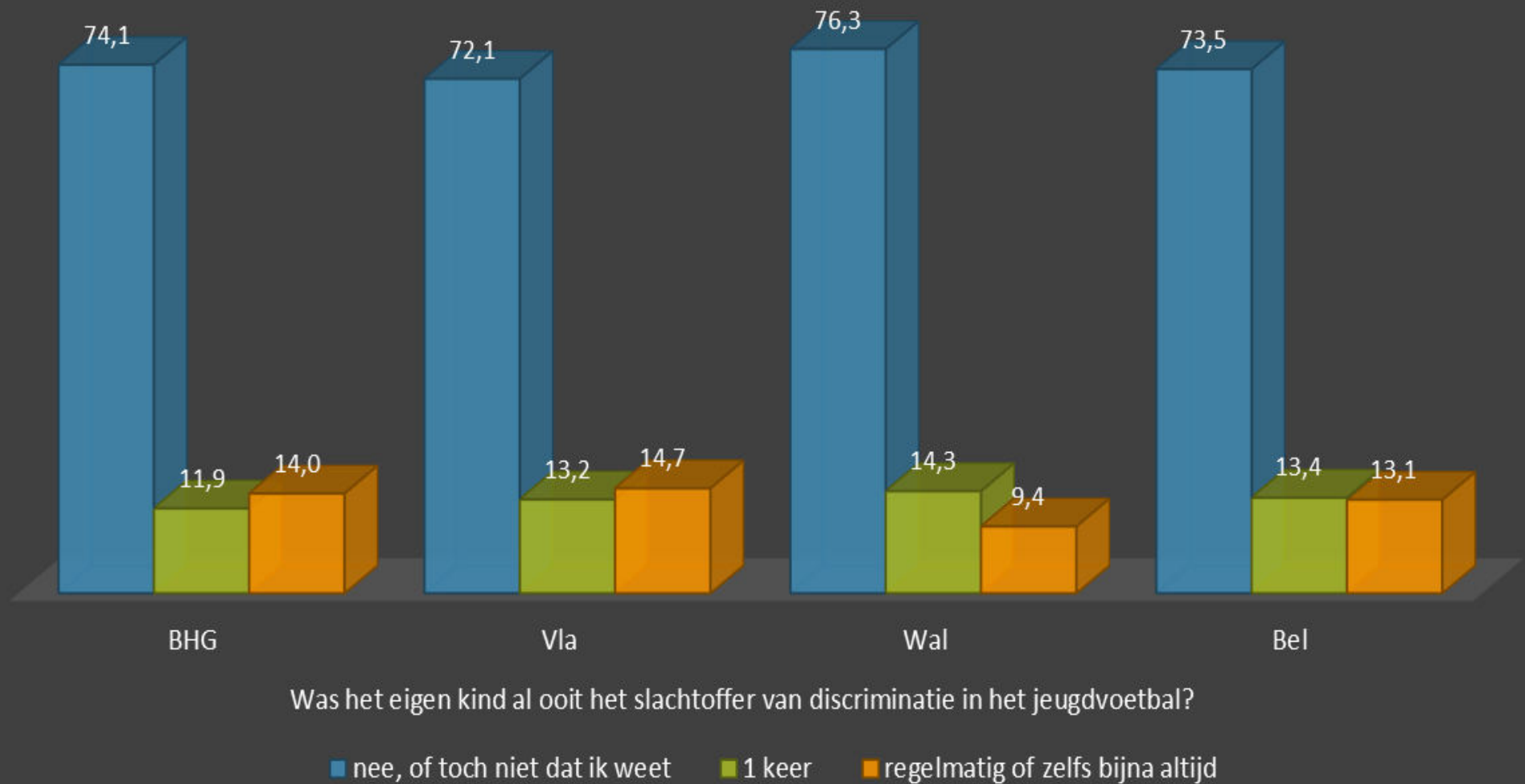
OUDERS WAARVAN HET KIND NOG NOOIT SLACHTOFFER WAS VAN DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

**73,5% van de ouders zegt
 dat het eigen kind nog
 nooit slachtoffer was van
 discriminatie**

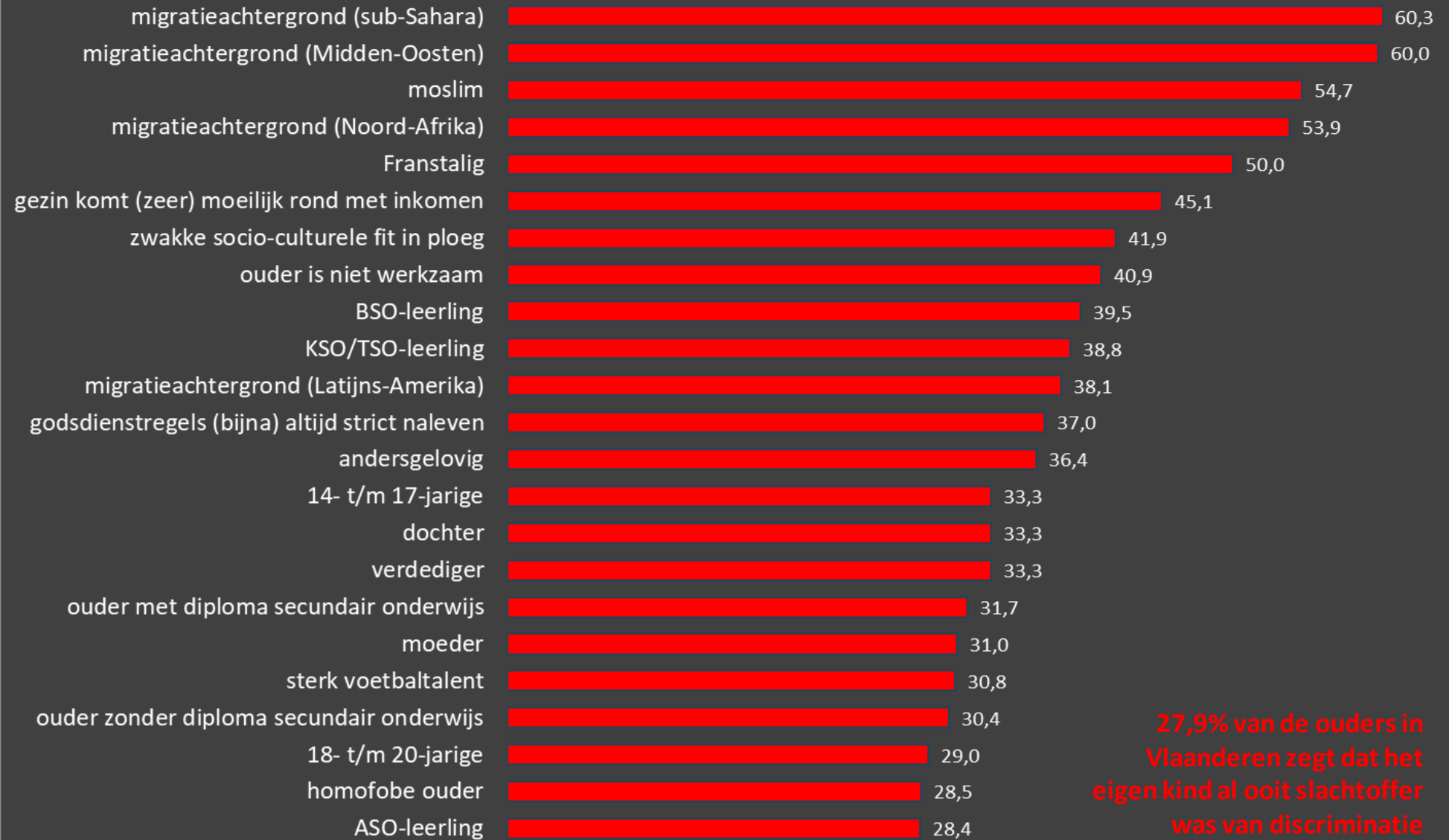
DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

$\chi^2 = 10,489$ ($p < .05$)

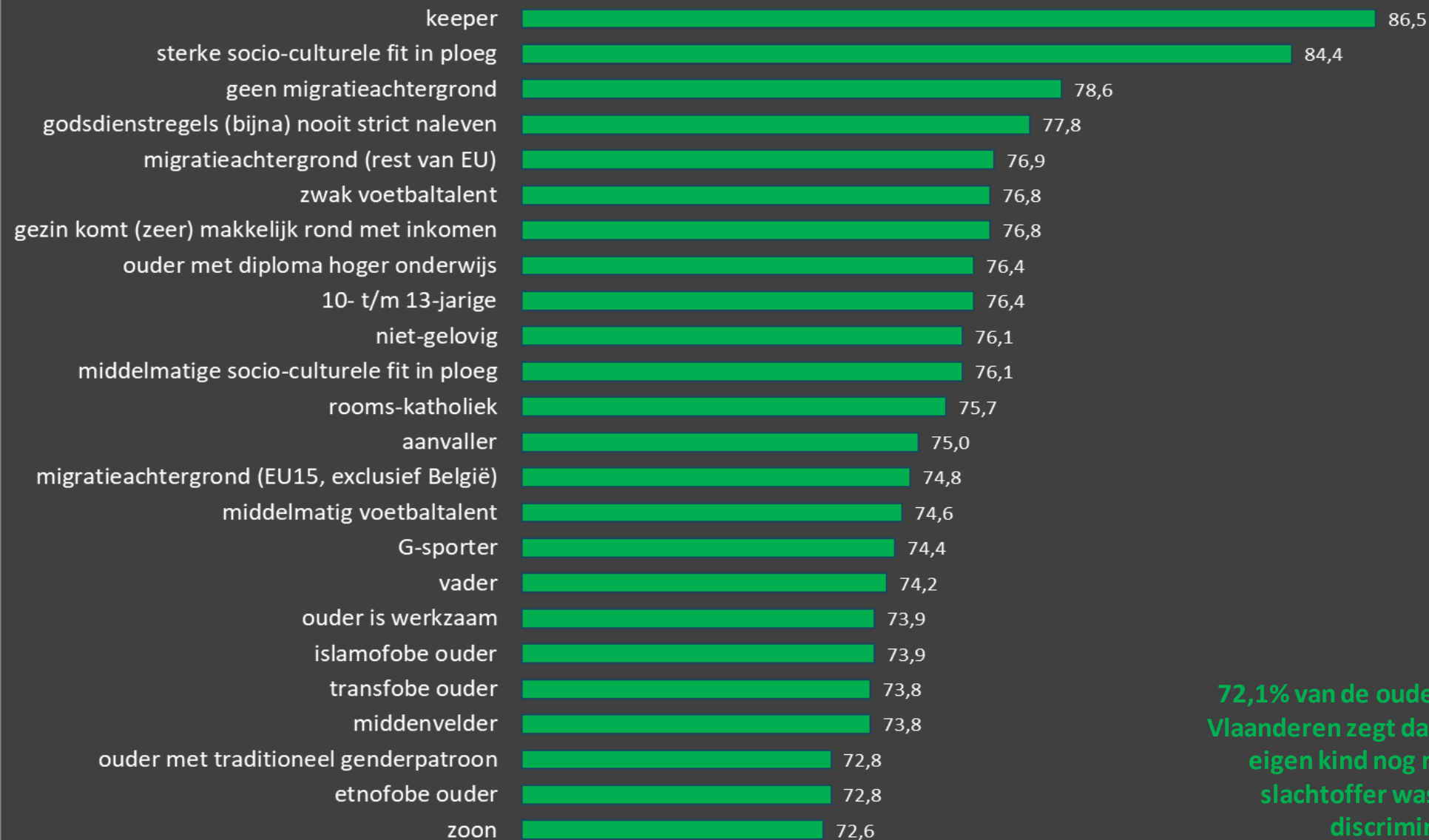
BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest Vla = Vlaams Gewest Wal = Waals Gewest Bel = België

OUDERS WAARVAN HET KIND AL OOIT SLACHTOFFER WAS VAN DISCRIMINATIE IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

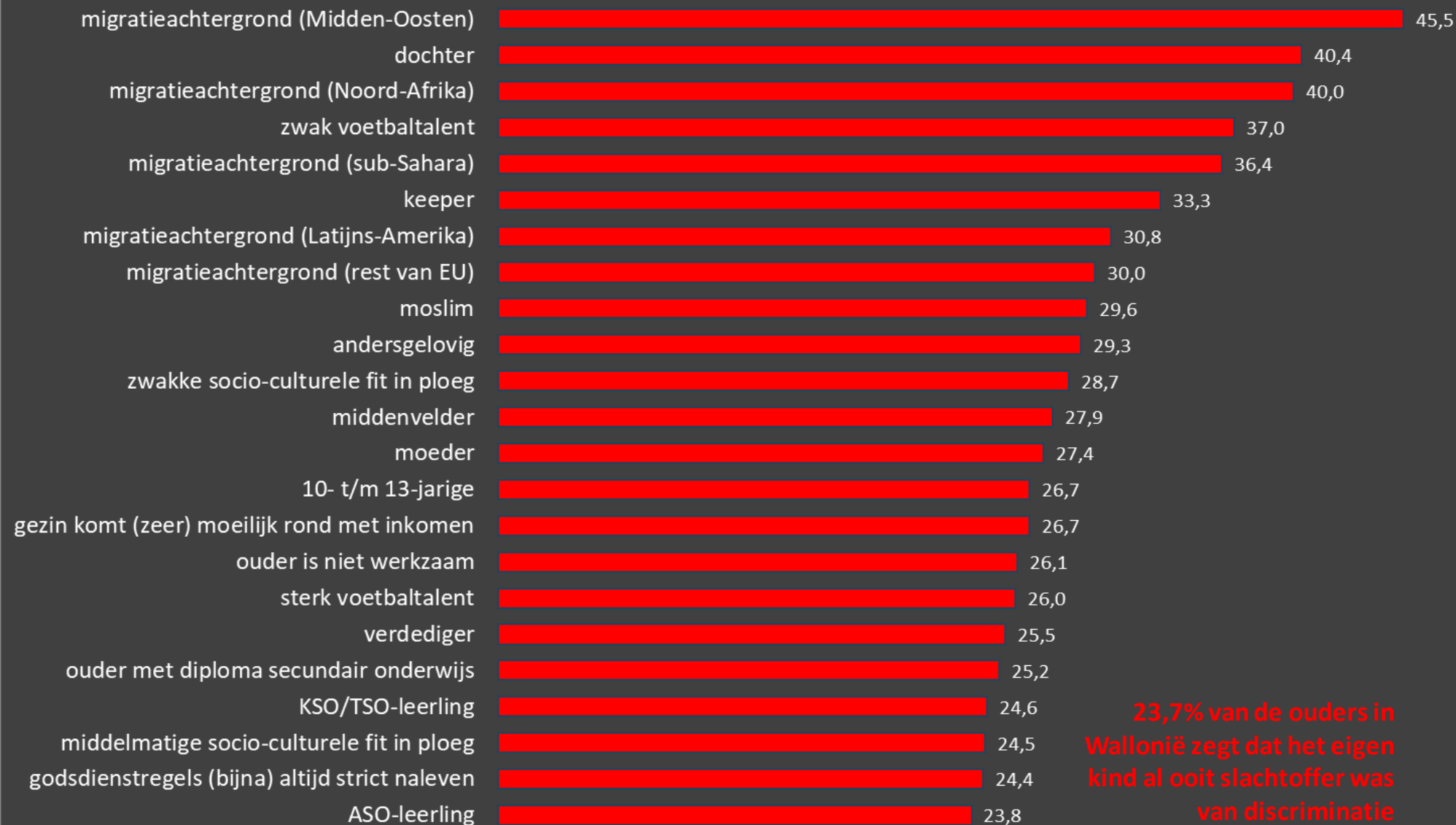
**27,9% van de ouders in
 Vlaanderen zegt dat het
 eigen kind al ooit slachtoffer
 was van discriminatie**

ouders waarvan het kind nog nooit slachtoffer was van discriminatie in het Vlaamse jeugdvoetbal naar achtergrondkenmerken van het kind, de betrokken ouder of het gezin (%)

72,1% van de ouders in Vlaanderen zegt dat het eigen kind nog nooit slachtoffer was van discriminatie

OUDERS WAARVAN HET KIND AL OOI SLACHTOFFER WAS VAN DISCRIMINATIE IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN VAN HET KIND, DE BETROKKEN OUDER OF HET GEZIN (%)

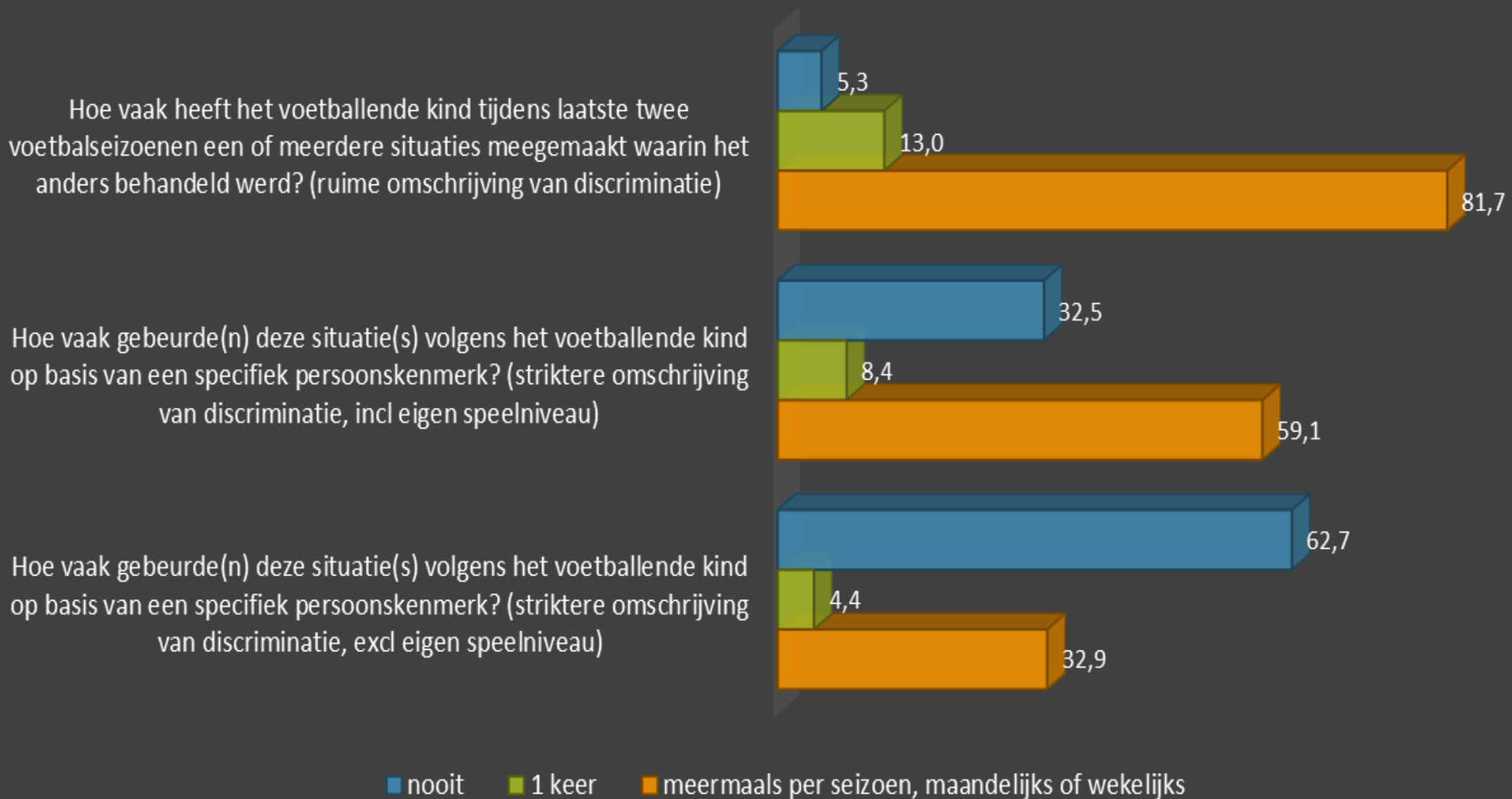

23,7% van de ouders in
 Wallonië zegt dat het eigen
 kind al ooit slachtoffer was
 van discriminatie

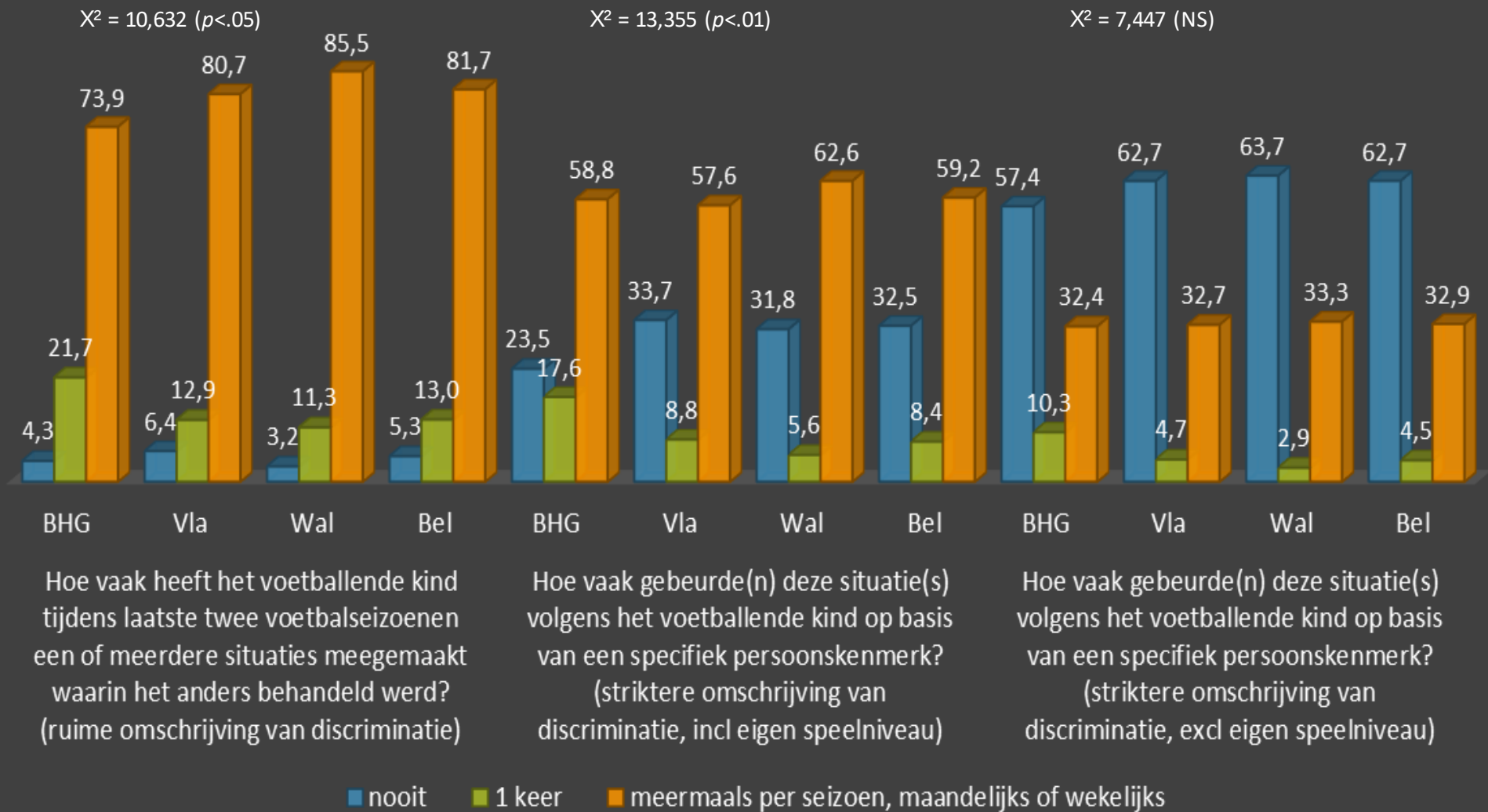
ouders waarvan het kind nog nooit slachtoffer was van discriminatie in het Waalse jeugdvoetbal naar achtergrondkenmerken van het kind, de betrokken ouder of het gezin (%)

DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN (%)

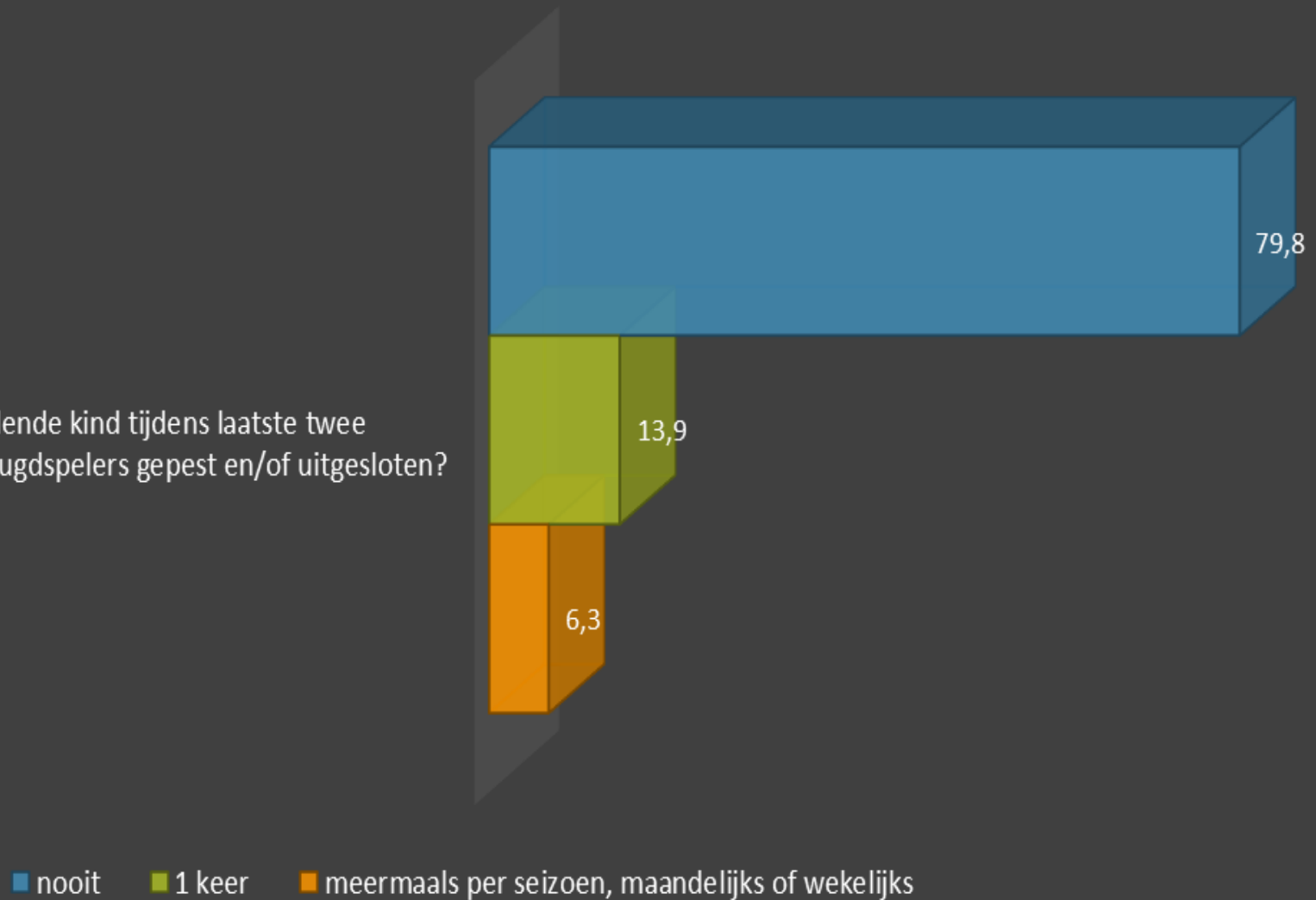
DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN (%)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest Vla = Vlaams Gewest Wal = Waals Gewest Bel = België

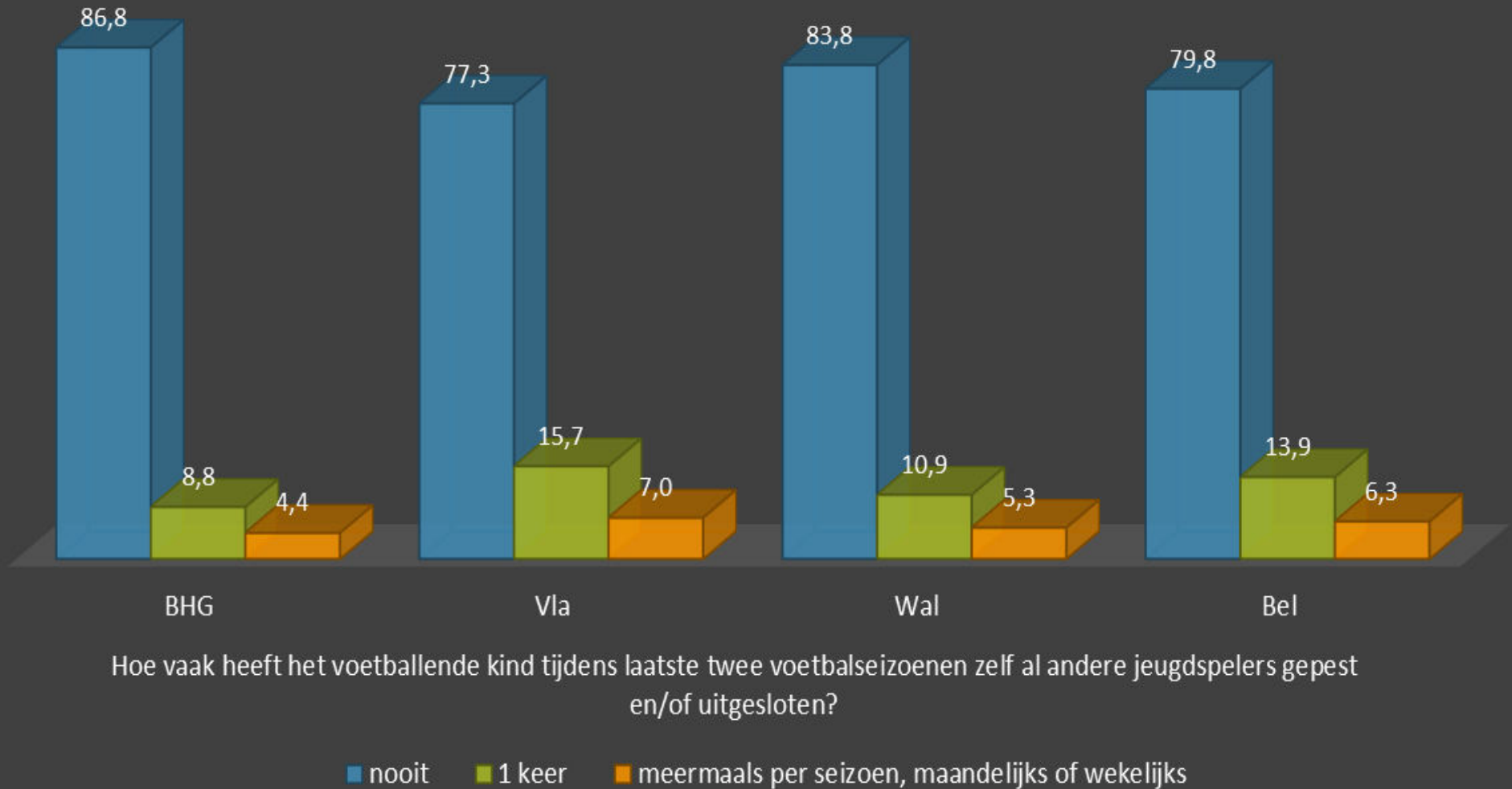
DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN (%)

Hoe vaak heeft het voetballende kind tijdens laatste twee voetbalseizoenen zelf al andere jeugdspelers gepest en/of uitgesloten?

DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN (%)

$\chi^2 = 8,451$ ($p < 0.10$)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest Vla = Vlaams Gewest Wal = Waals Gewest Bel = België

Discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal

- Meer dan een kwart (26,5%) van de ouders geeft aan dat het eigen kind ooit al slachtoffer was van discriminatie in het jeugdvoetbal
- Het blijkt hierbij in sterke mate om ouders met een Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond te gaan. Dit patroon duikt zowel in Franstalig als Nederlandstalig België op. Voor Wallonië valt op dat ouders van voetballende dochters relatief hoog scoren als hen gevraagd wordt of het eigen kind reeds slachtoffer van discriminatie was
- Ouders van jongeren die in de goal staan en ouders van jongeren die sociaal-cultureel erg goed 'fitten' in hun ploeg geven relatief weinig aan dat hun kind reeds slachtoffer van discriminatie is geweest
- Twee derde (67,5%) van de voetballende jongeren (10 tot en met 20 jaar) was naar eigen zeggen tijdens de laatste twee voetbalseizoenen het slachtoffer van discriminatie
- Met discriminatie bij jongeren wordt bedoeld: gepest en/of uitgesloten worden op basis van genderidentiteit, geslacht, huidskleur, lichaam (gewicht, lichaamsbouw, ...), seksuele geaardheid, lichamelijke beperking, religie, etniciteit of cultuur, moedertaal, kledij, speelniveau en/of mentale beperking
- Indien geen rekening wordt gehouden met het speelniveau als grond van discriminatie, dan bedraagt het aantal jongeren dat het slachtoffer is van discriminatie meer dan een derde (37,3%) van de voetballende jongeren
- Ouders zijn er zich dus niet steeds van bewust dat hun kind het slachtoffer van discriminatie is, aangezien het aantal ouders dat aangeeft dat het eigen kind al ooit slachtoffer van discriminatie was iets meer dan een kwart bedraagt (supra)

Discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal

- Wanneer een ruime definitie van discriminatie gehanteerd wordt, dan blijkt dat bijna alle (94,7%) voetballende jongeren tijdens de laatste twee voetbalseizoenen al eens een situatie meegemaakt hebben waarin ... ze door een trainer oneerlijk behandeld werden, door een of meerdere supporters met een scheldwoord aangesproken werden, de trainer ervan uitging dat de jongere in kwestie geen spelinzicht heeft, door een andere speler beledigd werden, van de scheidsrechter een onverdiende straf kregen, door andere spelers vermeden werden, iemand van de club verrast was dat de jongere in kwestie in de A-ploeg mocht spelen, door iemand van de club beschuldigd werden van iets dat de jongere in kwestie niet gedaan heeft, iemand van de club veronderstelde dat de jongere in kwestie voetbal(talent) 'in zijn bloed' heeft zitten, door de trainer op een spelpositie geplaatst werden waar de jongere in kwestie zich niet goed bij voelde, een ouder van een andere speler niet wilde dat de jongere in kwestie in de auto van de ouder meegenomen werd naar het voetbal, en/of door een trainer of clubbestuurder aangesproken werden met een verkleinwoord of verkleinnaam
- Een op vijf (20,2%) jeugdvoetballers geeft aan tijdens de laatste twee voetbalseizoenen zelf andere jeugdspelers gepest en/of uitgesloten te hebben. Dit cijfer ligt significant hoger in Vlaanderen (22,7%) in vergelijking met Wallonië (16,2%) en Brussel (13,2%)

OP BASIS WAARVAN WORDEN JONGEREN IN HET VOETBAL GEDISCRIMINEERD?

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (%)

PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN – meerdere keren gediscrimineerde groepen

	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	donkere huidskleur	40,1	donkere huidskleur	39,1	dik	51,1	donkere huidskleur	41,5
2	moslim	38,2	dik	34,2	donkere huidskleur	47,0	dik	39,4
3	dik	38,0	moslim	30,4	moslim	39,9	moslim	33,7
4	anderstalig	37,9	anderstalig	30,0	anderstalig	39,5	anderstalig	33,3
5	lichte huidskleur	35,0	lichte huidskleur	24,9	lichte huidskleur	29,1	lichte huidskleur	26,8
6	minderbedeelde	30,4	meisje zijn	14,7	meisje zijn	26,6	meisje zijn	19,0
7	rijk	27,3	minderbedeelde	11,4	rijk	22,3	minderbedeelde	15,8
8	meisje zijn	26,1	rijk	10,0	minderbedeelde	22,0	rijk	14,8
9	jongensachtig (voor meisjes)	18,0	fysieke beperking	9,5	jongensachtig (voor meisjes)	19,7	jongensachtig (voor meisjes)	12,6
10	joods	15,3	jongensachtig (voor meisjes)	8,8	lesbisch	12,5	fysieke beperking	9,6
11	meisjesachtig (voor jongens)	12,9	mentale beperking	8,4	meisjesachtig (voor jongens)	12,1	meisjesachtig (voor jongens)	9,1
12	anorexia	11,7	meisjesachtig (voor jongens)	7,3	mentale beperking	10,2	mentale beperking	8,9
13	fysieke beperking	10,9	homo	7,3	fysieke beperking	9,6	lesbisch	8,4
14	homo	9,4	lesbisch	6,5	anorexia	9,2	homo	7,7
15	lesbisch	8,8	joods	3,0	homo	8,2	anorexia	5,3
16	mentale beperking	8,7	anorexia	2,9	joods	7,2	joods	5,1

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de ouders werd voorgelegd: 'Hoe vaak heeft u discriminatie van de volgende groepen van jongeren opgemerkt tijdens de laatste twee voetbalseizoenen?'

Resultaten gebaseerd op de antwoordcategorieën '1 keer' en 'meerdere keren per seizoen, maandelijks of wekelijks'.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (%)

PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN – 1 of meerdere keren gediscrimineerde groepen

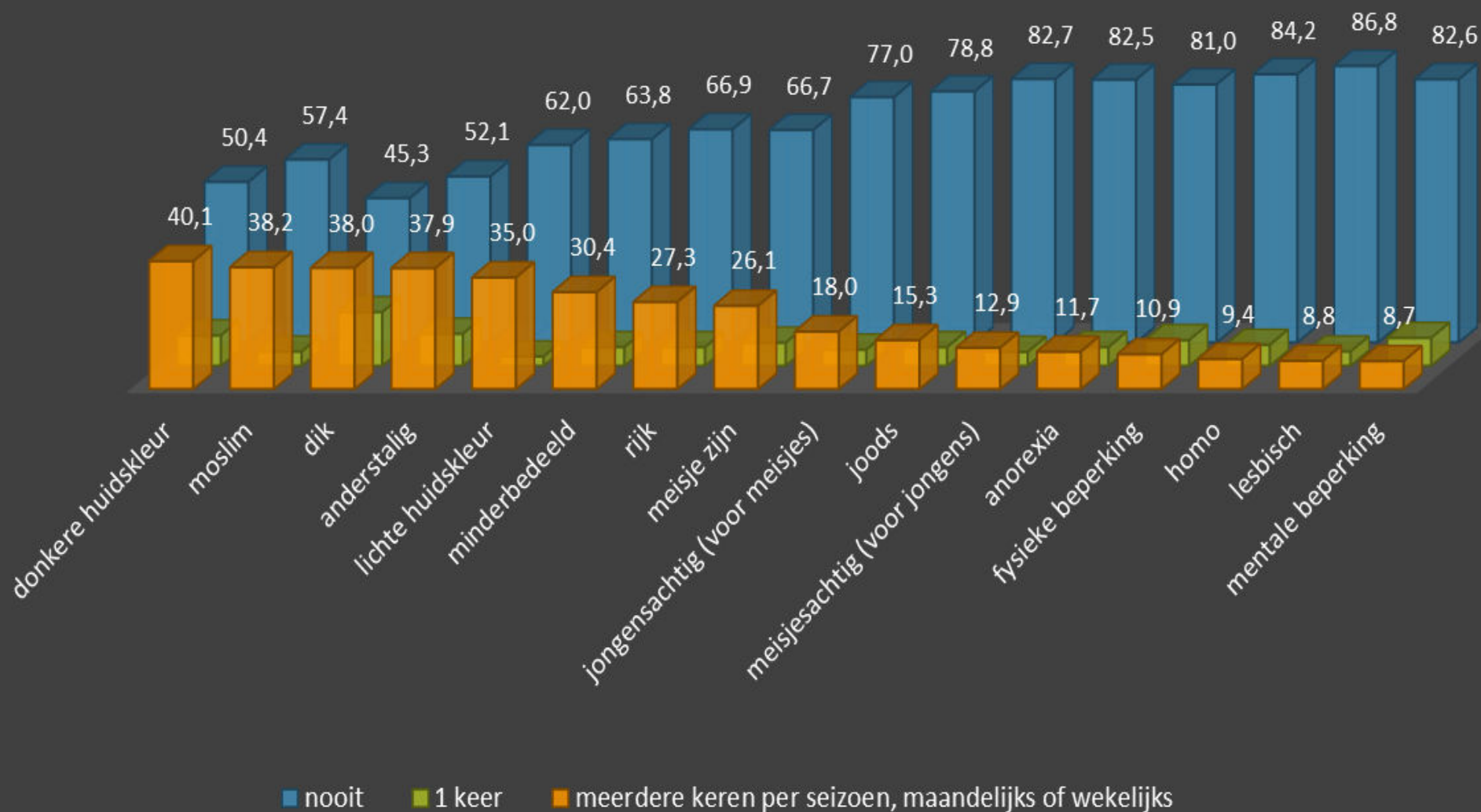
	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	dik	54,8	dik	50,6	dik	68,2	dik	56,1
2	donkere huidskleur	49,6	donkere huidskleur	50,6	donkere huidskleur	56,4	donkere huidskleur	52,3
3	anderstalig	47,9	anderstalig	40,2	anderstalig	47,0	anderstalig	42,7
4	moslim	42,6	moslim	40,0	moslim	46,2	moslim	42,0
5	lichte huidskleur	37,9	lichte huidskleur	31,4	lichte huidskleur	34,2	lichte huidskleur	32,6
6	arm	36,2	meisje zijn	20,6	meisje zijn	33,9	meisje zijn	25,4
7	meisje zijn	33,3	arm	16,6	arm	29,6	arm	21,7
8	rijk	33,1	fysieke beperking	15,8	rijk	29,0	rijk	20,0
9	jongensachtig (voor meisjes)	23,0	mentale beperking	14,7	jongensachtig (voor meisjes)	28,6	jongensachtig (voor meisjes)	18,4
10	joods	21,1	rijk	14,5	fysieke beperking	19,8	fysieke beperking	17,1
11	fysieke beperking	18,9	meisjesachtig (voor jongens)	13,3	meisjesachtig (voor jongens)	18,9	mentale beperking	15,5
12	anorexia	17,5	jongensachtig (voor meisjes)	13,3	mentale beperking	16,9	meisjesachtig (voor jongens)	15,2
13	mentale beperking	17,4	homo	11,8	lesbisch	16,4	homo	12,8
14	meisjesachtig (voor jongens)	17,2	lesbisch	9,6	anorexia	15,2	lesbisch	11,8
15	homo	15,9	joods	5,9	homo	14,4	anorexia	8,5
16	lesbisch	13,2	anorexia	4,5	joods	9,4	joods	8,0

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

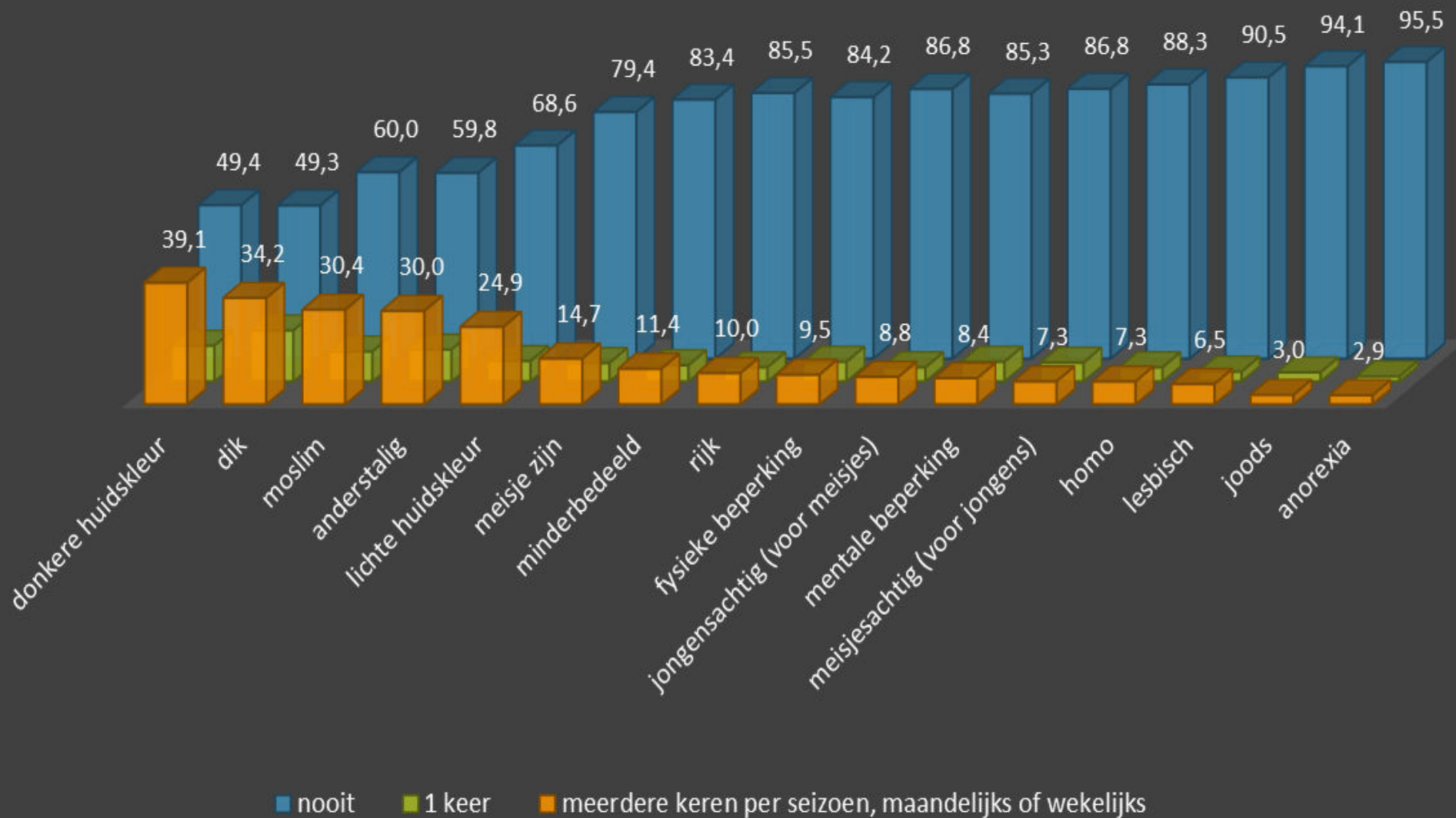
Vraagstelling die aan de ouders werd voorgelegd: 'Hoe vaak heeft u discriminatie van de volgende groepen van jongeren opgemerkt tijdens de laatste twee voetbalseizoenen?'

Resultaten gebaseerd op de antwoordcategorieën '1 keer' en 'meerdere keren per seizoen, maandelijks of wekelijks'.

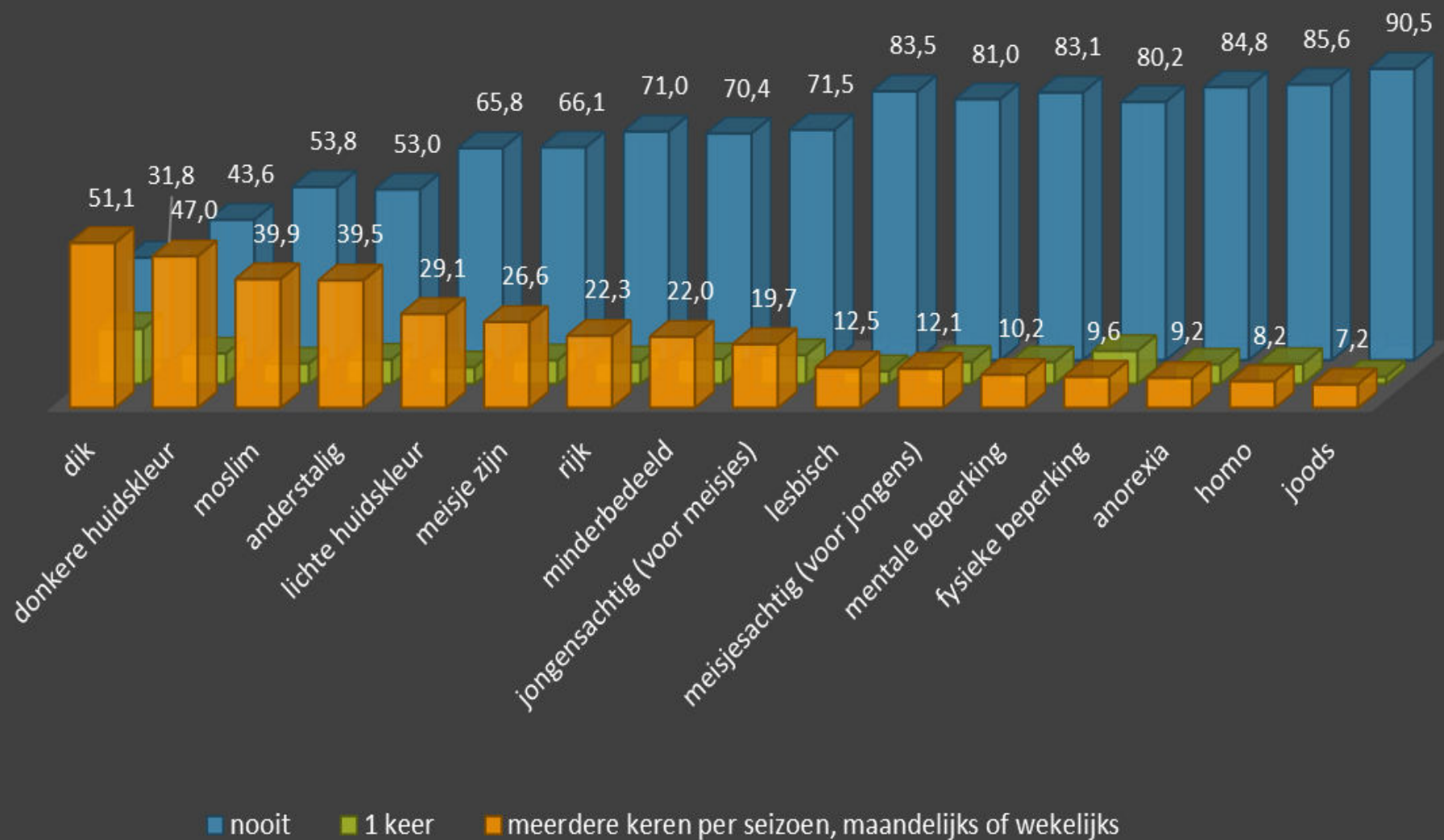
DISCRIMINATIEGROND IN HET BRUSSELE JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

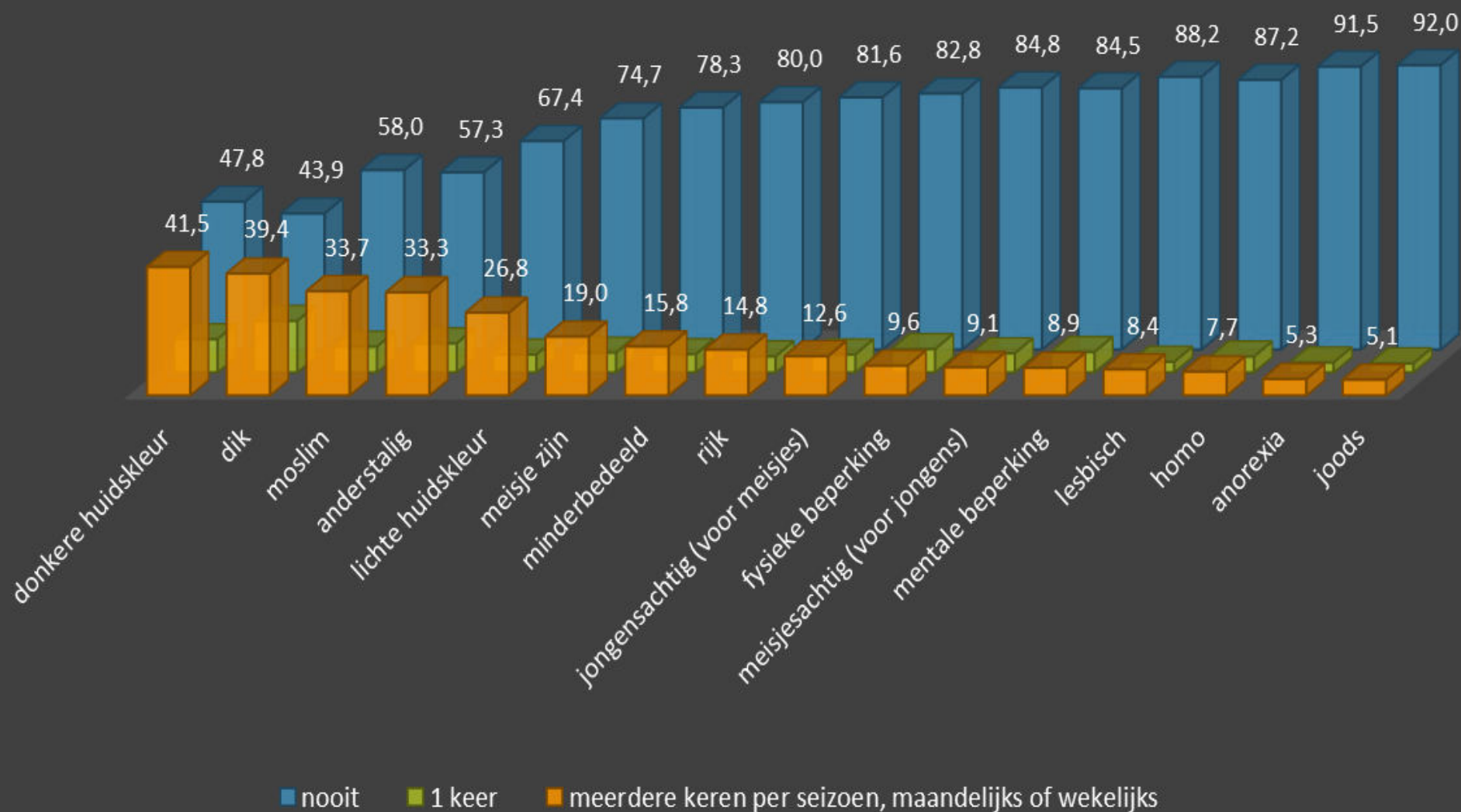
DISCRIMINATIEGROND IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

DISCRIMINATIEGROND IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

DISCRIMINATIEGROND IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN OUDERS VAN VOETBALLENDE JONGEREN (%)

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (%)

PERCEPTIE VAN VOETBALLENDE JONGEREN – vaakst gepeste en/of uitgesloten groep

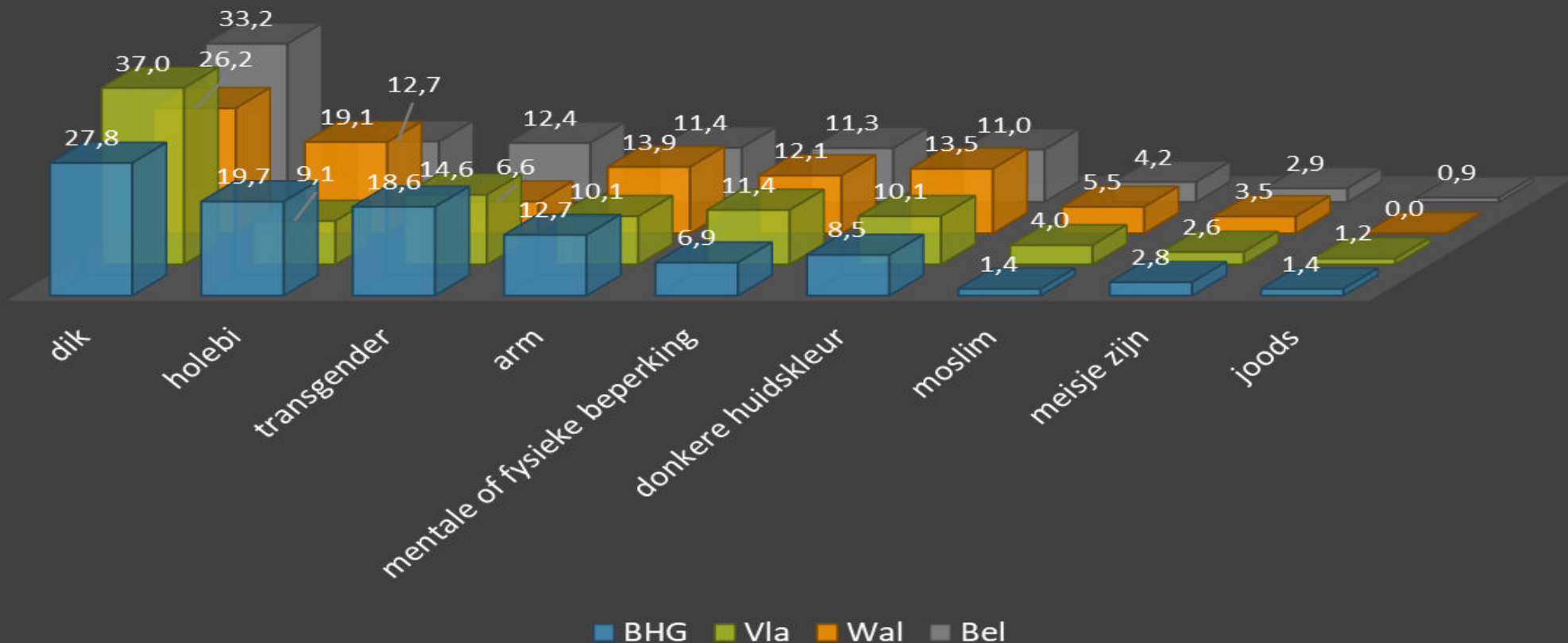
	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	dik	27,8	dik	37,0	dik	26,2	dik	33,2
2	holebi	19,7	transgender	14,6	holebi	19,1	holebi	12,7
3	transgender	18,6	mentale of fysieke beperking	11,4	arm	13,9	transgender	12,4
4	arm	12,7	arm	10,1	donkere huidskleur	13,5	arm	11,4
5	donkere huidskleur	8,5	donkere huidskleur	10,1	mentale of fysieke beperking	12,1	mentale of fysieke beperking	11,3
6	mentale of fysieke beperking	6,9	holebi	9,1	transgender	6,6	donkere huidskleur	11,0
7	meisje zijn	2,8	moslim	4,0	moslim	5,5	moslim	4,3
8	moslim	1,4	meisje zijn	2,6	meisje zijn	3,5	meisje zijn	2,9
9	joods	1,4	joods	1,2	joods	0,0	joods	0,9

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren werd voorgelegd: 'Lees aandachtig de onderstaande lijst van verschillende groepen van jongeren. Kan jij deze groepen rangschikken met bovenaan op nummer 1 de groep die volgens jou het vaakst gepest en/of uitgesloten wordt in het voetbal en onderaan op nummer 9 de groep die volgens jou minder gepest en/of uitgesloten wordt?'

Resultaten gebaseerd op de volgens voetballende jongeren vaakst gepeste en/of uitgesloten groep.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN VOETBALLENDE JONGEREN - VAAKST GEPESTE EN/OF UITGESLOTEN GROEP (%)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren werd voorgelegd: 'Lees aandachtig de onderstaande lijst van verschillende groepen van jongeren. Kan jij deze groepen rangschikken met bovenaan op nummer 1 de groep die volgens jou het vaakst gepest en/of uitgesloten wordt in het voetbal en onderaan op nummer 9 de groep die volgens jou minder gepest en/of uitgesloten wordt?'

Resultaten gebaseerd op de volgens voetballende jongeren vaakst gepeste en/of uitgesloten groep.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (%)

PERCEPTIE VAN VOETBALLENDE JONGEREN – 3 vaakst gepeste en/of uitgesloten groepen

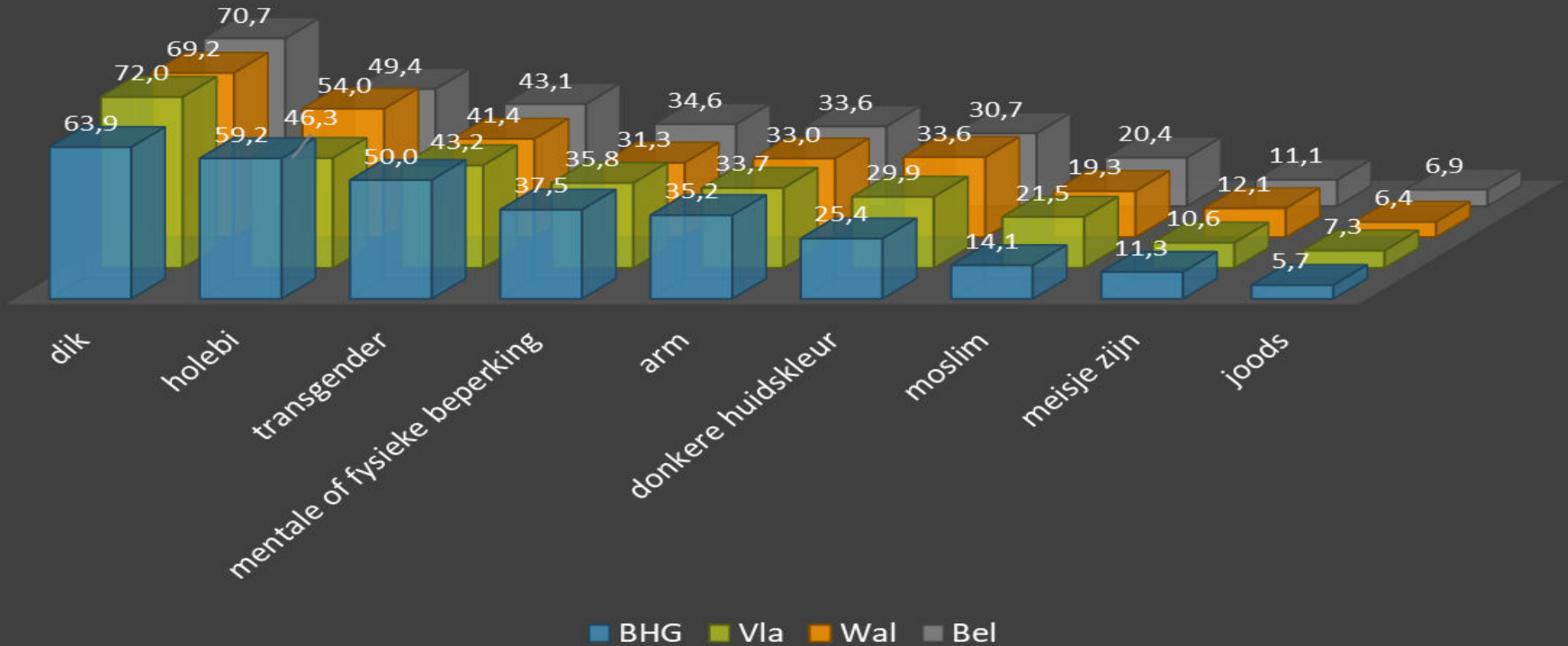
	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	dik	63,9	dik	72,0	dik	69,2	dik	70,7
2	holebi	59,2	holebi	46,3	holebi	54,0	holebi	49,4
3	transgender	50,0	transgender	43,2	transgender	41,4	transgender	43,1
4	mentale of fysieke beperking	37,5	mentale of fysieke beperking	35,8	donkere huidskleur	33,6	mentale of fysieke beperking	34,6
5	arm	35,2	arm	33,7	arm	33,0	arm	33,6
6	donkere huidskleur	25,4	donkere huidskleur	29,9	mentale of fysieke beperking	31,3	donkere huidskleur	30,7
7	moslim	14,1	moslim	21,5	moslim	19,3	moslim	20,4
8	meisje zijn	11,3	meisje zijn	10,6	meisje zijn	12,1	meisje zijn	11,1
9	joods	5,7	joods	7,3	joods	6,4	joods	6,9

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren werd voorgelegd: 'Lees aandachtig de onderstaande lijst van verschillende groepen van jongeren. Kan jij deze groepen rangschikken met bovenaan op nummer 1 de groep die volgens jou het vaakst gepest en/of uitgesloten wordt in het voetbal en onderaan op nummer 9 de groep die volgens jou minder gepest en/of uitgesloten wordt?'

Resultaten gebaseerd op de volgens voetballende jongeren drie vaakst gepeste en/of uitgesloten groepen.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL VOLGENS PERCEPTIE VAN VOETBALLENDE JONGEREN - DRIE VAAKST GEPESTE EN/OF UITGESLOTEN GROEPEN (%)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren werd voorgelegd: 'Lees aandachtig de onderstaande lijst van verschillende groepen van jongeren. Kan jij deze groepen rangschikken met bovenaan op nummer 1 de groep die volgens jou het vaakst gepest en/of uitgesloten wordt in het voetbal en onderaan op nummer 9 de groep die volgens jou minder gepest en/of uitgesloten wordt?'

Resultaten gebaseerd op de volgens voetballende jongeren drie vaakst gepeste en/of uitgesloten groepen.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (% i.f.v. jongeren die gediscrimineerd worden, inclusief o.b.v. hun speelniveau)

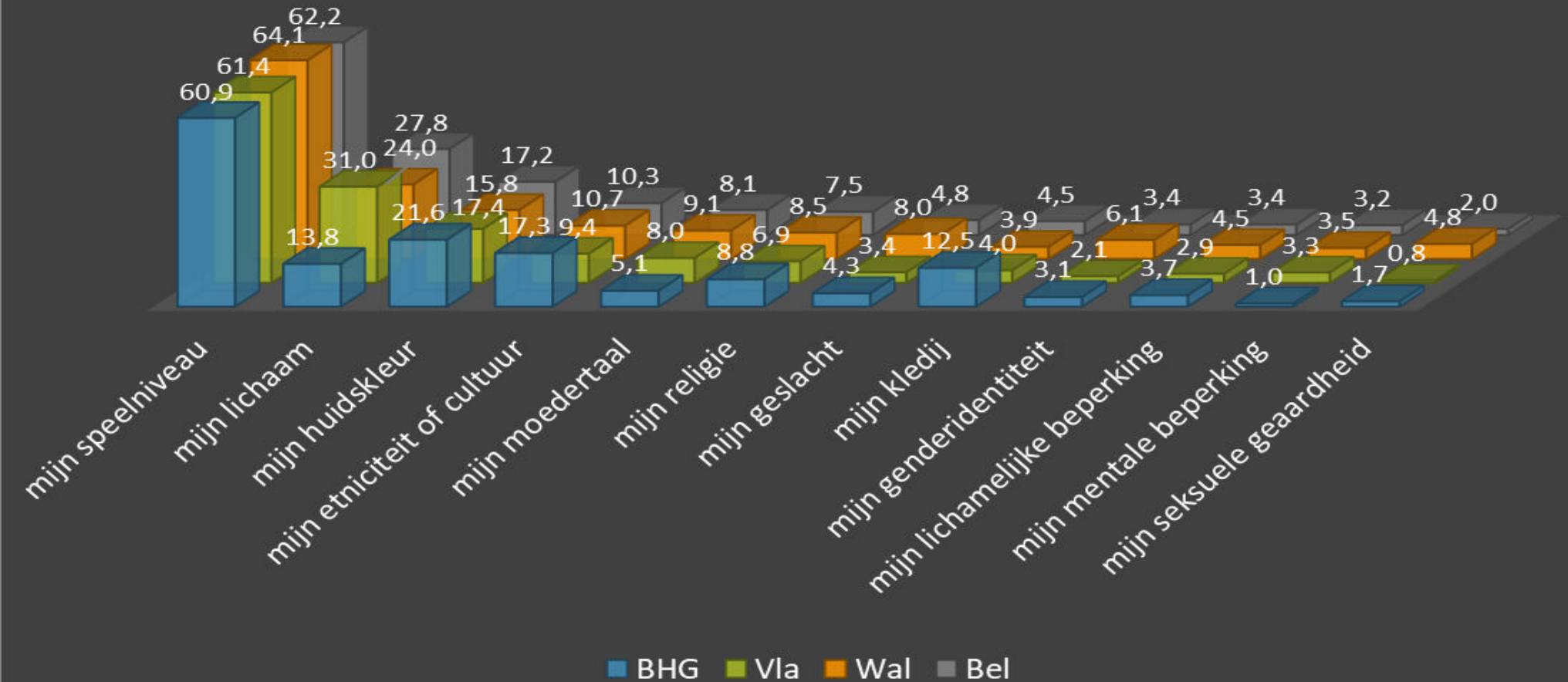
PERSOONLIJKE ERVARING VAN VOETBALLENDE JONGEREN

	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	mijn speelniveau	60,9	mijn speelniveau	61,4	mijn speelniveau	64,1	mijn speelniveau	62,2
2	mijn huidskleur	21,6	mijn lichaam	31,0	mijn lichaam	24,0	mijn lichaam	27,8
3	mijn etniciteit of cultuur	17,3	mijn huidskleur	17,4	mijn huidskleur	15,8	mijn huidskleur	17,2
4	mijn lichaam	13,8	mijn etniciteit of cultuur	9,4	mijn etniciteit of cultuur	10,7	mijn etniciteit of cultuur	10,3
5	mijn kledij	12,5	mijn moedertaal	8,0	mijn moedertaal	9,1	mijn moedertaal	8,1
6	mijn religie	8,8	mijn religie	6,9	mijn religie	8,5	mijn religie	7,5
7	mijn moedertaal	5,1	mijn kledij	4,0	mijn geslacht	8,0	mijn geslacht	4,8
8	mijn geslacht	4,3	mijn geslacht	3,4	mijn genderidentiteit	6,1	mijn kledij	4,5
9	mijn lichamelijke beperking	3,7	mijn mentale beperking	3,3	mijn seksuele geaardheid	4,8	mijn genderidentiteit	3,4
10	mijn genderidentiteit	3,1	mijn lichamelijke beperking	2,9	mijn lichamelijke beperking	4,5	mijn lichamelijke beperking	3,4
11	mijn seksuele geaardheid	1,7	mijn genderidentiteit	2,1	mijn kledij	3,9	mijn mentale beperking	3,2
12	mijn mentale beperking	1,0	mijn seksuele geaardheid	0,8	mijn mentale beperking	3,5	mijn seksuele geaardheid	2,0

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Resultaten inclusief het discriminatiekenmerk 'mijn speelniveau'.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN DIE GEDISCRIMINEERD WORDEN, INCLUSIEF OBV HUN SPEELNIVEAU (%)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk, inclusief 'mijn speelniveau'.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL (% i.f.v. jongeren die gediscrimineerd worden, exclusief o.b.v. hun speelniveau)

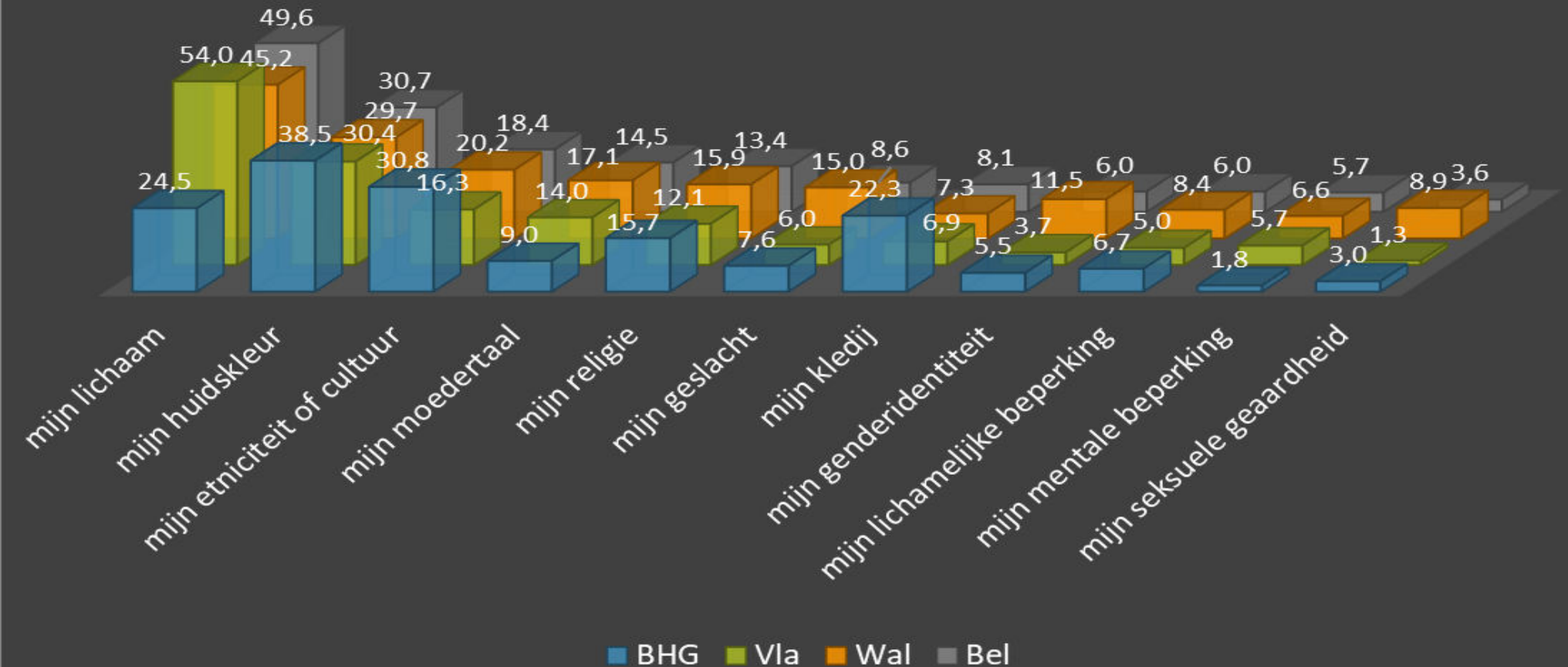
PERSOONLIJKE ERVARING VAN VOETBALLENDE JONGEREN

	BHG	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
1	mijn huidskleur	38,5	mijn lichaam	54,0	mijn lichaam	45,2	mijn lichaam	49,6
2	mijn etniciteit of cultuur	30,8	mijn huidskleur	30,4	mijn huidskleur	29,7	mijn huidskleur	30,7
3	mijn lichaam	24,5	mijn etniciteit of cultuur	16,3	mijn etniciteit of cultuur	20,2	mijn etniciteit of cultuur	18,4
4	mijn kledij	22,3	mijn moedertaal	14,0	mijn moedertaal	17,1	mijn moedertaal	14,5
5	mijn religie	15,7	mijn religie	12,1	mijn religie	15,9	mijn religie	13,4
6	mijn moedertaal	9,0	mijn kledij	6,9	mijn geslacht	15,0	mijn geslacht	8,6
7	mijn geslacht	7,6	mijn geslacht	6,0	mijn genderidentiteit	11,5	mijn kledij	8,1
8	mijn lichamelijke beperking	6,7	mijn mentale beperking	5,7	mijn seksuele geaardheid	8,9	mijn genderidentiteit	6,0
9	mijn genderidentiteit	5,5	mijn lichamelijke beperking	5,0	mijn lichamelijke beperking	8,4	mijn lichamelijke beperking	6,0
10	mijn seksuele geaardheid	3,0	mijn genderidentiteit	3,7	mijn kledij	7,3	mijn mentale beperking	5,7
11	mijn mentale beperking	1,8	mijn seksuele geaardheid	1,3	mijn mentale beperking	6,6	mijn seksuele geaardheid	3,6

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Resultaten exclusief het discriminatiekenmerk 'mijn speelniveau'.

DISCRIMINATIEGROND IN HET JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN DIE GEDISCRIMINEERD WORDEN, EXCLUSIEF OBV HUN SPEELNIVEAU (%)

BHG = Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Resultaten exclusief het discriminatiekenmerk 'mijn speelniveau'.

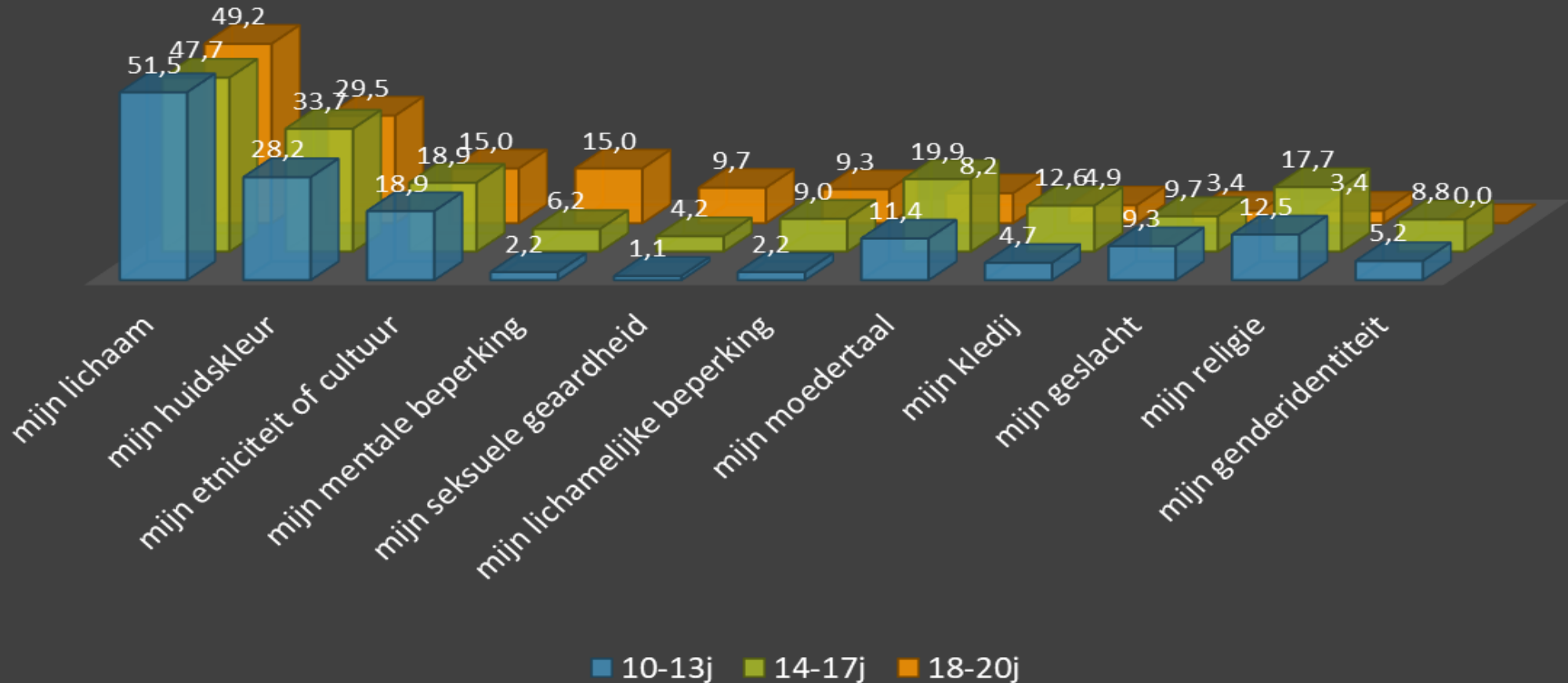
DISCRIMINATIEGROND IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL (% i.f.v. jongeren die gediscrimineerd worden, exclusief o.b.v. hun speelniveau)

PERSOONLIJKE ERVARING VAN VOETBALLENDE JONGEREN, NAAR LEEFTIJDGROEP

	10-13j	%	14-17j	%	18-20j	%
1	mijn lichaam	51,5	mijn lichaam	47,7	mijn lichaam	49,2
2	mijn huidskleur	28,2	mijn huidskleur	33,7	mijn huidskleur	29,5
3	mijn etniciteit of cultuur	18,9	mijn moedertaal	19,9	mijn etniciteit of cultuur	15,0
4	mijn religie	12,5	mijn etniciteit of cultuur	18,9	mijn mentale beperking	15,0
5	mijn moedertaal	11,4	mijn religie	17,7	mijn seksuele geaardheid	9,7
6	mijn geslacht	9,3	mijn kledij	12,6	mijn lichamelijke beperking	9,3
7	mijn genderidentiteit	5,2	mijn geslacht	9,7	mijn moedertaal	8,2
8	mijn kledij	4,7	mijn lichamelijke beperking	9,0	mijn kledij	4,9
9	mijn lichamelijke beperking	2,2	mijn genderidentiteit	8,8	mijn geslacht	3,4
10	mijn mentale beperking	2,2	mijn mentale beperking	6,2	mijn religie	3,4
11	mijn seksuele geaardheid	1,1	mijn seksuele geaardheid	4,2	mijn genderidentiteit	0,0

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Resultaten exclusief het discriminatiekenmerk 'mijn speelniveau'.

DISCRIMINATIEGROND IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL VOLGENS VOETBALLENDE JONGEREN DIE GEDISCRIMINEERD WORDEN NAAR LEEFTIJDGROEP, EXCLUSIEF OBV HUN SPEELNIVEAU (%)

Vraagstelling die aan de jongeren die gediscrimineerd worden werd voorgelegd: 'Waarom gebeurden deze situaties [waarin je gediscrimineerd werd] volgens jou? Meerdere antwoorden zijn mogelijk. Resultaten exclusief het discriminatiekenmerk 'mijn speelniveau'.

Discriminatiegrond in het Belgische jeugdvoetbal

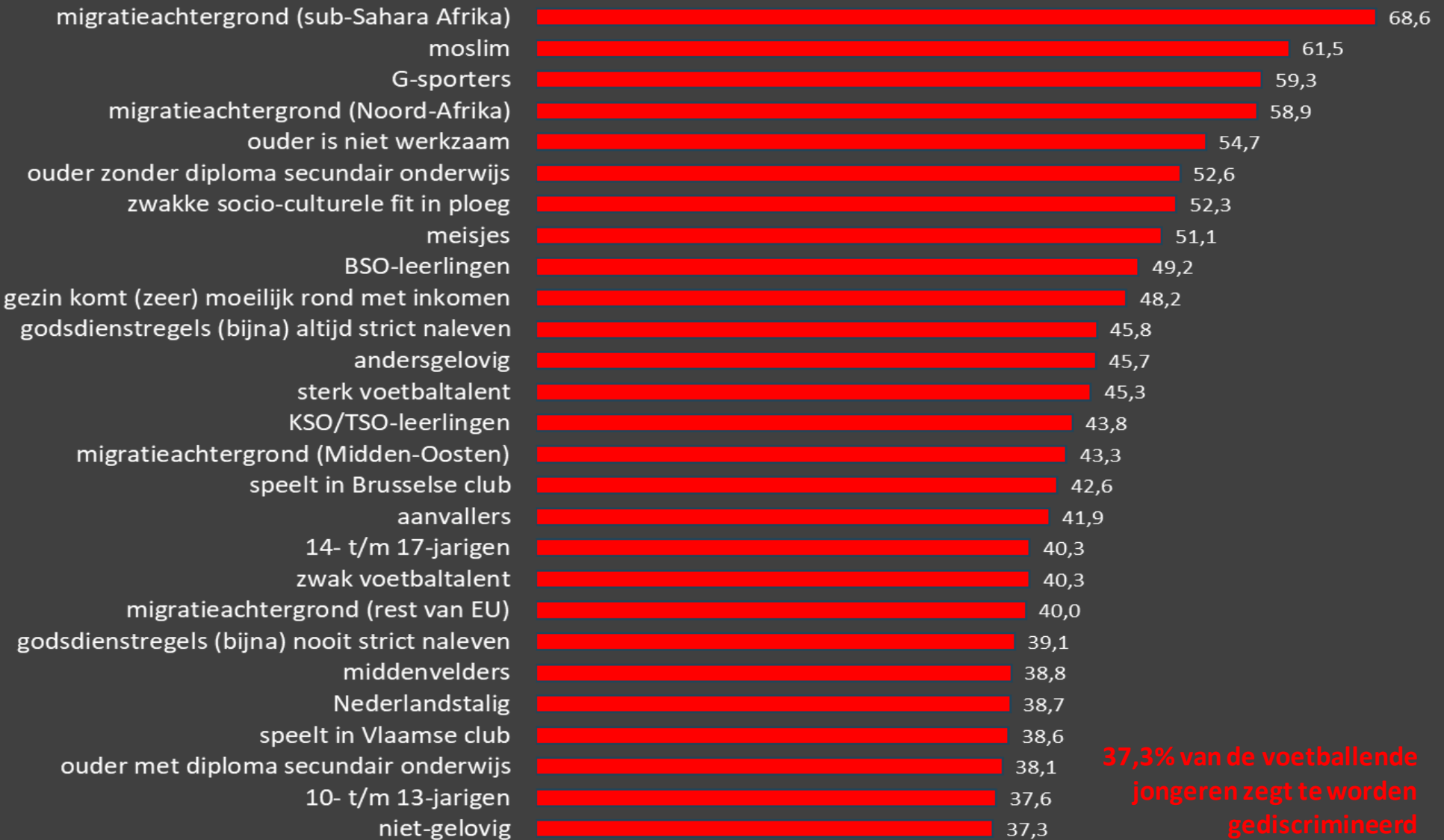
- Wanneer ouders van voetballende jongeren gevraagd wordt welke groepen van jongeren in het voetbal meermaals gediscrimineerd worden, geeft vier op de tien van deze ouders aan dat het om jongeren met een donkere huidskleur (41,5%) en om dikke(re) jongeren (39,4%) gaat. Ook moslimjongeren (33,7%) en anderstalige jongeren (33,3%) scoren hoog volgens ouders. Deze vier groepen van jongeren blijken zowel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Vlaanderen als Wallonië de door ouders meest aangewezen groepen van gediscrimineerde jongeren te zijn
- Voetballende jongeren geven aan dat dikke(re) jongeren (33,2%) het vaakst gepest en/of uitgesloten worden. Zowel jongeren die voetballen in Brussel, Vlaanderen als Wallonië delen deze perceptie
- In vergelijking met hun ouders blijken jongeren daarnaast echter een andere perceptie te hebben omtrent vaak gediscrimineerde groepen van jongeren in het voetbal. Zo geven jongeren aan dat eerder holebi-jongeren en transgender-jongeren gepest en/of uitgesloten worden dan jongeren met een donkere huidskleur of moslimjongeren
- Jongeren die in het voetbal gediscrimineerd worden, geven als belangrijkste discriminatiegrond (62,2%) hun speelniveau op. Indien we geen rekening houden met dit kenmerk, dan blijkt bij de helft (49,6%) van de gediscrimineerde jongeren het eigen lichaam (gewicht, lichaamsbouw, ...) als belangrijkste discriminatiegrond naar voor te worden geschoven

Discriminatiegrond in het Belgische jeugdvoetbal

- De ranking van discriminatiegronden die gediscrimineerde jongeren opgeven, blijkt redelijk goed overeen te komen met de volgorde van gediscrimineerde jongerengroepen die ouders te kennen geven. Zowel gediscrimineerde jongeren als hun ouders geven lichaam (gewicht, lichaamsbouw, ...), huidskleur, cultuur/taal en religie als vaakst voorkomende discriminatiegronden op
- De discriminatiepatronen in Brussel, Vlaanderen en Wallonië blijken vrij goed overeen te komen. Een opvallende uitzondering betreft echter de huidskleur. Dit kenmerk wordt door jongeren uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die gediscrimineerd worden als belangrijkste discriminatiegrond (38,5%) omschreven, terwijl het eigen lichaam (24,5%) op de derde plaats opduikt
- Het is opvallend dat de perceptie bij jongeren inzake discriminatiegrond in sterke mate verschilt van de werkelijke ervaring die gediscrimineerde jongeren hebben. Het lichaam is zowel in de perceptie als de ervaring van jongeren de belangrijkste discriminatiegrond. In de perceptie van jongeren zouden seksuele geaardheid en genderidentiteit ook een belangrijke rol vervullen, maar dit blijkt niet uit wat jongeren daadwerkelijk ervaren
- Bij oudere jongeren (18-20 jaar) blijkt de seksuele geaardheid wel een belangrijkere discriminatiegrond te zijn dan bij jongere jongeren

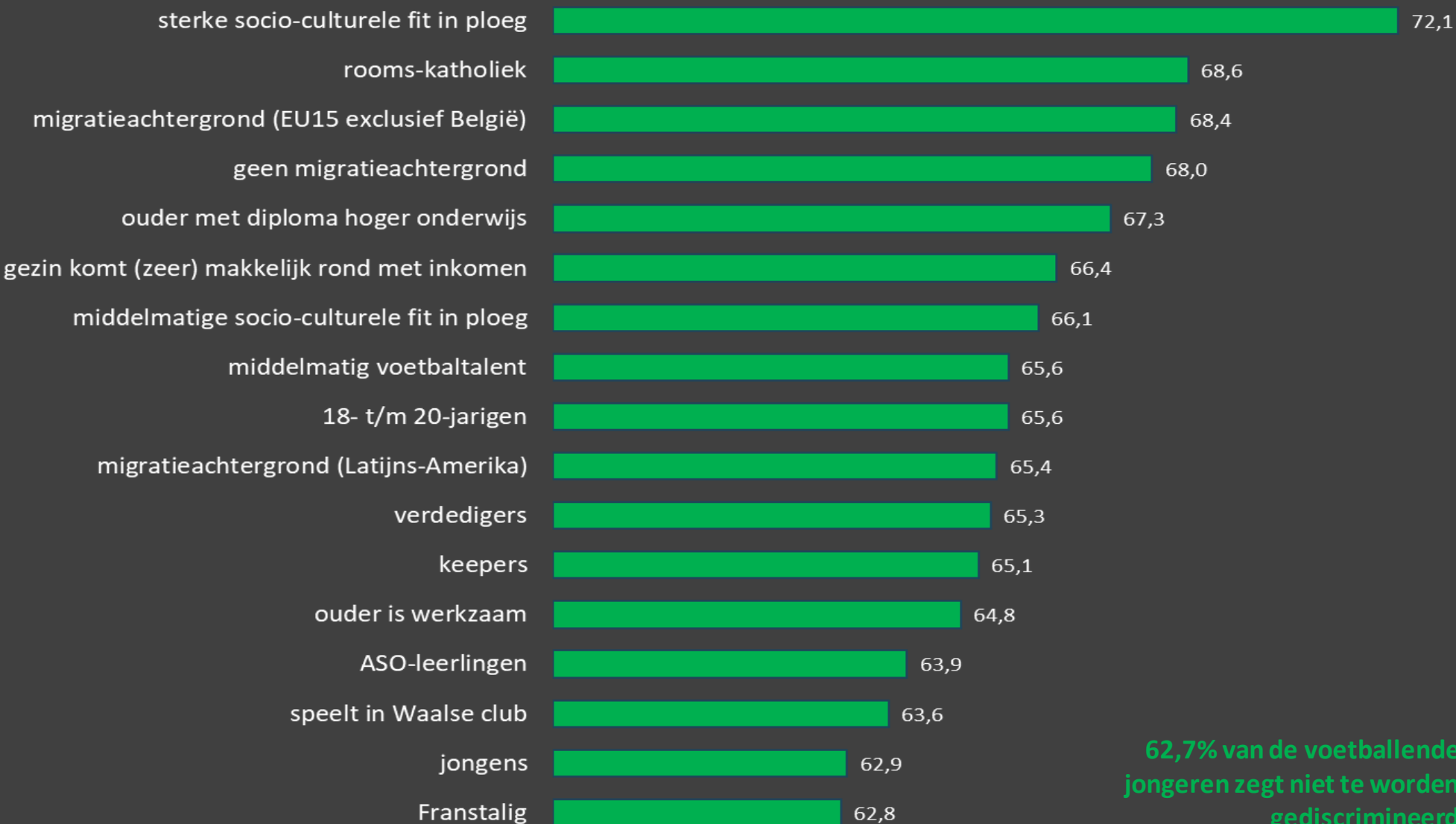
WIE WORDT ER (NIET) GEDISCRIMINEERD IN HET JEUGDVOETBAL?

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

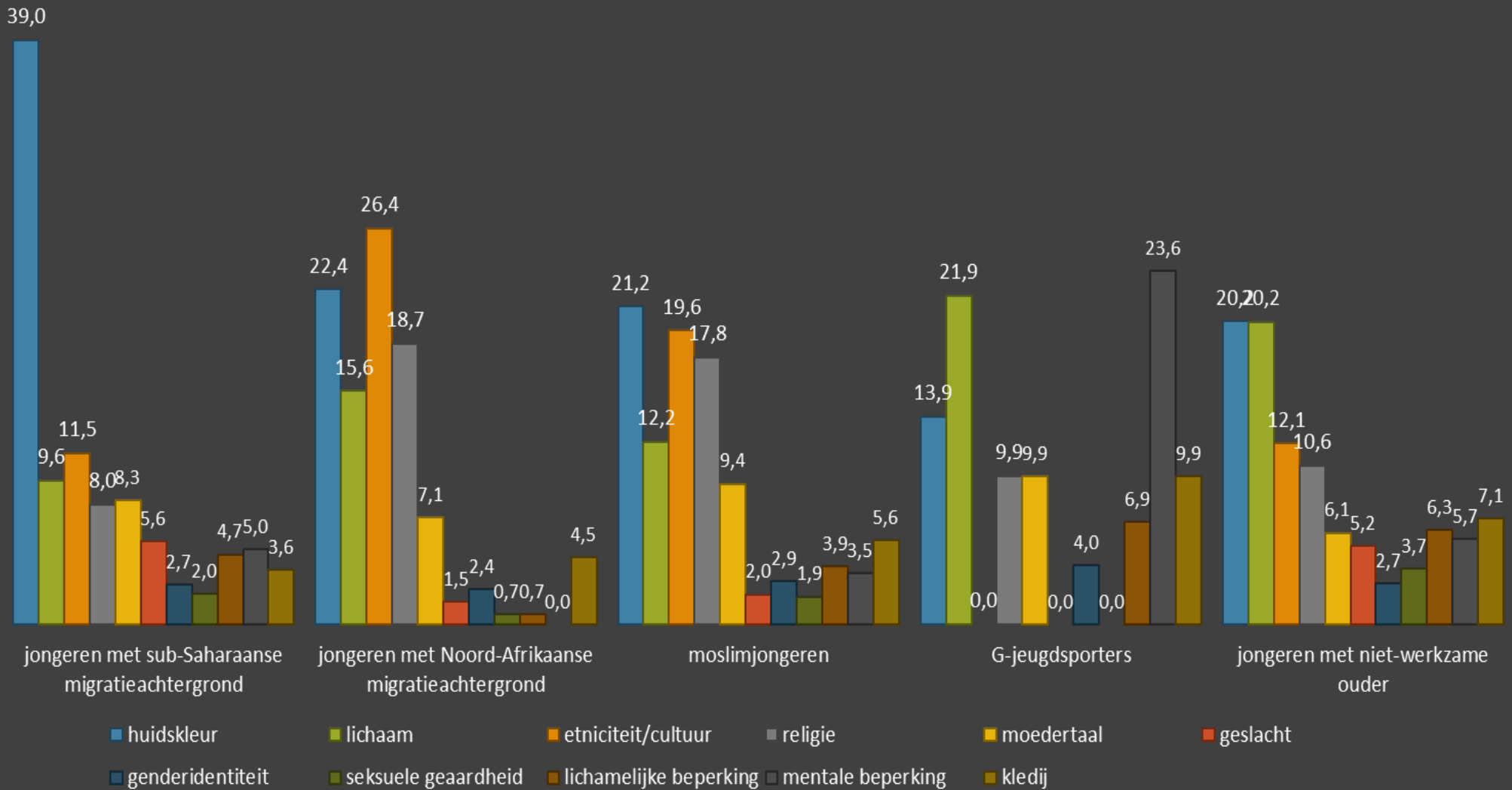
37,3% van de voetballende jongeren zegt te worden gediscrimineerd

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING NIET GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

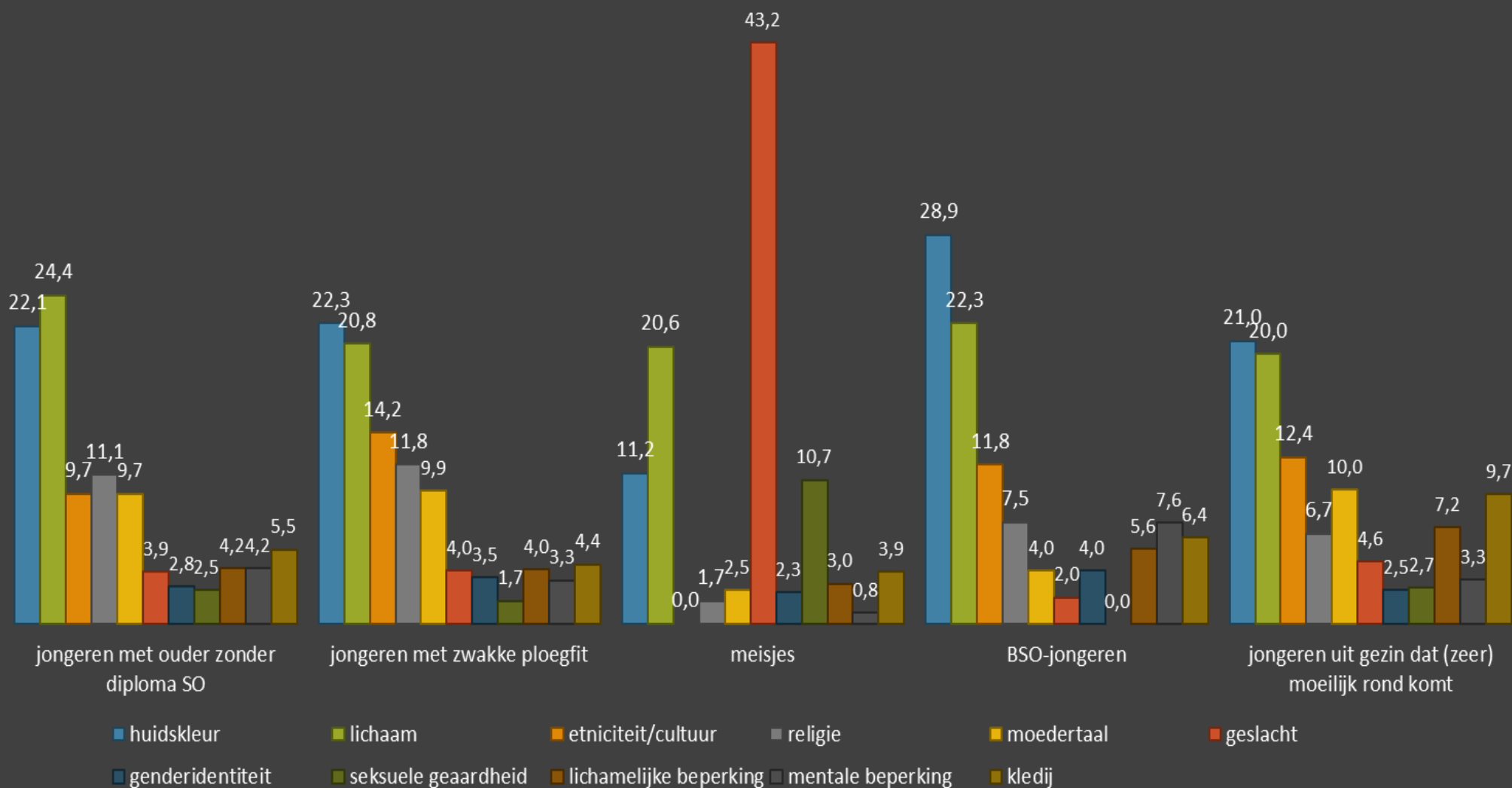

62,7% van de voetballende jongeren zegt niet te worden gediscrimineerd

PREVALENTIE VAN DISCRIMINATIEGRONDEN BIJ STERK GEDISCRIMINEERDE JONGERENGROEPEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL (%)

PREVALENTIE VAN DISCRIMINATIEGRONDEN BIJ STERK GEDISCRIMINEERDE JONGERENGROEPEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL (%)

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= GEDISCRIMINEERD WORDEN) IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten o.b.v. binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN SLACHTOFFERS VAN DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	SOCIO-CULTURELE FIT IN PLOEG	24,274	<i>Sterke socio-culturele fit in ploeg (ref.)</i>	
			Zwakke socio-culturele fit in ploeg	2,6***
			Middelmatige socio-culturele fit in ploeg	1,8**
2	MIGRATIEACHTERGROND	22,515	<i>Jongeren zonder migratieachtergrond (ref.)</i>	
			Jongeren met EU28-migratieachtergrond (excl. België)	ns
			Jongeren met Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond	2,1**
			Jongeren met sub-Sahara Afrikaanse migratieachtergrond	3,1***
3	GESLACHT	14,617	<i>Jongens (ref.)</i>	
			Meisjes	2,6***
4	ARBEIDSMARKTPOSITIE OUDER	11,928	<i>Ouder is werkzaam (ref.)</i>	
			Ouder is niet werkzaam	1,9***
5	SPELPOSITIE	10,759	<i>Aanvaller (ref.)</i>	
			Keeper	ns
			Verdediger	0,6**
			Middenvelder	ns
6	VOERTAAL	9,442	<i>Franstalige jongeren (ref.)</i>	
			Nederlandstalige jongeren	1,6**
	<i>constante</i>	46,601		

ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .23

Nagelkerke R^2 = .17

Niet weerhouden variabelen: leeftijd, opleidingsniveau ouder, voetbaltalent, strikt naleven van geloofsregels

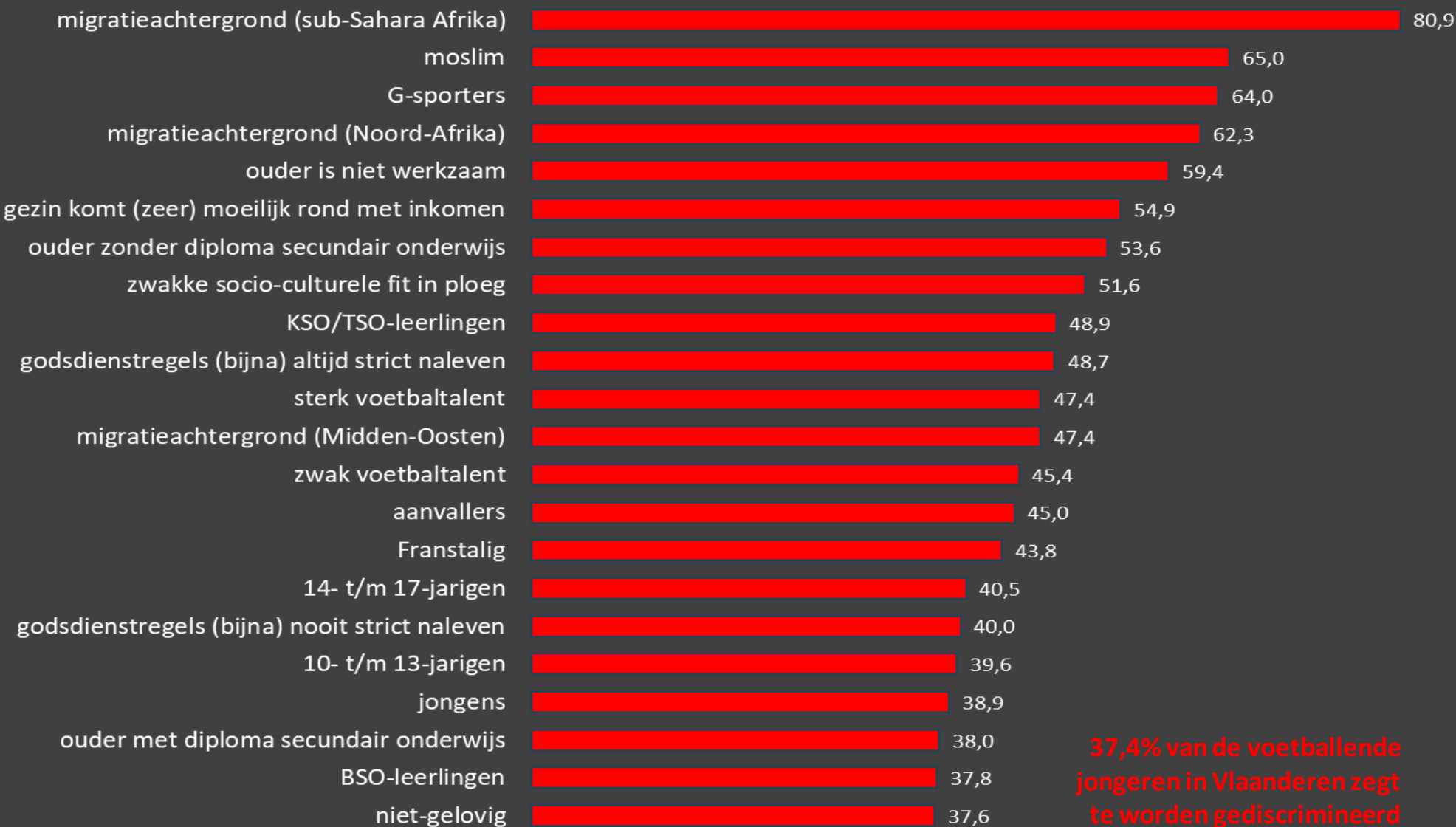
GROEPEN VAN JONGEREN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL DIE MEER OF MINDER KANS HEBBEN GEDISCRIMINEERD TE WORDEN OBV EEN SPECIFIEKE DISCRIMINATIEGROND (resultaten o.b.v. binaire forward stepwise logistische regressie-analyse)

DISCRIMINATIEGROND	%	JONGERENGROEPEN MET SIGNIFICANT MEER KANS OP DISCRIMINATIE	JONGERENGROEPEN MET SIGNIFICANT MINDER KANS OP DISCRIMINATIE
Speelniveau	62,2	<i>keepers, verdedigers</i>	<i>meisjes, jongeren van laagopgeleide ouder, jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, jongeren met SSA migratieachtergrond, jongeren met zwakke/middelmatige fit in ploeg, Nederlandstalige jongeren</i>
Lichaam (gewicht, lichaamsbouw, ...)	27,8	<i>jongens</i>	<i>jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, jongeren met SSA migratieachtergrond</i>
Huidskleur	17,2	<i>jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, jongeren met SSA migratieachtergrond</i>	
Etniciteit / cultuur	10,3	<i>jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, jongeren met SSA migratieachtergrond</i>	
Voertaal	8,1		<i>meisjes, Nederlandstalige jongeren</i>
Religie	7,5	<i>14-17 jarigen, jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, jongeren met SSA migratieachtergrond, jongeren die meestal of (bijna) altijd godsdienstregels strikt naleven</i>	
Geslacht	4,8	<i>meisjes, jongeren met N-A/M-O migratieachtergrond, middenvelders, verdedigers</i>	
Kledij	4,5	<i>jongeren van ouder die niet werkzaam is</i>	
Genderidentiteit	3,4	<i>14-17 jarigen</i>	
Lichamelijke beperking	3,4	<i>14-17 jarigen, 18-20 jarigen, jongeren van ouder die niet werkzaam is, verdedigers</i>	
Mentale beperking	3,2	<i>14-17 jarigen, 18-20 jarigen, jongeren van ouder die niet werkzaam is</i>	
Seksuele geaardheid	2,0	<i>meisjes, 18-20 jarigen, jongeren van ouder die niet werkzaam is</i>	

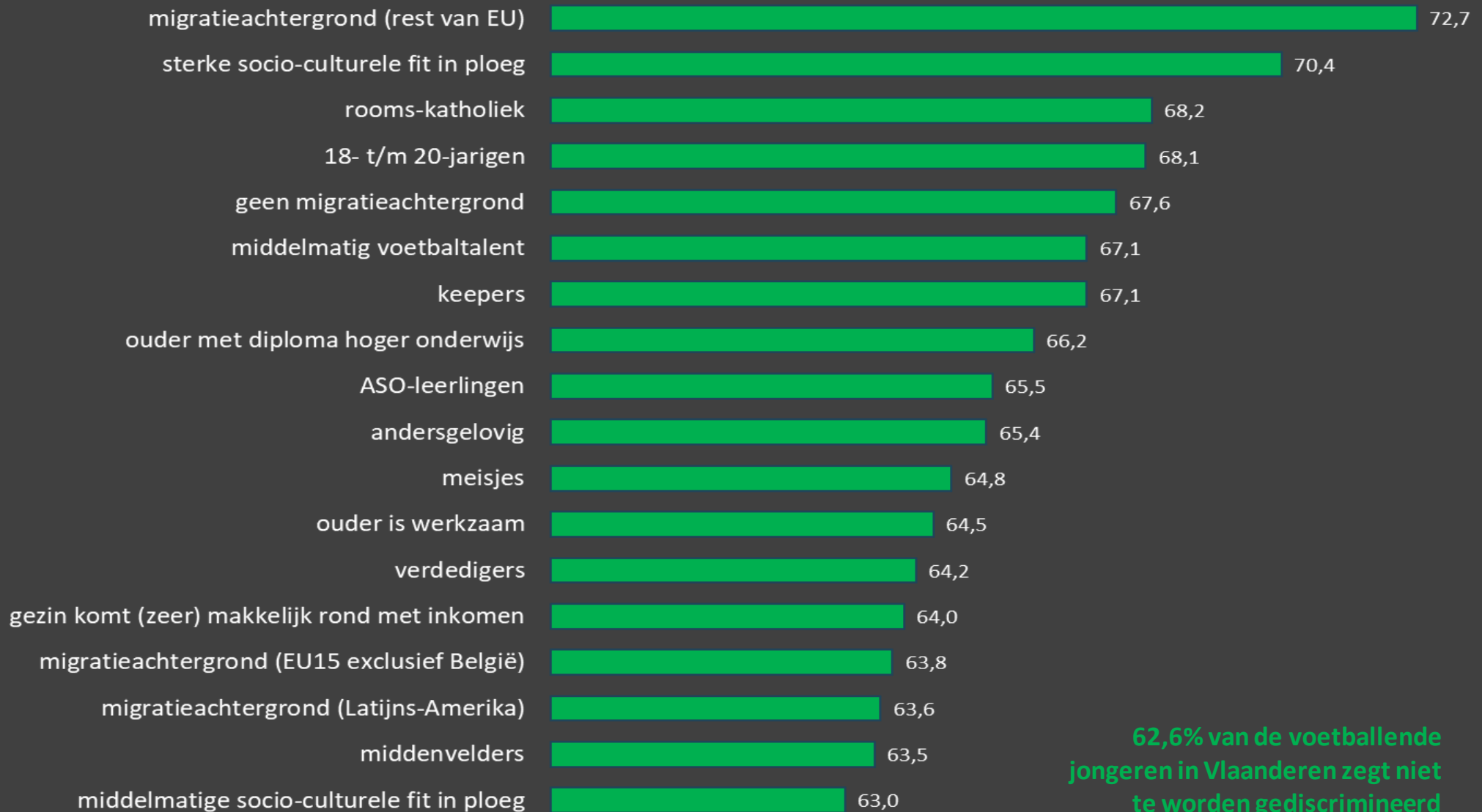
N-A/M-O = Noord-Afrika of Midden-Oosten, SSA = sub-Sahara Afrika

Variabelen in regressie-analyses: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau ouder, migratieachtergrond, socio-culturele fit in ploeg, voetbaltalent, spelpositie, arbeidsmarktpositie ouder, strikt naleven van geloofsregels, voertaal

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING NIET GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

62,6% van de voetballende jongeren in Vlaanderen zegt niet te worden gediscrimineerd

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= GEDISCRIMINEERD WORDEN) IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten obv binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN SLACHTOFFERS VAN DISCRIMINATIE IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	MIGRATIEACHTERGROND	18,687	<i>Jongeren zonder migratieachtergrond (ref.)</i>	
			Jongeren met EU28-migratieachtergrond (excl. België)	ns
			Jongeren met Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond	1,9*
			Jongeren met sub-Sahara Afrikaanse migratieachtergrond	5,5***
2	ARBEIDSMARKTPOSITIE OUDER	8,688	<i>Ouder is werkzaam (ref.)</i>	
			Ouder is niet werkzaam	2,1**
3	SOCIO-CULTURELE FIT IN PLOEG	6,863	<i>Sterke socio-culturele fit in ploeg (ref.)</i>	
			Zwakke socio-culturele fit in ploeg	1,7*
			Middelmatige socio-culturele fit in ploeg	1,6*
	<i>constante</i>	50,760		

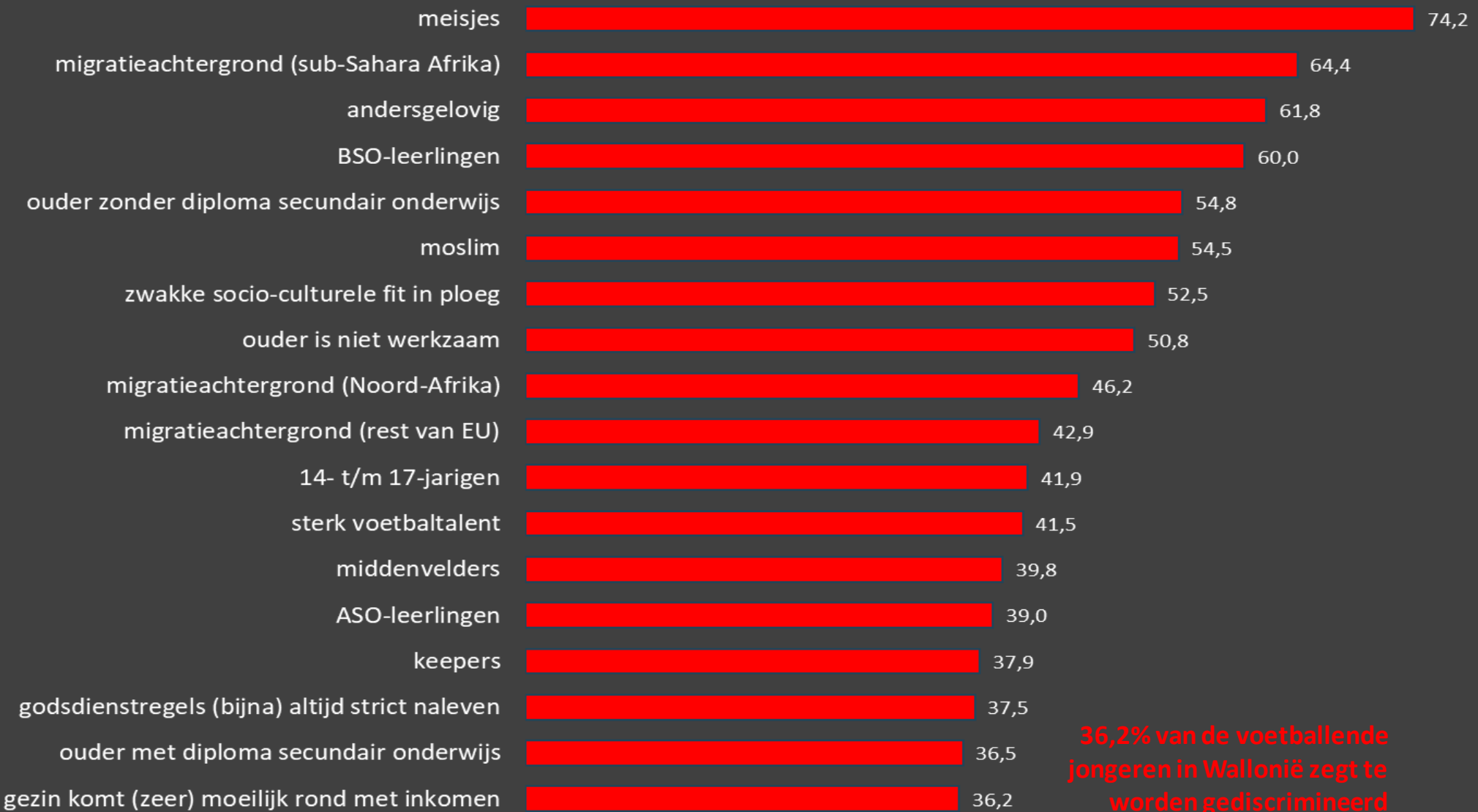
ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .46

Nagelkerke R^2 = .13

Niet weerhouden variabelen: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau ouder, voetbaltalent, spelpositie, strikt naleven van geloof sregels, voertaal

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS EIGEN ERVARING NIET GEDISCRIMINEERD WORDEN IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= GEDISCRIMINEERD WORDEN) IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten obv binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN SLACHTOFFERS VAN DISCRIMINATIE IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	GESLACHT	19,779	<i>Jongens (ref.)</i>	
			Meisjes	12,3***
2	SOCIO-CULTURELE FIT IN PLOEG	10,752	<i>Sterke socio-culturele fit in ploeg (ref.)</i>	
			Zwakke socio-culturele fit in ploeg	3,8**
			Middelmatige socio-culturele fit in ploeg	ns
3	SPELPOSITIE	9,926	<i>Aanvallers (ref.)</i>	
			Keepers	ns
			Verdedigers	ns
			Middenvelders	ns
4	MIGRATIEACHTERGROND	9,377	<i>Jongeren zonder migratieachtergrond (ref.)</i>	
			Jongeren met EU28-migratieachtergrond (excl. België)	ns
			Jongeren met Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond	ns
			Jongeren met sub-Sahara Afrikaanse migratieachtergrond	3,8**
5	LEEFTIJD	6,573	<i>10-13 jarigen (ref.)</i>	
			14-17 jarigen	2,2*
			18-20 jarigen	ns
	<i>constante</i>	24,845		

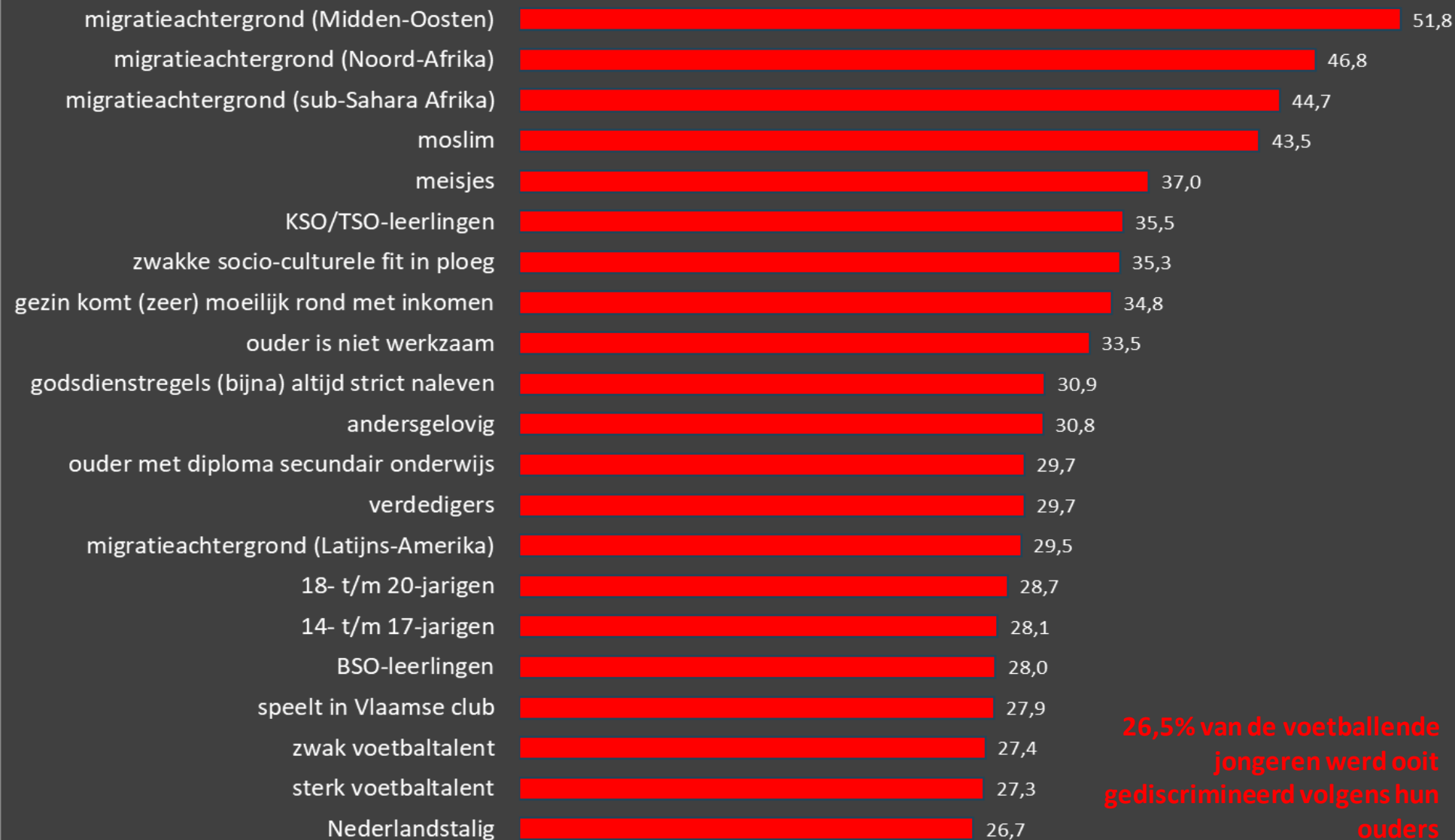
ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .57

Nagelkerke R^2 = .32

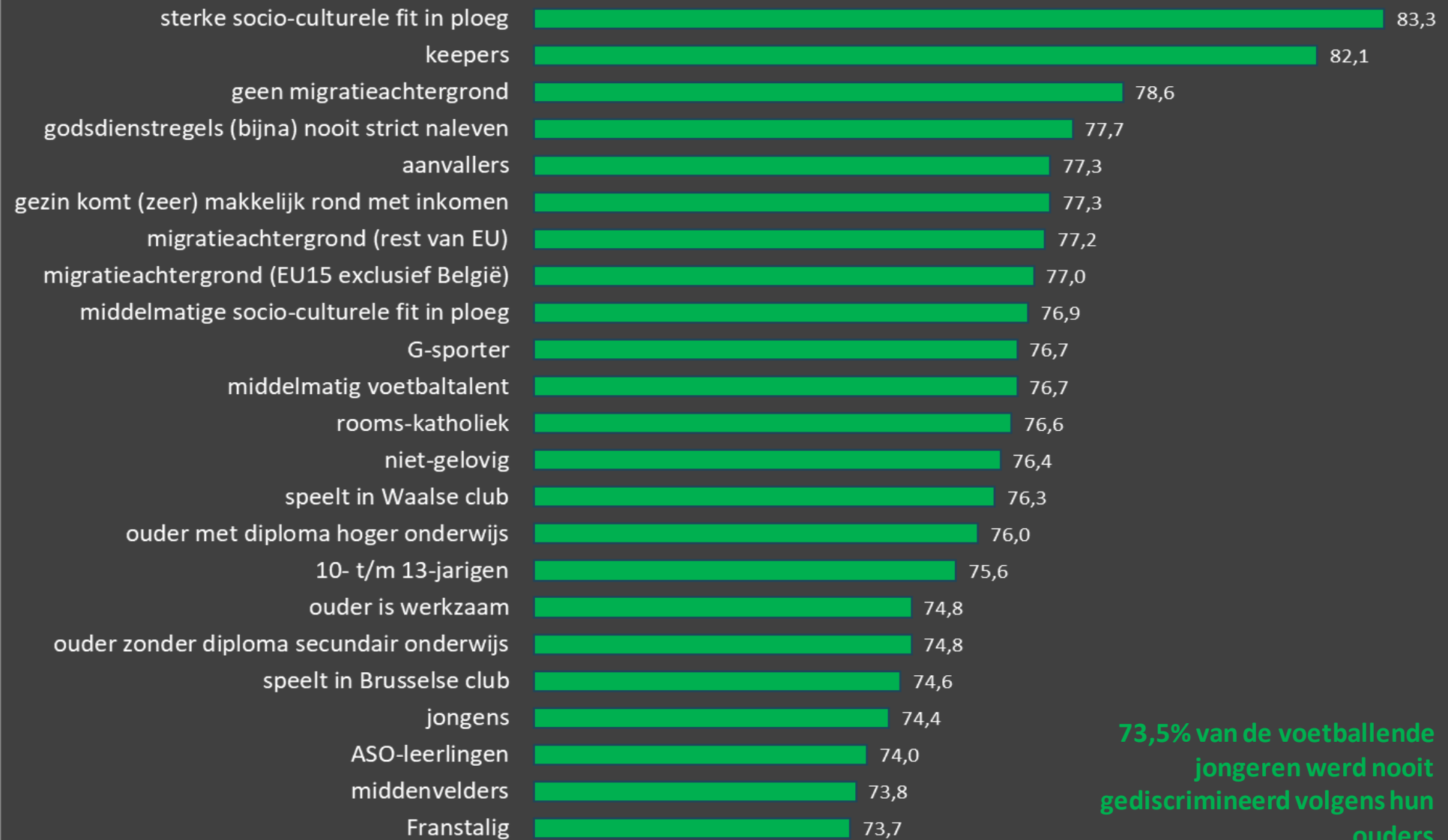
Niet weerhouden variabelen: opleidingsniveau ouder, voetbaltalent, arbeidsmarktpositie ouder, strikt naleven van geloofsregels

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS OIT GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

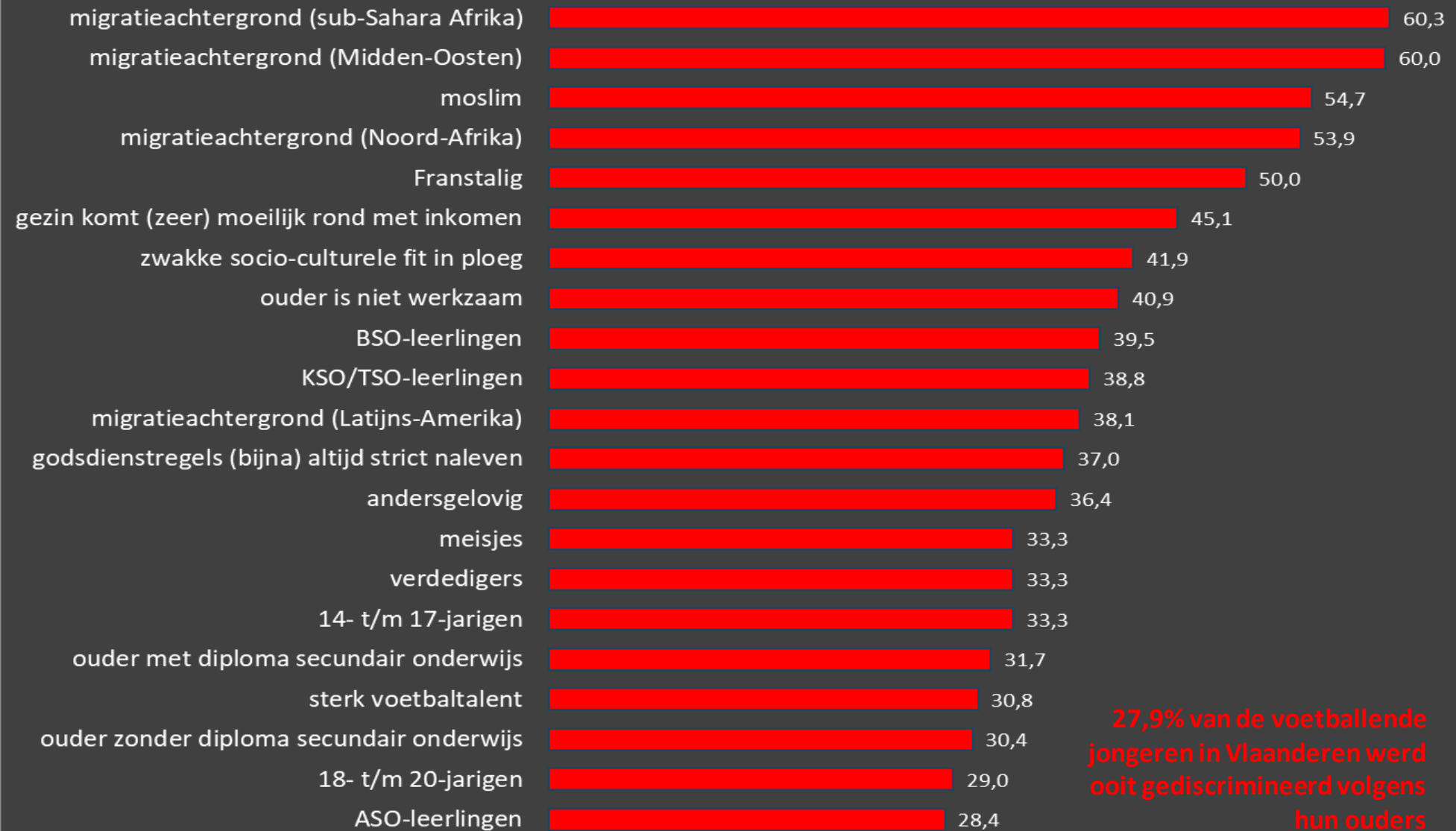
26,5% van de voetballende jongeren werd ooit gediscrimineerd volgens hun ouders

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS NOOIT GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

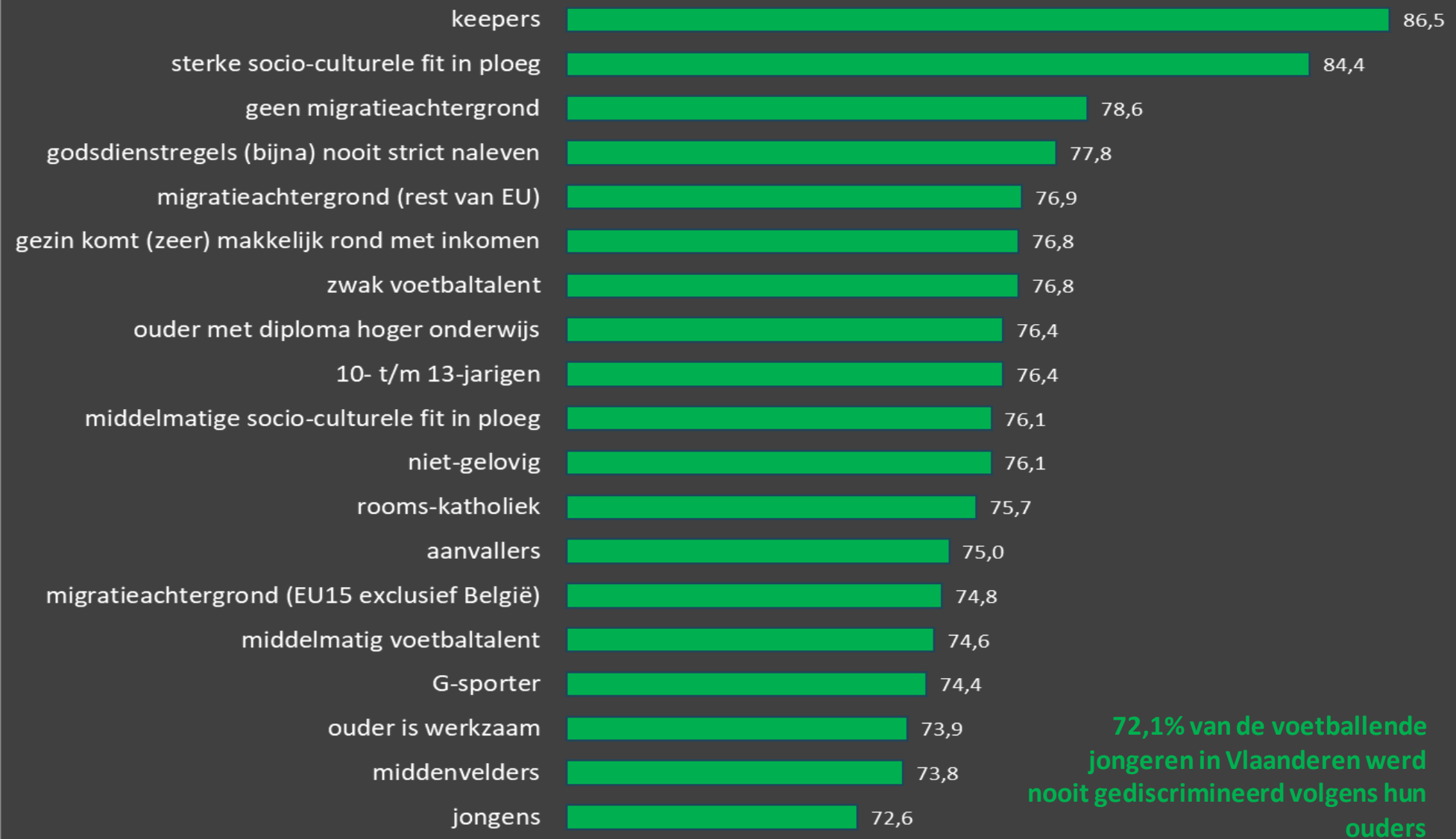

73,5% van de voetballende jongeren werd nooit gediscrimineerd volgens hun ouders

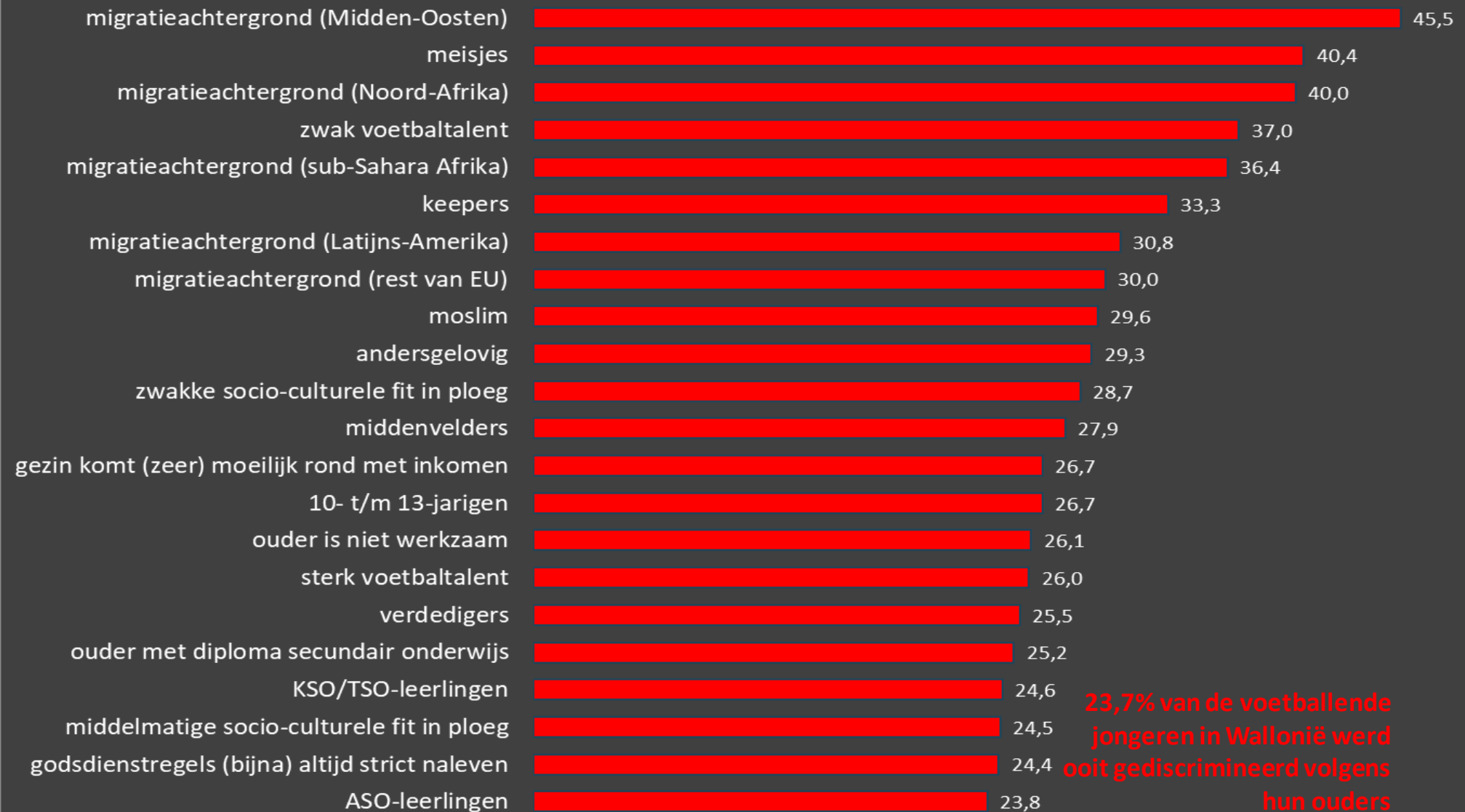
GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS OOI GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

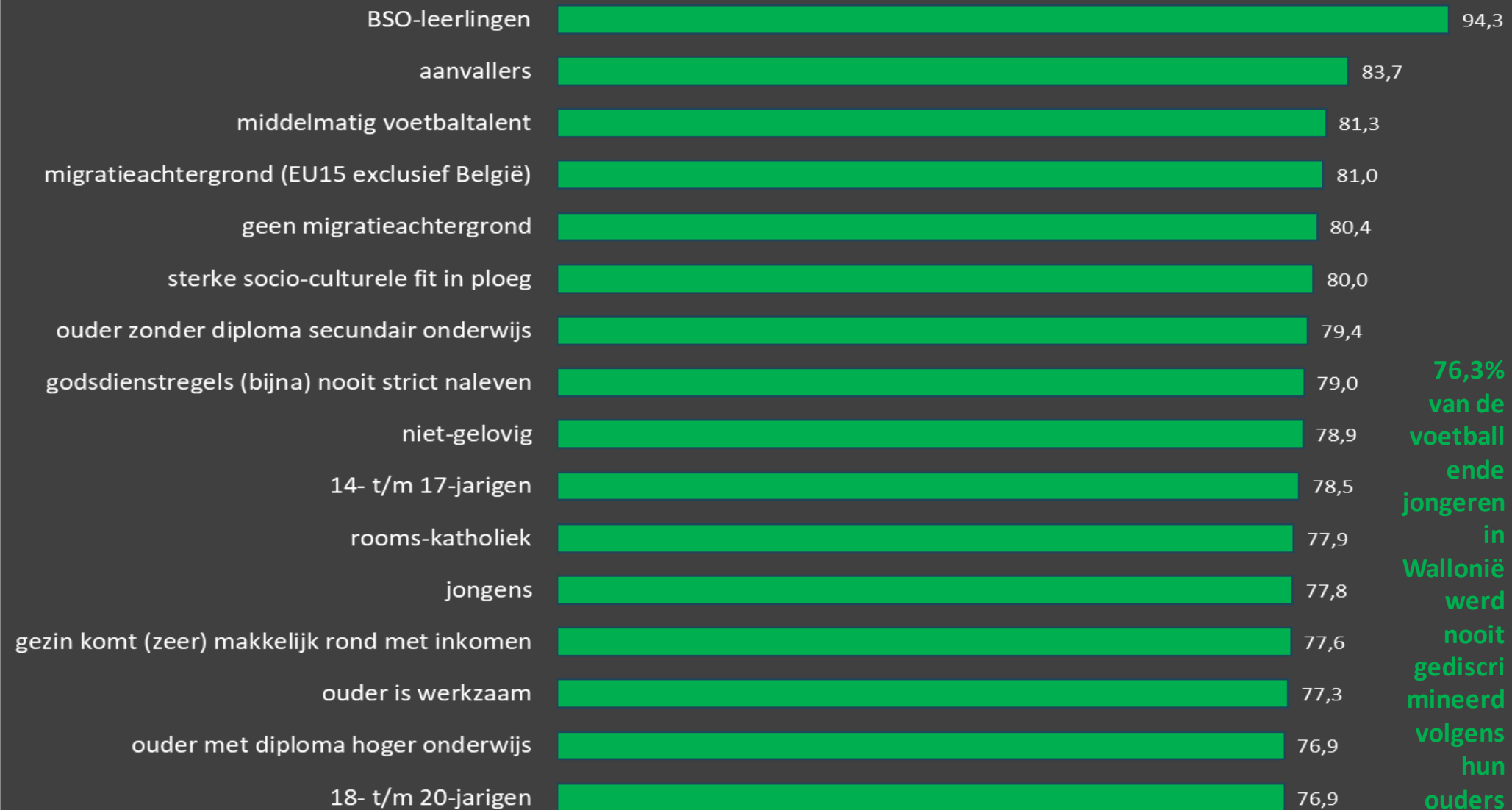
GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS NOOIT GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS OOI GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE VOLGENS HUN OUDERS NOOIT GEDISCRIMINEERD WERDEN IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

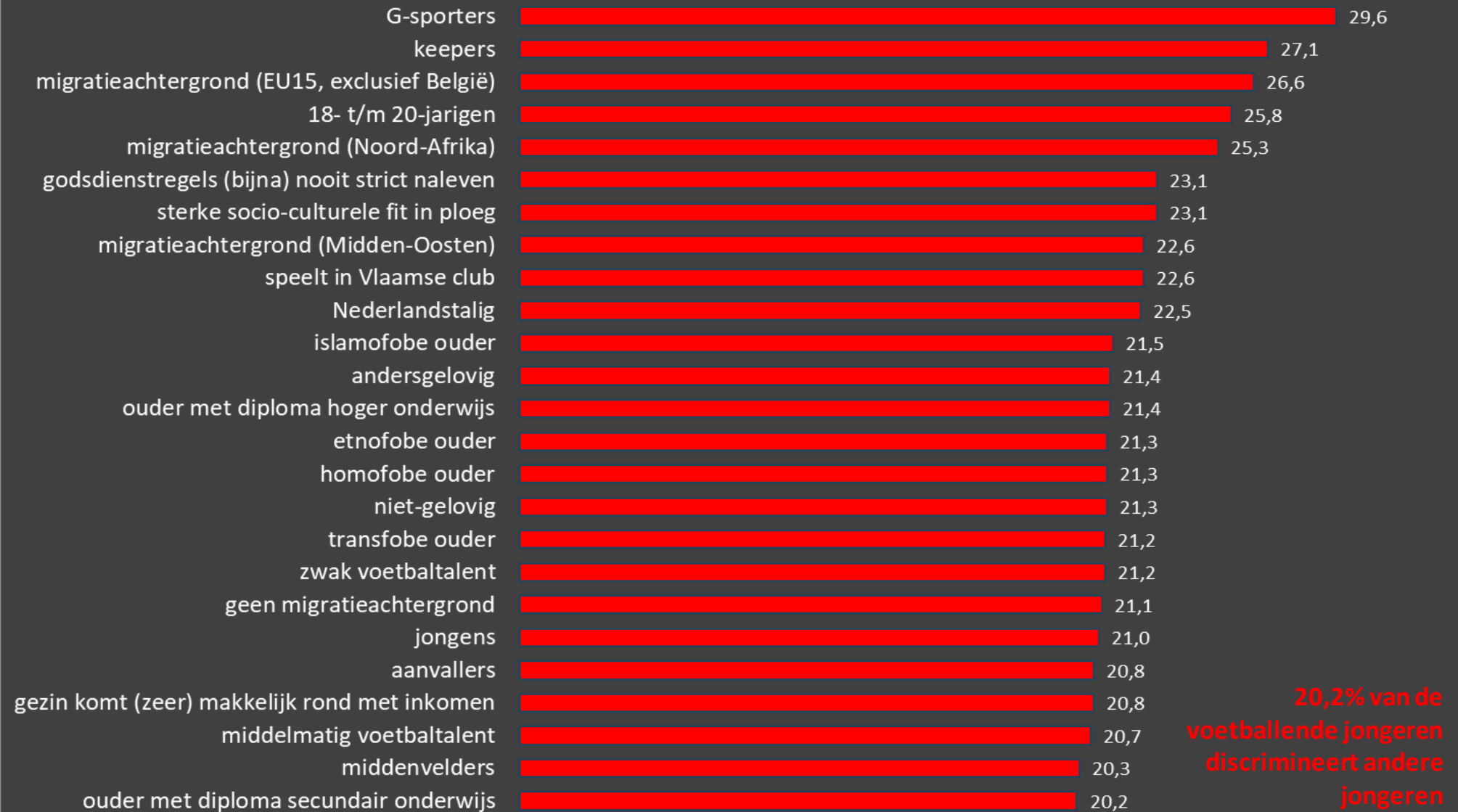

Profiel van jeugdvoetballers die gediscrimineerd worden

- Jongeren die aangeven reeds het slachtoffer geweest te zijn van discriminatie in het voetbal zijn in sterkere mate jongeren met een Afrikaanse migratieachtergrond
- Wanneer gecontroleerd wordt voor meerdere achtergrondkenmerken dan is niet alleen de migratieachtergrond maar zijn ook het socio-cultureel al dan niet 'fitten' in de ploeg en het geslacht sterk bepalende factoren. Jeugdvoetballers met een zwakke socio-culturele fit hebben bijna drie keer meer kans om gediscrimineerd te worden. Bij jongeren met een sub-Sahara Afrikaanse afkomst ligt deze kansverhouding op drie en bij meisjes op bijna drie. In Vlaanderen is de migratieachtergrond de sterkste determinant voor discriminatie; in Wallonië blijkt dit het geslacht van de speler te zijn
- Keepers en verdedigers blijken opvallend meer kans te hebben om op basis van hun speelniveau gediscrimineerd te worden, terwijl dit voor jongeren met een Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond veel minder het geval is. Jongeren met een Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond worden in vergelijking met jongeren zonder migratieachtergrond ook beduidend minder gediscrimineerd op basis van hun lichaam (gewicht, ...)
- Jongens hebben dan weer opvallend meer kans dan meisjes om gediscrimineerd te worden op basis van hun lichaam. In tegenstelling tot jongens hebben meisjes evenwel meer kans om op basis van hun seksuele geaardheid gediscrimineerd te worden
- Bij groepen van jongeren die aangeven in sterke(re) mate gediscrimineerd te worden, worden huidskleur, lichaam, etnische afkomst en religie meer naar voor geschoven als discriminatiegrond dan genderidentiteit, seksuele geaardheid, lichamelijke of mentale beperking en kledij

WIE DISCRIMINEERT (NIET) IN HET JEUGDVOETBAL?

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN DISCRIMINEREN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN NIET DISCRIMINEREN IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

79,8% van de voetballende jongeren discrimineert geen andere jongeren

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= ZELF DISCRIMINEREN) IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten o.b.v. binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN PLEGERIS VAN DISCRIMINATIE IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	MIGRATIEACHTERGROND	12,710	<i>Jongeren met sub-Sahara Afrikaanse migratieachtergrond (ref.)</i>	
			Jongeren zonder migratieachtergrond	3,8**
			Jongeren met EU28-migratieachtergrond (excl. België)	5,5***
			Jongeren met Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond	4,2**
2	VOERTAAL	5,757	<i>Franstalige jongeren (ref.)</i>	
			Nederlandstalige jongeren	1,6*
3	GESLACHT	4,468	<i>Meisjes (ref.)</i>	
			Jongens	2,4*
	<i>constante</i>	39,569		

ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .72

Nagelkerke R^2 = .05

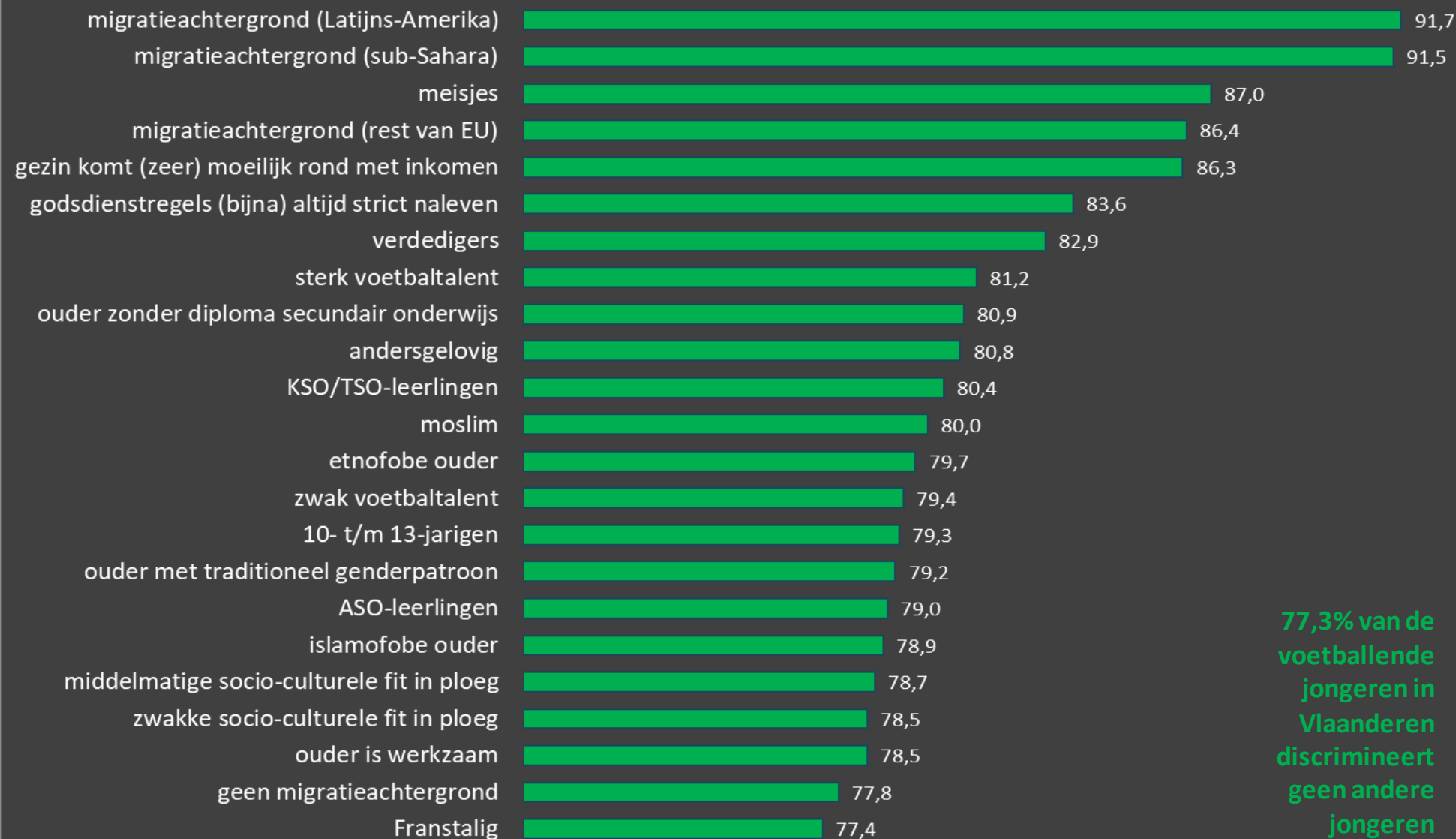
Niet weerhouden variabelen: leeftijd, opleidingsniveau ouder, socio-culturele fit in ploeg, voetbaltalent, spelpositie, arbeidsmarktpositie ouder, strikt naleven van geloofsregels, islamofobie ouder

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN DISCRIMINEREN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

22,7% van de voetballende jongeren in Vlaanderen discrimineert andere jongeren

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN NIET DISCRIMINEREN IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

77,3% van de voetballende jongeren in Vlaanderen discrimineert geen andere jongeren

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= ZELF DISCRIMINEREN) IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten obv binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN PLEGERIS VAN DISCRIMINATIE IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	MIGRATIEACHTERGROND	11,660	<i>Jongeren met sub-Sahara Afrikaanse migratieachtergrond (ref.)</i>	
			Jongeren zonder migratieachtergrond	3,8*
			Jongeren met EU28-migratieachtergrond (excl. België)	7,5**
			Jongeren met Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten migratieachtergrond	4,3*
2	SPELPOSITIE	8,072	<i>Aanvallers (ref.)</i>	
			Keepers	ns
			Verdedigers	ns
			Middenvelders	ns
3	ARBEIDSMARKTPOSITIE OUDER	5,503	<i>Ouder is werkzaam (ref.)</i>	
			Ouder is niet werkzaam	1,9*
4	GESLACHT	4,083	<i>Meisjes (ref.)</i>	
			Jongens	3,0*
	constante	19,886		

ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .24

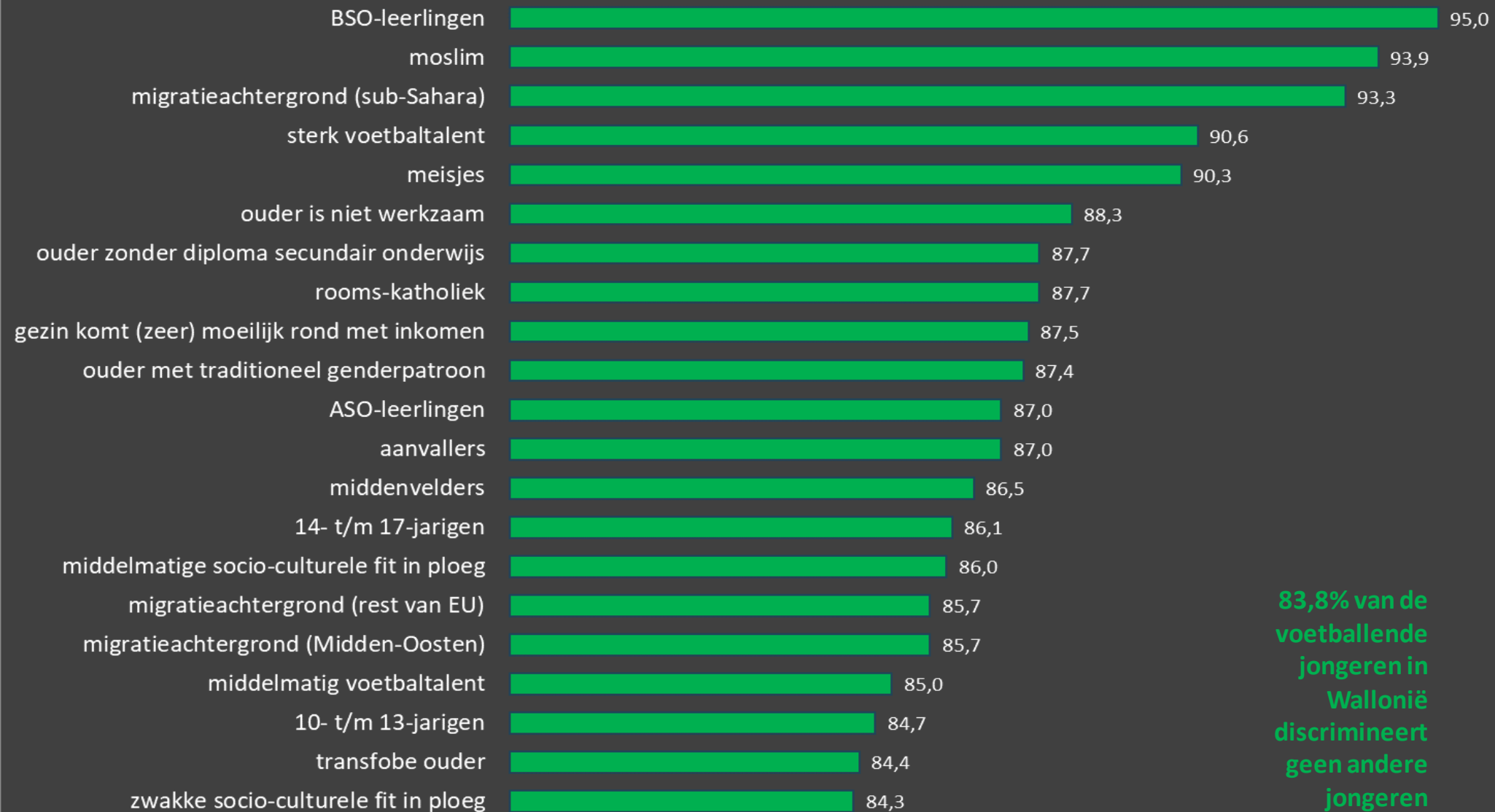
Nagelkerke R^2 = .08

Niet weerhouden variabelen: leeftijd, opleidingsniveau ouder, socio-culturele fit in ploeg, voetbaltalent, strikt naleven van geloofsregels, voertaal, islamofobie ouder

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN DISCRIMINEREN IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

GROEPEN VAN JONGEREN DIE ANDERE JONGEREN NIET DISCRIMINEREN IN HET WAAELSE JEUGDVOETBAL NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN (%)

83,8% van de voetballende jongeren in Wallonië discrimineert geen andere jongeren

ASSOCIATIE TUSSEN DISCRIMINATIE (= ZELF DISCRIMINEREN) IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL EN KENMERKEN VAN GROEPEN VAN JONGEREN (resultaten o.b.v. binaire forward stepwise logistische regressie-analyse, ordening naar significantiekracht van het kenmerk)

SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN PLEGER'S VAN DISCRIMINATIE IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL

	KENMERK	Wald	Categorie	Exp(β)
1	ISLAMOFOBIE OUDER (schaal)	4,528		1,6*
	<i>constante</i>	30,640		

ns = niet significant * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$

Hosmer-Lemeshow = .11

Nagelkerke R^2 = .03

Niet weerhouden variabelen: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau ouder, migratieachtergrond, socio-culturele fit in ploeg, voetbaltalent, spelpositie, arbeidsmarktpositie ouder, strikt naleven van geloofsregels

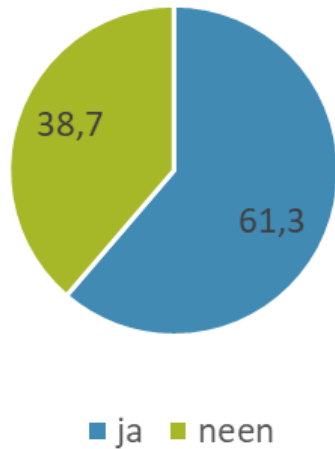
Profiel van jeugdvoetballers die zelf discrimineren

- Migratieachtergrond blijkt niet alleen bepalend om gediscrimineerd te worden, maar is ook de sterkste determinant om discriminatiegedrag te verklaren. In vergelijking met jongeren met een sub-Sahara Afrikaanse afkomst, komen jeugdvoetballers met een Europese, Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten achtergrond opvallend vaker voor in de groep die zelf discrimineert
- Ook Nederlandstaligen en jongens discrimineren beduidend meer in vergelijking met respectievelijk Franstaligen en meisjes
- Hoewel keepers minder slachtoffer zijn van discriminatie geven ze wel aan zelf te discrimineren

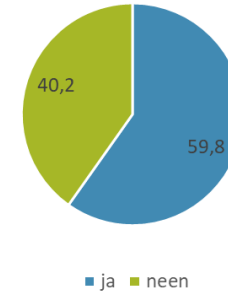
HOE GAAT MEN OM MET DISCRIMINATIE IN HET JEUGDVOETBAL?

Coping-gedrag van ouders

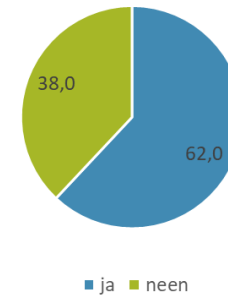
Doet een ouder iets als hij discriminatie van jeugdspelers vaststelt? (%)

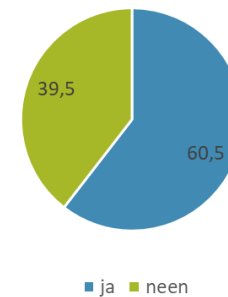
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Vlaams Gewest

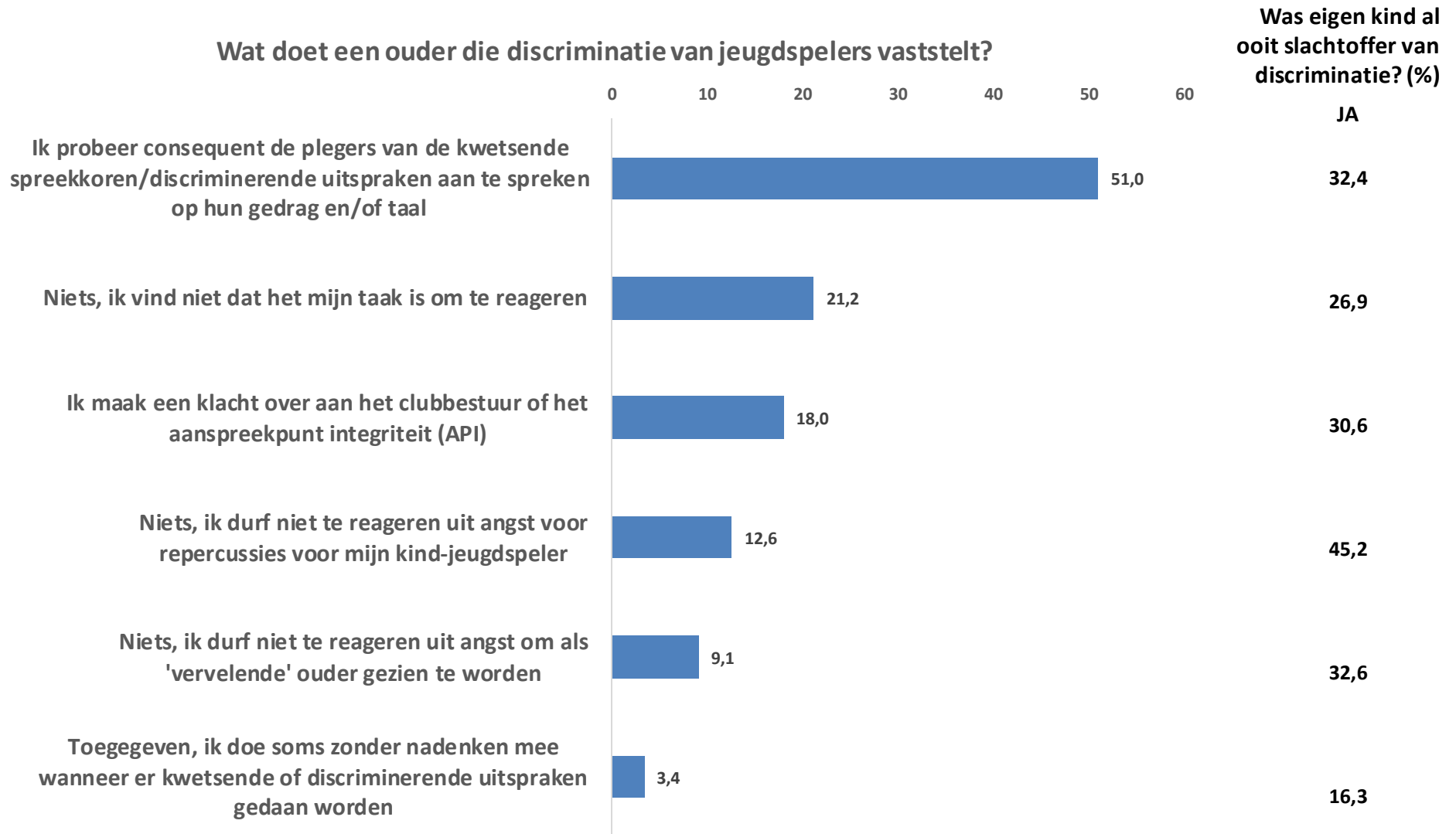

Waals Gewest

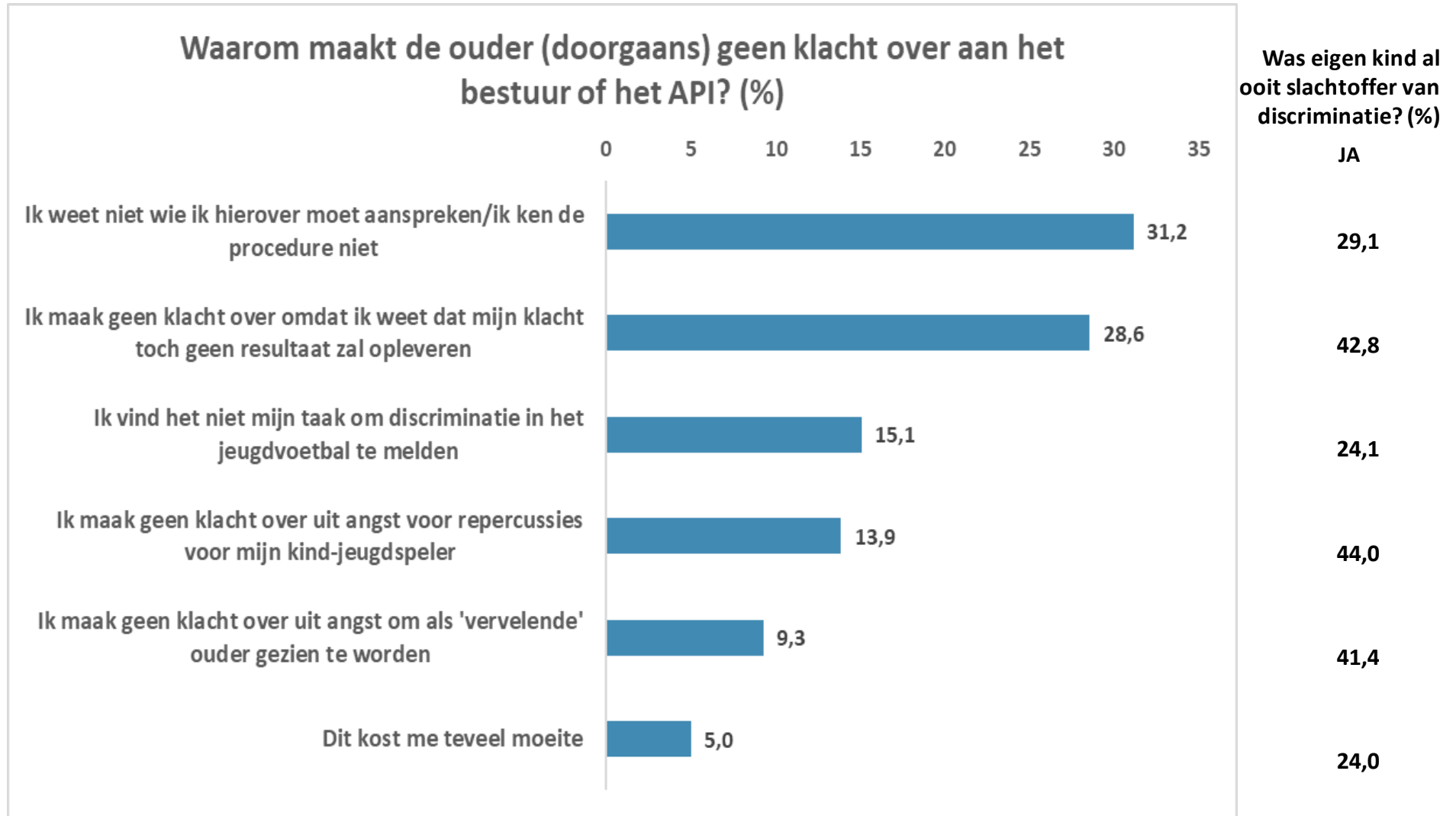

$\chi^2 = 0,40$ (NS)

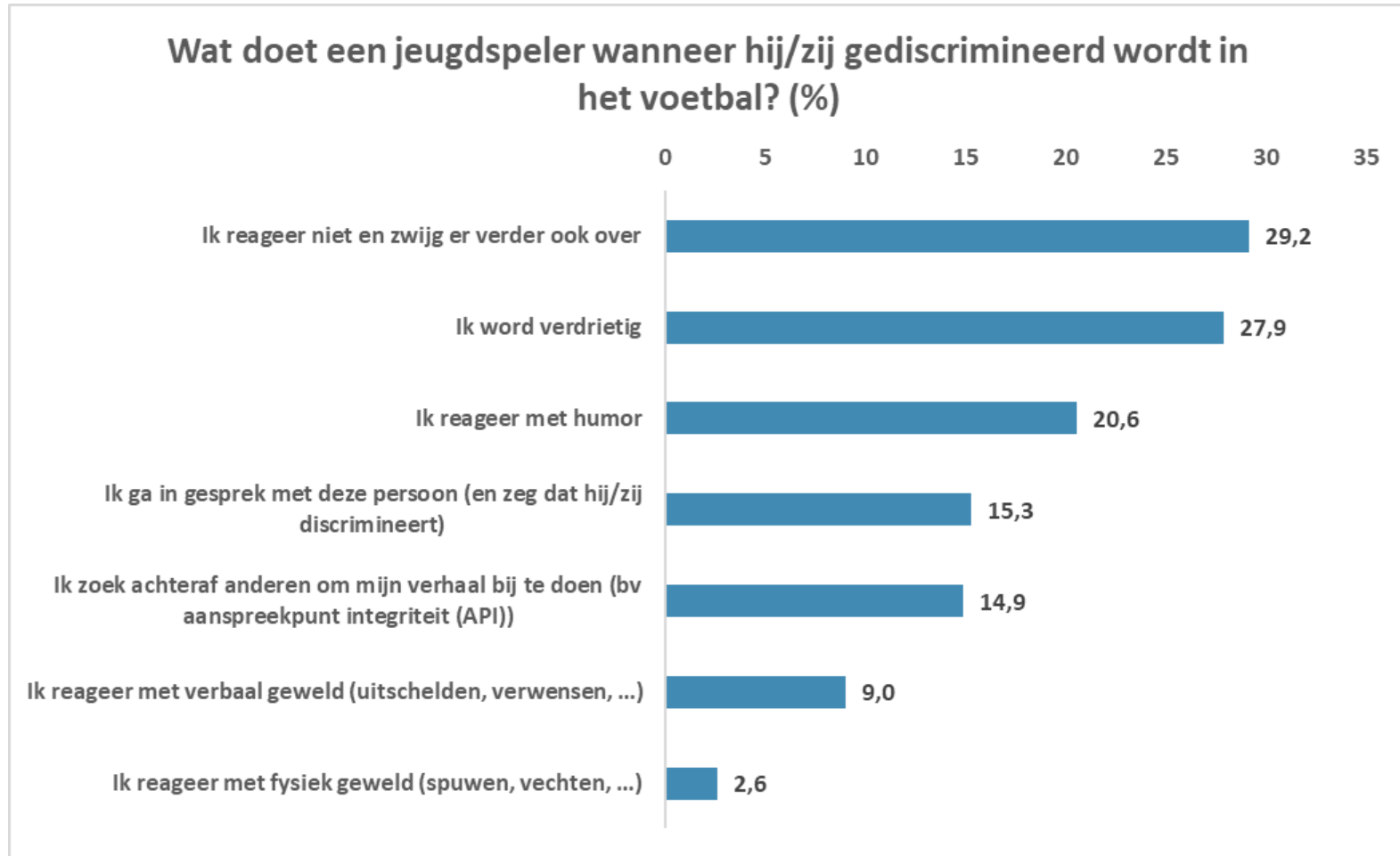
Coping-gedrag van ouders

Coping-gedrag van ouders

Coping-gedrag van jeugdspelers

Brussels
Hoofdstedelijk
Gewest

Vlaams Gewest

Waals Gewest

Ik reageer niet en zwijg er verder ook over

26,4

32,5

22,6 $p < .05$

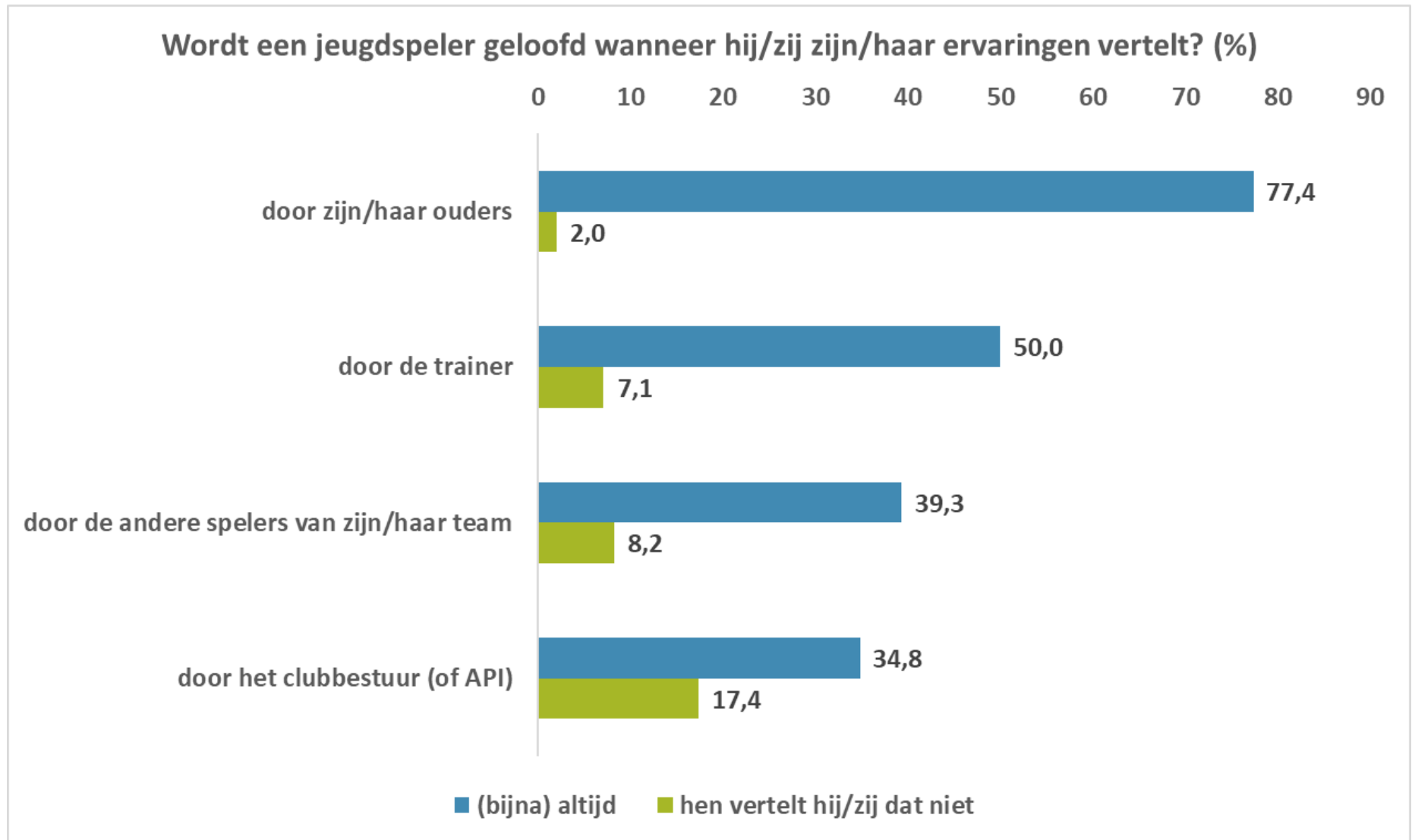
Ik zoek achteraf anderen om mijn verhaal bij te doen (bv aanspreekpunt integriteit (API))

24,5

11,6

19,7 $p < .01$

Coping-gedrag van jeugdspelers

Coping-gedrag ten aanzien van discriminatie in het jeugdvoetbal

- Op de vraag of ouders iets doen als zij discriminatie van jeugdspelers in het voetbal opmerken, geeft zes op de tien van hen aan dat dit het geval is. Die bereidheid tot reageren is in vergelijkbare mate aanwezig in Brussel, Vlaanderen en Wallonië
- Ruim de helft (51,0%) van de ouders spreekt de plegers van discriminatie aan op hun gedrag en/of taal. Een op de vijf (21,2%) doet echter niets omdat hij/zij meent dat dit niet zijn/haar taak is. Iets minder dan een vijfde (18,0%) maakt een klacht over aan het bestuur/API. Een tiende van de ouders onderneemt niets uit vrees voor repercussies jegens het eigen kind (12,6%) of omdat men vreest als 'vervelend' over te komen (9,1%). Onder de groep die repercussies vreest, ligt het aantal ouders waarvan de zoon of dochter reeds het slachtoffer van discriminatie was het hoogst
- Onwetendheid (31,2%) en ongeloof dat aanklagen iets zal opleveren (28,6%) zijn veruit de twee belangrijkste redenen waarom ouders geen klacht overmaken aan het bestuur of het aanspreekpunt integriteit (API). Opnieuw blijkt onder de groep van ouders die angst hebben om een klacht in te dienen een sterke aanwezigheid te zijn van ouders waarvan het kind al slachtoffer was van discriminatie

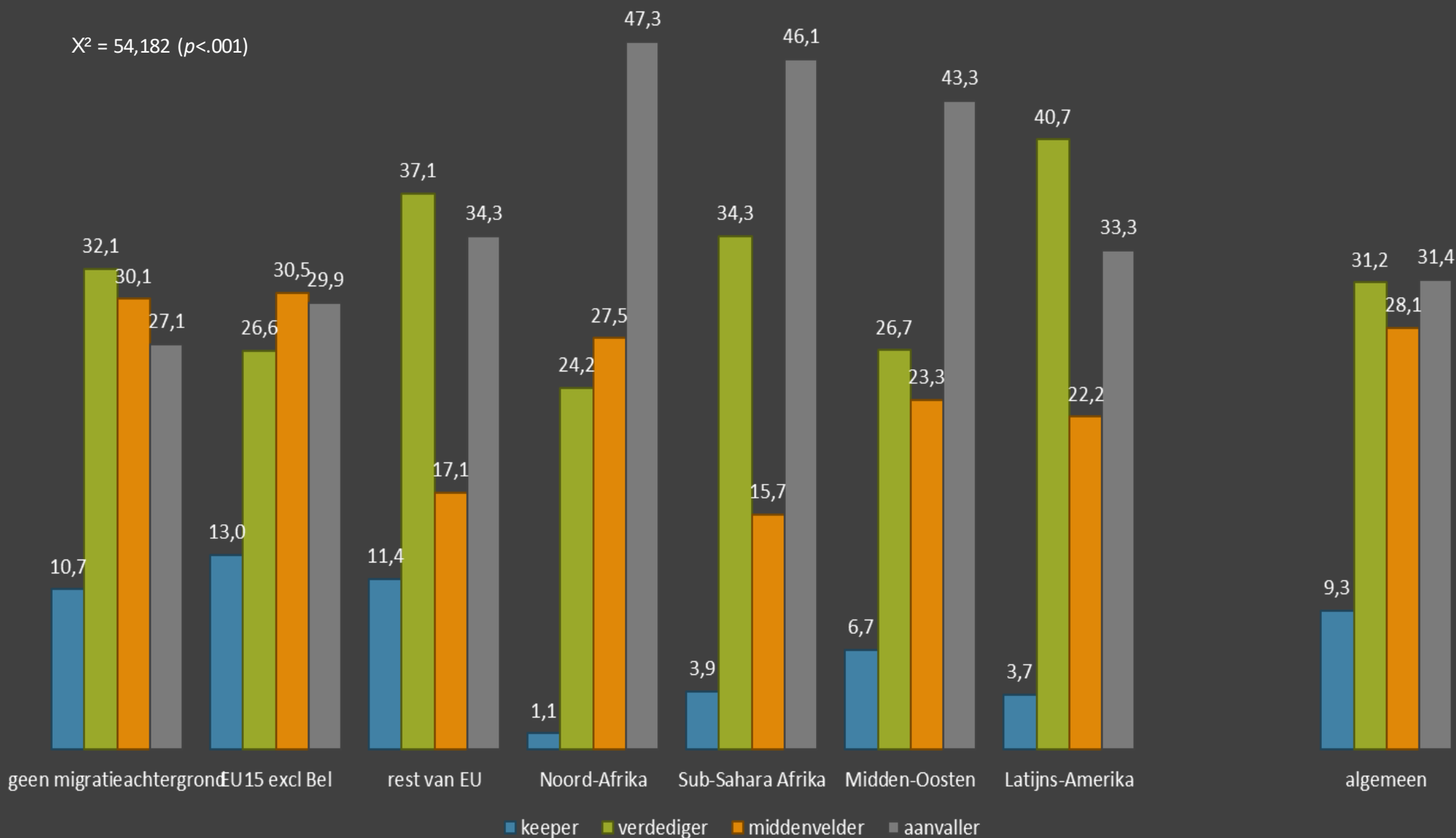
Coping-gedrag ten aanzien van discriminatie in het jeugdvoetbal

- Meer dan een kwart van de jongeren die met een vorm van discriminatie in het voetbal geconfronteerd worden, reageert niet (29,2%) en/of wordt verdrietig (27,9%). Een vijfde (20,6%) antwoordt met humor, terwijl minder dan een vijfde in gesprek gaat met de dader (15,3%) en/of achteraf anderen opzoekt (14,9%). Een absolute minderheid van de gediscrimineerde jongeren reageert met fysiek en/of verbaal geweld
- In vergelijking met jongeren uit Brussel (26,4%) en Wallonië (22,6%) blijken Vlaamse jeugdvoetballers (32,5%) opvallend minder te reageren wanneer zij gediscrimineerd worden. Waalse jongeren (19,7%) gaan daarentegen makkelijker anderen opzoeken om hun verhaal bij te kunnen doen dan jongeren uit Vlaanderen (11,6%)
- Gediscrimineerde jongeren geven aan het meest geloofd te worden door hun eigen ouders (77,4%), waarna trainers (50,0%), andere teamspelers (39,3%) en clubbestuurders of API (34,8%) volgen. Bijna een vijfde (17,4%) van de jeugdvoetballers is niet geneigd om zijn/haar discriminatie-ervaringen mee te delen aan het clubbestuur/API

IS ER SPRAKE VAN STEREOTYPERING BETREFFENDE DE SPELPOSITIES?

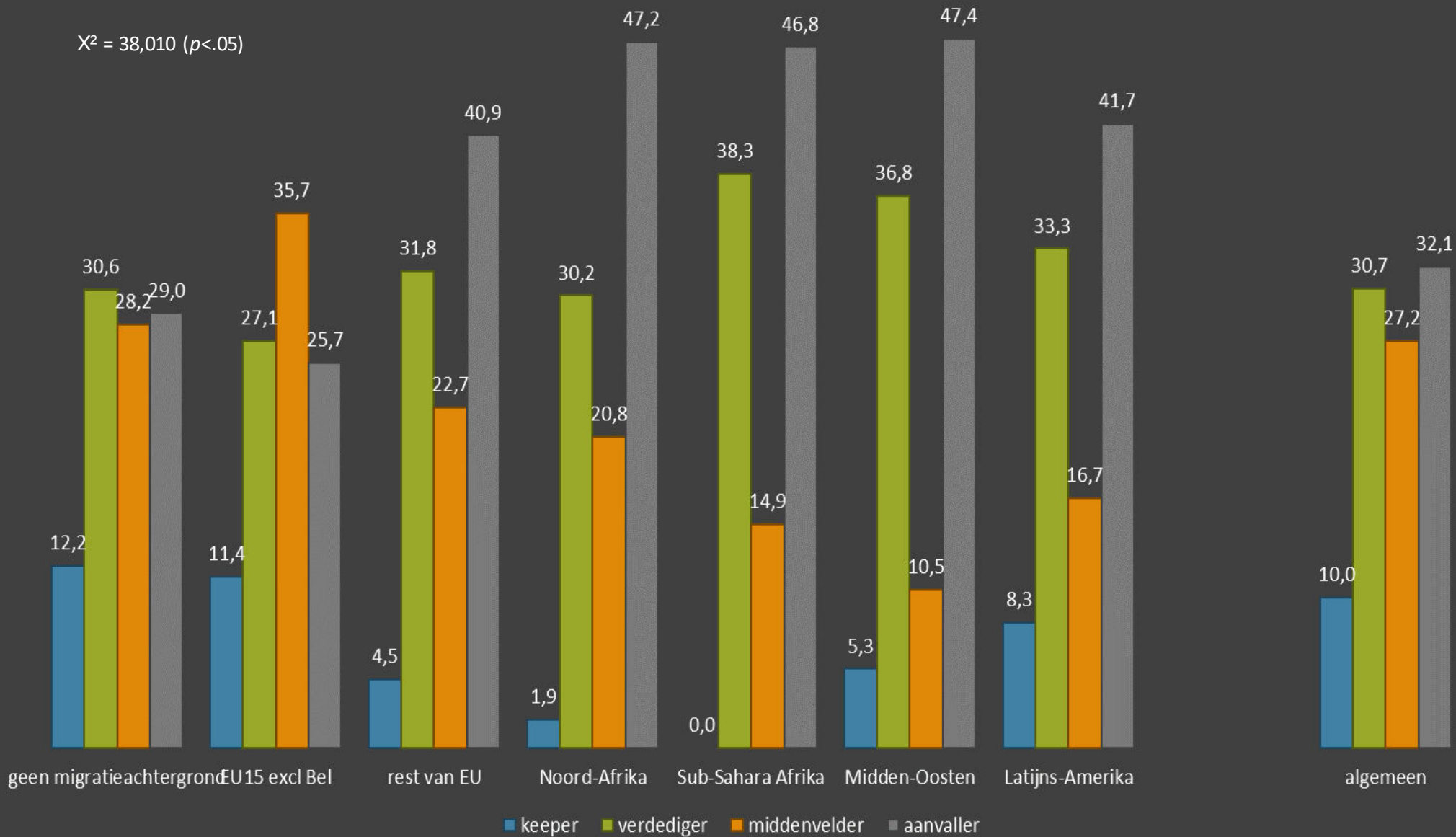
SPELPOSITIES IN HET BELGISCHE JEUGDVOETBAL NAAR MIGRATIEACHTERGROND (%)

$\chi^2 = 54,182$ ($p < .001$)

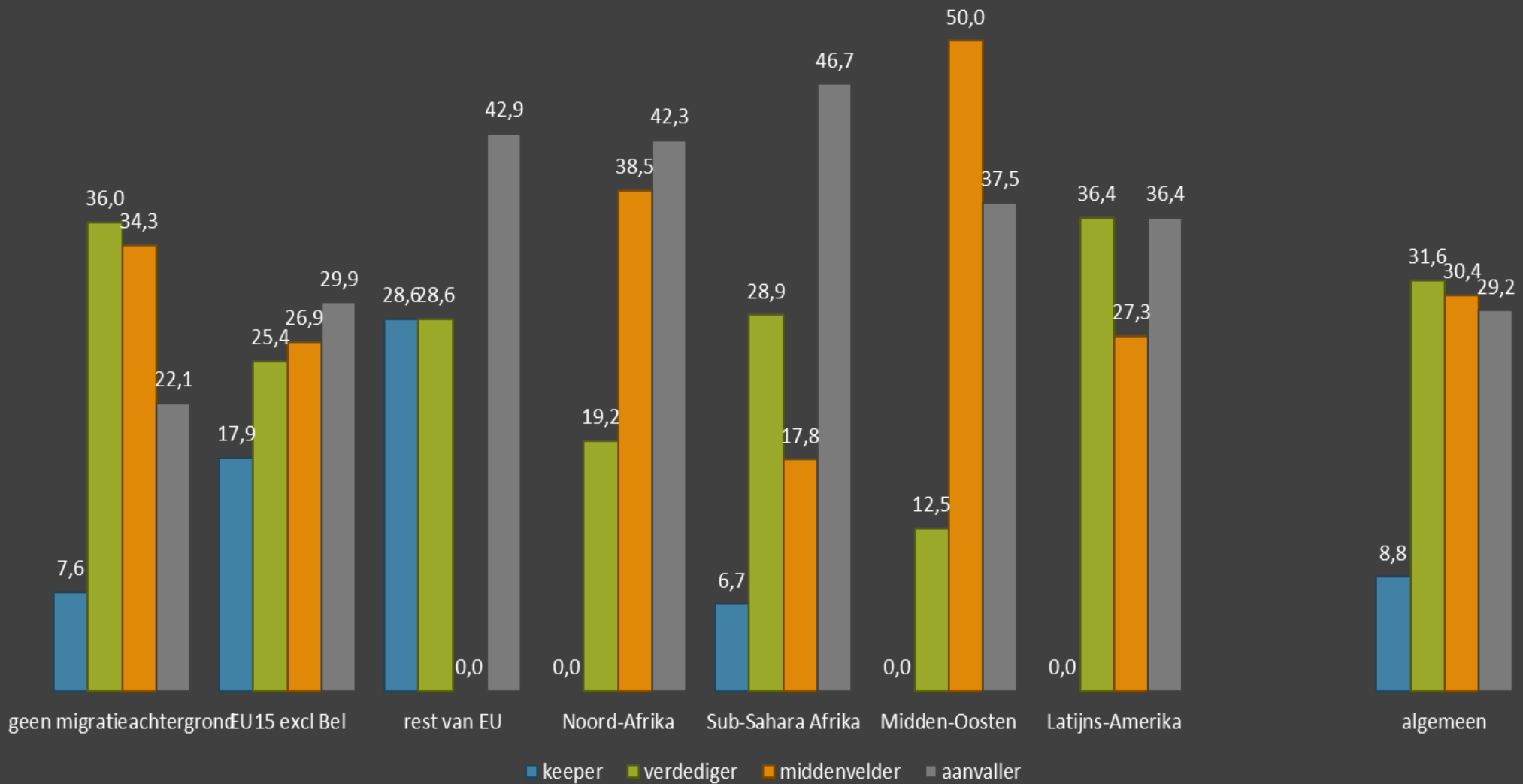
SPELPOSITIES IN HET VLAAMSE JEUGDVOETBAL NAAR MIGRATIEACHTERGROND (%)

$\chi^2 = 38,010$ ($p < .05$)

SPELPOSITIES IN HET WAALSE JEUGDVOETBAL NAAR MIGRATIEACHTERGROND (%)

$\chi^2 = 41,003$ ($p < .05$)

Stereotypering in het Belgische jeugdvoetbal

- Onderzoek naar patronen in spelposities in het professionele voetbal in België heeft al meermaals aangetoond dat mensen met een donkere huidskleur meer kans hebben om op een specifieke spelpositie geplaatst te worden, met name die van aanvaller (zie Corthouts & Scheerder, 2017; Scheerder, 2006). Diezelfde studies geven ook aan dat deze groep van spelers anderzijds ondervertegenwoordigd is als doelwachter
- Uit de gegevens die we hier presenteren blijkt dat van een vergelijkbaar positioneringspatroon sprake is in het Belgische jeugdvoetbal. Meer bepaald worden ook jongeren met een Afrikaanse, Midden-Oosten of Latijns-Amerikaanse migratieachtergrond systematisch meer ingezet op de spelpositie van aanvaller. Zo wordt bijna de helft van de Noord-Afrikaanse jongeren op de positie van aanvaller geplaatst, terwijl dat aandeel onder jongeren in het algemeen minder dan een derde bedraagt
- Latijns-Amerikaanse jongeren blijken ook sterker vertegenwoordigd op de positie van verdediger
- De hier aangehaalde groepen van jongeren blijken anderzijds ondervertegenwoordigd als keeper
- Deze vorm van stereotypering detecteren we zowel voor Vlaanderen als voor Wallonië

REFERENTIELIJST

Referentielijst (1/1)

- Cnops, R. (2020). Discrimination in Belgian football: a referee's point of view. Brussel: Thesisonderzoek, Faculteit Sociale Wetenschappen & Solvay Business School, Vrije Universiteit Brussel.
- Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.
- D'hondt, F. (2015). Ethnic Discrimination and Educational Inequality. Gent: Doctoraal Proefschrift, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Universiteit Gent.
- Pachter, L.M., Bernstein, B.A., Szalacha, L.A. & Garcia Coll, C. (2010). Perceived Racism and Discrimination in Children and Youths: An Exploratory Study. *Health & Social Work, 35*(1), 61-69.
- Roggemans, L. (2013). Homofobie en genderongelijkheid. In N. Vettenburg, M. Elchardus, J. Put & S. Pleysier (Eds.), *Jong in Antwerpen en Gent: bevindingen uit de JOP-monitor Antwerpen-Gent* (pp. 247-270). Leuven: Acco.
- Scheerder, J. (2006). Afrika voetbalt in de Lage Landen. Over het relatieve succes van zwarte spelers. In: P. De Knop, J. Scheerder & B. Vanreusel (Eds.) *Sportsociologie. Het spel en de spelers*. 2de uitgave. (pp. 442-455). Maarssen: Elsevier Gezondheidszorg.
- Vermeersch, H., T'sjoen, G., Kaufman, J. M., Vincke, J., & Van Houtte, M. (2010). Gender ideology, same-sex peer group affiliation and the relationship between testosterone and dominance in adolescent boys and girls. *Journal of Biosocial Science, 42*(4), 463-475.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport Studies 1). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 2). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 3

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. (2010). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 (VFP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 3). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 4

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. (2010). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 (VSP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 4). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 5

Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. (2010). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* (Beleid & Management in Sport Studies 5). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 6

Vos, S. & Scheerder, J. (2011). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* (Beleid & Management in Sport Studies 6). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 7

Scheerder, J. & Seghers, J. (2011). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 7). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 8

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H. & Vos, S. (2011). *Sport in clubverband (Deel 1). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 8). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 9

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H., Winand, M. & Vos, S. (2012). *Sport in clubverband (Deel 2). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* (Beleid & Management in Sport Studies 9). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2013\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 1\) The case of Belgium from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 18\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 19

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2014\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 2\) The case of Portugal from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 19\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 20

[Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. \(2014\). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 20\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 21

[Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. \(2014\). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 \(VSDP1.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 21\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 22

[Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. \(2014\). *Sportief \(en\) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* \(Beleid & Management in Sport Studies 22\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 23

[Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2015\). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 \(VSP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 23\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 24

[van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. \(2016\). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 \(VSDP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 24\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 25

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2015\). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 25\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 26). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 27

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 27). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 28

Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. (2016). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 28). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 29

Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. (2016). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 29). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 30

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 30). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 31

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 31). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 32

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* (Beleid & Management in Sport Studies 32). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

[Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. \(2017\). *ClubSportInnovatie \(CSI\). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties \(poster\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 40\). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 41

[Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. \(2017\). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* \(Beleid & Management in Sport Studies 41\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 42

[Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. \(2017\). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* \(Beleid & Management in Sport Studies 42\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 44

[Scheerder, J., Claes, E. & Corthouts, J. \(2017\). *Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs. Vlaanderen in vergelijking met negen Europese landen* \(Beleid & Management in Sport Studies 44\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 45

[Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Cokelaere, S. \(2018\). *Trends en evoluties in de fitnesssector. Fitnessparticipatie en het aanbod van fitness in Vlaanderen. Resultaten van het Vlaamse Fitness Panel 2.0 \(VFP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 45\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 46

[Saliën, D., Scheerens, E., Scheerder, J. & Borgers, J. \(2018\). *Satisfied participant, returning consumer? Tevredenheidsonderzoek bij deelnemers aan loop- en fietssportevenementen in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 46\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 47

[Scheerder, J., Vanlandewyck, Y., Van Biesen, D., Lenaerts, L., Meganck, A.-S., Cans, E. & Cornelissen, J. \(2018\). *Onderzoek naar de actieve sportdeelname van personen met een beperking in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een nulmeting* \(Beleid & Management in Sport Studies 47\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (7)

Nr. 48

Scheerder, J., Thibaut, E. & Vos, S. (2019). *Vlaamse Sportparticipatie Index (VSI). Berekening en Toepassing op de Vlaamse bevolking en specifieke doelgroepen* (Beleid & Management in Sport Studies 48). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 49

Thibaut, E., Scheerder, J., Pauwels, G. & Verschueren, B. (2019). *Vlaanderen sport(in)actief? Een analyse op basis van surveymateriaal en ledenaantallen van sportfederaties* (Beleid & Management in Sport Studies 49). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 50

Cornelissen, J., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. (2018). *Sport op de lokale beleidsagenda. Facts & figures voor een onderbouwd sportbeleid* (Beleid & Management in Sport Studies 50). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 51

Helsen, K., Corthouts, J., Cornelissen, J., & Scheerder, J. (2018) *Een één-twee met Koning Voetbal. Een populaire doe- én kijksport in cijfers* (Beleid & Management in Sport Studies 51). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 52

Helsen, K., Verschueren, B., Scheerder, J., m.m.v. Devos, T. (2018). *‘Samen scoren’ in Heist-op-den-Berg’. Onderzoek naar potentiële samenwerkingsverbanden in het lokale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 52). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

Nr. 53

Hillaert, T., Jacobs, B., Thibaut, E., & Scheerder, J. (2019). *Van mecenaat naar moderne sportsponsoring? Analyse van het sponsorlandschap in het Vlaamse amateurvoetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 53). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 54

Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. (2019). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Belangrijkste resultaten en samenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 54). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Reeds verschenen BMS Studies (8)

Nr. 55

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Synthèse et résultats principaux les plus importants et résumé* \(Études Gestion & Management du Sport 55\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 56

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Delta Barometer für Good Governance und Innovation im Sport. Synthese und Hauptergebnisse* \(Sport Policy & Management Studies 56\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 57

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer of Good Governance and Innovation in Sport. Summary and main results* \(Sport Policy & Management Studies 57\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 58

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Naar een berekening van de Good Governance & Innovation in Sport Index \(GGIS\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 58\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 59

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Développement du Bonne gouvernance & Innovations in Sport Index \(GGIS\)* \(Études Gestion & Management du Sport 59\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (9)

Nr. 60

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Onderzoek naar goed bestuur bij sportfederaties in Vlaanderen. Een vergelijking tussen 2014 en 2018* \(Beleid & Management in Sport Studies 60\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 61

[Heirweg, S., Motmans, J. & Scheerder, J. \(2019\). *Quick scan van de sportdeelname door transgender personen* \(Beleid & Management in Sport Infographics 61\). Leuven/Gent: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UGent/Infopunt Transgender.](#)

Nr. 62

[Helsen, K., Corthouts, J., Scheerder, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Onderzoek naar goed bestuur en innovatie van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in vergelijking met sportfederaties in België. Benchmarkstudie in het kader van de Delta Barometer* \(Beleid & Management in Sport Studies 62\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 63

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 63\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 64

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Federatieprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 64\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 65

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 65\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 66

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 66\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (10)

Nr. 67

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Sports participation, physical (in)activity and overweight in the European Union. A comparative study based on pan-European data 2002-2017* (Sport Policy & Management Studies 67). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 68

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 68). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 69

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Clubprofiel en sportaanbod (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 69). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 70

Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 70). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 71

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. (2020). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 (VSP4.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 71). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 72

Helsen, K. & Scheerder, J., with the cooperation of Alexandris, K. & Hover, P. (2020). *Flemish running events in international perspective: participant profile, motivation and attitudes. Results based on the European RUN for HEALTH project* (Sport Policy & Management Studies 72). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (11)

Nr. 73

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *AG Antwerp 10 Miles & Marathon 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 73)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 74

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Eindejaarscorrida Leuven 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 74)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 75

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Policy recommendations to promote health-enhancing physical activity and social welfare in the EU. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Studies 75)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 76

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Beleidsaanbevelingen voor het stimuleren van gezondheidsbevorderende fysieke activiteit en sociaal welzijn in de EU. Resultaten gebaseerd op het Europese RUN for HEALTH project (Beleid & Management in Sport Studies 76)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 77-88
(in voorbereiding)

Nr. 89

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1). Kader en methodologische toelichting (Beleid & Management in Sport Studies 89)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 90

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Amon, F., Bormans, F. & Serneels, A. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2). Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties (Beleid & Management in Sport Studies 90)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (12)

Nr. 91

Scheerder, J. & Huyge, E. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3). Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie: resultaten op basis van de online-survey* (Beleid & Management in Sport Studies 91). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 92

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4). Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie: resultaten op basis van diepte-interviews* (Beleid & Management in Sport Studies 92). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 93

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5). Synthese en beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 93). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 94

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Recherche à méthodes mixtes sur la discrimination dans le football des jeunes en Belgique (partie 5). Synthèse et recommandations politiques* (Gestion & Management du Sport 94). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4)

Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie:
resultaten op basis van diepte-interviews

Ellen Huyge
Jeroen Scheerder

2021

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
KU Leuven

Onderzoek met de steun van

**VOETBAL
VLAANDEREN**

ISBN 978-9-49-213476-9

Dit is het tweeënnegentigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en –methode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, dr. E. Thibaut, drs. J. Corthouts

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2021 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2021/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

U kan de BMS Studies volgen via [@BMS_KULeuven](https://twitter.com/BMS_KULeuven)

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel

- [Inleiding](#)
- [Over de auteurs](#)
- [Opzet van de deelstudie](#)
- [Meta-reflecties op het onderzoeksproces](#)
- [Resultaten](#)
- [Referentielijst](#)
- [Reeds verschenen BMS studies](#)

Knop om terug te
keren naar 'Inhoud'

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Ellen Huyge

Ellen Huyge behaalde in 2006 haar masterdiploma in de Sociologie aan de Universiteit Antwerpen. Na de afronding van haar postacademische opleiding tot leerkracht, startte zij met wetenschappelijk onderwijsonderzoek naar de beroepsgroep en loopbaan van leerkrachten. Van 2013 tot en met 2016 was zij verbonden aan de Vakgroep Sociologie van de Universiteit Gent. Binnen het project '*Teaching in the Bed of Procrustes*' werkte zij aan een doctoraatsonderzoek over de prestatiekloof tussen jongens en meisjes in het secundair onderwijs en benaderde hierbij het fenomeen vanuit een (sub)cultureel perspectief. Ze onderzocht de rol van 'anti-schoolculturen' bij jongens én bij meisjes. Sinds 2017 was zij verbonden aan de Vakgroep Politieke Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, als coördinator van het DEBEST-onderzoeksprogramma en werkte rond radicaliseringsprocessen bij leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Gedurende haar tijd aan de VUB was zij ook op freelance basis aan de slag als procesbegeleider in onderwijs, voornamelijk van veranderingsprocessen die verband hielden met gender en andere vormen van diversiteit. In 2020 maakte zij haar intrede bij de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven waar zij voor het eerst kennismaakte met sport als voorwerp van (sociologisch) wetenschappelijk onderzoek.

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD, MA, MSc, MScEd) studeerde antropologie, bewegings- en sportwetenschappen en marketing. Hij is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is de promotor-coördinator van het Vlaamse Onderzoeksplatform Sport en de coördinator van de Afstudeerrichting Sportbeleid en Sportmanagement aan de KU Leuven. Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Zijn onderzoek heeft betrekking op aspecten van sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in (inter)nationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, politiek en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>). Jeroen Scheerder doceert sportbeleid, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007) en is hij gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland. Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. In deze netwerken staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal. Hij is auteur van *Sport: beleid en participatie in Vlaanderen* (2021, LannooCampus) en van *The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe: Fit for the Future?* (2020, Palgrave Macmillan), *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport markets* (2017, Palgrave Macmillan) en *Sport policy systems and sport federations: A cross-national perspective* (2015, Palgrave Macmillan), alsook co-editor van *Functions of Sports Clubs in European Societies: A Cross-National Comparative Study* (2020, Springer).

INLEIDING

Inleiding

De voorliggende BMS Studie is het vierde deel uit een reeks van vijf. Het betreft het deel waarin de resultaten van de **diepte-interviews** in het kader van het onderzoek naar **discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal** gerapporteerd en besproken worden. Een kwalitatieve aanpak waarbij meer inzicht gegeneerd kon worden in de betekenis die onder meer jeugdspelers geven aan discriminatie en hun gevoelens daaromtrent, is een *must*. Zo krijgen we zicht op de complexiteit van een thema als discriminatie in de voetbalsport. In wat volgt, gaan we in op de selectie van deelnemers en het ontwerp van de interviewleidraad. Aansluitend worden de resultaten gepresenteerd. Met deze studie wordt getracht een bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke kennis omtrent het thema van discriminatie in de sport, alsook een bijdrage te leveren aan de aanpak van het fenomeen in het Belgische jeugdvoetbal

Dit onderzoek werd uitgevoerd met de steun van de Royal Belgian Football Association (RBFA) in samenwerking met de Association des Clubs Francophones de Football (ACFF) en Voetbal Vlaanderen

OPZET VAN DE DEELSTUDIE

- [Afbakening van onderzoeksvragen](#)
- [Selectie van de geïnterviewden](#)
- [Tabel 1: Overzicht van de achtergrondkenmerken van de ondervraagden](#)
- [Tabel 2: Overzicht van de achtergrondkenmerken van de ondervraagden](#)
- [Toelichting van het analytische proces](#)

AFBAKENING VAN ONDERZOEKSVRAGEN

Afbakening van onderzoeksvragen

- In het kader van dit wetenschappelijke onderzoek naar discriminatie (ongeacht welke discriminatiegrond) in het Belgische jeugdvoetbal, was het de bedoeling om diepte-interviews af te nemen bij bevoorrechte getuigen uit het jeugdvoetbal. Dit deden we aan de hand van **semigestructureerde interviews** of diepte-interviews. Hiervoor werd een algemeen interviewschema ontworpen met, wat algemener, geformuleerde vragen, waarbij er voldoende ruimte bleef voor de deelnemer en interviewer om af te wijken tijdens een interview (Merton & Kendall, 1946). Op deze manier kwam de *emic* benadering, waarbij de stakeholders hun eigen verhaal konden maken op basis van hun standpunt, helemaal tot z'n recht
- De leidinggevende onderzoeksvragen in dit exploratieve onderzoek richtten zich op (veel)voorkomende **discriminatiegronden**, de **verschijningsvormen**, en de **frequentie** van (ervaren of vastgestelde) discriminatie, **volgens de geïnterviewden**. Daarnaast werden de participanten ook onder meer vragen gesteld over **effectieve maatregelen** in de strijd tegen discriminatie en de **beoordeling van bestaande initiatieven** van de overkoepelende voetbalfederatie (KBVB) en de vleugels (Voetbal Vlaanderen en Association des clubs francophones de football) (zie ook [BMS Studie 91](#))

Afbakening van onderzoeksvragen

- Bij het ontwerp van de interviewleidraad werden verder de volgende thema's voor ogen gehouden: de definiëring van discriminatie (waar denken de participanten spontaan aan, hoe definiëren zij dit fenomeen expliciet), welke concrete ervaringen hebben zij met discriminatie (discriminatiegrond en verschijningsvorm), de persoonlijke omgang met discriminatie (copingstrategieën) en, volgens hen, effectieve maatregelen in de strijd tegen discriminatie in het jeugdvoetbal
- We hebben ervoor gekozen **discriminatie in de meest ruime betekenis** voorwerp te laten zijn van deze studie en niet te verengen tot één of andere vorm van discriminatie (zoals racisme of taaldiscriminatie). We hebben dit gedaan om het **onderzoek *as such* inclusief** te maken en bij voorbaat geen groepen van slachtoffers van discriminatie uit te sluiten. De lijst van discriminatiegronden is uiteraard lang (Lutz, 2002), we hebben in deze deelstudie volgende discriminatiegronden in beschouwing willen nemen: geslacht, genderidentiteit, seksuele oriëntatie, taal, etniciteit/herkomst, huidskleur, religie, handicap, sociale klasse (financiële middelen, beroepsstatus en/of vaardigheden van ouders), verblijfsstatuut en gewicht

SELECTIE VAN DE GEÏNTERVIEWDEN

Selectie van de geïnterviewden

- Met dit onderzoek hebben we verhalen over ervaringen met discriminatie (ongeacht welke discriminatiegrond) willen verzamelen van **bevoorrechte getuigen** uit het jeugdvoetbal, met in de eerste plaats de **jeugdspelers** zelf. Ook hun **ouders**, die doorgaans de supporters vormen bij jeugdwedstrijden, hebben we een gewichtige stem willen geven in het hele onderzoek (en dus ook bij de interviews). Daarnaast vonden we het ook belangrijk **jeugdtrainers, clubbestuurders** en **scheidsrechters** te ondervragen omwille van hun nabijheid bij de jeudspelers of hun verantwoordelijke rol met betrekking tot gevallen van discriminatie. We kozen zodoende voor vijf categorieën van *stakeholders*
- Hoewel jeugdspelers centraal staan in dit onderzoek, is het toch ook niet zo dat we hebben verondersteld dat enkel zij slachtoffers kunnen zijn (geweest). We hebben de ruimte gelaten aan **elke categorie van getuigen**, om te praten over **slachtofferschap** inzake discriminatie
- Om tot een breed spectrum van getuigenissen te komen over discriminatie dat meerdere discriminatiegronden bestrijkt, hebben we er bij de keuze van deelnemers al opgelet om zeer **uiteenlopende profielen** te selecteren. Met uitzondering van getuigenissen over homoseksualiteit, kansarmoede (cf. sociale klasse), handicap en (over)gewicht in het jeugdvoetbal (zie volgende slide), hebben we alle niet-normatieve stemmen kunnen bereiken binnen dit deel van het onderzoek.
- De selectie van geïnterviewden verliep gedeeltelijk via het eigen netwerk, en gedeeltelijk via organisaties (bijvoorbeeld T-jong, Wel Jong Niet Hetero)

TABEL 1. OVERZICHT VAN DE ACHTERGRONDKENMERKEN VAN DE ONDERVRAAGDEN

Tabel 1: Overzicht van de achtergrondkenmerken van de ondervraagden

Datum van interview	Categorie stakeholder	Gewest	Taal van interview	Beschrijving van relevante identiteitskenmerken
Juli 2020	Jeugdtrainer	Brussel Hoofdstedelijk Gewest	Frans	Man – Centraal-Afrikaanse origine
Juli 2020	(Ex-)jeugdspeler	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Braziliaans-Belgische origine
Juli 2020	Scheidsrechter	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Turkse origine – moslim
Juli 2020	(Ex-)jeugdspeler	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Marokkaanse origine – moslim
Augustus 2020	Ouder	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Hondurese origine
Augustus 2020	(Ex-)jeugdspeler	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Centraal-Afrikaanse origine
Augustus 2020	Jeugdspeelster	Vlaams Gewest	Nederlands	Vrouw – Belgische origine – lesbisch
Augustus 2020	Jeugdtrainer	Vlaams Gewest	Nederlands	Man – Marokkaans-Belgische origine – katholiek
September 2020	Jeugdspeelster	Vlaams Gewest	Nederlands	Vrouw – Centraal-Afrikaanse origine
September 2020	Ouder	Vlaams Gewest	Frans	Man – West-Afrikaanse origine
September 2020	Scheidsrechter	Vlaams Gewest	Nederlands	Vrouw – Belgische origine
Oktober 2020	Clubleider	Brussel Hoofdstedelijk Gewest	Frans	Man – Belgische origine – jood
Oktober 2020	Ouder	Waals Gewest	Frans	Man – Belgische origine
Oktober 2020	Clubleider	Waals Gewest	Frans	Man – Belgische origine
December 2020	Jeugdspeler	Waals Gewest	Frans	Man – West-Afrikaanse origine – asielzoeker

TABEL 2. OVERZICHT VAN DE ACHTERGRONDKENMERKEN VAN DE ONDERVRAAGDEN

Tabel 2. Overzicht van de achtergrondkenmerken van de ondervraagden

Aantal pp. transcriptie	Categorie stakeholder	Spelniveau	Diversiteit in de ploeg (volgens geïnterviewde)
15 pp.	Jeugdtrainer	Elite	Merendeels jongeren met migratiegeschiedenis
13 pp.	(Ex-)jeugdspeler	Gewestelijk	Merendeels jongeren van Belgische origine
17 pp.	Scheidsrechter	(Jeugd – Amateur – nationaal – zaal en veld)	N.V.T.
9 pp.	(Ex-)jeugdspeler	Gewestelijk	Merendeels jongeren met migratiegeschiedenis
10 pp.	Ouder	Gewestelijk	Merendeels jongeren van Belgische origine
19 pp.	(Ex-)jeugdspeler	Elite	Merendeels jongeren van Belgische origine
18 pp.	Jeugdspeelster	Vrouwen B	Veel gender en seksuele diversiteit
21 pp.	Jeugdtrainer	Elite	Goed evenwicht in etnisch-culturele diversiteit
13 pp.	Jeugdspeelster	Vrouwen A	Veel gender en seksuele diversiteit
12 pp.	Ouder	Interprovinciaal	Goed evenwicht in etnisch-culturele diversiteit
17 pp.	Scheidsrechter	(Jeugd – Amateur – Vlaanderen – enkel veld)	N.V.T.
12 pp.	Clubleider	Gewestelijk	Goed evenwicht in etnisch-culturele diversiteit
7 pp.	Ouder	Interprovinciaal	Goed evenwicht in etnisch-culturele diversiteit
15 pp.	Clubleider	Interprovinciaal	Goed evenwicht in etnisch-culturele diversiteit
12 pp.	Jeugdspeler	Provinciaal	Merendeels jongeren van Belgische origine

TOELICHTING VAN HET ANALYTISCHE PROCES

Toelichting van het analytische proces

- De bedoeling van een kwalitatieve analyse is om tot een beschrijving van de data (= 210 pagina's uitgeschreven tekstmateriaal) te komen die verder gaat dan enkel het rapporteren van de verhalen van de geïnterviewden. We willen uiteindelijk **patronen herkennen** in de data door vergelijkingen te maken over de interviews heen. We gebruikten hiervoor de procedures en technieken van de *Grounded Theory* (Strauss & Corbin, 1990). Dit soort analyse komt neer op volgende stappen:
 - Open coderen = structuur aanbrengen in de data **door labels (=codes) aan te brengen** in de data die met behulp van weinig woorden uitdrukken wat de inhoud is van het tekstfragment
 - Axiaal coderen = gelijkaardige codes **over de interviews heen samenvoegen in supracodes (=concepten)** die de bouwstenen worden van de theorie (die uiteindelijk uit de data zal komen)
 - Selectief coderen = verbinden van de verschillende concepten met elkaar tot een theorie opdat je de verhalen van de participanten opnieuw kan **vertellen maar dan met behulp van theoretische concepten**
 - Een concreet voorbeeld (uit dit deelonderzoek) van dit codeerwerk staat op de volgende slide

Toelichting van het analytische proces

- Open coderen = de **codes** 'scheids rekent kleine speelfouten aan Marokkaanse spelers', 'scheids rekent relatief vaker speelfouten aan Congolese speelster' en 'scheids rekent kleine speelfouten aan Guinese speler' **werden toegekend** aan volgende tekstfragmenten

“ *Euhm, ja zo, om het minste, voor niks fluiten en dan die supporters van «Hé, hé, fluit, scheidsrechter, die makakken!» en zo. Zo van die dingen en dan, die doet precies mee, die scheidsrechter.* (ex-jeugdspeler, Marokkaans)

“ *Hij gaat bijvoorbeeld dezelfde fout maken, ik ga die fout maken en ik word afgestraft... Ik wil niet zeggen dat de scheids daar bijbedoelingen mee heeft, maar na 2, 3 keer begin je ook al wel na te denken van «Dat klopt niet.».* (jeugdspelster, Centraal-Afrikaans)

“ *Mon fils, à peine il est rentré, à chaque fois qu'il touche le ballon, prrrr...* [La personne interrogée imite le sifflet.] *«Tu peux pas ça, tu peux pas ça.» Bon, à la fin, tout le monde, ... était en train de rigoler.* (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

Toelichting van het analytische proces

- Axiaal coderen = deze gelijkaardige codes over de interviews werden **samenvoegd tot concept** 'strenger zijn voor mensen van kleur (in termen van speelfouten)'
- Selectief coderen = tot **conclusie komen** dat gevoel leeft bij jongeren van kleur (of hun ouders) dat scheidsrechters hen strenger beoordelen tijdens de wedstrijd
- Alle ideeën die opborrelden met betrekking tot de inhoud én de vorm van de interviews, tijdens of buiten dit codeerwerk, werden onmiddellijk genoteerd onder de vorm van memo's. Deze **memo's** betreffen dus eigenlijk alle **meta-reflecties** met betrekking tot deze deelstudie en zijn belangrijk omdat ze aanzetten kunnen zijn tot nieuwe theorie-ontwikkeling (Mortelmans, 2007) en worden dus best altijd bewaard. Sommige kwalitatieve onderzoekers beschouwen dergelijke memo's zelfs als de kern van hun onderzoek, andere kwalitatieve onderzoekers spreken zelfs niet over dergelijke reflecties. Hier is er voor gekozen om alle reflecties voorafgaandelijk aan de resultaten te presenteren, omdat we als onderzoekers toch het gevoel hadden, dat er waardevolle ideeën bij zitten. Daarbij moet dus wel duidelijk zijn dat deze meta-reflecties (zie vanaf volgende slide) **niet gebaseerd** werden **op de letterlijke citaten** van de participanten, maar alle indrukken en spontane ideeën van de betrokken onderzoekers betreffen **over de diepte-interviews**

META-REFLECTIES OP HET ONDERZOEK

Meta-reflecties op het onderzoek

- Afbakening van de ‘categorieën’ van *stakeholders* bleek in werkelijkheid moeilijk. Zowel ouders, jeugdtrainers, scheidsrechters als clubleiders hadden vaak zelf een achtergrond in het jeugdvoetbal (en/of speelden zelf nog in het volwassenvoetbal). Hun getuigenissen over hun ervaringen met discriminatie hadden daarom vaak betrekking op **nu en ‘toen’** en/of werden **verteld vanuit meerdere perspectieven** (het perspectief van scheidsrechter, van volwassen voetbalspeler, van scheidsrechter, ...). Dit maakte het onderzoek naar actuele discriminatie in het jeugdvoetbal, enerzijds moeilijk(er). Anderzijds bleek het ook een sterkte dat respondenten meerdere perspectieven combineerden, dit betekende immers meer (in)zicht in het fenomeen van discriminatie in het voetbal
- Al naargelang de rol of positie die de respondenten innemen, hebben ze beter of slechter zicht op bepaalde contexten van het jeugdvoetbal. Ouders hebben zicht op **de kantine, op de voetbalwedstrijd en de toeschouwers** tot zover, dat wat gebeurt en gezegd wordt, in hoor- en zichtbereik is. Scheidsrechters hebben dan weer beter zicht op **het spel tussen de spelers** (en geven aan niet altijd te kunnen horen of zien wat toeschouwers/ouders doen en laten). De voetbalkantine vermijden zij. De jeugdspelers zelf, kunnen zich (net zoals jeugdtrainers) beter uitspreken over wat zij ervaren en zien tijdens **trainingen en wedstrijden**, en ook over wat er gebeurt in de **kleedruimtes**. Gegeven het verkennende karakter van deze studie, werden er geen contexten geselecteerd of uitgesloten

Meta-reflecties op het onderzoek

- Spreken vanuit **persoonlijke ervaringen met discriminatie** (situaties waarin zij slachtoffer werden) bleek het **gemakkelijkst** voor de respondenten. Ouders konden uiteraard wel goed antwoorden op de vragen over hun kinderen. Maar doorgaans leverde de bevraging van het onrechtstreekse perspectief (“Welke voorbeelden van discriminatie van anderen, kan je geven?”, “Ben je al getuige geweest van bijvoorbeeld homofobie in het jeugdvoetbal?”) korte of weifelende antwoorden op (zie citaten). Het lijkt er dus op dat hun **antwoorden over discriminatie van anderen, minder accuraat** zijn en we deze, met dit voorbehoud, dienen te analyseren en te rapporteren

“ *En ik heb zeker ook nooit op elite niveau dat [homoseksualiteit], euhm... nog nooit tegen gekomen... iemand die daarvoor uitkomt.* (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

“ *La seule chose que je sais, c’est que mes enfants étés agressés.*
(vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

“ *Goh, nee, ik weet het niet. Ik kan echt niks vertellen. Ik dénk wel dat áls er iemand homo zou zijn geweest dat er... dat iedereen er gewoon respectvol mee zou omgaan.* (ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)

Meta-reflecties op het onderzoek

- De voorgaande vastelling houdt in dat de getuigenissen over discriminatie (ongeacht de discriminatiegrond) die de respondenten deelden, vaak verband hielden met hun **eigen sociale positie en identiteit**. Vrouwelijke respondenten spraken doorgaans over seksisme, respondenten uit Wallonië spraken vaker over discriminatie die verband houdt met taal, respondenten van kleur spraken eerder over racisme, gelovige respondenten spraken dan weer doorgaans over discriminatie op basis van religie (antisemitisme en islamofobie), in gesprekken met transpersonen werd discriminatie afgebakend tot transfobie. De getuigenis van de nieuwkomer (gevlucht uit een Subsaharaans land) is ook de enige getuigenis over uitsluiting op basis van verblijfsstatus. Respondenten die zich op kruispunten bevonden van verschillende opressiestructuren, spraken dan weer over het samenspel van deze structuren (bijv. seksisme én racisme). Dit staat bekend als *standpoint theory* in de literatuur: **kennis** over een sociaal fenomeen (zoals discriminatie) is **sociaal gesitueerd**
- Om reden dat onze vraag om onderzoeksdeelname niet altijd positief werd beantwoord door potentiële kandidaten (en de tijd ook niet toeliet om meer dan 15 respondenten te spreken), hebben we bepaalde categorieën van mensen niet kunnen insluiten in dit deelonderzoek. We vonden geen homoseksuele jeugdspeler (of andere homoseksuele *stakeholders*). Ook dikke en kansarme jeugdspelers werden in deze studie niet bevraagd. Omdat inzicht in (verschillende vormen van) discriminatie sociaal gesitueerd is, en we **deze categorieën van mensen niet hebben bevraagd**, zouden we op basis van de interviews **verkeerdelijk** kunnen **besluiten** dat er weinig tot geen homofobie, *fatphobia* en klassediscriminatie is in het jeugdvoetbal

Meta-reflecties op het onderzoek

- Sommige respondenten rapporteerden ook expliciet dat ze discriminatie van anderen moeilijk konden inschatten of als niet-bestaande beschouwden, wanneer deze anderen **niet zichtbaar ‘anders’ zijn**. Als algemene vaststelling over de verschillende interviews heen, geldt inderdaad dat discriminatie die verband houdt met uiterlijkheden zoals ‘dik-zijn’, ‘vrouw-zijn’, ‘gekleurd-zijn’, ‘een religieus kenteken dragen’ en/of ‘een jongensachtig uiterlijk hebben als meisje’, het vaakst naar boven borrelden tijdens de interviews. De visibiliteit van anders-zijn speelt dus wel degelijk een rol

“ *Une discrimination sociale, euhm, quelqu’un qui est plus riche et l’autre est plus pauvre, on ne voit pas vraiment sur un terrain. Par contre, ce qui est vraiment visible sur le terrain, c’est ça: c’est la première chose, c’est la peau, couleur de peau, ou l’appartenance peut-être à une religion si c’est un Arabe, les choses comme ça...*
(vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

Meta-reflecties op het onderzoek

- Het blijft weliswaar een moeilijke onderneming om de frequentie van discriminatie in kaart brengen op basis van interviews omdat gebleken is dat de frequentie moeilijk te benoemen is: mensen hebben maar **vage terminologie**, en beantwoorden de vraag soms door te verwijzen naar een **tijdsvergelijking**. Discriminatie blijft, ook al zijn de verschillende vormen op basis van discriminatiegrond analytisch uit elkaar gehaald (seksisme, homofobie, transfobie, taaldiscriminatie, ...), **abstract** en ook dat maakte het moeilijk voor participanten om precies te zeggen hoe vaak elke discriminatie en al haar verschillende verschijningsvormen, voorkomt. Een van de participanten geeft bijvoorbeeld aan dat pesten omwille van zijn vluchtelingenstatus 'heel vaak' gebeurde, terwijl de benadeling door de scheidsrechter (omwille van zijn huidskleur, volgens hem) slechts '1 keer' gebeurde. Het zal doorheen de resultaten dus blijken dat de vraag naar voorkomen niet heel scherp zal beantwoord kunnen worden
- In totaal werden drie jeugdspelers geïnterviewd die waren **gestopt** met voetballen: bij **twee van hen was discriminatie de directe aanleiding** geweest, bij eentje was een chronische knieblessure de beweegreden geweest om te stoppen met voetballen. Deze informatie was voorafgaandelijk aan de interviews niet gekend

RESULTATEN

- Wat verstaan de ondervraagden onder 'discriminatie'?
- Welke discriminatiegronden hebben zij reeds ervaren en/of gezien?
- Op welke manier manifesteert zich discriminatie?
- Hoe gaan slachtoffers en getuigen om met discriminatie?
- Waarom discrimineren mensen in het jeugdvoetbal?
- Wat gaat reeds goed in de strijd tegen discriminatie? Wat kan beter volgens de participanten?
- Transjongeren in het voetbal

WAT VERSTAAN DE ONDERVRAAGDEN ONDER 'DISCRIMINATIE'?

Wat verstaan de ondervraagden onder 'discriminatie'?

- De meeste geïnterviewden geven een abstracte omschrijving van 'discriminatie', waarbij ofwel geen verwijzing wordt gemaakt naar discriminatiegronden, ofwel een poging wordt gedaan om de lange lijst van discriminatiegronden op te sommen: huidskleur, afkomst, geaardheid, religie, financiële middelen worden dan onder meer aangehaald.
- Ook geven zij concrete voorbeelden van verschijningsvormen van 'discriminatie' (zie tweede citaat)

“ *Voor mij discriminatie is, onderscheid maken, euhm, over mensen die niet te rechtvaardigen valt.* (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ *Tgoh, mensen uitschelden met beledigende namen of zo, zulke dingen.* (scheidsrechter, vrouw)

“ *La discrimination en fait, c'est, pour moi, c'est, euhm, peu importe, ... une discrimination de couleur, donc à appartenance, à couleur de peau, donc à une épuise, peut être aussi, à appartenance religion - des musulmans, des chrétiens etcetera – et ça peut être aussi 'petit, grand, roux, gros'. Pour moi c'est ça, discrimination, c'est très large...* (vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

“ *Gewoon het uitsluiten van mensen die... die misschien anders zijn dan anderen.* (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

Wat verstaan de ondervraagden onder 'discriminatie'?

- Participanten geven hierbij ook aan dat sommige vormen van discriminatie zeer subtiel zijn (bijvoorbeeld in de vorm van humor, zie tweede quote over een 12-13-jarige zwarte jeugdspeler die ouder lijkt), en ook vaak **zonder slechte bedoelingen** plaatsgrijpen, hoewel de effecten groot kunnen zijn voor de slachtoffers
 - “ *De commentaren dat ik soms hoor van ouders aan de zijlijn tegen voetballers van de andere ploeg... Euhm, voornamelijk voetballers van kleur, ook al als tegenstanders, vind ik dat ouders zich niet op deze manier mogen uitspreken over kinderen, ook al is, meestal, is dat niet zo slecht bedoeld en zijn ze zich niet bewust van de racistische bedoeling, maar zeggen ze wel heel stereotyperende zaken.* (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)
 - “ *Non, non, à ce moment-là, alors il y a plus de parents qui est au bord du terrain criant «Oui, mais lui, il est venu avec son fils au terrain où il s'est garé. Je l'ai vu se garer sur le parking du terrain alors qu'il n'a que “13 ans”, soi-disant!» C'est plutôt une forme de boutade, mais bon, qui doit sûrement être mal vécu par les enfants parce que ça reste quand même des enfants de 12, 13 ans. Et on ne se rend pas compte peut-être que psychologiquement, ils ne sont pas encore la même évolution qu'un adulte par rapport à certains traits d'humour.* (clubleider, Belgisch)

WELKE DISCRIMINATIEGRONDEN HEBEN ZIJ REEDS ERVAREN EN/OF GEZIEN?

Welke discriminatiegronden hebben zij reeds ervaren en/of gezien?

- Discriminatie op basis van **huidskleur** = racisme
 - Discriminatie op basis van **herkomst/nationaliteit** (in dit verband wordt ook altijd gesproken van racisme)
 - Discriminatie op basis van **geaardheid** = holebifobie
 - Discriminatie op basis van **verblijfsstatuut** (burger vs. asielzoeker)
 - Discriminatie op basis van **(over)gewicht** = *fatphobia*
 - Discriminatie op basis van **sociale klasse**
 - Discriminatie op basis van **geslacht** = seksisme
 - Discriminatie op basis van **genderidentiteit** = transfobie
 - Discriminatie op basis van **religie** = islamofobie en antisemitisme
 - Discriminatie op basis van **taal**
 - Discriminatie op basis van **handicap**
- Deze lijst geeft geen indicatie van frequentie, dit zijn enkel de discriminatiegronden die vernoemd zijn geworden tijdens de interviews opgelijst in een willekeurige volgorde

Racisme (en discriminatie op basis van herkomst): frequentie

- Alle tekstfragmenten die verwezen naar **huidskleur** werden onder de noemer van ‘racisme’ geplaatst, alle testfragmenten die verwezen naar een **nationaliteit/herkomst** werden initieel onder de noemer van discriminatie ‘op basis van herkomst’ geplaatst. Door de participanten werden **beide discriminatievormen ‘racisme’** genoemd. We nemen beide vormen in de bespreking ook samen (onder deze noemer)
- Wat betreft racisme is het zo dat **alle geïnterviewden** – zonder uitzondering – daar minstens **voorbeelden van hebben gezien of gehoord**. De participanten van kleur (en de participanten met een migratiegeschiedenis buiten België) hebben daarenboven **allemaal**, op één uitzondering na, één of andere vorm (zie later ‘manifestaties’) van racisme **zelf ervaren**. De witte/Belgische participanten daarentegen vertelden nog nooit slachtoffer te zijn geweest van racisme
- Meer precies rapporteren over de frequentie van racisme is moeilijk omdat de participanten zich slechts vaag (“occasioneel”, “meestal” of “bijna elke wedstrijd”) uitdrukten over het voorkomen van het fenomeen of het in een tijds kader plaatsten (“meer dan vroeger” of “minder dan vroeger”). Daarbij valt op dat participanten van kleur (of mensen met een migratiegeschiedenis) het fenomeen relatief meer als **veel voorkomend** duiden in vergelijking met de witte/Belgische geïnterviewden. Ook geven zij aan dat racisme **meer voorkomt dan vroeger**, terwijl de anderen doorgaans over een ‘daling’ spreken doorheen de tijd. Dit is niet noodzakelijk tegenstrijdig aangezien zij racisme zelf ervaren en sommige manifestaties van racisme dermate subtiel zijn dat ze enkel zichtbaar/voelbaar zijn voor hen als slachtoffers

Racisme (en discriminatie op basis van herkomst): frequentie

“ Mais voilà, toute cette discrimination que vous venez d'évoquer, qu'elle soit, qu'elle soit sexiste, qu'elle soit homophobe, qu'elle soit raciste, c'était des choses qu'on pouvait ressentir de manière **assez courante il y a quelques années...** Aujourd'hui, ben, il y a des développements. (clubleider, Belgisch, joods)

“ Il faut bien dire que ça n'arrive **pas souvent**. On entend **quelquefois** de réactions, mais sinon il n'y a pas vraiment jugement tout cas. Je n'ai jamais été confronté à un grosse, à un gros conflit genre... Je n'ai **jamais** été vraiment confronté à une discrimination claire. Des cris de singes, ou des bananes, ou des choses comme ça. (vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

“ Oui, on entend **parfois** des discussions. Mais bon, c'est des discussions entre les parents. Mais encore une fois. Moi, je trouve qu'actuellement, il y a **beaucoup moins** que ce que je... on a pu connaître dans le passé. (clubleider, Belgisch)

Racisme (en discriminatie op basis van herkomst): frequentie

- “Ja, toeschouwers **vaak**. «Altijd hetzelfde met die zwarten!» of «Altijd die Afrikanen!» of... Dat wordt wel **vaak** geroepen door supporters.
(jeugdspellster, Centraal-Afrikaans)
- “Sur une échelle, sur une échelle de 1 sur 10, je donnerais 5. Oui, donc **ce n'est pas assez, ce n'est pas que... c'est rarement**. Bon, ça, on peut dire d'un moment aussi, qu'ils sont en train de faire **tous les jours**. (jeugdspeler, asielaanvrager, Centraal-Afrikaans)
- “Euhm, maar ja, dat was **altijd** zo: de witte mensen waren **altijd** zo in de A-ploeg. Dat was altijd zo «Wauw, die ploeg!» En wij waren **altijd** lager. ... Wij moesten echt laten zien dat we echt talent hadden en de anderen, de witte mensen dan, die waren daar met gemak. (ex-jeugdspeler, Marokkaans)
- “Non, la fréquence, mais en fait, elle est énorme, **elle grandit tous les jours**. Elle grandit à de plus en plus, même en les stades, on ne se cache plus, les gens ne se cachent plus. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

Racisme (en discriminatie op basis van herkomst): frequentie

Interviewer: Wat komt volgens u het meeste voor?

“ Goh, dat is heel moeilijk. Dat is een heel persoonlijke mening... Ik denk wel [discriminatie op basis van] *huidskleur, ik denk dat wel, ja.* (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

“ Vroeger was dat eigenlijk minder, hé, van «Gij zijt Turk, jij zijt dat.»... **vroeger** hé, dat was **minder**. Dus wij hadden Belgische, Italiaanse, Turkse... zelfs een Nederlandse speler, dus. Ik vind dat het vroeger eigenlijk meer hechter was dan nu eigenlijk, dat wel. (scheidsrechter, Turks)

“ Euhm, dans le football des jeunes, comme je l'ai dit toute à l'heure, la discrimination vient du fait que, euhm, déjà à niveau de la couleur de peau. Déjà à niveau de la couleur de peau et puis, euhm, je croyais aussi un grand parti les origines. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

Homofobie (in het jeugdvoetbal voor jongens): frequentie

- Geen van de participanten van de interviews identificeerde zich als homoseksueel. Zoals reeds opgeworpen, impliceert dit dat we conclusies moeten baseren op **getuigenissen die niet over zichzelf gaan** (en waar derhalve ruis op zit). Vaak gaven participanten in dit verband aan dat ze ‘nog nooit iemand hadden gekend die voor zijn homoseksualiteit is uitgekomen’. Dit zegt uiteraard niets over de af- of aanwezigheid van homofobie in het jeugdvoetbal voor jongens
- Wat zeker wel aan bod kwam in de gesprekken is het **homofobe karakter van de jongerentaal** die gebruikt wordt onder de jeugdspelers in het jongensvoetbal
- Verder werd gesuggereerd dat bewustzijn van geaardheid, ook slechts van toepassing is in de hogere leeftijdscategorieën

“ *Enfin dans nos équipes, on n'a jamais été confronté au fait qu'il y avait un garçon qui se sont, enfin, qui s'était clairement exprimé en tant qu'homosexuelle ou une fille.* (clubleider, Belgisch)

“ *Parce que je ne pense pas qu'un enfant de 6, 7, 8, 9 ans, 10 ans affiche ou se rend compte déjà de son homosexualité. Ça, c'est une chose. ... c'est encore un peu, encore un petit peu jeune, je pense à ce niveau-là. Mais par contre, on ne se rend pas... On ne se rend pas toujours compte. Il y a... Pas chez les plus petits, je ne parle pas 6, 7, 8 ans. Mais chez les 10, 11, 12 ans, on emploie un langage parfois qui est homophobe. Quand on traite quelqu'un de «janette» ou de «pédé», on ne se rend pas compte.* (clubleider, Belgisch, joods)

Holebifobie (in het jeugdvoetbal voor meisjes): frequentie

- In het vrouwenvoetbal bestaat er volgens de participanten meer aanvaarding van holebiseksualiteit (dan in het mannenvoetbal/voetbal voor jongens). Dit is, volgens hen, het gevolg van de aanname die door mensen gemaakt wordt dat 'meisjes die voetballen wel lesbisch móéten zijn'. Hoewel holebiseksualiteit dus als normaal wordt beschouwd in deze context, worden scheldwoorden zoals 'potten' en 'lesbo's' wel gebruikt door toeschouwers (en anderen) (zie later *identity-based namecalling*).

“ Wij vrouwen worden altijd daaraan gelinkt. Je speelt voet..., je bent een meisje, je speelt voetbal, dus je bent lesbisch. (jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

“ Daarom zie je ook dat... vrouwen internationaal wel durven zeggen «Ik ben lesbisch.». Maar bij de mannen... Bijvoorbeeld: zat er bij de Rode Duivels een homo bij, die gaat dat niet zeggen, hoor. (scheidsrechter, vrouw)

Discriminatie op basis van verblijfsstatuut: frequentie

- Discriminatie op basis van verblijfsstatuut werd **door niemand opgeworpen in de interviews**, behalve door de jeugdspeler die zelf een asielprocedure had lopen. De jeugdspeler was op het moment van het interview vijf maanden in België en heeft omwille van de coronacrisis maar drie maanden gevoetbald. Hij heeft discriminatie op basis van verblijfsstatuut **gezien en zelf ervaren**
- Een gelijkaardige bedenking als in verband met homoseksualiteit – dat verblijfsstatuut niet zichtbaar of altijd geweten is – kan gemaakt worden. Dit is misschien de reden waarom deze discriminatie, volgens de andere deelnemers aan de interviews, **niet voorkomt en/of opgemerkt wordt**
- Daarenboven is er in deze getuigenis een **verwevenheid van verblijfstatuut met huidskleur en met armoede**, waardoor het moeilijk precies te ontleden en te concluderen is, hoe frequent discriminatie op basis van verblijfsstatuut voorkomt. De participant geeft zowel voorbeelden aan van discriminatie die met zijn huidskleur te maken hebben, als voorbeelden die met zijn verblijfstatuut te maken hebben. Vanuit het perspectief van deze jeugdspeler is wel zeker dat zijn onzekere verblijfspositie als asielaanvrager, een extra identiteitskenmerk is waardoor hij nadeel ondervindt in de context van het jeugdvoetbal
- Zelf geeft hij aan dat het pestgedrag (“genegeerd worden tijdens het voetbalspel door zijn teamgenoten”, “lachen met zijn tijdelijke verblijfsvergunning”) in **5/10 gevallen** voorkomt. Benadeeld worden door de scheidsrechter omwille van zijn huidskleur/verblijfstatuut overkwam hem maar **1 keer** (in de 3 maanden die hij in België heeft gevoetbald)

Discriminatie op basis van verblijfsstatuut: frequentie

“ Bon, tout en étant réfugié ici, ce n'est pas facile d'intégrer dans un club comme ça facilement. ... Si on a eu match pour jouer, donc ma carte d'identité ce qui m'a été donnée comme une carte orange... Si je donne ça, ben, ils se moquent en disant que voilà, que c'est une carte grise, c'est une carte de permis de conduire, une carte, cocoquoi, de numéro d'immatriculation. ... Tout en rigolant. Mais voilà, c'est vrai que ça me fait mal.

“ Je ne vais pas dire son nom, mais un ami à moi, voilà lui... On jouait, il y avait un mec aussi, un copain, qui l'insultait, tout ça, voilà. Donc «Sale, réfugié!».

“ Sur une échelle, sur une échelle de 1 sur 10, je donnerais 5. Oui, donc **ce n'est pas assez, ce n'est pas que... c'est rarement**. Bon, ça, on peut dire d'un moment aussi, qu'ils sont en train de faire **tous les jours**.

“ J'ai reçu un carton jaune.

Interviewer: Pour une chose que...

Je n'ai pas fait, oui. Je n'ai pas compris. Façon, il m'a donné carton, je me demandais «Mais pourquoi? Qu'est-ce que j'ai fait?». Même mes coéquipiers, mes compagnons m'ont demandé. ... Et eux-mêmes, ils savent que je n'ai rien fait. ... C'est **une fois d'abord, c'était seulement ci**. (jeugdspeler, asielaanvrager, Centraal-Afrikaans)

Fatphobia: frequentie

- Zoals eerder aangegeven spraken we niemand uit het jeugdvoetbal met overgewicht. Het gemis aan een rechtstreeks perspectief (iemand die als slachtoffer kan spreken over *fatphobia*), moeten we in het achterhoofd houden wanneer we conclusies maken. Tijdens de interviews borrelde discriminatie van jeugdspelers met overgewicht maar één keer spontaan op als thema (zie eerste citaat)
- Één van de vragen in verband met **stereotypering van voetbaltalent** ging echter over **‘dikke’ voetbalspelers en -speelsters**. Aan de hand van de antwoorden die we kregen in de interviews, is het duidelijk dat het essentialiserende narratief (“Dikke spelers zijn zó.”) wijdverspreid is in het jeugdvoetbal
- Uitzonderlijk werd er ook gesproken over de aannames omtrent ‘ondergewicht’
- Het is maar moeilijk om op basis van de interviews een inschatting te maken van het voorkomen van *fatphobia*. Buiten discussie staat echter wel het feit dat zo goed als **iedereen** van de geïnterviewde participanten weet wat er **in het algemeen gedacht en gezegd wordt over dikkere voetbalspelers en -speelsters**, namelijk dat “ze traag zijn” en dat daarom “hun spelpositie achteraan of in de goal is”

Interviewer: Welke vormen van discriminatie hebt u al allemaal gezien ...?

“ Verschillende soorten ... Maar ook over situaties van jongeren met een beetje overgewicht, die misschien, ook als ze goed kunnen spelen, maar niet echt, euhm, worden daar geplaatst om te spelen. (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ Ja, dat die gewoon traag zijn. Ja, dat die... allez, domme dingen... dat die rollen of zo over het veld... Allez ja. Dat die lui zijn of zo, zeg maar.

Interviewer: Krijgen die speciale spelposities toegewezen?

Sowieso geen spits. Dat is wel... Want daarvoor moet je heel snel zijn. Ook geen flanken want daarvoor moet je ook heel hard kunnen lopen. Meestal worden die in het midden gezet of vanachter omdat die gewoon stevig zijn en goed kunnen verdedigen. (ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)

“ Als je te dun bent, is het van «Oh nee, u kunnen we niet opstellen want tegen zo'n ploeg wordt er veel in duels gespeeld, en dat gaat niet met uw soort lichaam.». Ik zal het zo zeggen, dat wordt wel gezegd. (jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Klassediscriminatie: frequentie

- Geen van de participanten voor de interviews, hebben we echt geselecteerd en ingesloten in het onderzoek op basis van het criterium ‘(kans)arm zijn’. We hadden wel de idee opgevat om jeugdspelers (of hun ouders) te werven via verenigingen waar armen het woord nemen, maar door tijdsgesbrek is dit niet meer gelukt. Het gemis aan een rechtstreeks perspectief, moeten we dus in het achterhoofd houden wanneer we conclusies maken
- Niettemin werd er door de geïnterviewden vaak gerefereerd aan vormen van bevoordeling of benadeling van jeugdspelers die samenhangen met de maatschappelijke positie van hun ouders, met name financiële middelen of (opvolg)vaardigheden waarover ouders beschikken. Met uitzondering van de asielaanvrager (die hier in het land is zonder ouders en met weinig financiële middelen), spraken de participanten nooit uit eigen ervaring, maar spraken zij over wat ze op dit vlak al hebben zien gebeuren. Hierbij gaat het om **pestgedrag** onder jeugdspelers omwille van sjofele kledij, beperkte toegang tot meer prestigieuze clubs door **hoge inschrijvingsgelden** en **sponsering en dienstverlening door bemiddelde ouders** die zodoende privileges afkopen voor hun – in de ogen van de geïnterviewden – “minder-getalenteerde” kinderen
- Ook hier is het moeilijk inschatten hoe vaak klassediscriminatie voorkomt: 5 van 15 geïnterviewden spraken er wel expliciet over

Klassediscriminatie: frequentie

“ On parle de quand même 490 euros et 500 euros. Donc, ça limite malheureusement l'accès à certains, à certains enfants qui vont dans des clubs de la région où les cotisations sont beaucoup moins chères. (clubleider, Belgisch)

“ Dans les équipes des jeunes il y a des parents qui sont sponsors qui mettent beaucoup d'argent dans le club pour que les enfants jouent alors que les enfants n'ont même pas les qualités. Et ceux qui ont les qualités sont parfois mis à côté. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

“ Die van Mechelen moesten niet komen testen, toen had ik al zoiets van: «Hé, er klopt hier iets niet, er zit hier iets achter: vriendjespolitiek of die papa is keigoed bevriend met het bestuur.» Dus wij kregen dat te horen dat die niet moesten testen... En dan ja, andere spelers hadden zoiets van «Ja, ok, wat moeten wij dan hier doen? Wij staan hier wel al 3 of 4 jaar in deze ploeg en die komen hier net nieuw.» (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Klassediscriminatie: frequentie

- “ *Maar onze trainer heeft dat nu ook afgeblokt want er wilden een paar papa's sponseren. Maar die heeft ook gewoon gezegd van «Dat gaan we niet doen, want dan blijft het niet meer eerlijk. Of dan komt het toch niet eerlijk over.» ... Maar dan bijvoorbeeld, wij hebben wel een délégué en dat is de papa van iemand en dat meisje staat wél altijd in de ploeg. En onze trainer zegt dan wel altijd van «Ja, dat is gewoon omdat die goed genoeg is.» maar wij vinden die niet goed genoeg. (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)*
- “ *Maar ook het ouder zijn, een sportende ouder die, die stimuleert om dingen... Dat mis ik toch vaak wel bij de [ouders die op een lagere drempel staan in de samenleving]. We gaan eerst naar het kind zien, maar wat wordt alsmaar belangrijker en belangrijker en belangrijker, is dat wij de ouders ook mee hebben. (jeugdtrainer, Belgisch-Marokkaans)*
- “ *Je n'avais pas l'uniforme pour aller. Je m'habille comme [moi-même] pour aller, voilà, toujours.... «Comment t'es habillé?» et tout ça. Voilà, c'est-ce qu'ils disaient, quoi. Je suis content du ce que j'ai aussi. (jeugdspeler, asielzoeker, West-Afrikaans)*

Seksisme: frequentie

- Seksisme is de vorm van discriminatie bij uitstek waar de vrouwelijke participanten van dit onderzoek hebben over gesproken. Toch konden ook alle andere geïnterviewden aspecten van seksisme aanhalen, zoals de **stereotypering** van hun voetbaltalent (“zwakker”), **seksistisch taalgebruik door toeschouwers/ouders** en het feit dat vrouwenvoetbal niet op gelijke voet gewaardeerd wordt als het mannenvoetbal
- Het is maar moeilijk om op basis van de interviews een inschatting te maken van het voorkomen van seksisme. Buiten discussie staat echter wel het feit dat zo goed als **iedereen** van de geïnterviewde participanten weet wat er **in het algemeen gedacht en gezegd wordt over meisjes die voetballen**, namelijk dat “ze toch nooit zo goed kunnen zijn als jongens” en dat “ze vriendelijker zijn in duels met elkaar”

“ Je komt terecht in een ploeg en ze zeggen «Oh, er is een meisje...». Dus, ze gaan ervan uit dat je niet kunt voetballen omdat je een meisje bent... Ook gewoon de gezichten, de uitdrukkingen die ze geven wanneer je binnenkomt. Dat is van: «Oh het is een meisje...». (jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

Interviewer: Wat is jouw allereerste gedachte in verband met discriminatie in het jeugdvoetbal?

“ Vooral het onderscheid tussen vrouwen en mannen. Dat vind ik wel heel, vooral ook, [gebaar om geld te suggereren] dat stoort mij nu niet echt persé, maar ik, ik stel mij daar gewoon heel veel vragen bij om... Mannen worden zo veel betaald en vrouwen kunnen daar zelfs niet van leven. (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

“ Allez, normaal mag ik dat niet zeggen. Dat er veel scheidsrechters zijn die aangeduid worden voor het vrouwenvoetbal of jeugdvoetbal voor meisjes... Die beginnen te zeveren. «Ik heb daar geen goesting, dat wordt niks, niveau ligt veel te laag.» (scheidsrechter, vrouw)

“ Et c'est vrai que quand on regarde un match ici spécifiquement de filles, on a toujours tendance «Oh, elles ont bien évolué.», comme si une fille ne pouvait pas évoluer au football ou quoi... ça c'est vrai. C'est vrai que ça s'est encore très, très marqué dans le monde du football. (vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

“ Comme je vous le disais avec les filles, quand on voit les filles jouer, on s'adresse aux petites filles qui jouent de façon plus tendre et plus gentils que nos gamins qui ne seraient plus à leur dire, mais «Rend dedans, arrête de jouer comme une fille!». (clubleider, Belgisch)

“ Si, si, si, des gars, si une équipe de garçons affronte une équipe de filles, par exemple, alors question de perdre, ça serait très, très mal vu. On ne sort pas de la maison pendant une semaine après. (clubleider, Belgisch, joods)

Discriminatie op basis van taal, handicap en genderidentiteit: frequentie

- Inzake taaldiscriminatie hebben alle Franstalige geïnterviewden (Walen en Brusselaars) gesproken over ervaringen met discriminatie die ze hebben gehad
- In de marge van één interview werd even gesproken over ervaringen met pestgedrag op basis van handicap en (de eigen) genderidentiteit

Discriminatie op basis van taal, handicap en genderidentiteit: frequentie

“ Het was ongeveer 3, 4 jaar geleden, ben ik in Brussel gegaan om een, een match in Brussel en dat was klaar dat de Walen zijn niet, euhm, welkom. Omdat er is een paneel met «Hier wij spelen voetbal in het Vlaams!». Natuurlijk ik wist: het is een beetje moeilijk. Natuurlijk, ik ben tweetaling, dus ik probeer de relatie meer vriendelijk zijn, maar dat gaat niet, dat gaat niet. (vader van 1 jeugdspeler, Belgisch, Waal)

“ Ik kom aan tafel voor een bezoekmatch bijvoorbeeld en dan komen er nog andere ouders en die komen binnen en begroeten alle andere, witte ouders. En ik word daar precies genegeerd zoals ik niet zou bestaan onder de mom van «We zien dat, die spreekt niet goed Nederlands.». Maar ik spreek wel goed, allez redelijk, goed Nederlands. (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ Et puis, ce n'est même pas seulement la peau, parce qu'on voit aussi qu'il y a la discrimination ou du racisme entre les Wallons et des Flamands. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

Discriminatie op basis van taal, handicap en genderidentiteit: frequentie

“ Ook bij de jeugd. Ah, bijvoorbeeld, een... Bijvoorbeeld mensen met een beperking. Ja, en dan, ja, sommige mensen pakken die hard aan, andere spelers of supporters of andere supporters die niet bij die groep hoort.
(scheidsrechter, vrouw)

“ Interviewer: *Spelers maakten een slechte of een beledigende opmerking over jou?*
Gebeurt ook wel eens. (scheidsrechter, vrouw)

OP WELKE MANIER MANIFESTEERT ZICH DISCRIMINATIE?

Op welke manier manifesteert zich discriminatie?

- Discriminatie werd door de meeste participanten abstract gedefinieerd in termen van 'uitsluiting' en 'ongelijke behandeling', met verwijzing naar verschillende discriminatiegronden (zie eerder). Doorheen de interviews werden zij verder gevraagd om **concrete voorbeelden** aan te reiken van gevallen van discriminatie waarin zij (of anderen) slachtoffer werden. Op basis van de concrete voorbeelden die zij gaven, werden verschillende **verschijningsvormen** van discriminatie gegroepeerd:
- *Name-calling* op basis van een identiteitskenmerk
- Micro-aggressies (vermeden, uitgelachen, zwartgemaakt, bespuwd worden, ...) op basis van een identiteitskenmerk
- Stereotypering van voetbaltalent
- Minder kansen krijgen op speelminuten, op promotie naar hoger team omwille van identiteit
- Strenger worden behandeld bij (speel)fouten omwille van identiteit

Name-calling op basis van een identiteitskenmerk

- **Name-calling op basis van een identiteitskenmerk** = een vorm van verbaal geweld waarbij beledigende of vernederende etiketten worden geplakt op een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk (Crozier & Skliopidou, 2002)
- Alle geïnterviewden bevestigden al eens getuige te zijn geweest van scheldwoorden die gebruikt werden, hoofdzakelijk in de vorm van toeschouwersaggressie (maar af en toe ook daarbuiten: in de kleedkamers bijvoorbeeld). Alle scheidsrechters en jeugdspelers onder hen, gaven bovendien aan, zelf al eens het mikpunt te zijn geweest van *name-calling* waarbij hun anders-zijn (huidskleur, genderidentiteit, ...) in het vizier werd genomen
- Gaande van “sale refugie”, over “vuile pannenkoek” en “makakken” tot scheldwoorden gebruikt om lesbische meisjes (“potten”) te beledigen: de 15 interviews tesamen leverden ons voor elk identiteitskenmerk dat we in beschouwing namen in dit onderzoek, een aantal scheldwoorden op (zie figuur op volgende slide). De samentrekking met het prefix “vuil” of “sale” is daarbij ook veelvoorkomend
- Graag rappoteren we onder deze noemer ook de discriminerende verwijten en stellingen die volgens de participanten gemaakt worden. Strikt genomen gaat het dan niet meer over scheldwoorden, maar het blijven natuurlijk wel verbale vormen van geweld

Name-calling op basis van een identiteitskenmerk

- “** Ik heb echt heel vaak gehoord: «Hé, neger!» Ook vooral, dat gebeurt vooral als ze door hebben dat ik beter ben dan de zoon. Of dat ik een tackle maak, of dat ik een fout... Dan hoor je «neger», dat wordt echt vaak gezegd, ook onder de spelers zelf.
(ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)
- “** Ja, maar zo, vaak ook gewoon zo «lesbo's» of ik weet niet... Het is langs de ene kant ook wel zo maar ik vind gewoon niet dat het zo geuit moet worden. Je laat iedereen zijn wie hij of zij is. (jeugdspelster, Belgisch, lesbisch)

Name-calling op basis van een identiteitskenmerk

- “ Nu dat ik erover nagedacht heb, omdat je vroeg of dat ik dit interview wou doen, is het echt wel mij opgevallen dat er heel vaak het woord «neger» werd gezegd in onze ploeg. In de dinge zelf natuurlijk, in de kleedkamers bijvoorbeeld, omdat er ook echt geen enkele zwarte speler toen bij ons was.
(ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)
- “ Et une seule fois que j'ai vu, qu'il y avait match, dans la foule et les parents, parce que cette personne qui a parlé, c'était quelqu'un d'âgé. Il a employé le mot, il dit «Sale black, rend chez toi!».
(vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)
- “ Mais chez les 10, 11, 12 ans, on emploie un langage parfois qui est homophobe. Quand on traite quelqu'un de «janette» ou de «pédé», on ne se rend pas compte.
(clubleider, Belgisch, joods)
- “ Onze trainer zei dan wel echt van: «Als je een match wil winnen, dan zeg je daar twee, drie woorden tegen, dan op basis van haar huidskleur en haar match is voorbij... » (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

Name-calling op basis van een identiteitskenmerk

- “Ja, als die een bal missen: «Hé, dikzak, kan je het niet?».»
(scheidsrechter, vrouw)
- “D'ailleurs, on a malheureusement... les petites filles ont été battues 23 ou 24-0 par les garçons, donc ça a renforcé un peu ce côté discriminatoire: «Ah oui, les filles, ce n'est pas fait pour jouer au football!».»
(clubleider, Belgisch)
- “Soms worden er zo van die, allez, domme opmerkingen gemaakt van: «Die kan die bal niet inspelen omdat hij bruin is.» maar dat heeft er in feite niets mee te maken.
(jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)
- “Par contre quand on reçoit certaines équipes, c'est vrai que de temps en temps on a des réflexions «Parce que c'est un Arabe, parce que c'est un noir.», ou des choses comme ça. (vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk

- **Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk** = alledaagse en kortstondige verbale en/of gedragsmatige beledigingen, opzettelijk of onopzettelijk, jegens een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk (Sue et al., 2007)
- Micro-agressies omvatten als het ware minuscule beledigingen die ook verbaal van aard kunnen zijn. Aangezien we onder de noemer van '*name-calling*' al verbale beledigingen hebben behandeld, bekijken we hier slechts beledigingen die gedragsmatig zijn. De voorbeelden die de geïnterviewden hiervan gaven zijn onder meer: vermeden of genegeerd worden door anderen tijdens het spel (of daarbuiten), regelmatig aangesproken worden op je anders-zijn, uitgelachen of zwartgemaakt en zelfs bespuwd worden

Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk

“ *J'ai donné une passe, tout en faisant un duel. Je fais l'appel et il dis «Laisse-moi jouer mon jeu et laisse-moi tranquille.» J'ai dit «Non, il n'y a pas que toi seul. L'équipe, c'est pour gagner, ce n'est pas pour jouer. Pour gagner, il faut jouer avec tout le monde.»* (jeugdspeler, asielaanvrager, West-Afrikaans)

“ *L'enfant, souvent, est traumatisé. «Papa... quand on doit se laver, moi, je dois me laver seule. Les autres enfants, ils sont de l'autre côté, ils ne veulent pas m'approcher.» ... Moi, j'ai dit toujours «Fait pas attention à ça, lave-toi et tu viens à la maison».* (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

“ *... zelfs als ouder als ik daar kom, euhm, supporteren voor mijn zoon, dat het moeilijk is contact met andere zogenaamd – tussen haakjes – ‘witte’ ouders ... Hoe zij naar mij kijken alsof, hoe ik onzichtbaar ben, euhm, ik kom daar in de voetbal, en ik zit aan tafel. Er komt iemand nieuw, die praat met iedereen, de anderen aan tafel... en met mij, alsof ik niet aan tafel ben.* (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk

“Ça arrivait souvent, il y a des parents qui m’ont dit... voilà, parce que quand les enfants vont jouer un déplacement, les parents s’arrangent souvent pour prendre ceux qui n’ont pas de, de, de voiture, emmener les jeunes qui n’ont pas de voiture, ils vont souvent ensemble. Mais il y a des parents qui ont refusé de prendre deux, trois jeunes parce que... parce que, voilà, ils ne voulaient pas qu’ils montent dans leurs voitures, ils ont dit que les enfants salissaient leur voiture.
(jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk

“ Een afgevaardigde die naar mij komt «Van waar ben jij?». Meestal denken ze dat ik een Marokkaan ben en dan, Turk. «Oh, jij lijkt op een Marokkaan.» Of aan het begin van een match dat ze ook wel vragen «Wie ben jij?» Al direct zo navragen van... «Oei, dan moeten we... » (scheidsrechter, Turks)

“ Ja, maar meer uit curiositeit, zeg maar, niet, verder betekende het niks.
Interviewer: Maar gebeurde dat vaak?
Euhm, ja, toch wel. Want je bent, je zit in een ploeg met veel Belgen. Je bent de enigste Afrikaan, zeg maar, of allochtoon. (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Micro-agressies op basis van een identiteitskenmerk

“ *Il y a un enfant qui est venu, qui a craché sur lui, il dit le terme, qu'il a dit «Fils de pute, sale race!». Et il a craché sur lui.*
(vader van 3 jeudspelers, West-Afrikaans)

“ *Maar blijkbaar achteraf gezien, bleek dat ouders vermoedde dat ik een [crimineel] was. Ja, en dan was ik echt verschoten. Ik was nog nooit in aanmerking gekomen met [criminaliteit]. Nog nooit. ... Dus ja, zo begonnen de problemen en dat liep echt verder uit de hand. En euhm... en toen kwam ik echt op het punt, om te vertrekken van die club terwijl eigenlijk ik net mijn – Allez, hoe zeg je dat? – net had bevestigd aan die club dat ik volgend jaar nog eens blijf.* (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

“ *Ik ben een gemakkelijke prooi, zou ik zeggen, en daar [werd] misbruik van gemaakt om mij bij de trainer zwart te maken waardoor ik uit de ploeg lag.*
(scheidsrechter, vrouw)

Stereotypering van voetbaltalent

- **Stereotypering** = op ruime schaal aangenomen gedachten over een persoon (of een groep) op basis van een identiteitskenmerk, bedoeld om de hele groep van die personen als geheel te vertegenwoordigen/een veralgemening (Quraishi & Philburn, 2015)
- Ook stereotypering van voetbaltalent **op basis van huidskleur/herkomst, lichaamsbouw, geslacht, religie en genderidentiteit** bleek een prominente vorm van discriminatie aanwezig in het jeugdvoetbal. Wanneer de geïnterviewden werden gevraagd wat 'in het algemeen' gezegd wordt van het voetbaltalent van onder meer 'zwarte jeugdspelers' of 'meisjes die voetballen', werd telkens hetzelfde antwoord gegeven. Het moet dus zijn dat deze essentialiserende aannames over het voetbaltalent van bepaalde groepen jongeren, algemeen gekend zijn aangezien ze door elke participant, onafhankelijk van elkaar, werden gerapporteerd
- De stereotypes kunnen verder opgedeeld worden in **positieve** en **negatieve** stereotypen waarbij de voetbalkwaliteiten van groepen van jongeren respectievelijk **overschat** en **onderschat** worden op basis van één identiteitskenmerk. Vaak werden de spelposities die verbonden worden aan de voetbalkwaliteiten, in één en dezelfde adem genoemd. De positieve stereotypen gaan voornamelijk over jongeren uit Latijns-Amerika en zwarte jongeren (tot zover het hun fysieke kwaliteiten betreft). De negatieve stereotypen gaan voornamelijk over meisjes, dikkere voetbalspelers en –speelsters en zwarte jongeren (wat betreft hun spelinzicht)
- Hierbij valt het op dat sommige participanten zich zeer bewust zijn van het feit dat deze zogenaamde kennis (over het voetbaltalent van bepaalde groepen) slechts een stereotype/veralgemening is, en dat andere participanten deze essentialiserende ideeën wél voor waarheid aannemen

Stereotypering van voetbaltalent

- **Spelers afkomstig van Latijns-Amerika:** “voetbaltalent zit in het bloed, technisch sterk”. Voor voetbalspeelsters kon dit stereotype niet bevestigd worden, omdat geen van de geïnterviewden ooit een voetbalspeelster van Latijns-Amerikaanse herkomst gekend/gezien heeft. Ze worden, aldus de geïnterviewden, doorgaans opgesteld in het middenveld
- **Spelers en speelsters met een zwarte huidskleur:** “dynamisch, snel en harde lopers, maar weining spelinzicht”. Dit werd voor de beiden geslachten gezegd. Hun spelpositie is doorgaans vooraan, volgens de participanten. Wat ook regelmatig naar boven kwam tijdens de interviews is dat men vaak denkt dat de ‘identiteitskaarten van zwarte jeugdspeler’s niet kloppen’ (wanneer de jongeren in kwestie groter en sterker lijken te zijn dan leeftijdsgenoten)
- **Joodse spelers:** “zijn geen contactsporters”
- **Dikkere spelers en speelsters:** “traag, lui, maar wel stevig in duel”. Hun spelpositie is volgens de geïnterviewden daarom achteraan, en voor spelers en speelsters die tenger zijn, geldt het tegenovergestelde: zij worden zeker niet opgesteld achteraan
- **Meisjes:** “tweederangsvoetballers”
- **Lesbische en jongensachtige meisjes:** “de betere spelers onder de meisjes”
- **Spelers van Marokkaanse herkomst:** “gevaarlijk, solospelers”. Voor voetbalspeelsters kon dit stereotype niet bevestigd worden, omdat geen van de geïnterviewden ooit een voetbalspeelster van Marokkaanse herkomst gekend/gezien heeft. De jongens/mannen worden dus gekaderd als bruute spelers die bovendien niet collectief zouden kunnen spelen

Stereotypering van voetbaltalent

“ *Ja, vaak wordt er wel zo... verwacht dat ik echt een goede voetballer ben omdat ik een Braziliaan ben en 'samba' voetbal. Het is gewoon als ik zoiets doe dan zeggen ze ook wel van «Oh, samba!», maar niks negatief in ieder geval. Het is gewoon, hoge verwachtingen, zeg maar. ... [De plaats van latino's is] Ik denk vooral in het middenveld omdat die zo behendig zijn. Euhm... En ook zo snel kunnen rondtribbelen, allez, dat is dus wat verwacht wordt. (ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)*

“ *Mais généralement, c'est marrant à dire, mais les stéréotypes sont plutôt positifs. Parce qu'on a un Brésilien ou un Argentin dans l'équipe, on s'attend à ce que ça soit 'une bête'. Il vient du Brésil, il vient l'Argentine donc... (clubleider, Belgisch, joods)*

“ *... Les Latinos. Ils disent qu'ils sont jou..., ils sont forts, ils sont forts parce qu'ils disent que eux, ils sont 'nés avec le foot'. Oui, ils disent qu'ils sont nés avec le foot. (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)*

Interviewer: Wat wordt er gezegd van spelers van Latijns-Amerikaans afkomst?

“ *De dribbelwonders? (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)*

Stereotypering van voetbaltalent

“ *S’il y a quelque chose on dit, c’est juste, nos les noirs, on a physique, vitesse mais techniquement ce n’est pas ‘pouf’. Grace à notre physique en notre vitesse qu’on a, du fois, on a d’avantage sur les autre. ... Même si il n’a pas de qualités pour qualifier, grâce à son physique, tout ça, vitesse, il court et, voilà, il va gagner quoi.* (jeugdspeler, asielaanvrager, West-Afrikaans)

“ *Ja, bijvoorbeeld... ze zeggen, je bent snel omdat je bruin bent. En niet omdat je gewoon snel bent. «Alle bruinen zijn snel!»* (jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

“ *Dat wij snel zijn. Euhm... zo dat onze paspoorten, dat dat niet altijd klopt. Ja, en ook, ik had ooit eens een trainer en die plaatste echt gewoon alle zwarten van voor, ook al ben je geen aanvaller. Die zette die gewoon van voor omdat hij zwart was, en die wist van «Zwarten die lopen altijd keiveel.» Ah zo, langs de ene kant is dat echt zo stereotiep, zeg maar. Dat is wel slecht natuurlijk. Want stel dat die mij in de spits had gezet... Ik had geluk dat hij mij net niet in de spits had gezet. Want ik kan totaal niet hard lopen of zo. Maar ja, ik ben echt het bewijs dat dat niet zo waar is... dat niet alle Afrikanen snel kunnen lopen.* (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Stereotypering van voetbaltalent

“ Pour moi, ce n'est pas une discrimination parce que c'est au contraire. Mais [mon fils] a tendance à se faire... il est plus gros que les autres, il est blanc et là, il n'a pas cette discrimination. S'il était noir, on dirait «Ben, ce garçon-là, il vient d'Afrique et il n'a pas l'âge qu'il devrait avoir.». (clubleider, Belgisch)

“ Parce que, on [la communauté juive] on est, on est censé être, être toujours bien choyé et qu'on n'a pas de caractère, on n'est pas des battants et que du coup, le sport comme le football ou celle du contact, c'est parfois la guerre, sans être trop excessive, on ne sait pas être là. On ne s'est pas être là. (clubleider, Belgisch, joods)

Stereotypering van voetbaltalent

“ *Te traag. Die worden meestal als keepers gevraagd, hé.* (ex-jeugdspeler, Marokkaans)

“ *Ja, vaak dat die gewoon iedereen kunnen wegduwen en niet echt goed zijn, technisch dan, maar vaak gewoon iedereen fysiek kunnen wegduwen. ... Ja, ik vond dat, ik vond dat niet zo tof want ik had wel mijn eigen... Ik wist waar ik wilde spelen, maar ik mocht daar nooit spelen. ... ik mocht bijvoorbeeld nooit vanachter spelen. Omdat daar vaak een duel voorkomt en ik was gewoon niet sterk genoeg. Dus meestal moest ik gewoon vanvoor staan.* (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

“ *Dat ze centraal vanachter moeten spelen om de ballen tegen te houden. Je ziet dat soms ook wel, ik herinner mij nog als wij naar Wallonië gingen: die centrale verdedigers waren altijd gewoon brede mannen die de ballen naar voor sjotten. Voetballend gezien waren zij niet echt goed, was gewoon puur omdat zij breed waren en sterk in de lucht of zo.* (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Stereotypering van voetbaltalent

“ Daar ligt de discriminatie: omdat je een meisje bent, ‘ben je minder’. Als je jongen bent, ben je fysieker beter opgebouwd, dat weten we. Maar het is niet omdat je jongen bent dat je beter kunt voetballen als een meisje.

Interviewer: En wat wordt er nog gezegd over meisjes die voetballen?

Zo niet hard gaan in duels zoals bij de mannen. Euhm, vriendelijker zijn tegen elkaar op het veld terwijl mannen, zij hebben, tussen haakjes, ‘geen respect tegenover voor elkaar’. ... Ze zeggen dat wij een andere speelstijl hebben omdat wij meisjes zijn. (jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

“ En ja, dat [samenspel met meisjes] ging, want die speelden zelfs soms beter dan, euhm, jongens, wat keïnormaal is. Maar toch, heb ik wel het gevoel dat die vaak werden bekeken als zowat, een beetje, de ‘zwakkere spelers’ of zo, terwijl dat dat eigenlijk niet altijd echt het geval is. (ex-jeudspeler, Brazilaans-Belgisch)

“ Euhm, dat die [jongens] beter zijn. Fysiek beter zijn. Maar ik denk dat dat er ook gewoon zo wordt, ja, zo wordt ingeduwd, dat, dat zo is. Dus ga je daar, sowieso, ja, dan, je aanvaardt dat gewoon omdat dat daar zo wordt ingeduwd. (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

Stereotypering van voetbaltalent

“ *Parce que, justement, l'équipe de mon petit qui a joué contre une équipe de filles la semaine passée. ... Ils étaient, ils avaient peur d'être battus parce que «Tu ne peux pas être battu par des filles!». Donc oui, ça peut-être que, c'est vrai que ça peut être considéré comme une discrimination. Et c'est vrai que quand on regarde un match ici spécifiquement de filles, on a toujours tendance «Oh, elles ont bien évolué!», comme si une fille ne pouvait pas évoluer au football ou quoi... ça c'est vrai.* (clubleider, Belgisch)

“ *En vaak zijn die [jongensachtige en lesbische meisjes] ook veel beter. Omdat die van kleinsaf aan al zo jongen waren, en vaak met de jongens optrokken. ... Ik denk ook omdat die dan ook gewoon geassocieerd worden met een jongen.* (jeugdspeelsters, Belgisch, lesbisch)

Stereotypering van voetbaltalent

Interviewer: Marokkaanse spelers zijn...?

- “** *Dat is zo het 'trots zijn'. Maar trots zijn is een positief punt, hé. Maar het trots zijn, het, het, het fier zijn... Het fier zijn.. Ik denk, in teams spelen kan dat soms een valkuil zijn. (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)*
- “** *Turken, Marokkanen? Harde... dat zij echt harde spelers zijn, echt niks verdragen, dat wel. Bijvoorbeeld als je ene tackelt, die tackelt, als je ene duwt, die slaat direct terug, dat wel. (scheidsrechter, Turks)*
- “** *En over Marokkaanse spelers wordt altijd wel gezegd dat die alleen spelen. Ja, dat is echt, dat wordt daar altijd aan gelinkt. Nee, dat die altijd alleen met de bal gaan, nooit passen, altijd dribbelen, ... Misschien links- of rechtsvoor, denk ik. Daar moet je niet heel veel... daar kan je ook wel gewaagde dingen doen. Vanachter alleszins misschien niet, tenzij dat dat wel stevige mannen zijn. (ex-jeugdspeler, Brazilaans-Belgisch)*

Minder kansen krijgen op speelminuten, promotie

- In de open interviews die we hadden met de geïnterviewden, werd er ook gesproken over discriminatie in termen van speelminuten, of kansen om te spelen tijdens de (weekend)wedstrijden. Opvallend is dat dit een klacht was **over verschillende minderheden/identiteitskenmerken heen**: zowel meisjes als jongeren met een donkere huidskleur (of van een andere herkomst) gaven aan op dit punt niet altijd dezelfde kansen te hebben gekregen. Ook met betrekking tot sociale klasse, werd aangegeven dat minder bedeelde jongeren, hoewel getalenteerd, niet altijd dezelfde kansen kregen om te spelen (omwille van bemiddelde ouders die privileges afkopen)
- Hetzelfde patroon tekent zich af als er gesproken werd over de kansen om te stijgen naar hiërarchisch hogere ploegen: de A-ploeg, de eerste ploegen

Minder kansen krijgen op speelminuten, promotie

Interviewer: Ben je zelf al eens het slachtoffer geworden van discriminatie omwille van jouw geslacht?

- “ *Ja, dat denk ik wel, want bijvoorbeeld dan toen ik nog bij de jongens speelde, bij [naam van trainer], dan bijvoorbeeld mocht ik niet veel spelen. Gewoon omdat ik een meisje was. Vroeger was dat vier keer 20 minuten en dan mocht ik meestal één keer 20 minuten spelen. (jeugdspeler, Belgisch, lesbisch)*
- “ *... donc quand papa est sponsor, obligatoirement, son enfant va jouer. On ne va pas mettre quelqu'un qui donne son argent au club, qui paie financièrement... C'est aussi pour que son fils, alors que son fils a moins de talents peut-être que celui qui est à côté, dont les parents n'ont pas les moyens. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)*
- “ *Dan heb je de middelmatige spelers, en dan heb je echt de toppers, zeg maar. Ik hoorde bij de toppers. Dan heb je ook andere Afrikanen die bij de middelmatigen zaten, die hadden wel altijd problemen voor speelminuten. En die trinden heel de week en zo, maar uiteindelijk kregen ze te horen dat ze in het weekend niet mochten spelen. Terwijl andere spelers van de lagere ... wel meer speeltijd krijgen terwijl ze gewoon dezelfde spelers zijn. (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)*

Minder kansen krijgen op speelminuten, promotie

“ *Mais, mon fils qui dit: «Mais, papa, un noir pour le foot, il doit faire deux fois meilleur que l'autre.». Qui est, qui, par exemple, qui vient des Latinos, voilà, le noir doit faire deux fois plus fort que, pour arriver au même niveau.*
(vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

“ *Ja, zoals kleurverschil zeker? Van, van, allez, zwarte en witte mensen, dat die mensen sneller omhoog kunnen gaan of sneller geselecteerd worden voor de eerste ploegen. Als er ne zwarte is, dan beginnen ze toch al meer te twijfelen.*
(scheidsrechter, Turks)

“ *Als een jongen, een jongen het zou... Euhm, ik denk dat een meisje nog beter moet zijn. Zelfs, die hebben dezelfde vaardigheden, dezelfde euhm, maar die moet nog beter zijn om een uitgesproken talent te zijn dan een jongen. Een jongen, gaat rapper... Een meisje moet haar meer bewijzen, denk ik, ja, dat klopt.*
(jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

“ *Wij moesten eigenlijk dubbel zo hard werken voor in de A-ploeg te zijn.*
(ex-jeugdspeler, Marokkaans)

Strenger worden behandeld omwille van een identiteitskenmerk

- Naast het gebruik van scheldwoorden en verwijten, de gedragsmatige micro-agressies, de stereotypering en de ongelijke kansen in termen van speelminuten en promotie, werd er ook gesproken over een **strengere bestraffing van jongeren uit minderheidsgroepen**. Veelal ging het dan over een strengere bestraffing **bij speelfouten** door de scheidsrechter, maar af en toe ging het ook over een strengere bestraffing **buiten de context van de wedstrijden**. Hoofdzakelijk de participanten die zelf behoorden tot een minderheidsgroep gaven aan deze strengere bestraffing op te merken, in tegenstelling tot geïnterviewden die niet tot een minderheidsgroep behoorden
- Wat we graag in relatie tot deze bevinding willen rapporteren is ook de bevinding dat geïnterviewden spraken over de **angst** die bestaat wanneer er een wedstrijd voor de deur staat met **voetbalteams die merendeels bestaan uit spelers met een donkere huidskleur** of een andere herkomst dan België. Blijkbaar worden deze teams en spelers gezien als 'gevaarlijker' (zie ook stereotypering van voetbaltalent). De idee dat spelers van kleur gevaarlijker zouden zijn, strookt overigens met onderzoeksbevindingen uit de internationale literatuur inzake stereotypering (zie bijvoorbeeld Wilson, Hugenberg & Rule, 2017)

Strenger worden behandeld omwille van een identiteitskenmerk

“Maar als het gaat over de arbiters, ik heb de indruk dat de arbiters ook, euhm, moeite doen, ook al niet altijd 100% is. Soms heb ik de indruk dat jongeren van kleur worden meer, niet meer bestraft, maar - eerder een fout, sneller gefloten dan een andere. Het wantrouwen begint daar al. (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“Dat kan van scheidsrechter tot scheidsrechter wel... Als ik zelf wedstrijden ga kijken van scheidsrechters van bijvoorbeeld Turkse ploegen, dan zie ik wel dat, bij Turkse ploegen tegen Belgische ploegen, dat scheidsrechters echt soms in het voordeel van de Belgische ploegen fluiten, dus... (scheidsrechter, Turks)

“Ik ben sowieso een speler die niet zoveel kaarten pakt. Ik maak niet echt veel fouten. Maar er was ooit eens zo'n match dat ik, euhm, 2 overtredingen had gemaakt, en dan had ik twee gele kaarten, en dan werd ik eraf gehaald. En dan na de match ging ik naar de scheidsrechter toe, van ja «Waarom heeft u mij een kaart geven, dat is toch... allez, ik zie mijn fout niet in.» ... Hij kon niet echt een duidelijk antwoord geven dus. (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Strenger worden behandeld omwille van een identiteitskenmerk

“ Bijvoorbeeld, [naam van Belgische jongen], die had een vuilbak gegoooid in de douche en... En die hadden dat allemaal gestoken op zo een vriend van mij, dat is een Marokkaan, [naam van Marokkaanse jongen]. En, euhm, die waren, die was aan het bluffen van dat hij dat niet had gedaan, [Naam van Belgische jongen]. Uiteindelijk heeft [naam van Marokkaanse jongen] de schuld gekregen en die is geschorst geweest. (ex-jeugdspeler, Marokkaans)

“ Ik moest ooit eens bijvoorbeeld, euhm, we waren met 2 Afrikanen in de ploeg, en de rest waren allemaal Belgen, en dan euhm, hadden wij eigenlijk wel één slechte match gespeeld. Toen moesten wij, 2 Afrikanen, naar een lagere ploeg, allez, wij werden naar een lagere ploeg gestuurd. Terwijl gewoon de hele ploeg kei-slecht was. ... Hij [de jeugdtrainer] koos wij 2 zwarten als eersten en maar toen wij zeiden van... zei hij: «Jullie zijn de twee eersten maar er gaan waarschijnlijk nog meer spelers zakken.», maar dat is nooit gebeurd. ... Zelfs de Belgen hadden dat door dat dat puur om onze huidskleur was, dat wel. (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

Strenger worden behandeld omwille van een identiteitskenmerk

- “ Er zijn ook ploegen bij die niet graag spelen tegen Turkse ploegen, gewoon, ook afkomst, hé. «Daar weer, we gaan miserie krijgen, ik ken ze!» ...voor dat de wedstrijd begonnen is. Dus, dat is altijd wel, euh... [Dat gaat over] Turken, Marokkanen. Alles. Italianen wel minder, Spanjaarden ook minder. Maar het is wel Turken, Marokkanen die... zozegd het probleem is. (scheidsrechter, Turks)
- “ Als dat zo'n ploeg is vol, zeg maar, Marokkaanse jongens of zwarte jongens of zo, dan is er veel meer angst, zeg maar. Dat is echt zo van «Oei, daar mogen we wel even niet te bruut tegen doen.» of «Daar moeten we wel even tegen oppassen want die kunnen wel heel agressief spelen.» Euhm, ja, zoiets ongeveer, het is vooral dat vooroordeel dat er echt wel veel is. Dat we moeten oppassen, zeg maar, als er zo'n ploeg is. (ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)
- “ Mais là, c'est déjà plus - Comment je vais dire? - plus au niveau national, c'est que, oui, quand on joue par exemple à Molenbeek ou, quand on joue à Saint-Josse, ce genre de choses «On va tomber avec une équipe d'Arabes.» Oui, j'ai déjà entendu: «Oui, mais là, ça va finir en bagarre parce qu'on va chez eux.» (clubleider, Belgisch)

HOE GAAN SLACHTOFFERS EN GETUIGEN OM MET DISCRIMINATIE?

Hoe gaan slachtoffers en getuigen om met discriminatie?

- Er zijn verschillende strategieën om om te gaan met discriminatie die getypologeerd kunnen worden volgens drie foci: jezelf **beschermen** (bijvoorbeeld door sociale ondersteuning te zoeken, in te zetten op veerkracht), **zelf-controle** (bijvoorbeeld negeren, antwoorden inbeelden) en **confrontatie** (bijvoorbeeld letterlijk of figuur terugslaan, aanvechten bij hogere instanties) (Mellor, 2004). Alle copingstrategieën kwamen opborrelen tijdens de interviews
- Het valt op dat ouders (en sommige jeugdtrainers) voornamelijk over dit eerste spreken: zij trachten hun **kinderen/jeugdspelers veerkrachtig te maken** inzake discriminatie. Toch ook kunnen ouders letterlijk terugslaan en vechten
- Jeugdspelers zelf combineren vaak wel verschillende strategieën waaronder het zoeken van steun bij mensen die ze vertrouwen (de coach, jeugdtrainer, medespelers) maar ook negeren en het opkroppen van hun pijn. Wat ook heel erg frappant is op basis van hun diepte-interviews is dat geen van de jeugdspelers, het aanspreekpunt voor integriteit (API) van hun club kent (of gebruikt). De volgende tekstfragmenten geven inzicht in, en overzicht van, reële voorbeelden uit de context van jeugdvoetbal van deze verschillende copingstrategieën

Hoe gaan slachtoffers en getuigen om met discriminatie?

- Wat ook een opvallende bevinding is, is dat sommige jeugdspelers spreken van gewenning aan vormen van discriminatie, alsof het gebruik van scheldwoorden en de kwaadsprekerij (op basis van hun identiteit) hen na verloop van tijd niet meer kunnen raken. Ook een jeugdtrainer gaf in dezelfde lijn aan, dat sommige vormen van discriminatie, zoals bijvoorbeeld het gebruik van scheldwoorden, zo ingeburgerd zijn dat ze zelfs **niet meer geproblematiseerd** worden maar eerder als normaal worden beschouwd. Het normaliseren, of het accepteren van discriminatie als iets 'dat erbij hoort', kan ook gezien worden als een manier om om te gaan met discriminatie

Copingstrategieën van ouders (en jeugdtrainers)

“ ... dat er één ouder begon, euhm, «Vuile neger!» te roepen tegenover hem. En daarna, de papa van [naam van het slachtoffer] is daarop gereageerd en bijna op de vuist gegaan. (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ Maar natuurlijk, de ouders zien dat ook gebeuren en natuurlijk gaat daar ook een conflict gebeuren, hé. Dat heb ik ook al meerdere keren gezien, dat ouders met elkaar ruzie te stoken en ruzie te zoeken, hé. (scheidsrechter, vrouw)

“ Si tu ne suis plus le jeu, c'est toi qui va déstabiliser, tu peux faire peur de ton équipe, donc. Il faut d'abord finir ce qu'on a fait. Le reste, le signaler à l'arbitre, donc l'arbitre va peut-être attention à ce que cette personne dit encore. (jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

“ Et «Tu es ici pour jouer. Tu joues bien, c'est l'essentiel. Et puis, tu verras plus tard, tu vas avoir beaucoup plus d'amis parce que tu joues bien.» Et je le coura... C'est comme ça, je faisais pour l'encourager l'enfant. (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

Copingstrategieën van jeugdspelers

“ Ik kon ook moeilijk mijn probleem uiten. Ok, ik wist niet bij wie ik echt terecht kon. En wie ging mij begrijpen met dat probleem? Ik had zoiets van, kijk, als ik dat zou vertellen tegen bepaalde personen, die gaan zoiets van «Ja, je maakt u te veel druk om dit en dat.» Tegen de trainer zei ik dan wel eens van «Ja, die supporter heeft dit en dat...». Maar ja, de trainer zei mij altijd van: «Focus je gewoon op het spel.» Dat is typisch trainers.

(ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

“ Als er een opmerking niet correct is, ga ik wel, ga ik het ook zeggen van: «Het is misschien grappig, maar het hoeft niet of het is niet gepast om zulke opmerkingen te maken.» (jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

“ Mais voilà, c'est vrai que ça me fait mal, mais je ne peux pas dire que ça me fait mal. Une fois, j'ai parlé avec le coach, voilà: «Il faudrait qu'ils vont arrêter de faire ça.» (jeugdspeler, asielzoeker, West-Afrikaans)

Copingstrategieën van jeugdspelers

“ Ik kan dat wel naast mij leggen, maar ik kan wel heel goed begrijpen dat andere mensen dat niet kunnen. Als mijn trainer naar mij roept, dan kan ik dat niet. Dan kan ik mij niet verder concentreren op het spel. Dan heb ik wel zoiets van «Nu, even genoeg...» want anders... (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

“ On est 3 [Africains]. Et du fois, si ça ne va pas, il y d'autres qui viennent m'informer. «Celui-là, il fait ça, ça ne me plait pas et tout ça. Donc si tu vois qu'il vient te faire ça, dégasse à même-temps. Dégasse. Il ne faut même pas rester avec lui. N'essaie pas à causer avec lui parce qu'après il va se tourner le dos.» (jeugdspeler, asielzoeker, West-Afrikaans)

Interviewer: Rapporteerde je soms dingen, hogerhand, aan het clubbestuur, aanspreekpunt integriteit, de API... Ik weet niet of je dat bekend is?

“ Nee... (ex-jeugdspeler, Braziliaans-Belgisch)

Copingstrategieën van jeugdspelers

Interviewer: Een API noemen ze dat, waar je met zo'n dingen terecht kan. Zegt je dat iets?

“ Nee. Geen idee. Geen idee wat dat is. (jeugdspelster, Belgisch, lesbisch)

Interviewer: Hoe ging jij daar dan mee om?

“ Ik was gewoon, ik was altijd rustig.

Interviewer: En de anderen?

De anderen minder.

Interviewer: En wat deden zij dan?

In de kleedkamers... Euhm, zeiden ze van dat ze dat beu waren. Sommige zeiden van dat die niet meer wilden spelen dus dat deed hun wel iets.

Interviewer: Want er zijn aanspreekpunten integriteit: API's. Ik weet niet of jij wist wie dat was in de club?

Dat is gewoon de trainer.

Interviewer: En daar werd met hem niet over gesproken?

Nee. Ik denk dat die dat gewoon niet zag.
(ex-jeugdspeler, Marokkaans)

Copingstrategieën van jeugdspelers

- “ *Dat [gebruik van scheldwoord "makkaken"] kon ons eigenlijk niet veel schelen want we wisten dat... dat de voetbalwereld hier, dat, dat zo in mekaar zit.*
(ex-jeugdspeler, Marokkaans)
- “ «*Wat is voor u discriminatie?» ... Ik zag het altijd vaak in grote takken, maar dat je ook wel zegt «Dat kan ook gewoon gaan over een scheldwoord of over... ». Dat dat op den duur al normaal is. Dat wij dat, dat wij dat... Dat dat ook een gevaar is, het is allemaal zo gewoon in het voetbal een beetje. Als dat gewoon wordt, euhm...*
(jeugdtrainer, Belgisch-Marokkaans)
- “ *Na een tijd heb je dat zoveel gehoord dat... Het doet u niets meer. Je hoort het en ja...*
(jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)
- “ *Ja, dat is gewoon jammer dat dat, maar op zich, ik ben dat ook wel echt al gewoon dus dat is niet meer... dat dat mij raakt of zo.*
(jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

WAAROM DISCRIMINEREN MENSEN IN HET JEUGDVOETBAL?

Waarom discrimineren mensen in het jeugdvoetbal?

- Om inzicht te verkrijgen in de motieven van plegers van discriminatie (de 'daderpsychologie'), werden de geïnterviewden gevraagd of ze situaties konden omschrijven waarin zij discriminatie ervaarden. Ook werden zij expliciet gevraagd om de daderpsychologie in te schatten: uiteraard is dit een zeer moeilijke vraag aangezien het gaat om de inschatting van beweegredenen van andere mensen. Weinig participanten identificeerden zichzelf immers als plegers van discriminatie (waardoor een rechtstreekse bevraging naar motieven voor discriminatie niet aan de orde was)
- Participanten haalden aan dat discriminatoire uitspraken/handelingen niet altijd de bedoeling hebben om te kwetsen of uit te sluiten, maar vaak **ongelukkige uitspraken/grappen** zijn, gedaan door mensen die zich **onbewust** zijn van het traumatiserende effect dat hun uitspraken zouden kunnen hebben op slachtoffers
- Inzake ouderschap en -psychologie worden hoofdzakelijk twee patronen genoemd: namelijk de **toeschouwers**, zijnde de ouders in het geval van jeugdswedstrijden, die zich schuldig maken aan verbale agressie omwille van (hoogoplopende) **emoties naar aanleiding van concrete (spel)situaties**. Maar ook de **trainers** worden genoemd die **beslissingen nemen onder competitiedruk**. Dit laatste aspect (competitiedruk) werd vaak genoemd als soort van katalysator van negatieve zaken zoals discriminatie

Waarom discrimineren mensen in het jeugdvoetbal?

“ *Je n'ai pas l'impression que ce soit forcément malveillant envers les filles, quoi. C'est plutôt... oui, nouveau, en fait. C'est le fait que ce soit nouveau de voir des équipes de filles arriver, on n'est pas habitué dans un monde footballistique d'avoir ça, quoi.*

(vader van 1 jeugdspeler, Belgisch)

“ *Quand, et celui qui est discriminé, il fait des actions tout le temps, positifs, positifs. Mais si se trouve que l'autre, son adversaire, il n'a pas d'arguments, il n'a pas de... allez, d'armes pour combattre... La seule chose qui sort, c'est ça. C'est des mots parce qu'il est fâché. Son fils joue contre la personne, la personne marque toujours.*
«Allez, allez, sale chien, va...!» (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

“ *Dat is geen motivatie op zich, dat is gewoon de situatie die zich voordoet in het spel. En ineens wordt daar commentaar gegeven, niet echt geroepen, allez, van de ploeg uit.*

(vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ *Want, allez ja, je kunt er niet veel op zeggen want, het is ook frustratie. Als de ploeg achter staat, beginnen ze te schoppen. En natuurlijk dat hoort daar allemaal bij en zo, zoals ik al helemaal in het begin zei, dat is schoppen, dat is slaan.*

[Meestal gaat het om] *Het verliezende team.*

(scheidsrechter, vrouw)

Waarom discrimineren mensen in het jeugdvoetbal?

“*Les parents qui viennent voir le match, c'est souvent un problème, de toute façon, de toute façon, généralement, le problème de la discrimination vient d'un problème d'éducation qui vient des parents.*
(clubleider, Belgisch, joods)

“*Meestal zijn dat toch de toeschouwers. Meestal als je op het, allez, als je op het veld staat, gaat je niet direct luisteren naar wat een medespeler zegt of niet. Maar het is vooral wat er langs de lijn gebeurt of...*
(jeugdspeelster, Centraal-Afrikaans)

“*De trainers. Ik heb dat nu niet veel meegemaakt, maar ik zie wel dat altijd de trainers het vaakst schuldig is want hij beslist natuurlijk wel wie dat er speelt. En, ja, hij is gewoon de baas. Ouders zijn er ook wel veel... Dat is eigenlijk, dat is eigenlijk, heel raar dat allez, ik vind dat eigenlijk niet kunnen dat ouders zo veel te maken zijn.*
(ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

“*Ik denk de trainers, en niet persé, niet persé bewust, denk ik. Maar ik denk dat je als trainer altijd ga zijn van «Ik wil de 11 besten en ik wil altijd winnen.» en gewoon altijd héél motiverend, dan, wat wel kan leiden tot negatieve dingen.*
(jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

Waarom discrimineren mensen in het jeugdvoetbal?

“ *Aujourd'hui, le problème des parents, c'est le problème de vouloir peut-être un peu trop pousser leurs enfants, d'être peut-être un peu trop dans la compète, un peu trop dans la performance.* (clubleider, Belgisch)

“ *Maar het jeugdvoetbal is echt de ouders die naar zijn kinderen kijken. Want stel dat ik zijn kind een rode kaart, dan gaan die ouders tegen de scheidsrechter roepen van «Kijk, gij, ik weet niet wat, dit, dat!» gewoon puur omdat we, allez, zijn kleine... Die ouders zijn zo gefocust op zijn kleine tegenwoordig in het voetbal. Daar zit geld op. En daarom zijn eigenlijk het grootste probleem eigenlijk bij de jeugdvoetbal, de ouders, qua discriminatie.* (scheidsrechter, Turks)

“ *Vroeger in mijne tijd was ook competitie waar ik speelde bij de jeugd en nu is dat ook. Dus dat is ongeveer hetzelfde maar natuurlijk, ja, ik denk, sommige trainers die willen alles winnen. ... En dat lukt niet meestal, dus. Tuurlijk zit er een soort druk bij, bij de spelers, bij trainers, bij het sportieve bestuur en zo. Dus dat speelt allemaal een rol.* (scheidsrechter, vrouw)

WAT GAAT REEDS GOED IN DE STRIJD TEGEN DISCRIMINATIE? WAT KAN BETER VOLGENS DE PARTICIPANTEN?

Wat gaat reeds goed in de strijd tegen discriminatie?

- Jeugdspelers zelf gaven aan vaak niet te weten welke de acties zijn die de voetbalfederatie (KBVB) en haar vleugels (VV en ACFF) ondernemen in de strijd tegen discriminatie. Vaak spraken zij in dit verband wel over de UEFA-slogan “Say no to racism”. Dit lijkt er eerder op te wijzen dat veel jeugdspelers de structuren van het Belgsiche voetbal niet helder hebben
- Daarentegen worden door oudere participanten wel een aantal campagnes naar voren gebracht, en onderstrepen zij de **aandacht en zorg** die uitgaat van de federaties, voor verschillende vormen van discriminatie, als **een positief punt**

Wat gaat reeds goed in de strijd tegen discriminatie?

“ Ik zie wel meer een meer reclames komen, «Say no to racism». Maar, voor de rest, euhm. Ja, soms zie ik zo van die reclames, of zo van die affiches of zo, dus. Dat wordt wel meer en meer. Het wordt wel iets meer duidelijk, maar ik denk dat er nog wel meer effort kan gedaan worden. Het begint daar wel bij maar ik denk dat er echt nog veel te doen is. Aangezien het probleem wel groot is, een spandoek is al een grote stap, ik vind dat echt chapeau voor de, allez, je moet daar niet bedankt voor zeggen, maar euhm... (ex-jeugdspeler, Centraal-Afrikaans)

“ Aujourd'hui, les éducateurs sont des éducateurs diplômés. On a assez mis un accent dans différentes campagnes sur la tolérance, sur le fair-play. Donc, je crois que ce travail, au fur et à mesure, porte ses fruits et aide à l'amélioration d'un comportement sportif à adopter. (clubleider, Belgisch, joods)

“ De voetbalbond heeft zo regenboog... hé, vlagjes gemaakt en een kapteinsband gemaakt of zo'n slogan, hé: «Geen homofobie, iedereen respect voor iedereen». En zo verder. Dat is wel een actie geweest van de Bond uit en dat vond ik wel goed. Voor mij doet dat niks maar voor anderen misschien wel. Dat er aandacht voor wordt gegeven. (scheidsrechter, vrouw)

Wat kan beter volgens de participanten?

- De suggesties die de geïnterviewde stakeholders aanreikten, gingen grofweg genomen over drie zaken: de mogelijkheid bieden aan betrokkenen uit het jeugdvoetbal om in een veilige omgeving, hun ervaringen met discriminatie te vertellen en dus **gehoord te worden**, het uitbreiden van de **educatie** over discriminatie en het **verhogen van strafmaten** voor plegers van discriminatie in het jeugdvoetbal
- Daarnaast werd er ook concreet gesproken over concrete initiatieven die op pro-actieve wijze het meisjes- en vrouwenvoetbal **promoten** om zo de publieke onderwaardering tegen te gaan
- In verband met educatie, werd door meerdere clubleiders ook aangegeven dat discriminatie veel minder is dan voorheen, precies omwille van het feit dat (sommige: hun) clubs vandaag beter omkaderd zijn en daarom kunnen bogen op **gediplomeerde trainers**
- De jeugdspelers zelf hebben niet vaak een idee over hoe discriminatie aan te pakken
- De meeste deelnemers van de interviews wezen bovendien naar het **clubbestuur (en trainers) als hoofdverantwoordelijken** in het nemen van maatregelen tegen discriminatie. De voetbalfederatie en haar vleugels worden eerder gezien als voorbeelden en facilitatoren (die *workshops* en een uniforme aanpak van discriminatie aan clubs kunnen aanbieden). De daadwerkelijke aanpak van bijvoorbeeld plegers van discriminatie, ligt daarentegen, volgens de geïnterviewden, bij het clubmanagement en trainers zelf

Wat kan beter volgens de participanten?

- De reden hiervoor is natuurlijk dat discriminatie in het jeugdvoetbal vaak in de schoot van de club zelf gebeurt, en dat het probleem moet **aangepakt** worden, **daar waar het zich stelt**. De voetbalfederaties daarentegen kunnen “niet zien wat er in de club gebeurt”, aldus één van de jeugdspeelsters (zie laatste citaat)
- Interessant daarenboven is ook, dat in verband met de verantwoordelijkheid van clubbesturen, vaak door slachtoffers werd verwezen naar de **handelingsverlegenheid** (en non-interventie) **van sommige clubbesturen inzake discriminatie**

“ *Maar natuurlijk, zouden er meer mogelijkheden bestaan om mijn ongenoegen te ventileren, om te praten over wat ik heb meegemaakt, natuurlijk zou ik dat wel doen. ... Een commissie starten waar ouders, jongeren kunnen hun verhaal vertellen op een anonieme manier. Met de nadruk op veiligheid, euhm...* (vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

“ *Het ligt vooral niet, dat is voor mij al... Iemand die dat het zo aanvoelt.... Want dat is een gevoel, dan moet je daarover kunnen praten, en ook al is dat misschien niet zo bedoeld. Maar ik denk vooral: het is nooit niet aan diegene die dat zo heeft aangevoeld. Want als hij dat zo heeft aangevoeld, ok, dan kun je daarover praten.* (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

Niet-vrijblijvende educatie over discriminatie

“ Ook promofilmmpjes tegen, tegen, hé, racisme, hé. «I’am no racist.» Zo’n beetje, zo’n dingen zie ik wel. ... Maar stel u voor dat ze zeggen «Dat is onze campagne, dat is de workshop dat wij daarrond geven, wij komen die workshop geven en wij [de club] moeten dat geven voor onze club in die maand, zelf in te plannen...» Eigenlijk gewoon zoiets van, want nu, iedereen ziet naar één punt, maar niemand heeft het gezien. Maar als echt elke club wordt verplicht... Ok, deze maand en kies zelf... maar dan moet dat mee in het licentiedossier om hun licentie te behouden. ... Ik zie dat gewoon zo veel ruimer.

(jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

“ Vormingen die gegeven worden over «Wat houdt in discriminatie en racisme?» maar ook over anders, andere vormen van uitsluiting, worden gegeven zodat vanaf de trainers, vanaf de ouders, bewustzijn wordt gecreëerd over het omgaan, het juiste omgaan met kinderen. ... Euhm, bwa, ik denk dat belangrijk is... opleiding... als er trainersopleidingen zijn of scheidsrechtersopleidingen binnen voetbaldivisies dat er die thema van racisme en discriminatie aanwezig moet zijn. Dat wij al van de inferieure divisies van voetbal, dat wij al beginnen daarover na te denken om dat bespreekbaar te maken.

(vader van 1 jeugdspeler, Hondurees)

Niet-vrijblijvende educatie over discriminatie

“ *La meilleure des choses, c'est simplement... l'éducation. Il n'y a pas autre chose, la meilleure de choses, on peut mener des actions, peut défiler, de marcher des kilomètres contre la discrimination, contre le racisme, tout ce qu'on veut, l'islamophobie, tout ce qu'on veut... Mais la meilleure des choses, c'est de l'éducation.*

(jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

“ *Aujourd'hui, vous avez affaire à des entraîneurs pour la plupart des clubs qui sont diplômés. Avant, de nouveau, je fais beaucoup de comparaisons avec mon époque à moi, mais quand moi, j'ai joué au football, c'était des papas qui venaient entraîner les équipes. Aujourd'hui, la plupart des clubs sont beaucoup mieux structurés. Les entraîneurs sont des entraîneurs diplômés, des éducateurs pour la plupart, donc ils savent comment se comporter.* (clubleider, Belgisch, joods)

“ *Mais encore une fois, c'est là que les éducateurs ont leur rôle à jouer. Et dans les 2 clubs où moi je suis, le but est vraiment de faire comprendre aux enfants que tout le monde a le droit de jouer. Tout le monde a le droit, en fonction de ce qu'il est, des moyens qu'il a, ou quoi que ce soit, de pratiquer le sport et qu'on veut respecter tout le monde quand on monte sur un terrain.* (clubleider, Belgisch)

Verstrenging voor plegers van discriminatie

“ *Je suis tout à fait d'accord, un jeune qui maltraite quelqu'un sur un terrain doit être sorti par l'entraîneur. Il doit être suspendu ou avoir une discussion avec lui parce que sinon, ce n'est pas normal.* (clubleider, Belgisch)

“ *Allez, je kunt roepen maar dan moeten we gewoon een lat leggen: dat is de grens en er niet over. Dat moet wel duidelijk zijn.*
(scheidsrechter, vrouw)

“ *Peut-être ça va se faire, mais il va moins, parce que le joueur ou la personne qui le fait, il va avoir beaucoup plus peur, parce qu'il y a des sanctions dans chaque chose, quand il y a des sanctions dures, ça peut calmer.*
(vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

“ *Il faut qu'ils prennent des mesures: suspendre quelqu'un qui fait ça, que qu'il ne mets plus jamais les pieds dans une stade, même chez les jeunes.*
(jeugdtrainer, Centraal-Afrikaans)

Promotie van meisjesvoetbal

“ *Donc, ici, à la [Nom du club], il y a 4 équipes de filles, spécifiquement filles qui jouent dans le championnat des garçons. Mais l'objectif est de former à terme des championnats de filles aussi.* (clubleider, Belgisch)

“ *Dus ik heb het eerste meisje en ik heb ook 2 vrouwelijke coaches. Nog nooit gebeurd bij een club.* (jeugdtrainer, Marokkaans-Belgisch)

Verantwoordelijken in de strijd tegen discriminatie

“ *On n'est pas là que pour jouer au football. On est là pour donner des valeurs sportives. Une éducation sportive, la tolérance, le fair-play font partie de ces valeurs. ... Donc, on n'organise pas de séminaires. Mais voilà, et ça se fait en, et ça se fait en partenariat avec le club qu'on rencontre chaque weekend. On prend une photo, les deux équipes mélangées. On essaye vraiment qu'il y ait ce fair-play, ce respect, cette tolérance au quotidien. Donc, ce n'est pas quelque chose de précis qu'on fait. C'est quelque chose qu'on fait au quotidien, un état d'esprit qu'on essaie d'inculquer chez nos jeunes.* (clubleider, Belgisch, joods)

“ *Moi, je pense que c'est plutôt les responsables du club qui doivent imposer ça. C'est eux, les responsables, c'est eux qui doivent, c'est eux le problème. Je pense que c'est ça.* (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

Interviewer: Wie zou het moeten aanpakken, die discriminatie?

“ *De clubs, die clubs zelf.* (ex-jeugdspeler, Marokkaans)

Verantwoordelijken in de strijd tegen discriminatie

“ *De voetbalbond. Maar ja, voetbalbond heeft, euhm, op zich, voetbalbond staat echt al hoog en kan niet echt zien wat er in de ploeg zelf gebeurt, snap je? Dus, euhm, in de ploeg: de trainer, de kapitein, kan daar bijvoorbeeld op zeggen. Ja, dat vooral.* (jeugdspeelster, Belgisch, lesbisch)

“ *Je ne comprends pas parce que moi, chaque fois que j'allais voir le directeur, pour dire il y a quelque chose... Il dit, comme ça, il me dit «Je le sais...», mais ça me fait plus mal quand il me dit qu'il le sait, je dis: «Mais vous le saviez? ».* (vader van 3 jeugdspelers, West-Afrikaans)

Interviewer: Waren er nog andere redenen waarom je niets ging zeggen over die toeschouwersagressie?

“ *Omdat er toch niks aan gedaan ging worden. Die [trainers] gingen dat sowieso zo laten.*

Interviewer: Wat zou er volgens jou aan gedaan kunnen worden?
Euhm. Meer allochtone trainers zoeken. Ja.
(ex-jeugdspeler, Marokkaans)

TRANSJONGEREN IN HET VOETBAL

Transjongeren in het jeugdvoetbal

- 5 vragenlijsten liepen binnen over transjongeren, daarbij werd het vragenluik voor de jeugdspelers zelfs, slechts 2 maal ingevuld (waarover de volgende rapportage)
- Het gaat om een 10-jarige en een 12-jarige uit het veldvoetbal, de ene speelt in de elite, de andere op provinciaal niveau
- Beide jongeren (en hun ouders) geven aan helemaal alleen te zijn in hun ploeg met hun genderidentiteit
- Van alle opgelijste micro-agressies (van 'ik werd oneerlijk behandeld door een trainer' tot 'een andere speler vermeed het om in mijn buurt te komen') is er maar eentje dat hen nooit overkwam, nl. 'iemand veronderstelde dat voetbaltalent in mijn bloed zit'. Voor alle andere situaties gaven ze aan dit minstens meerdere keren per seizoen meegemaakt te hebben
- Een van de jongere geeft aan dat bovenstaande situaties gebeurde omwille van haar/zijn genderidentiteit en de kleren die zij/hij draagt, de andere geeft 'huidskleur' als reden op. De eerste jongere voelt zich niet verbonden met haar/zijn voetbalclub en identificeert zich met geen enkele speler van de nationale teams. De tweede voelt zich heel verbonden met haar/zijn voetbalclub en identificeert zich zowel met Cassandra Missipo van de Red Flames als met Kevin de Bruyne van de Rode Duivels

“ *Je n'aime pas le foot, je voudrais faire de la danse, mais mon père estime que c'est pour les homosexuels.* (transjongere uit de enquête, Noord-Afrikaanse origine)

REFERENTIELIJST

Referentielijst (1/1)

- Crozier, W. R., & Skliopidou, E. (2002). Adult recollections of name-calling at school. *Educational psychology*, 22(1), 113-124.
- Lutz, H.. (2002). Zonder blikken of blozen. Het standpunt van de (nieuw-)realisten. *Tijdschrift voor Genderstudies*, 3, 7-17.
- Mellor, D. (2004). Responses to racism: A taxonomy of coping styles used by Aboriginal Australians. *American journal of orthopsychiatry*, 74(1), 56-71.
- Merton, R. K., & Kendall, P. L. (1946). The focused interview. *American Journal of Sociology*, 51(6), 541-557.
- Mortelmans, D. (2007). Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden. Leuven/Den Haag: Acco.
- Straus A., & Corbin, J. (1990). Basics of qualitative research: Grounded Theory procedures and techniques. Newbury Park: Sage.
- Sue, D. W., Capodilupo, C. M., Torino, G. C., Bucceri, J. M., Holder, A., Nadal, K. L., & Esquilin, M. (2007). Racial microaggressions in everyday life: implications for clinical practice. *American psychologist*, 62(4), 271.
- Quraishi, M., & Philburn, R. (2015). Researching racism: A guidebook for academics and professional investigators. Sage.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. \(2009\). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* \(Beleid & Management in Sport Studies 1\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 2

[Vos, S. & Scheerder, J. \(2009\). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* \(Beleid & Management in Sport Studies 2\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 3

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. \(2010\). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 \(VFP09\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 3\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 4

[Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. \(2010\). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 \(VSP09\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 4\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 5

[Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. \(2010\). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* \(Beleid & Management in Sport Studies 5\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 6

[Vos, S. & Scheerder, J. \(2011\). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* \(Beleid & Management in Sport Studies 6\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 7

[Scheerder, J. & Seghers, J. \(2011\). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 7\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 8

[Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2011\). *Sport in clubverband \(Deel 1\). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 8\). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.](#)

Nr. 9

[Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H., Winand, M. & Vos, S. \(2012\). *Sport in clubverband \(Deel 2\). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* \(Beleid & Management in Sport Studies 9\). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeersch, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2013\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 1\) The case of Belgium from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 18\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 19

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2014\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 2\) The case of Portugal from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 19\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 20

[Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. \(2014\). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 20\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 21

[Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. \(2014\). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 \(VSDP1.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 21\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 22

[Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. \(2014\). *Sportief \(en\) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* \(Beleid & Management in Sport Studies 22\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 23

[Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2015\). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 \(VSP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 23\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 24

[van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. \(2016\). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 \(VSDP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 24\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 25

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2015\). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 25\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 26). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 27

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 27). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 28

Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. (2016). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 28). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 29

Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. (2016). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 29). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 30

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 30). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 31

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 31). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 32

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* (Beleid & Management in Sport Studies 32). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid & Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 41

Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* (Beleid & Management in Sport Studies 41). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 42

Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid & Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 44

Scheerder, J., Claes, E. & Corthouts, J. (2017). *Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs. Vlaanderen in vergelijking met negen Europese landen* (Beleid & Management in Sport Studies 44). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 45

Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Cokelaere, S. (2018). *Trends en evoluties in de fitnesssector. Fitnessparticipatie en het aanbod van fitness in Vlaanderen. Resultaten van het Vlaamse Fitness Panel 2.0 (VFP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 45). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 46

Saliën, D., Scheerens, E., Scheerder, J. & Borgers, J. (2018). *Satisfied participant, returning consumer? Tevredenheidsonderzoek bij deelnemers aan loop- en fietssportevenementen in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 46). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 47

Scheerder, J., Vanlandewyck, Y., Van Biesen, D., Lenaerts, L., Meganck, A.-S., Cans, E. & Cornelissen, J. (2018). *Onderzoek naar de actieve sportdeelname van personen met een beperking in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een nulmeting* (Beleid & Management in Sport Studies 47). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (7)

Nr. 48

[Scheerder, J., Thibaut, E. & Vos, S. \(2019\). *Vlaamse Sportparticipatie Index \(VSI\). Berekening en Toepassing op de Vlaamse bevolking en specifieke doelgroepen* \(Beleid & Management in Sport Studies 48\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 49

[Thibaut, E., Scheerder, J., Pauwels, G. & Verschueren, B. \(2019\). *Vlaanderen sport\(in\)actief? Een analyse op basis van surveymateriaal en ledenaantallen van sportfederaties* \(Beleid & Management in Sport Studies 49\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 50

[Cornelissen, J., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2018\). *Sport op de lokale beleidsagenda. Facts & figures voor een onderbouwd sportbeleid* \(Beleid & Management in Sport Studies 50\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 51

[Helsen, K., Corthouts, J., Cornelissen, J., & Scheerder, J. \(2018\) *Een één-twee met Koning Voetbal. Een populaire doe- én kijksport in cijfers* \(Beleid & Management in Sport Studies 51\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 52

[Helsen, K., Verschueren, B., Scheerder, J., m.m.v. Devos, T. \(2018\). *'Samen scoren' in Heist-op-den-Berg'. Onderzoek naar potentiële samenwerkingsverbanden in het lokale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 52\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid](#)

Nr. 53

[Hillaert, T., Jacobs, B., Thibaut, E., & Scheerder, J. \(2019\). *Van mecenaat naar moderne sportsponsoring? Analyse van het sponsorlandschap in het Vlaamse amateurvoetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 53\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 54

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Belangrijkste resultaten en samenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 54\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (8)

Nr. 55

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Synthèse et résultats principaux les plus importants et résumé* \(Études Gestion & Management du Sport 55\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 56

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Delta Barometer für Good Governance und Innovation im Sport. Synthese und Hauptergebnisse* \(Sport Policy & Management Studies 56\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 57

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer of Good Governance and Innovation in Sport. Summary and main results* \(Sport Policy & Management Studies 57\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 58

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Naar een berekening van de Good Governance & Innovation in Sport Index \(GGIS\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 58\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Nr. 59

[Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2019\). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Développement du Bonne gouvernance & Innovations in Sport Index \(GGIS\)* \(Études Gestion & Management du Sport 59\). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (9)

Nr. 60

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Onderzoek naar goed bestuur bij sportfederaties in Vlaanderen. Een vergelijking tussen 2014 en 2018* \(Beleid & Management in Sport Studies 60\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 61

[Heirweg, S., Motmans, J. & Scheerder, J. \(2019\). *Quick scan van de sportdeelname door transgender personen* \(Beleid & Management in Sport Infographics 61\). Leuven/Gent: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UGent/Infopunt Transgender.](#)

Nr. 62

[Helsen, K., Corthouts, J., Scheerder, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Onderzoek naar goed bestuur en innovatie van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in vergelijking met sportfederaties in België. Benchmarkstudie in het kader van de Delta Barometer* \(Beleid & Management in Sport Studies 62\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 63

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 63\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 64

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Federatieprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 64\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 65

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 65\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 66

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 66\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (10)

Nr. 67

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Sports participation, physical \(in\)activity and overweight in the European Union. A comparative study based on pan-European data 2002-2017* \(Sport Policy & Management Studies 67\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 68

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 68\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 69

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Clubprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 69\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 70

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 70\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 71

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 71\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr 72

[Helsen, K. & Scheerder, J., with the cooperation of Alexandris, K. & Hover, P. \(2020\). *Flemish running events in international perspective: participant profile, motivation and attitudes. Results based on the European RUN for HEALTH project* \(Sport Policy & Management Studies 72\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (11)

Nr. 73

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *AG Antwerp 10 Miles & Marathon 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 73)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 74

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Eindejaarscorrida Leuven 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 74)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 75

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Policy recommendations to promote health-enhancing physical activity and social welfare in the EU. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Studies 75)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 76

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Beleidsaanbevelingen voor het stimuleren van gezondheidsbevorderende fysieke activiteit en sociaal welzijn in de EU. Resultaten gebaseerd op het Europese RUN for HEALTH project (Beleid & Management in Sport Studies 76)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 77-88
(in voorbereiding)

Nr. 89

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1). Kader en methodologische toelichting (Beleid & Management in Sport Studies 89)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 90

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Amon, F., Bormans, F. & Serneels, A. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2). Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties (Beleid & Management in Sport Studies 90)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (12)

Nr. 91

Scheerder, J. & Huyge, E. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3). Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie: resultaten op basis van de online-survey* (Beleid & Management in Sport Studies 91). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 92

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4). Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie: resultaten op basis van diepte-interviews* (Beleid & Management in Sport Studies 92). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 93

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5). Synthese en beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 93). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 94

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Recherche à méthodes mixtes sur la discrimination dans le football des jeunes en Belgique (partie 5). Synthèse et recommandations politiques* (Gestion & Management du Sport 94). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5)

Synthese en beleidsaanbevelingen

Jeroen Scheerder
Ellen Huyge
Joris Corthouts

2021

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
KU Leuven

Onderzoek met de steun van

**VOETBAL
VLAANDEREN**

Beleid & Management in Sport Studies (BMS)

BMS Studie 93

Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5)

Synthese en beleidsaanbevelingen

Jeroen Scheerder

Ellen Huyge

Joris Corthouts

ISBN 978-9-49-213477-6

Dit is het drieënnegentigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en –methode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, dr. E. Thibaut, drs. J. Corthouts

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2021 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2021/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

U kan de BMS Studies volgen via [@BMS_KULeuven](https://twitter.com/BMS_KULeuven)

*“This is the essence of discrimination:
formulating opinions about others not based on
their individual merits, but rather on their
membership in a group with the same
characteristics.”*

Denzel Washington in de rol van advocaat Joe
Miller in de film ‘Philadelphia’, 1993

INHOUDSTAFEL

Inhoud

- Over de auteurs
- Situering
- Voornaamste bevindingen uit de drie deelstudies
- Limitaties van het onderzoek
- Beleidsaanbevelingen
- Referentielijst
- Reeds verschenen BMS Studies

Knop om terug te
keren naar 'Inhoud'

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD, MA, MSc, MScEd) studeerde antropologie, bewegings- en sportwetenschappen en marketing. Hij is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is de promotor-coördinator van het Vlaamse Onderzoekplatform Sport en de coördinator van de Afstudeerrichting Sportbeleid en Sportmanagement aan de KU Leuven. Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Zijn onderzoek heeft betrekking op aspecten van sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in (inter)nationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, politiek en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>). Jeroen Scheerder doceert sportbeleid, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies aan de KU Leuven. Daarnaast was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007) en is hij gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland. Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. In deze netwerken staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal. Hij is auteur van *Sport: beleid en participatie in Vlaanderen* (2021, LannooCampus) en van *The Rise and Size of the Fitness Industry in Europe: Fit for the Future?* (2020, Palgrave Macmillan), *Running across Europe: The rise and size of one of the largest sport markets* (2017, Palgrave Macmillan) en *Sport policy systems and sport federations: A cross-national perspective* (2015, Palgrave Macmillan), alsook co-editor van *Functions of Sports Clubs in European Societies: A Cross-National Comparative Study* (2020, Springer).

Ellen Huyge

Ellen Huyge behaalde in 2006 haar masterdiploma in de Sociologie aan de Universiteit Antwerpen. Na de afronding van haar postacademische opleiding tot leerkracht, startte zij met wetenschappelijk onderwijsonderzoek naar de beroepsgroep en loopbaan van leerkrachten. Van 2013 tot en met 2016 was zij verbonden aan de Vakgroep Sociologie van de Universiteit Gent. Binnen het project '*Teaching in the Bed of Procrustes*' werkte zij aan een doctoraatsonderzoek over de prestatiekloof tussen jongens en meisjes in het secundair onderwijs en benaderde hierbij het fenomeen vanuit een (sub)cultureel perspectief. Ze onderzocht de rol van 'anti-schoolculturen' bij jongens én bij meisjes. Sinds 2017 was zij verbonden aan de Vakgroep Politieke Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, als coördinator van het DEBEST-onderzoeksprogramma en werkte rond radicaliseringsprocessen bij leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Gedurende haar tijd aan de VUB was zij ook op freelance basis aan de slag als procesbegeleider in onderwijs, voornamelijk van veranderingsprocessen die verband hielden met gender en andere vormen van diversiteit. In 2020 maakte zij haar intrede bij de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven waar zij voor het eerst kennismaakte met sport als voorwerp van (sociologisch) wetenschappelijk onderzoek.

Over de auteurs

Joris Corthouts

Joris Corthouts studeerde in 2017 af als master in lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen (major sportbeleid en sportmanagement). Na zijn afstuderen werkte hij als wetenschappelijk onderzoeker binnen de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Momenteel bereidt hij als doctoraatsstudent een thesis voor met een focus op innovatie binnen de non-profit sportsector als onderdeel van het Onderzoekplatform Sport 2017-2022.

SITUERING

In deze BMS Studie bundelen we de belangrijkste resultaten uit het onderzoek naar **discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal**. In de voorgaande BMS Studies [89](#), [90](#), [91](#) en [92](#) werd uitgebreid gerapporteerd over dit onderzoek. Meer bepaald werd in BMS Studie [89](#) toelichting gegeven bij de rationale en het opzet van het onderzoek. In dat nummer werden ook een aantal begrippen afgebakend alsook de rol van de onderzoekers geduid. In BMS Studies [90](#), [91](#) en [92](#) rapporteerden we over de resultaten op basis van respectievelijk de **veldobservaties**, de **online survey** en de **diepte-interviews**. Deze drie deelstudies bevatten een unieke collectie van gegevens betreffende discriminatie in het jeugdvoetbal in België. De data werden niet alleen via diverse onderzoekstechnieken verzameld, maar hebben ook betrekking op zowel voetballende jongeren als hun ouders, alsook op andere stakeholders

In deze vijfde en laatste BMS Studie trachten we tot een synthese te komen waarin de **meest markante bevindingen** uit de verschillende deelstudies op een zo overzichtelijk mogelijke manier gepresenteerd worden. Vervolgens worden de **bependingen** van de studie aangegeven en reiken we aanknopingspunten voor **toekomstig onderzoek** aan. Het geheel wordt afgerond met een aanzet tot een aantal **aanbevelingen** voor beleidsverantwoordelijken en beleidsmakers

Het onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal werd uitgevoerd met de steun van de Royal Belgian Football Association (RBFA), in samenwerking met de Association des Clubs Francophones de Football (ACFF) en Voetbal Vlaanderen

VOORNAAMSTE BEVINDINGEN UIT DE DRIE DEELSTUDIES

Voornaamste bevindingen op basis van de veldobservaties

1. In vergelijking met vroeger worden over het algemeen minder incidenten geobserveerd tijdens jeugdwedstrijden

In vergelijking met het vorige meetmoment in 2005 worden er opvallend minder incidenten geobserveerd. Uiteraard valt niet uit te sluiten dat de observatoren toen gevoeliger waren voor bepaalde incidenten dan de observatoren van het huidige onderzoek, maar dit is wellicht niet de enige reden. Bovendien zijn de observatoren van dit onderzoek verder aan de slag gegaan met het observatieschema van 2005 en waren ze ook op de hoogte van welke uitingen in 2005 als incidenten werden beschouwd. Al bij al kan dit beschouwd worden als een positieve evolutie, met name dat mensen een jeugdwedstrijd rustiger beleven.

2. Hoe ouder de spelers, hoe meer incidenten

In dit onderzoek werden wedstrijden geobserveerd van de U11 tot en met de U21. De cijfers tonen aan dat naarmate het leeftijdsniveau toeneemt, ook het aantal incidenten significant stijgt. Mogelijks zijn toeschouwers, maar ook spelers, eerder geneigd om zich 'beschaafd' te gedragen bij wedstrijden met jonge(re) spelers. Mogelijks kan ook het competitieniveau een rol spelen. Vaak gaat het bij jongere ploegen meer om ontwikkeling dan om winst of verlies. Dit zou zich kunnen vertalen in minder incidenten op en langs het terrein.

3. Zelfs bij jeugdwedstrijden is racisme nog steeds aanwezig

Tijdens de observaties werden in totaal acht racistische incidenten geobserveerd in vijf wedstrijden. De uitingen kunnen voornamelijk gecategoriseerd worden als spot vanwege een toeschouwer richting een of meerdere spelers (van de tegenpartij). Wanneer deze cijfers geëxtrapoleerd worden voor alle risicowedstrijden per seizoen valt op hoeveel racistische incidenten jaarlijks zonder navolging blijven. Hier dient bij gezegd te worden dat sommige racistische incidenten verhuld geuit werden, waardoor alleen omstaanders (waaronder de observatoren) en niet de spelers zelf het hoorden. Dit spreekt het gedrag uiteraard niet goed, maar kan een mogelijke verklaring zijn waarom spelers geen klacht indienen.

Voornaamste bevindingen op basis van de veldobservatie

4. Voornamelijk spelers zijn anno 2020 het slachtoffer van incidenten

In tegenstelling tot 2005, waar spelers in 30 procent van de gevallen slachtoffer waren van uitingen, worden spelers anno 2020 in bijna de helft (46%) van de gevallen geïsoleerd, waarvan ongeveer 37 procent door toeschouwers. Hiertegenover staat dat er in 2020 significant minder gelachen, gespot, geroepen, ... werd naar de trainer.

5. Er wordt minder gevloekt, maar meer gespot en verontwaardigd gereageerd

De meeste incidenten betreffen uitingen van verontwaardiging (door toeschouwers aan het adres van de scheidsrechter), met name in 39 procent van de gevallen voor toeschouwers en 33 procent voor alle geobserveerden (waaronder ook spelers, trainers en scheidsrechters). In 2005 lag dit percentage 'slechts' op 22 procent. Ook spottende opmerkingen werden nu vaker geobserveerd dan tijdens de vorige meting (respectievelijk 19% versus 10%). Anderzijds blijkt er opvallend minder gevloekt te worden tijdens jeugdwedstrijden anno 2020.

Voornaamste bevindingen op basis van de survey

1. Ouders zijn bevoorrechte getuigen: ze geven aan dat discriminatie sterk aanwezig is in het jeugdvoetbal

75 procent van de ouders van jeugdvoetballers heeft tijdens de voorbije twee voetbalseizoenen discriminatie opgemerkt. Zes op de tien ouders geven aan meermaals per seizoen vormen van discriminatie op te merken. Het gaat daarbij onder meer om schelden, uitsluiten of uitspraken doen die kwetsen en/of veralgemenen. Ruim een kwart van de ouders geeft bovendien aan dat het eigen kind al slachtoffer is geweest van discriminatie in het jeugdvoetbal. Deze cijfers geven aan dat er onmiskenbaar sprake is van discriminatie op de jeugdvoetbalvelden.

2. Ruim een derde van de jeugdvoetballers was reeds slachtoffer van discriminatie

37 procent van de jeugdvoetballers geeft aan tijdens de voorbije twee voetbalseizoenen gediscrimineerd te zijn. Bij meisjes gaat het om ruim de helft. Deze cijfers hebben betrekking op gepest en/of uitgesloten worden op basis van genderidentiteit, geslacht, huidskleur, lichaam (gewicht, lichaamsbouw, ...), seksuele geaardheid, lichamelijke en/of mentale beperking, religie, etniciteit of cultuur, moedertaal en/of kledij. Indien ook het pesten en/of uitsluiten op basis van het speelniveau in rekening wordt gebracht gaat het om twee derde van de jongeren.

3. Ouders weten niet altijd dat hun kind gediscrimineerd wordt maar kinderen kunnen wel het makkelijkst bij hen terecht

Ruim een kwart van de ouders geeft aan dat het eigen kind al ooit het slachtoffer van discriminatie was. Dit cijfer ligt dus lager dan wat jongeren zelf te kennen geven (supra). Ouders zijn bevoorrechte getuigen, maar weten dus niet noodzakelijk of hun kind al slachtoffer was. Acht op tien jongeren geeft echter wel aan het meest geloofd te worden door hun ouders om hun verhaal te kunnen doen. Dat is opvallend meer dan andere actoren, met name trainers, teamgenoten of clubbestuurders. Ouders kunnen dus als het eerste aanspreekpunt beschouwd worden.

Voornaamste bevindingen op basis van de survey

4. Bijna alle jongeren hebben al eens een situatie meegemaakt met micro-agressie

Wanneer een ruime definitie van discriminatie gehanteerd wordt, dan blijkt dat bijna alle (95%) voetballende jongeren tijdens de laatste twee voetbalseizoenen al eens een situatie meegemaakt hebben waarin ... ze door een trainer oneerlijk behandeld werden, door een of meerdere supporters met een scheldwoord aangesproken werden, de trainer ervan uit ging dat de jongere in kwestie geen spelinzicht heeft, door een andere speler beledigd werden, van de scheidsrechter een onverdiende straf kregen, door andere spelers vermeden werden, iemand van de club verrast was dat de jongere in kwestie in de A-ploeg mocht spelen, door iemand van de club beschuldigd werden van iets dat de jongere in kwestie niet gedaan heeft, iemand van de club veronderstelde dat de jongere in kwestie voetbal(talent) 'in zijn bloed' heeft zitten, door de trainer op een spelpositie geplaatst werden waar de jongere in kwestie zich niet goed bij voelde, een ouder van een andere speler niet wilde dat de jongere in kwestie in de auto van de ouder meegenomen werd naar het voetbal, en/of door een trainer of clubbestuurder aangesproken werden met een verkleinwoord of verkleinnaam.

5. Jongeren zijn niet alleen slachtoffer maar ook dader

Een op vijf jeugdvoetballers geeft aan tijdens de laatste twee voetbalseizoenen zelf andere jeugdspelers gepest en/of uitgesloten te hebben. Dit cijfer ligt significant hoger in Vlaanderen (23%) in vergelijking met Wallonië (16%) en Brussel (13%). In vergelijking met jongeren met een sub-Sahara Afrikaanse afkomst, komen jeugdvoetballers met een Europese, Noord-Afrikaanse of Midden-Oosten achtergrond opvallend vaker voor in de groep die zelf discrimineert. Ook Nederlandstaligen en jongens discrimineren beduidend meer in vergelijking met respectievelijk Franstaligen en meisjes.

6. Dik zijn en een donkere huidskleur hebben zijn belangrijke discriminatiegronden

Op de vraag wie het meest gediscrimineerd wordt, antwoordt vier op de tien ouders dat het om jongeren met een donkere huidskleur gaat enerzijds en dikke jongeren anderzijds. Dat beeld komt goed overeen met wat de jongeren die gediscrimineerd worden zelf ervaren, althans wanneer geen rekening gehouden wordt met het speelniveau. Het speelniveau blijkt immers de belangrijkste discriminatiegrond te zijn in de ervaring van jongeren. In het algemeen hebben jongeren wel een andere perceptie omtrent vaak gediscrimineerde groepen in het voetbal dan hun ouders. Zo geven jongeren aan dat eerder holebi-jongeren en transgender-jongeren gepest en/of uitgesloten worden dan jongeren met een donkere huidskleur of moslimjongeren. Maar dat blijkt dus niet noodzakelijk overeen te komen met wat jongeren zelf ervaren. In Vlaanderen is de migratieachtergrond de sterkste determinant voor discriminatie; in Wallonië blijkt dit het geslacht van de speler te zijn.

Voornaamste bevindingen op basis van de survey

7. Seksuele geaardheid ... vooral bij oudere jongeren een discriminatiegrond

Een op de tien van de gediscrimineerde 18- tot en met 20-jarigen geeft aan dat hij of zij gediscrimineerd wordt op basis van de seksuele geaardheid. Dat is opvallend meer dan het geval is bij de min 18-jarigen. Bovendien blijken meisjes meer kans te hebben om op basis van hun seksuele geaardheid gediscrimineerd te worden. Bij groepen van jongeren die aangeven in sterke(re) mate gediscrimineerd te worden, worden huidskleur, lichaam, etnische afkomst en religie evenwel meer naar voor geschoven als discriminatiegrond dan genderidentiteit, seksuele geaardheid, lichamelijke of mentale beperking en kledij.

8. Ouders doen iets als ze discriminatie opmerken, maar ...

Zes op de tien ouders reageert als ze discriminatie van jeugdspelers in het voetbal vaststellen. De helft van deze ouders spreekt de plegers van discriminatie aan op hun gedrag en/of taal. Een op vijf maakt een klacht over aan het bestuur/aanspreekpunt integriteit (API). Een op vijf doet evenwel niets en dit omdat men meent dat het aankaarten niet zijn/haar taak is. Een tiende van de ouders onderneemt niets uit vrees voor repercussies jegens het eigen kind of omdat men vreest als 'vervelend' over te komen. Onder de groep die repercussies vreest, ligt het aantal ouders waarvan de zoon of dochter reeds het slachtoffer van discriminatie was het hoogst. Onwetendheid en ongeloof dat aanklagen iets zal opleveren zijn veruit de twee belangrijkste redenen waarom ouders geen klacht overmaken aan het bestuur of het API. Opnieuw blijkt onder de groep van ouders die angst hebben om een klacht in te dienen een sterke aanwezigheid te zijn van ouders waarvan het kind al slachtoffer was van discriminatie.

9. Meer dan een kwart van de gediscrimineerde jongeren reageert niet

Meer dan een kwart van de jongeren die met een vorm van discriminatie in het voetbal geconfronteerd worden, reageert niet en/of wordt verdrietig. Minder dan een vijfde van hen gaat in gesprek met de dader. In vergelijking met jongeren uit Brussel en Wallonië blijken Vlaamse jeugdvoetballers opvallend minder te reageren wanneer zij gediscrimineerd worden. Waalse jongeren gaan makkelijker anderen opzoeken om hun verhaal bij te kunnen doen dan jongeren uit Vlaanderen.

Voornaamste bevindingen op basis van de survey

10. Zwart in de aanval, wit in de goal

Jongeren met een Afrikaanse, Midden-Oosten of Latijns-Amerikaanse migratieachtergrond worden systematisch meer ingezet op de spelpositie van aanvaller. Tegelijkertijd blijken deze jongeren ondervertegenwoordigd als keeper. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat deze stereotypering inzake spelposities zich ook voordoet in het professionele voetbal. Voetballers worden bijgevolg reeds op jeugdige vertrouwd gemaakt met een positioneringspatroon op basis van afkomst. Deze vorm van stereotypering noteren we zowel voor Vlaanderen als voor Wallonië.

Voornaamste bevindingen op basis van de interviews

1. Alle (zichtbare) identiteitskenmerken van een jeugdspeler kunnen een grond van discriminatie zijn

De verschillende persoonlijke kenmerken die vernoemd zijn geworden tijdens de diepte-interviews, als basis voor discriminatie die de deelnemers gezien of persoonlijk ervaren hebben in het Belgische jeugdvoetbal, zijn: huidskleur, herkomst (verwijzing naar nationaliteit of etniciteit), geaardheid, verblijfsstatuut (vluchteling-zijn), overgewicht, sociale klasse, geslacht, genderidentiteit, religie, taal en handicap. Visibiliteit van het identiteitskenmerk speelt daarbij wel een rol, in die zin, dat er meer discriminatie opgemerkt wordt als het gaat over duidelijk, zichtbare kenmerken van anders-zijn.

2. Discriminatie in het jeugdvoetbal kent vele gezichten: van scheldwoorden tot minder kansen krijgen om te promoveren

De diepte-interviews met mensen die behoren tot een minderheidsgroep (of meerdere minderheidsgroepen tegelijk), en mensen die behoren tot geen enkele minderheidsgroep in België, leverden ons een heel spectrum van verschillende verschijningsvormen op: gaande van 'het gebruik van scheldwoorden en verwijten' tijdens wedstrijden (*identity-based name-calling*), micro-agressies zoals 'vermeden, uitgelachen of zwartgemaakt worden', over 'snellere en strengere bestraffing' tijdens wedstrijden door scheidsrechters tot het 'niet krijgen van dezelfde kansen' om te spelen (in termen van speelminuten) en te promoveren tot het betere team van de club.

3. Stereotiepe aannames over het voetbaltalent (van jongeren) zijn wijdverspreid

Ook stereotypering van voetbaltalent op basis van huidskleur/herkomst, lichaamsbouw, geslacht en genderidentiteit blijkt een prominente vorm van discriminatie in het jeugdvoetbal. De stereotypes kunnen verder opgedeeld worden in positieve en negatieve stereotypen waarbij de voetbalkwaliteiten van groepen van jongeren respectievelijk overschat en onderschat worden (op basis van één identiteitskenmerk). Vaak worden de spelposities die verbonden worden aan de voetbalkwaliteiten in één en dezelfde adem genoemd. De positieve stereotypen gaan voornamelijk over jongeren uit Latijns-Amerika, zwarte jongeren (voor zover het hun fysieke kwaliteiten betreft) en jongensachtige meisjes. De negatieve stereotypen gaan voornamelijk over meisjes in het algemeen, dikkere voetballers en -speelsters en zwarte jongeren wat betreft hun spelinzicht.

Voornaamste bevindingen op basis van de interviews

4. De motor van discriminatie wordt gevormd door emoties (bij ouders) en competitiedruk (bij jeugdtrainers)

Discriminatie in het jeugdvoetbal zou, volgens de geïnterviewden, voornamelijk gepleegd worden door ouders aan de zijlijn van het voetbalveld (onder de vorm van toeschouwersagressie). Zelfs wanneer de participanten kwamen te zeggen dat er ook veel discriminatie is bij jeugdspelers onderling, hielden ze daar de ouders onrechtstreeks verantwoordelijk voor. Maar ook de trainers werden genoemd, als actoren die soms oneerlijke beslissingen nemen onder competitiedruk. Dit laatste aspect (competitiedruk) werd vaak genoemd als soort van katalysator van negatieve zaken zoals discriminatie.

5. Stakeholders zien drie wegen naar antidiscriminatie: gehoord worden, educatie en straffen

Bij het doordenken van effectieve maatregelen in de strijd tegen discriminatie tijdens de diepte-interviews, kwamen voornamelijk drie strategieën opborrelen. De geïnterviewde stakeholders spraken over meer mogelijkheden om op een laagdrempelige en veilige manier gehoord te worden (als slachtoffer van discriminatie), het belang van educatie over een thema als discriminatie op niveau van de clubs (bestuurders, de jeugdtrainers en bij uitbreiding ook andere stafleden, alsook de ouders van jeugdspelers) en de verstrenging voor plegers van discriminatie.

6. Holebifobie manifesteert zich verschillend bij meisjes- en jongensvoetbal

Afgezien van een (jongeren)taal bij de jeugdspelers die homofobe aspecten kent, lijkt, op basis van de diepte-interviews, homofobie wel volledig afwezig te zijn in het jongensvoetbal. Holebifobie in het meisjesvoetbal (in de vorm van scheldwoorden en pestgedrag) lijkt daarentegen meer wijdverspreid. Het feit dat we er niet in slaagden om een (aantal) homoseksuele jeugdspeler(s) rechtstreeks te bevragen over hun ervaringen, heeft in deze zin onmiskenbaar een rol gespeeld. We moeten immers indachtig houden dat precies het gegeven dat we geen jeugdspeler bereid vonden om te getuigen, en het gegeven dat de deelnemers van onze interviews rapporteerden nooit iemand gekend te hebben in het jeugdvoetbal die homoseksueel is, wellicht het gevolg zijn van de (prominente, impliciete) homofobie die verspreid is in het jongensvoetbal waardoor jongens zich niet kenbaar zullen maken als homoseksueel. Bij meisjes die voetballen gaat men ervan uit dat ze niet heteroseksueel zijn.

Voornaamste bevindingen op basis van de interviews

7. Jeugdspelers weten niet altijd wat te doen, nadat ze slachtoffer werden

Jongeren vormen een kwetsbare groep omdat ze vaak niet formeel vertegenwoordigd worden in organisaties en zodoende niet altijd gehoord worden. Wat betreft discriminatie, stellen we vast dat ook zij slachtoffer kunnen worden, en dat zij niet altijd weten op welke manier om te gaan met discriminatie. Sommige van de geïnterviewde jeugdspelers gaven aan discriminatie na verloop van tijd 'erbij te nemen' bij het voetbal, toch weerklonk ook de pijn die ze ervoeren naar aanleiding van discriminatie en hun zoektocht naar ondersteuning door *significant others* in de club (met name hun coach, medespelers van het team).

8. Etnisch-culturele minderheden voelen zich sneller bestraft tijdens wedstrijden

Een van de opvallende bevindingen op basis van de diepte-interviews is het gevoel, dat eenvormig leeft bij etnische minderheden, dat zij tijdens wedstrijden strenger behandeld worden door scheidsrechters. Ook in het algemeen leeft bij alle gesproken betrokkenen (clubleiders, scheidsrechters, jeugdspelers, jeugdtrainers, ouders) in het jeugdvoetbal de idee dat voetbalteams, die merendeels bestaan uit spelers (of speelsters) van niet-West-Europese origine, 'gevaarlijker' zijn.

LIMITATIES VAN HET ONDERZOEK

Limitaties van het onderzoek

- In dit uitgebreide onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal hebben we bewust gekozen voor een ruime benadering. Het was immers uitdrukkelijk de bedoeling om diverse vormen en aspecten van discriminatie te bestuderen. Meerdere redenen liggen hier aan de basis. Tot op heden ontbrak het aan cijfermateriaal inzake de voorliggende problematiek. Onze studie reikt heel wat gegevens aan die enerzijds via een kwantitatieve (veldobservaties en online survey) en anderzijds op basis van een kwalitatieve (diepte-interviews) onderzoeksmethode verzameld werden. Daarbij werd er over gewaakt meerdere groepen in het onderzoek op te nemen. Zo komen in de survey zowel jeugdspelers zelf alsook hun ouders aan bod, terwijl in de interviews diverse rollen (trainers, clubverantwoordelijken, spelers, etc.) en specifieke profielen (mensen van kleur, mensen met een niet-normatieve seksuele oriëntatie, etc.) de revue passeren. Beleidsmakers beschikken nu over heel wat data waar ze verder mee aan de slag kunnen bij het uitwerken van hun voetbalbeleid en de strijd tegen discriminatie in het bijzonder
- Een uitgebreide studie brengt ongetwijfeld ook een aantal beperkingen met zich mee. Het feit dat heel wat thema's in het onderzoek opgenomen werden, impliceert tegelijkertijd dat niet steeds de nodige diepgang of scherpste nagestreefd konden worden

Limitaties van het onderzoek

- De verschillende deelstudies van dit onderzoek hebben plaatsgevonden tijdens een periode waarin corona de actualiteit en onze levens heeft beheerst (van juni 2020 tot en met maart 2021). Ook het jeugdvoetbal ondervond hierdoor verschillende ongemakken. Bij de start van het nieuwe voetbalseizoen in augustus 2020, werd weliswaar beslist om de jeugdcompetities (gewestelijk, provinciaal en interprovinciaal) van Voetbal Vlaanderen te laten aanvatten zoals gepland (in het weekend van 5 en 6 september 2020). Jeugdwedstrijden hebben effectief plaatsgevonden tot op het moment dat, door het Ministerieel Besluit van 1 november 2020, beslist werd tot stopzetting van alle competities. Voor dit onderzoek betekende dit een groot geluk aangezien de geplande wedstrijdobservaties (tijdens de maanden september tot november) alsnog zijn kunnen doorgaan. Helaas stonden er ook nog een tiental wedstrijden vanaf november 2020 op het programma van de onderzoekers die omwille van de afgelastingen door corona niet geobserveerd konden worden. Ook de online survey en de één-op-één diepte-interviews hebben zonder ingrijpende maatregelen kunnen plaatsvinden. De diepte-interviews vonden nagenoeg allemaal buiten plaats met voldoende afstand tussen interviewer en participant (en enkele malen digitaal)
- Toch stelt zich de vraag of de pandemie de resultaten van dit onderzoek zou hebben kunnen beïnvloed en op welke manier precies. Vooreerst denken we dat de corona-pandemie de resultaten op basis van de wedstrijdobservaties, zeer weinig heeft beïnvloed. Het is aannemelijk dat de geobserveerde jeugdwedstrijden meer publiek zouden hebben aangetrokken in geval van normale omstandigheden (lees: geen corona). Maar bij jeugdwedstrijden is het aantal toeschouwers doorgaans klein, ook zonder corona, aangezien de toeschouwers zich daar vaak beperken tot het aantal ouders. Een paar ouders minder, zou, naar ons gevoel, weinig tot geen verandering brengen in de groepsdynamiek die zich onder 'normale' omstandigheden zou ontwikkelen onder de toeschouwers/ouders (bijvoorbeeld minder anonimiteit en dus minder kans om onopgemerkt toeschouwersagressie te plegen)

Limitaties van het onderzoek

- Wat betreft de bevraging van jeugdspelers, hun ouders en de andere stakeholders (in de online survey en de diepte-interviews), denken we dat corona wél een invloed heeft gehad. Door de onregelmatige loop van het laatste voetbalseizoen (2019-2020), is het goed mogelijk dat de deelnemers dieper hebben moeten graven in hun geheugen als het aankomt op hun ervaringen met discriminatie. Zowel in de vragenlijst van de survey als in de interviewleidraad hebben we precies omwille van het onregelmatige verloop van 2019-2020, gerefereerd aan de twee laatste voetbalseizoenen (2018-2019 en 2019-2020). De nauwkeurigheid van het geheugen is een cruciale kwestie voor bevragingen over wat deelnemers voorafgaandelijk hebben meegemaakt: verder teruggaan in de tijd, betekent immers meer ruis op de informatie dan wanneer je – in tijd – dicht bij gebeurtenissen blijft (Ayhan & İşiksal, 2004). Meta-onderzoek geeft echter aan dat dit zowel tot over- als tot onderrapportering kan leiden van de bevraagde feiten (in dit geval discriminatie). Het is dus maar moeilijk in te schatten in welke richting de situatie met betrekking tot corona onze resultaten mogelijks heeft beïnvloed. Maar omwille van het wegvallen van trainingen en wedstrijden in het laatste voetbalseizoen, zijn we geneigd om te veronderstellen dat corona onrechtstreeks heeft geleid tot minder opportuniteiten om gediscrimineerd te worden en dus tot de rapportage van minder discriminatie dan het geval zou zijn in een referentieperiode zonder corona

BELEIDSAANBEVELINGEN

Beleidsaanbevelingen

1. Minder incidenten, meer opvolging?

Uit de veldobservaties kwam naar voor dat er in vergelijking met 2005 nu minder incidenten gebeuren in het jeugdvoetbal. Extrapolatie van de cijfers leert ons echter dat er op jaarbasis wel heel wat racistische incidenten plaatsvinden, die bovendien nauwelijks gerapporteerd of opgevolgd worden. Een meer systematische monitoring dringt zich hier op.

2. Aandacht voor de perceptie van ouders en de ervaring van jongeren

Ouders bekleden een specifieke, bevoorrechte positie in het jeugdvoetbal. Vaak van heel dichtbij volgen ze intens het voetbalgebeuren van zoon- of dochterlief op. Als het bijvoorbeeld om het percipiëren van discriminatiegronden in het jeugdvoetbal gaat, blijkt uit het survey-onderzoek dat deze redelijk goed overeen komt met de werkelijke ervaring die jongeren inzake discriminatie hebben. De perceptie van ouders op wat er op en rond het voetbalveld gebeurt kan dan ook als een belangrijke, eerste bron van informatie worden beschouwd. Clubbestuurders en andere verantwoordelijken kunnen ouders actief/actiever betrekken bij het detecteren en signaleren van vormen van uitsluiting en pesten.

3. Voetbal als sterke socialisator

Jongeren zitten in een belangrijke fase van het socialisatie- en opvoedingstraject. Dit impliceert dat zij erg gevoelig zijn voor heel wat prikkels, waaronder ook minder positieve ervaringen. Uit de survey bleek dat nog steeds heel wat jongeren zwijgen over hun ervaringen met discriminatie. Het is voor jongeren evenwel van belang dat zij met de negatieve situaties die zij meemaken ergens terecht kunnen. 'Actieve' vertrouwenspersonen binnen de club kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Het gaat dan om mensen die actief contact maken en onderhouden, op de eerste plaats met de jongeren zelf maar ook met hun ouders.

4. Een gedifferentieerde aanpak is wenselijk

Diverse identiteitskenmerken – lichaam, huidskleur, geloof, gender, ... – zijn in het jeugdvoetbal een bron voor discriminatie, zo bleek uit het survey-onderzoek. Die veelheid aan discriminatiegronden vergt een gerichte beleidsbenadering. Zo zal vetfobie op een andere manier moeten worden aangepakt dan racisme. Bovendien treden er ook opmerkelijke verschillen op tussen Vlaanderen en Wallonië. Geslacht speelt bijvoorbeeld een belangrijkere discriminatierol in Franstalig België. Vlaamse jeugdspelers blijken dan weer opvallend minder te reageren wanneer zij gediscrimineerd worden, terwijl Waalse jongeren makkelijker anderen opzoeken om hun verhaal te kunnen doen.

5. Nood aan comparatief vervolgonderzoek

Het onderzoek naar discriminatie in het jeugdvoetbal beoogde een brede scope. Diverse vormen en aspecten van discriminatie werden in het onderzoek opgenomen, die als een nulmeting beschouwd kan worden. Vervolgonderzoek dringt zich echter op. Op de eerste plaats om patronen van discriminatie op een meer continue basis in kaart te blijven brengen. Daarnaast zou er echter ook oog mogen zijn voor comparatief studiewerk. Hoe verhoudt het voetbal zich wat discriminatie jegens (jeugd)spelers betreft ten aanzien van andere sporten? Of andere sectoren, zoals onderwijs of jeugdwerk? Is de situatie in België vergelijkbaar met andere (West-)Europese landen, of treden er opmerkelijke verschillen op. Kortom, investeren in onderzoek met daarin een focus op vergelijkingen doorheen de tijd, tussen sectoren en/of met andere landen dient overwogen te worden.

6. Aandacht voor de uitbouw van een meldpunt, in het bijzonder voor jeugdspelers

Als het gaat over jeugdvoetbal, hebben de diepte-interviews ons geleerd dat, jongeren extra kwetsbaar zijn inzake discriminatie omdat ze nog niet altijd beseffen dat wat hen overkomt, soms problematisch is. Bovendien hebben zij niet altijd zicht op de structuren van het Belgische voetbal en lijken de meldpunten op niveau van de federatie en haar vleugels, onbekend en/of hoogdrempelig. Het kwam ook in de interviews aan bod dat de jeugdspelers vaak niet weten wie zij binnen hun club kunnen aanspreken over slechte ervaringen. Het aanspreekpunt voor integriteit (API) kennen zij meestal niet, soms werd aangegeven dat dit aanspreekpunt hen geen gevoel van vertrouwen gaf. Op basis van deze elementen uit de interviews zouden we de aanbeveling willen doen om in het bijzonder voor de jeugdspelers te denken aan de uitbouw van een zo laagdrempelig mogelijk meldpunt/aanspreekpunt: iemand binnen de club bij wie ze zich veilig voelen en van wie ze kunnen verwachten dat zij/hij hen zal geloven wanneer ze spreken over discriminatie.

7. Nieuw observatieonderzoek naar onbewuste en onbedoelde discriminatie

Een van de opvallende bevindingen op basis van de diepte-interviews is het gevoel, dat eenvormig leeft bij etnisch-culturele minderheden, dat zij tijdens wedstrijden strenger behandeld worden door scheidsrechters. Ook in het algemeen leeft bij betrokkenen in het jeugdvoetbal de idee dat voetbalteams, die merendeels bestaan uit spelers (of speelsters) van niet-West-Europese origine, ‘gevaarlijker’ zijn. Hoewel deze percepties door nagenoeg alle geïnterviewden werden gedeeld, blijven het natuurlijk subjectieve indrukken. Om deze reden zou het een opportuniteit kunnen zijn om nieuw wetenschappelijk observatieonderzoek te ontrollen dat scherpstelt op de keuzes die scheidsrechters maken tijdens een wedstrijd. Soortgelijk observatieonderzoek gebeurt reeds in onderwijs, en toont aan hoe leerkrachten zich, vaak onbewust en onbedoeld, tijdens hun praktijk laten leiden door gangbare stereotypen over ‘jongens versus meisjes’ of leerlingen van niet-Belgische herkomst (Consuegra, Engels & Willegems, 2016; eos, 2021). Soortgelijke mechanismen zouden denkbaar kunnen zijn in het (jeugd)voetbal.

8. Verdere ontwikkeling van educatie over diversiteitsvraagstukken (in het jeugdvoetbal)

Uit de diepte-interviews weten we dat er veel gebrek aan kennis bestaat over een thema als discriminatie: verschillende betrokkenen in het jeugdvoetbal getuigden over de onwetendheid waarmee bijvoorbeeld sommige toeschouwers/ouders stereotyperende en/of kwetsende uitspraken doen over jeugdspelers. Ook de getuigenissen over de handelingsverlegenheid van clubbestuurders en jeugdtrainers wanneer er zich incidenten van discriminatie voordoen binnen een club, wijzen er op dat er nood is aan meer educatie over het thema. Op basis van deze bevindingen zouden we dan ook de aanbeveling willen formuleren om het educatieve aanbod voor clubs en hun leden, omtrent het thema van diversiteit (en de aanpak ervan) verder uit te bouwen.

9. Diversiteit als uitdaging en niet (alleen) als probleem

Sportsociologisch onderzoek heeft aangetoond dat het voetbal als een van de meest gedemocratiseerde sporttakken omschreven kan worden (Scheerder et al., 2013). Dit impliceert dat diverse sociale geledingen in onze samenleving in vergelijkbare mate actief betrokken zijn bij het spelen van voetbal. Weinig andere sporten kennen een dergelijk quasi egaal stratificatiepatroon. De diversiteit en heterogeniteit waar het voetbal mee te maken heeft, zou niet noodzakelijk als een probleem doch veeleer als een opportuniteit kunnen worden aangewend. In dat plaatje is voetbal een forum waar zeer uiteenlopende identiteiten en vormen van (anders-)zijn een onmiskenbare plaats hebben.

REFERENTIELIJST

Referentielijst (1/1)

- Ayhan, Ö. & İşıksal, S. (2004). Memory Recall Errors in Retrospective Surveys: A Reverse Record Check Study. *Quality & Quantity*, 38(5): 475 – 493.
- Consuegra, E., Engels, N., & Willegems, V. (2016). Using video-stimulated recall to investigate teacher awareness of explicit and implicit gendered thoughts on classroom interactions. *Teachers and Teaching*, 22(6), 683-699.
- Eos (2021, 3 maart). We zijn er ons niet van bewust, maar we discrimineren. Geraadpleegd van <https://www.eoswetenschap.eu/psyche-brein/we-zijn-er-ons-niet-van-bewust-maar-we-discrimineren>
- Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Borgers, J., Thibaut, E., Vos, S. (2013). *Vlaanderen sport! Vier decennia sportbeleid en sportparticipatie* (Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar Bewegen & Sport (SBS), 5). Gent: Academia Press.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport Studies 1). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 2). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 3

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. (2010). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 (VFP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 3). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 4

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. (2010). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 (VSP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 4). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 5

Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. (2010). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* (Beleid & Management in Sport Studies 5). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 6

Vos, S. & Scheerder, J. (2011). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* (Beleid & Management in Sport Studies 6). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 7

Scheerder, J. & Seghers, J. (2011). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 7). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 8

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H. & Vos, S. (2011). *Sport in clubverband (Deel 1). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 8). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 9

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeersch, H., Winand, M. & Vos, S. (2012). *Sport in clubverband (Deel 2). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* (Beleid & Management in Sport Studies 9). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeersch, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2013\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 1\) The case of Belgium from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 18\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 19

[de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmento J. P. \(2014\). *What brings people into the soccer stadium? \(Part 2\) The case of Portugal from a marketing perspective* \(Sport Policy & Management Studies 19\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 20

[Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. \(2014\). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* \(Beleid & Management in Sport Studies 20\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 21

[Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. \(2014\). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 \(VSDP1.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 21\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 22

[Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. \(2014\). *Sportief \(en\) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* \(Beleid & Management in Sport Studies 22\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 23

[Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. \(2015\). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 \(VSP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 23\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 24

[van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. \(2016\). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 \(VSDP2.0\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 24\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 25

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2015\). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 25\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2016\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* \(Beleid & Management in Sport Studies 26\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 27

[Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. \(2016\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* \(Beleid & Management in Sport Studies 27\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 28

[Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. \(2016\). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* \(Beleid & Management in Sport Studies 28\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 29

[Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. \(2016\). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 29\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 30

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 30\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Nr. 31

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* \(Beleid & Management in Sport Studies 31\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Nr. 32

[Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. \(2017\). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* \(Beleid & Management in Sport Studies 32\). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeersch, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid & Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 41

Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* (Beleid & Management in Sport Studies 41). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 42

Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid & Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 44

Scheerder, J., Claes, E. & Corthouts, J. (2017). *Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs. Vlaanderen in vergelijking met negen Europese landen* (Beleid & Management in Sport Studies 44). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 45

Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Cokelaere, S. (2018). *Trends en evoluties in de fitnesssector. Fitnessparticipatie en het aanbod van fitness in Vlaanderen. Resultaten van het Vlaamse Fitness Panel 2.0 (VFP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 45). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 46

Saliën, D., Scheerens, E., Scheerder, J. & Borgers, J. (2018). *Satisfied participant, returning consumer? Tevredenheidsonderzoek bij deelnemers aan loop- en fietssportevenementen in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 46). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 47

Scheerder, J., Vanlandewyck, Y., Van Biesen, D., Lenaerts, L., Meganck, A.-S., Cans, E. & Cornelissen, J. (2018). *Onderzoek naar de actieve sportdeelname van personen met een beperking in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een nulmeting* (Beleid & Management in Sport Studies 47). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (7)

Nr. 48

[Scheerder, J., Thibaut, E. & Vos, S. \(2019\). *Vlaamse Sportparticipatie Index \(VSI\). Berekening en Toepassing op de Vlaamse bevolking en specifieke doelgroepen* \(Beleid & Management in Sport Studies 48\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 49

[Thibaut, E., Scheerder, J., Pauwels, G. & Verschueren, B. \(2019\). *Vlaanderen sport\(in\)actief? Een analyse op basis van surveymateriaal en ledenaantallen van sportfederaties* \(Beleid & Management in Sport Studies 49\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 50

[Cornelissen, J., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. \(2018\). *Sport op de lokale beleidsagenda. Facts & figures voor een onderbouwd sportbeleid* \(Beleid & Management in Sport Studies 50\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 51

[Helsen, K., Corthouts, J., Cornelissen, J., & Scheerder, J. \(2018\) *Een één-twee met Koning Voetbal. Een populaire doe- én kijksport in cijfers* \(Beleid & Management in Sport Studies 51\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 52

[Helsen, K., Verschueren, B., Scheerder, J., m.m.v. Devos, T. \(2018\). *‘Samen scoren’ in Heist-op-den-Berg’. Onderzoek naar potentiële samenwerkingsverbanden in het lokale voetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 52\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid](#)

Nr. 53

[Hillaert, T., Jacobs, B., Thibaut, E., & Scheerder, J. \(2019\). *Van mecenaat naar moderne sportsponsoring? Analyse van het sponsorlandschap in het Vlaamse amateurvoetbal* \(Beleid & Management in Sport Studies 53\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 54

[Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Belangrijkste resultaten en samenvatting* \(Beleid & Management in Sport Studies 54\). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (8)

Nr. 55

Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. (2019). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Synthèse et résultats principaux les plus importants et résumé* (Études Gestion & Management du Sport 55). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 56

Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. (2019). *Delta Barometer für Good Governance und Innovation im Sport. Synthese und Hauptergebnisse* (Sport Policy & Management Studies 56). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 57

Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. (2019). *Delta Barometer of Good Governance and Innovation in Sport. Summary and main results* (Sport Policy & Management Studies 57). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 58

Scheerder, J., Helsen, K., Corthouts, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. (2019). *Delta Barometer Goed Bestuur en Innovatie in de Sport. Naar een berekening van de Good Governance & Innovation in Sport Index (GGIS)* (Beleid & Management in Sport Studies 58). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 59

Zintz, T., Demeulemeester, C., Scheerder, J., Helsen, K. & Corthouts, J. (2019). *Baromètre Delta de la Bonne Gouvernance et de l'Innovation en Sport. Développement du Bonne gouvernance & Innovations in Sport Index (GGIS)* (Études Gestion & Management du Sport 59). Louvain-la-Neuve/Leuven: UCLouvain/Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives – KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (9)

Nr. 60

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Onderzoek naar goed bestuur bij sportfederaties in Vlaanderen. Een vergelijking tussen 2014 en 2018* \(Beleid & Management in Sport Studies 60\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 61

[Heirweg, S., Motmans, J. & Scheerder, J. \(2019\). *Quick scan van de sportdeelname door transgender personen* \(Beleid & Management in Sport Infographics 61\). Leuven/Gent: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid – UGent/Infopunt Transgender.](#)

Nr. 62

[Helsen, K., Corthouts, J., Scheerder, J., Zintz, T. & Demeulemeester, C. \(2019\). *Onderzoek naar goed bestuur en innovatie van de Koninklijke Belgische Voetbalbond in vergelijking met sportfederaties in België. Benchmarkstudie in het kader van de Delta Barometer* \(Beleid & Management in Sport Studies 62\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 63

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 63\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 64

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Federatieprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 64\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 65

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 65\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 66

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Winand, M. \(2020\). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportfederatie Panel 3.0 \(VSFP3.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 66\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (10)

Nr. 67

[Helsen, K. & Scheerder, J. \(2020\). *Sports participation, physical \(in\)activity and overweight in the European Union. A comparative study based on pan-European data 2002-2017* \(Sport Policy & Management Studies 67\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.](#)

Nr. 68

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Een stand van zaken en een terugblik \(deel 1\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 68\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 69

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Clubprofiel en sportaanbod \(deel 2\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 69\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 70

[Corthouts, J. & Scheerder, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie \(deel 3\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 70\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr. 71

[Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Seghers, J. \(2020\). *Barometer van sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 4.0 \(VSP4.0\): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking \(deel 4\)* \(Beleid & Management in Sport Studies 71\). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.](#)

Nr 72

[Helsen, K. & Scheerder, J., with the cooperation of Alexandris, K. & Hover, P. \(2020\). *Flemish running events in international perspective: participant profile, motivation and attitudes. Results based on the European RUN for HEALTH project* \(Sport Policy & Management Studies 72\). Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.](#)

Reeds verschenen BMS Studies (11)

Nr. 73

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *AG Antwerp 10 Miles & Marathon 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 73)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 74

Helsen, K. & Scheerder, J. (2020). *Eindejaarscorrida Leuven 2019. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Infographics 74)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 75

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Policy recommendations to promote health-enhancing physical activity and social welfare in the EU. Results based on the European RUN for HEALTH project (Sport Policy & Management Studies 75)*. Leuven: KU Leuven/Policy in Sports & Physical Activity Research Group.

Nr. 76

Helsen, K., Scheerder, J., Girginov, V. & Ahonen, A. (2020). *Beleidsaanbevelingen voor het stimuleren van gezondheidsbevorderende fysieke activiteit en sociaal welzijn in de EU. Resultaten gebaseerd op het Europese RUN for HEALTH project (Beleid & Management in Sport Studies 76)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 77-88
(in voorbereiding)

Nr. 89

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 1). Kader en methodologische toelichting (Beleid & Management in Sport Studies 89)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 90

Scheerder, J. & Corthouts, J., m.m.v. Amon, F., Bormans, F. & Serneels, A. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 2). Incidenten op en rond het voetbalveld: resultaten op basis van veldobservaties (Beleid & Management in Sport Studies 90)*. Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (12)

Nr. 91

Scheerder, J. & Huyge, E. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 3). Jeugdspelers en hun ouders over verschillende vormen van discriminatie: resultaten op basis van de online-survey* (Beleid & Management in Sport Studies 91). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 92

Huyge, E. & Scheerder, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 4). Getuigenissen van stakeholders over hun ervaringen met discriminatie: resultaten op basis van diepte-interviews* (Beleid & Management in Sport Studies 92). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 93

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Mixed-methods onderzoek naar discriminatie in het Belgische jeugdvoetbal (deel 5). Synthese en beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 93). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 94

Scheerder, J., Huyge, E. & Corthouts, J. (2021). *Recherche à méthodes mixtes sur la discrimination dans le football des jeunes en Belgique (partie 5). Synthèse et recommandations politiques* (Gestion & Management du Sport 94). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.